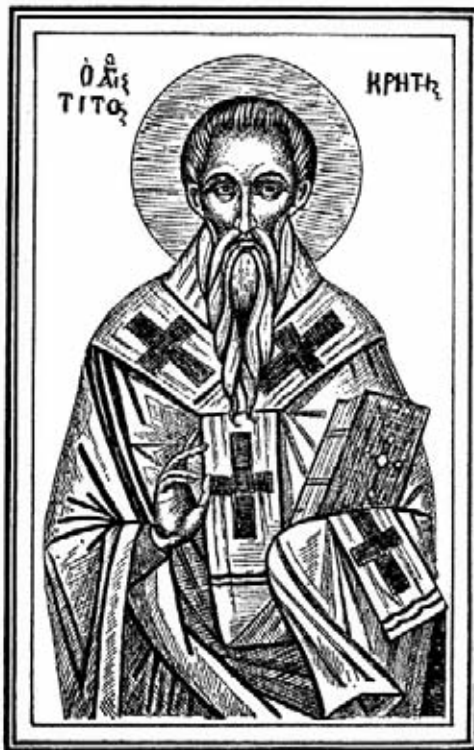

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

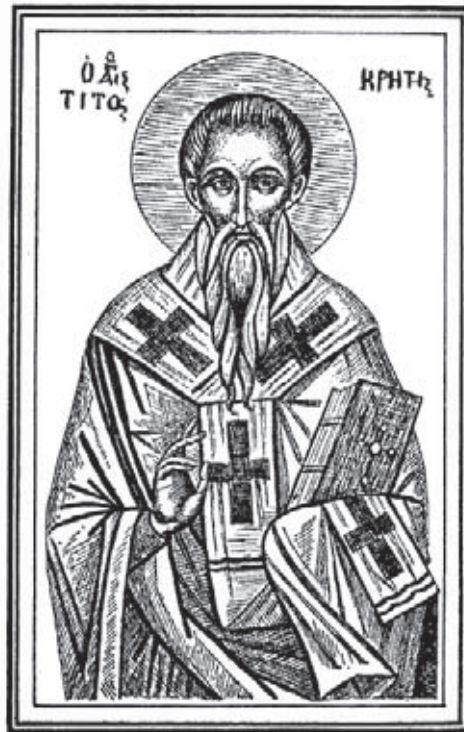
ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 42, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 42, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ , ΤΕΥΧΟΣ 42, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Α. Έποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή:

Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναῖος

Σεβ. Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Άνδρέας

Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καί Αύλοποτάμου κ. Εϋγένιος

Γραμματεϋς: Άρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Υπογραμματεϋς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Β. Διευθυντής Συντάξεως:

Άρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Δρ. Θεολογίας

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:

«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ»,

Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἁγίου Μηνᾶ 25, 712 01 Ἡράκλειο

Τηλ. & FAX: 2810 288658, e-mail: isynodec@otenet.gr

Ἴστοσελίς: www.ekklisiakritis.com

Ἐκτύπωση - Σελιδοποίηση: Γραφικῆς Τέχνες: «ΤΥΠΟΚΡΕΤΑ»

Τό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

«Ἀπόστολος Τίτος» διατίθεται δωρεάν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν παρουσίασιν τοῦ βιβλίου «Μνήμη Μητροπολίτου Θεοδωρουπόλεως Γερμανοῦ (1930-2018). Μαρτυρίες ἑωρακῶτων»	11
Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου πρὸς τήν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης κατά τήν Θρονικὴν Ἑορτὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου	15
Προσλαλιά τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατά τήν ἐπίσκεψιν Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης	23
Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Δεξίωσιν ἐπὶ τῇ Θρονικῇ ἑορτῇ	25
Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις	27

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΝΩΣΟΥ Κ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Δελτίο Τύπου τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 2019	35
Βιογραφικὸ Σημείωμα Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου	37
Μικρὸν Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου	39
Ἡ πρόσκληση	41
Μεγάλον Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου	43

Ἡ Χειροτονία	51
Ὁμιλία τοῦ Ἐψηφισμένου Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου	61
Προσφώνησις τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Θεοδώρου, ἐκ προ- σώπου τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατά τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσσοῦ κ. Προδρόμου	71
Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Ἀχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου	75
Διαβεβαίωσις τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσσοῦ κ. Προδρόμου	81

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ
ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Τὸ Πρόγραμμα	86
Ἡ ἀφίσα	87
Ὁμιλία τοῦ Ἀξιοτ. κ. Δημητρίου Σάββα	88
Τρισαραχιερατική Θεία Λειτουργία καί μνημόσυνον	97
Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέου	99
Θεατρική παράσταση	105

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ – ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ

Δελτίο Τύπου τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 2019	109
Δελτίο Τύπου τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 2019	111
Δελτίο Τύπου τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 2019	113
Δελτίο Τύπου 7ης Δεκεμβρίου 2019	115
Φυλλάδιον Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης πρὸς τούς νέους	116

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΛΟΓΟΙ – ΜΕΛΕΤΕΣ

Λόγος Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης και Άρκαδίας κ. Μακαρίου, ἐπι- κεφαλῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης κατά τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου	123
Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Ἐπι- κεφαλῆς τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΝ κατά τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας	131
Γέροντος Χαλκηδόνος Ἀθανασίου, Ὁμιλία κατά τὴν Ἡμερίδα ἐπὶ τῇ ἀπὸ τριακονταετίας κοιμήσει τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος	137
Ἀρχιμ. Εἰρηναίου Δεληδήμου, «Μακεδονία – Σερμησιάνου»	143
Γεωργίου Στριλιγκᾶ, Θεολογικὰ σχόλια στὶς εὐχές τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου	169
Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Περὶ τοῦ ἐν Κρήτῃ Ἐπισκοπικοῦ Ζήτημα	179

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονισμὸς Λειτουργίας Ἰδρύματος μέ τὴν ἐπωνυμία: «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟ- ΠΗΣ ΚΡΗΤΗΣ».	221
Τροποποίηση, συμπλήρωση καὶ ἀντικατάσταση τοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 2010 Κανονισμοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εὐαγοῦς Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἐπω- νυμία «ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Ἀυλοποτάμου, μέ τὸν νέο Κανονισμό Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία «ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙ- ΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟ- ΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ “ΘΕΟΜΗΤΩΡ”».....	231

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

*Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης
ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης
κ.κ. Βαρθολομαῖος*

Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τήν παρουσίασιν τοῦ βιβλίου
«Μνήμη Μητροπολίτου Θεοδωρουπόλεως Γερμανοῦ
(1930-2018). Μαρτυρίες ἐωρακότων»
(Σισμανόγλειον, 28 Νοεμβρίου 2019)

Ἐρώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,
Εὐγενεστάτη κυρία Γενική Πρόξενη τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ Πόλει,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,
Ἐκλεκτοί Ὀμιληταί,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέ ἰδιαιτέραν χαράν καί συγκίνησιν συμμετέχομεν εἰς τήν παρουσίασιν τοῦ ὠραίου βιβλίου «Μνήμη Μητροπολίτου Θεοδωρουπόλεως Γερμανοῦ (1930 – 2018). Μαρτυρίες ἐωρακότων», τό ὁποῖον ἐξέδωκεν ἡ Ἱερά Μητρόπολις Δέρκων. Παρηκολουθήσαμεν μέ πολύ ἐνδιαφέρον τάς μεστάς εἰσηγήσεις διά τήν προσωπικότητα, τά χαρίσματα καί τήν πνευματικότητα, τόν βίον καί τήν προσφοράν εἰς τήν Ἐκκλησίαν τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ καί συλλειτουργοῦ ἡμῶν Θεοδωρουπόλεως Γερμανοῦ. Ἄπαντες οἱ ἐν τῇ Πόλει καί οἱ ἐν τῷ Σεπτῷ ἡμῶν Κέντρῳ, ἐνθυμούμεθα τήν ὀσιακὴν μορφήν του, τήν ταπεινώσιν καί τήν ἀπλότητα τοῦ χαρακτήρος του, τήν προσήνειαν, τήν ἀνιδιοτέλειαν καί τήν φιλανθρωπίαν του, τήν εὐλάβειαν καί τήν ἀσκητικότητά του. Ὡς εἶπομεν κατά τό τεσσαρακονθήμερον Μνημόσυνόν του, ὁ Θεοδωρουπόλεως Γερμανός «ἐβάδιζεν ἀνάμεσά μας, συμπνευματιζόταν, συνυπῆρχε, μετεῖχεν εἰς τήν ζωὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, ἀλλά δέν ἦτο ἀκριβῶς εἷς ἐξ ἡμῶν. Ἦταν κάτι ξεχωριστό».

Ὁ μακαριστός ἀδελφός ἦτο γέννημα θρέμμα τῆς «Πονεμένης Ρωμιοσύνης» καί τῆς μαρτυρικῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Διηκόνησε μέ ὑποδειγματικὴν ἀφοσίωσιν καί θυσιαστικόν πνεῦμα, καί μέ τό ἰδικόν του χάρισμα, τόν λαόν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ 65 ἔτη ὡς διάκονος, πρεσβύτερος καί ἀπὸ τό 1972 ὡς ἐπίσκοπος, φορεὺς τοῦ διακονικοῦ ἤθους τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς φιλοθεΐας καί φιλανθρωπίας της, βιῶν καί ἐκφράζων ἐμπράκτως τήν ἐνότητα τῆς πίστεως πρὸς τόν Θεόν καί τῆς ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον, πρὸς τόν κάθε ἄνθρωπον, τόν «ἀδελφόν», «δι' ὃν Χριστός ἀπέθανεν» (Α' Κορ. η', 11).

Εἰς τόν πυρῆνα τῆς πνευματικότητος τοῦ ἁγίου Θεοδωρουπόλεως ἀνήκεν ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη εἰς τήν θείαν χάριν, τήν πάντοτε τά ἀσθενῆ

Ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Θεοδωρουπόλεως Γερμανός

θεραπεύουσιν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσιν. Ἡ συνειδητοποίησις τοῦ «Τί δέ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες;» (Α' Κορ. δ', 7) εἶναι εἰς τὴν ὀρθόδοξον παράδοσιν καὶ εὐσέβειαν ἢ ὑπαρξιακὴ βᾶσις τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ προϋποθέτει τὴν ἐλευθέραν συγκατάθεσιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν συνεργίαν καὶ τὸ «διασῶσαι τὴν χάριν». Ἡ ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστόν ζωὴ εἶναι πληρότης παρουσίας καὶ μαρτυρίας, μεταμόρφωσις τῆς ζωῆς καὶ ὄχι ἄρνησις καὶ συρρίκνωσις τῆς. Ὁ καρπὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐφ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος καθίσταται καὶ λέγεται πνευματικὸς «ἀπὸ τῆς τοῦ Πνεύματος ἐνεργείας» δέν εἶναι ἡ παθητικότης, ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀπαισιόδοξος διάθεσις, ἀλλὰ, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια». Ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἶναι ζωὴ ἐλευθερίας ἐν Χριστῷ, ἡ ὁποία ἐκφράζεται διὰ τῆς ἀγάπης. «Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις» (Γαλ. ε'. 13).

Ὡς πρὸς αὐτάς τὰς θεολογικὰς βάσεις τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ὁ ἅγιος Θεοδωρουπόλεως ἦτο πράγματι «εἷς ἐξ ἡμῶν», διότι ἡ γνησία ὀρθόδοξος πνευματικὴ ζωὴ τρέφεται πάντοτε, ὡς προείπομεν, ἀπὸ τὴν θείαν χάριν καὶ τὸν ἰδικὸν μας πνευματικὸν ἀγῶνα. «Κάτι ξεχωριστό» ὅμως ἦτο ὁ μακαριστὸς ἀδελφὸς διὰ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐξέφραζεν αὐτάς τὰς ἀρχὰς ἐν τῇ καθημερινῇ βιοτῇ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔχειν, τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς ἐπιδεικτικῆς σπατάλης, ἐνεσάρκωνε τὴν ἀκτημοσύνην καὶ τὸ μοίρασμα τῶν ἀγαθῶν. Εἰς μίαν εὐδαιμονιστικὴν κουλτούραν, ἐδείκνυεν ἄμεσον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν στήριξιν τοῦ συνανθρώπου, ἀδιαφορῶν πλήρως διὰ τὸν ἑαυτὸν του καὶ διὰ τὰ λεγόμενα «ἀτομικὰ δικαιώματά» του. Ἰσχυε καὶ δι' ἐκεῖνον ἡ ἀκόλουθος διήγησις ἀπὸ τοῦ Νέον Μητερικόν: «Ὅταν κάποιοι ἐρημίται ἐπεσκέφθησαν τὸ ἀσκητήριον τῆς ὁσίας Σάρρας, καὶ ἐκεῖνη παρέθεσεν εἰς αὐτούς ἕνα καλάθκι μὲ φρούτα, μερικά ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦσαν σαπρά, σάπια, οἱ γέροντες ἔφαγαν τὰ σαπρά καὶ ἄφησαν τὰ καλά δι' ἄλλους. Τότε ἡ τιμία Σάρρα εἶπε πρὸς τοὺς γέροντας: «Ὦντως, εἴσθε ἀληθινοὶ ἀσκηταὶ καὶ ἀναχωρηταὶ». (Νέον Μητερικόν, ἔκδ. Π. Β. Πάσχου, Ἀθήναι 1990, σελ. 31).

Ὡς Πνευματικὸς τοῦ ἐνταῦθα ὀρθοδόξου λαοῦ τοῦ Θεοῦ ὁ ἅγιος Θεοδωρουπόλεως δέν ἤλεγχε, δέν ἔκρινε, δέν κατεδίκαζε, δέν ἐξέφραζε νομικιστικὸν πνεῦμα, ἀλλὰ ἦτο ἀληθὴς πνευματικὸς πατήρ, μὲ ἐπιείκειαν καὶ εὐεργετικὴν κατανόησιν διὰ τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν ἐξομολόγησιν. Ἦτο δραστήριος μὲ τὸν ἰδικὸν του τρόπον, ἐπικοινωνῶν, διακονῶν, λειτουργῶν, βοηθῶν καὶ προσευχόμενος. Ὁ ἀσκητισμὸς του ἦτο «εὐχαριστιακὴ ἀσκησις». Ἐξ ἂν τὸ «ἔν, οὐ ἔστι χρεία», φρονῶν πάντοτε «τὰ τοῦ ἐτέρου», τὰ τοῦ «ἀδελφοῦ», εἰς τὸν ὁποῖον προσέφερεν ὄχι μόνον τὸ ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι του.

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις, κατακλείομεν τὸν σύντομον αὐτὸν χαιρετισμὸν, ἐπαινοῦντες τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Δέρκων καὶ τὸν Ἱερώτατον Ποιμενάρχην αὐτῆς καὶ λίαν ἀγαπητὸν ἀδελφὸν κύριον Ἀπόστολον διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος βιβλίου. Εὐχαριστοῦμεν τοὺς ὀμιλητάς εἰς τὴν ἀποψινὴν ἐκδήλωσιν καὶ τοὺς συγγραφεῖς τῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν μὲ γλαφυρότητα οὐσιαστικὰς διαστάσεις τῆς προσωπικότητος καὶ σημαντικὰς πτυχὰς τοῦ εὐλογημένου ἔργου τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιερέως, προβάλλοντα τὴν ταπεινοφροσύνην, τὸ ἀσκητικὸν πνεῦμα καὶ τὴν φιλανθρωπίαν ὡς κεντρικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἠθους τοῦ Ἁγίου Θεοδωρουπόλεως. Καταστέφοντες δὲ πάντας ὑμᾶς διὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν εὐλογίας, ἐπικαλοῦμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, δεόμενοι Αὐτοῦ, νὰ ἀναπαύῃ τὴν ψυχὴν τοῦ μακαριστοῦ ἀδελφοῦ ἐν χώρα ζώντων.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος

**Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης
κατὰ τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
(Φανάριον, 30 Νοεμβρίου 2019)**

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ Καρδινάλιε κύριε Kurt Koch, Πρόεδρε τοῦ Ποντιφικοῦ Συμβουλίου ἐπὶ τῆς προωθήσεως τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν, καὶ λοιπὰ μέλη τῆς Ἐπισήμου Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης,

Ἄσμενοι χαιρετίζομεν τὴν παρουσίαν ὑμῶν ἐν Φαναρίῳ, εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Καθέδραν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἐτησίου ἐορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου καὶ Πανευφήμου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, καὶ μάλιστα, ἐφέτος, μέ τὴν τιμητικὴν καὶ χαροποιὸν καὶ πολλὰ σημαίνουσαν δι' ἡμᾶς παρουσίαν τοῦ δευτεροθρόνου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ θιασώτου καὶ ἐνθέρμου ὑποστηρικτοῦ τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κυρίου Θεοδώρου τοῦ Β'. Ἡ παρουσία σας σήμερον ἐδῶ, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπὸ χρόνου ἱκανοῦ καθιερωθείσης εὐλογημένης παραδόσεως τῆς ἀνταλλαγῆς ἀντιπροσωπειῶν ἐπὶ ταῖς Θρονικαῖς Ἑορταῖς τῶν Ἐκκλησιῶν μας, μαρτυρεῖ τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, τὸν τηροῦντα ἡμᾶς ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Πνεύματος (πρβλ. Ἐφεσ. δ', 3), καὶ ἀποτελεῖ σύμβολον τῆς ὀλοθύμου κοινῆς ἐπιθυμίας μας διὰ τὴν ἀποκατάστασιν πλήρους κοινωνίας μεταξύ τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας. Ὡς εἶχεν ὀρθῶς παρατηρήσει ὁ ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τῆς καθιερώσεως τοῦ ὠραίου τούτου ἐθίμου τοῦ συνεορτασμοῦ τῆς μνήμης τῶν Ἀποστόλων Ἀνδρέου καὶ Πέτρου, τῶν αὐταδέλφων καὶ ἰδρυτῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, μακαριστός Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων, τοῦτο δὲν εἶναι «μία στατική πρᾶξις ἐπαναλήψεως, ἀλλὰ μία ἐκάστοτε νέα καταβολή, μία δυναμικὴ πρόοδος καὶ ἐμβάθυνσις εἰς τὸ προοδευτικῶς πρὸς τὸ ἔσχατον βαῖνον μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας», μία εὐλογημένη συνάντησις, ἡ ὁποία «συμπληρώνει καὶ φωτίζει καὶ τὸν θεολογικὸν διάλογον καὶ ὅλας τὰς ἄλλας ἐκδηλώσεις τῶν ἀδελφικῶν μας σχέσεων», ἀναδεικνύουσα «τὴν θεῖαν διάστασιν τοῦ ὅλου ἐγγειρήματος διὰ τὴν ἐνότητα» [Χαλκηδόνια (Ἀθῆναι, 1999), 435].

Κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν μόλις ἐτελέσαμεν, ἠκούσαμεν τὴν περικοπὴν ἀπὸ τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον περὶ τῆς κλήσεως τῶν

Ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς Φανάριον

Ἁγίων Ἀποστόλων Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου καί τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πέτρου τοῦ Κορυφαίου: «εὐρίσκει [Ἀνδρέας] πρῶτος τόν ἀδελφόν τόν ἴδιον Σίμωνα καί λέγει αὐτῷ· εὐρήκαμεν τόν Μεσσίαν· ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον Χριστός· καί ἤγαγεν αὐτόν πρὸς τόν Ἰησοῦν. Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· σύ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωῆ, σύ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος». Αὕτη ἡ στενή σχέση μεταξύ τῶν δύο κατὰ σάρκα ἀδελφῶν ἀποτελεῖ πρότυπον διὰ τήν πνευματικὴν σχέσιν μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας καί πρόσκλησιν πρὸς κοινὴν Χριστιανικὴν μαρτυρίαν ἐν τῷ κόσμῳ καί ἐξαγγελίαν τοῦ Εὐαγγελίου «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α', 8).

Ὡς εἶχε τονίσει ὁ πατήρ Γεώργιος Φλωρόφσκυ, ὁ ἐπικληθεὶς «πρύτανις τῆς Ὀρθοδόξου Θεολογίας» τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ἀπὸ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὁποίου συνεπληρώθησαν ἐφέτος 40 ἔτη, ἐπέτειος τὴν ὁποίαν ἐτίμησε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διὰ τῆς διοργανώσεως ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν τριήμερου διεθνoῦς θεολογικοῦ συνεδρίου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ θεολογικὴ παρακαταθήκη τοῦ πρωθιερέως Γεωργίου Φλωρόφσκυ» (1-3 Σεπτεμβρίου 2019), ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἀνήκομεν εἰς τὸν αὐτὸν πνευματικὸν χῶρον. Ἀνατολή καὶ Δύσις δέν ἀποτελοῦν ἀνεξαρτήτους, αὐτάρκειες καὶ αὐτοερμηνευόμενας μονάδας, δέν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθοῦν καθ' ἑαυτάς, ἀφοῦ ἔχουν κοινόν παρελθόν, προέρχονται ἀπὸ μίαν κοινὴν παράδοσιν, ἡ ὁποία σταδιακῶς ἠλλοτριώθη καὶ διεσπάσθη. Κατὰ τὸν πατέρα Φλωρόφσκυ, «ἡ τραγωδία τῆς διαιρέσεως εἶναι τὸ μεγαλύτερο καὶ κρισιμώτερο πρόβλημα τῆς Χριστιανικῆς ἱστορίας» [«Πατερικὴ θεολογία καὶ τὸ ἦθος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας», ἐν Θέματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας (Θεσσαλονίκη, 1979), 34]. Ἡ ἀνάμνησις τῆς κοινῆς χριστιανικῆς κληρονομίας καὶ ἡ συνειδητοποίησις τῆς τραγικότητος τῆς διαιρέσεως εἶναι διαρκῆς ὤθησις διὰ τὴν συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀπολεσθείσης ἐνότητος.

Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας αἱ Ἐκκλησίαι ἡμῶν, εἰς τὴν πορείαν πρὸς τὸ κοινόν ποτήριον, καλλιεροῦν τὸν διάλογον τῆς ἀγάπης καὶ τὸν διάλογον τῆς ἀληθείας. Ὁ πρῶτος συγκροτεῖται ἐξ ὅλων τῶν πράξεων προσεγγίσεως μετὰ τὸν ἀδελφικὸν ἐναγκαλισμὸν τῶν ἀοιδίμων Πάπα Παύλου Στ' καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου ἐν Ἱεροσολύμοις τὸ 1964. Ὁ δεύτερος συνίσταται ἐκ τῶν θεολογικῶν διαλόγων, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀντιληφθῶμεν τὰς κοινὰς παραδόσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ οἰκοδομήσωμεν τὸ κοινόν μέλλον, μελετῶντες μετ' εἰλικρινείας καὶ σεβασμοῦ τὰ ζητήματα πού ἀκόμη διαροῦν τὰς Ἐκκλησίας μας, ἐν βεβαιότητι ἀκραδάντῳ, ὅτι τίποτε ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ζωῇ δέν εὐδοκίμεῖ χωρὶς σταθεράν θεολογικὴν βάσιν.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, μετ' εὐαρεσκείας ἐπληροφόρηθημεν ὅτι ἡ Μικτὴ Διεθνῆς Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἡ ὁποία ἐργάζεται ἤδη ἐπὶ 40 ἔτη, ἔχει σημειώσει πρόοδον ἐπὶ ἐνός

Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον

σημαίνοντος κειμένου περί τοῦ «Πρωτείου καί τῆς Συνοδικότητος ἐν τῇ δευτέρᾳ χιλιετίᾳ καί σήμερον». Κατά τήν συνάντησιν τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία ὄλως προσφάτως ἐπραγματοποιήθη εἰς τήν φιλόξενον Μονήν τοῦ Bose, συνεζητήθη ἀναθεωρημένον σχέδιον τοῦ κειμένου αὐτοῦ, μέ ἀναφοράν πρὸς τήν ἐπομένην ὀλομέλειαν τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς Θεολογικοῦ Διαλόγου.

Σημαντικὴν διάστασιν τοῦ διαλόγου τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀληθείας θεωροῦμεν σήμερον τόν «δικαιϊκὸν οἰκουμενισμόν», ἥτοι τήν ἀξιοποίησιν τῶν κανόνων καί τῶν λοιπῶν κανονικῶν διατάξεων τῶν Ἐκκλησιῶν μας εἰς τήν ἀναζήτησιν συμφωνίας εἰς τό ἐπίπεδον τοῦ δόγματος, πού ἀποτελεῖ τό ἐπίκεντρον τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου ἡμῶν μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ σπουδαιότης τοῦ κανονικοῦ δικαίου διὰ τήν περαιτέρω πρόοδον τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας βεβαιοῦται καί ὑπό τοῦ Κειμένου τῆς Ραβέννης: «Προκειμένου νά ὑπάρξῃ πλήρης ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία, πρέπει νά ὑπάρξῃ ἐπίσης, μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν μας, ἀμοιβαία ἀναγνώρισις τῶν κανονικῶν θεσπισμάτων εἰς τὰς νομίμους ποικιλομορφίας των» (§ 16). Ὡς εἶχομεν τήν εὐκαιρίαν νά ὑπογραμ-μίσωμεν τόν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐν Ρώμῃ εἰς τήν Εἰσήγησίν μας εἰς τό 24ον Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Ἐταιρείας τοῦ Δικαίου τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, δέν θά ἔπρεπε νά «μεταχειριζώμεθα τοὺς κανόνας μόνον ὡς ὄροθέσια» πού καθορίζουν τὰ ὄρια τῆς Ἐκκλησίας», πάλιν κατά τήν περίφημον φράσιν τοῦ πατρὸς Γεωργίου Φλωρόφσκυ. Ἐτονίσσαμεν ὅτι ἡ κοινὴ κανονικὴ παράδοσις τῆς πρώτης χιλιετίας λειτουργεῖ «ὡς τό θεωρητικὸν καί πρακτικὸν πλαίσιον, τό ὁποῖον συμπληρῶνει τόν ἀπὸ χρόνου ἱκανοῦ ἀρξάμενον διάλογόν μας ἀληθείας καί ἀγάπης, τήν δέσμευσίν μας νά ἀληθεύωμεν πάντοτε ἐν ἀγάπῃ (πρβλ. Ἐφес. δ', 15)».

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τήν ἡμετέραν Εἰσήγησιν, ὁ ἀδελφός ἡμῶν Πάπας Φραγκίσκος, τόν ὁποῖον εἶχομεν τήν εὐφρόσυνον εὐκαιρίαν νά συναντήσωμεν καί νά ἀσπασθῶμεν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν ἐν Βατικανῷ, συνεφώνησε μέ τήν θέσιν ἡμῶν, τονίζων ὅτι ὁ θεολογικὸς διάλογος μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἔχει «καί μίαν κανονικὴν διάστασιν, καθὼς ἡ ἐκκλησιολογία εὐρίσκει τήν ἔκφρασίν της εἰς τοὺς θεσμούς καί εἰς τό δίκαιον τῶν Ἐκκλησιῶν. Ὡς ἐκ τούτου, εἶναι σαφές ὅτι τό κανονικὸν δίκαιον δέν εἶναι μόνον ἀρωγὸς τοῦ οἰκουμενικοῦ διαλόγου, ἀλλὰ, ἐπίσης, καί ζωτικὴ διάστασις αὐτοῦ». Καί ὁ Πάπας ὑπενθύμισεν ὅτι ὁ παρῶν θεολογικὸς διάλογος ἡμῶν «ἀναζητεῖ ἀκριβῶς συναντίληψιν περὶ πρωτείου καί συνοδικότητος, καί περὶ τῆς σχέσεώς των εἰς τήν ὑπηρεσίαν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ... ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κοινῆς κανονικῆς ἡμῶν κληρονομίας τῆς πρώτης χιλιετίας».

Τόν διάλογον τῆς ἀληθείας ἐν τῷ «συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης» ἐμπλουτίζει, ἐμβαθύνει καί ἐνισχύει καί ὁ «οἰκουμενισμός τῶν Ἀγίων». Ὡς ἡ ὑμετέρα πεφιλημένη Σεβασμιότης, ἀγαπητέ Καρδινάλιε Kurt Koch, ἐπεσήμανεν, «ὁ οἰκουμενισμός τῶν Ἀγίων εἶναι μία ἐξαιρετος εὐκαιρία διὰ διάλογον μεταξύ τῶν Ἐκκλησιῶν [...] Τοῦτο εἶναι ἐξόχως σημαντικό, καθὼς ἡ προσκύνησις τῶν λειψάνων δύναται νά βοηθήσῃ τοὺς πιστοὺς νά ἀσχοληθοῦν ἐνεργῶς μέ τόν διάλογον. Εἶναι πράγματι ὠραῖον νά συναντῶνται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλά εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικό καί τό σῶμα τῶν πιστῶν νά πράττῃ τό ἴδιον». Διὰ τόν λόγον αὐτόν, συνεκινήθημεν ἐντόνως ὅταν ἐπληροφορήθημεν, τόν παρελθόντα Ἰούνιον, κατά τήν Θρονικήν Ἑορτήν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης, ὁ ἀδελφός ἡμῶν Πάπας Φραγκίσκος, μᾶς ἐδώρησεν αὐθορμήτως ἀπότμημα τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου. Ἐν τούτῳ τῷ προφητικῷ οἰκουμενικῷ σημείῳ, δυνάμεθα νά διακρίνωμεν πολλαπλᾶς σημασίας. Ἡ ἔλευσις τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρου εἰς τήν Ἔδραν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἦτο ἀφ' ἑαυτῆς εὐλογία, καθὼς ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εἶναι ἐξέχουσα προσωπικότης τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ὁ Ἀπόστολος τῆς ὁμολογίας, ὡς ὁ μάρτυς τῆς Ἀναστάσεως καί ὡς σημεῖον ἐλπίδος δι' ὅλους τοὺς Χριστιανούς. Τοῦτο τό δῶρον τοῦ Πάπα Φραγκίσκου ἀποτελεῖ νέον ὀρόσημον εἰς τήν πορείαν πρὸς τήν μεταξύ μας ἐπαναπροσέγγισιν. Ὅπως ἡ Αὐτοῦ Ἀγιότης ἔγραψεν εἰς ἀδελφικόν Αὐτῆς Γράμμα πρὸς τήν ἡμετέραν Μετριότητα, ἡ ἐντονος ἐπιθυμία της ἦτο «ἀπότμημα τῶν λειψάνων τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου νά τοποθετηθῇ πλησίον τῶν λειψάνων τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, ὁ ὁποῖος τιμᾶται ὡς προστάτης τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως». Τό γεγονός ὅτι οἱ ἀδελφοὶ Πέτρος καί Ἀνδρέας ἐπανενώθησαν διὰ τῶν ἱερῶν λειψάνων των, μᾶς προτρέπει νά συνεχίσωμεν μέ μεγαλυτέραν ἔμφασιν καί ἐλπίδα τήν πορείαν πρὸς τήν ποθητὴν ἐνότητα.

Σεβασμιώτατε, ἀγαπητοὶ Ἀδελφοί,

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρδίως διὰ τήν ἐπίσκεψίν σας καί διὰ τήν καθ' ὅλου συμβολήν σας εἰς τόν κοινόν καλόν ἀγῶνα. Παρακαλοῦμεν νά μεταφέρετε τοὺς θερμούς ἀδελφικούς χαιρετισμούς καί τὰς ὀλοθύμους εὐχαριστίας τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἰς τήν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τόν Πάπαν Φραγκίσκον. Εἶθε ὁ Παντοδύναμος καί Πανελεήμων Θεός, δι' εὐχῶν τῶν Ἀγίων αὐταδέλφων Ἀποστόλων Πέτρου καί Ἀνδρέου, νά εὐλογῇ καί νά ἐνισχύῃ τὰς κοινὰς ἡμῶν προσπαθείας διὰ τήν ἀποκατάστασιν τῆς πλήρους κοινω- νίας μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν μας. Ἀμήν.

*Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης
ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος*

Προσλαλιά τῆς Α.Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν ἐπίσκεψιν Ἀντιπροσωπείας
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
(30 Νοεμβρίου 2019)

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου συνεκάλεσεν ἐντός τῶν ἡγιασμένων αὐλῶν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰ τέκνα αὐτῆς ἐξ ὅλης τῆς ἀνά τὴν Οἰκουμένην θυσιαστικῆς ποιμαντικῆς μερίμνης αὐτῆς καὶ ἰδοὺ καὶ ὑμεῖς, τὰ ἐκ Κρήτης ὑπερπεφιλημένα τέκνα, ἐκπροσωποῦντες τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν τῆς εὐάνδρου καὶ κεχαριτωμένης νήσου, εὐρίσκεσθε ἐνώπιον τοῦ ἐλέω Θεοῦ Πρωτοδιακόνου τῆς Ἱεραρχίας, ἦτοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως – Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὥστε νὰ συνεορτάσητε μετ’ αὐτοῦ.

Δεχόμεθα τὰ τίμια καὶ πεφλημένα πρόσωπα ὑμῶν, οὐχὶ ὡς ξένους, ὥστε νὰ παράσχωμεν ξενίαν, ἀλλ’ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, πρὸς τὰ ὁποῖα ἰσχυράν ἐκτείνομεν τὴν στοργήν, τό θάλπος, τό ἐγκάρδιον ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν ἀγάπην, καθὼς καὶ πρὸς ἅπαν τό εὐλογημένον ποίμνιον τῆς ἡμῶν Μετριότητος ἐν Κρήτη.

Οἱ καιροὶ καὶ αἱ περιστάσεις ἀπαιτοῦν ἀπὸ ὅλους ἡμᾶς τὴν διαρκῆ πνευματικὴν ἐγρήγορσιν καὶ τὴν ἀταλάντευτον παραμονὴν εἰς ὅσα σπουδαῖα καὶ πολύτιμα παρελάβομεν ὡς Κωνσταντινουπολίτις Ἐκκλησία. Ἡ βαρεῖα καὶ πνευματέμφορος παρακαταθήκη, τὴν ὁποῖαν κρατεῖ ὡς παμπολύτιμον κειμήλιον τό ταπεινόν, πλὴν ἀειλαμπές καὶ σταυροαναστάσιμον Φανάριον, ὄχι μόνον ἀποτελεῖ ἱστορικόν τεκμήριον, ἀλλὰ κυρίως τυγχάνει κινητήριος δύναμις καὶ πνεῦμα δρόσου εἰς τὸν καύσωνα καὶ τὴν ξηρασίαν «τοῦ παρόντος αἰῶνος, τοῦ ἀπατεῶνος» καὶ ἐκριζωτοῦ παντός καλοῦ καὶ παραδεδομένου.

Ἡ ἅγια Παράδοσις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἶναι πηγὴ ἀναζωογονήσεως τῶν πάντων, εἶναι χρέος θυσίας καὶ κενωτικῆς ἐξαντλήσεως χάριν τῶν ἐλαχίστων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ, εἶναι εὐθύνη ἀνακεφαλαιουμένη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κατὰ καιρὸν Πατριαρχοῦντος διὰ τὴν ἐμφάνειαν τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ. Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ κοινὴ μήτηρ τῶν ὀρθοδόξων οὐ καθεύδει, οὐκ ὀλιγωρεῖ, «οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς», ἀλλὰ, ἐνδυναμουμένη ἐν τῇ ἰσχύϊ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐπὶ αἰῶνας διαρκῶς καὶ ἀνεξαντλήτως μεταδίδει καὶ βοᾷ ἐν σιγῶσῃ φωνῇ,

ἐν ἀρρήτοις ῥήμασιν, ἐν ἔργοις, ἐν στεναγμοῖς, ἐν ἔλεγμοῖς, ἐν κλαυθμοῖς, ἐν κόποις, ἐν μαρτυρίῳ, ἐν ἀμφισβητήσιν, ἐν διωγμοῖς, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐν παντί τρόπῳ, τὸν Λόγον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀληθείας.

Βεβαίως καὶ ἡ ἀνατεθεῖσα εἰς αὐτόν ὑπὸ τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τοσαύτη εὐθύνη δὲν ὑπάρχει εὐκολος καὶ εὐχάριστος, καθότι ἀπαιτεῖ τὴν παραμόνιμον ἄρσιν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι Ἀναστάσεως καὶ ζωῆς αἰωνίου.

Βλέπομεν, ὅτι ἐκ διαφόρων προελεύσεων, ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ ἡμετέρου φυράματος, (καὶ ὁ νοῶν νοεῖτω), διαφαίνεται τάσις ἀμφισβητήσεως τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας παραδεδομένων, ἐν ὀνόματι τῆς κοσμικῆς ἰσχύος ἢ τῶν πολιτειακῶν δομῶν, ὅπισθεν τῶν ὁποίων κρυπτόμενοι, διάφοροι κηρύσσουν γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, παρασκηνιακῶς καὶ δημοσίᾳ, τὰς ἐσφαλμένας ἀντιεκκλησιαστικὰς καὶ ἀντιεκκλησιολογικὰς τῶν πεποιθήσεις.

Ὅμως ἡμεῖς, ἅγιοι ἀδελφοί, δὲν ἔχομεν τὴν πολυτέλειαν νὰ ἀποστῶμεν τῆς παραδόσεως τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ νὰ ἐκχωρήσωμεν ἐπὶ κοσμικῇ σκέψει ἢ ἐξ ἀμελείας ἢ ἐκ κοπώσεως ἢ ἐξ ἀκηδίας καὶ ἐκ ραθύμου διαθέσεως τὴν ἐν συντόμῳ προεκτεθεῖσαν πνευματικὴν παρακαταθήκην, μεθ' ἧς κατεστάθη ὑπὸ τῆς Θεῆς Προνοίας ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία θεραπευτικῆς τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς εὐκοσμίας τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἐκλέγουσα ἐκ τοῦ κόσμου, μὴ μένουσα τοῖς ἐν κόσμῳ καὶ ὀδηγοῦσα εἰς Θεόν τὸν ζῶντα τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας.

Μὲ αὐτὰς τὰς πατρικὰς σκέψεις εὐχόμεθα ἐκ καρδίας ὅπως, ἀντιλαμβανόμενοι τὰς καιρικὰς δυσκολίας καὶ παγίδας, αἴρησθε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, Ἐπαρχίαι ὑπάρχουσαι ἐννέα, κατὰ τὸν τύπον τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων, τοῦ ἡμετέρου μαρτυρικοῦ Θρόνου, ἀναμέσον πολλῶν ἄλλων, διδόντες γενναίως, ὡς καὶ πάντοτε δίδετε, τὴν μαρτυρίαν τῆς Ἀληθείας. Αὕτη ἡ μαρτυρικὴ ὁδὸς σημαίνει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ πίστιν ἀσάλευτον εἰς τὰς ἐπιλογὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πατριάρχου: νὰ προτάσωμεν ἅπαντες ὁμοῦ ἐν παντί καὶ πάντοτε τὸ ἐκκλησιαστικῶς δέον ἔναντι παντός ἐτέρου, ἦτοι ἀγόμενοι ἐν τῷ πνεύματι τὸ ὁποῖον ζωοποιεῖ, καὶ οὐχὶ ἐν τῷ γράμματι, τὸ ὁποῖον –κατὰ τὸν Ἀπόστολον– ἀποκτείνει. Οὕτως ἐν τετραμένῃ καὶ ἀκαταμάτητῳ ἐνότητι θὰ δίδωμεν τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ ἦθος τῆς φαναριωτικῆς, ἦτοι τῆς Ρωμαϊκῆς ὀρθοδόξου βιοτῆς, καὶ μάλιστα τῆς μεμειγμένης καὶ μὲ τὰς ἰδιαιτέρας σημαντικῆς κρητικὰς πανεμόρφους πτυχὰς, αἵτινες τυγχάνουν κόσμος καὶ ἐγκαύησις ἡμῶν.

Τὸ λοιπόν, παραφράζοντες τὸν Παῦλειον πρὸς Τίτον λόγον, ἀποχαιρετοῦμεν ὑμᾶς διὰ τῶν ἑξῆς: «Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασθε τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν!»

**Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
κατά τήν Δεξίωσιν ἐπί τῇ Θρονικῇ ἑορτῇ
(30 Νοεμβρίου 2019)**

Μακαριώτατε Πάπα καί Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς
κ. Θεόδωρε,

Σεβασμιώτατε Καρδινάλιε κ. Kurt Koch, μετά τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς
Ἀντιπροσωπείας τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί Ἱεράρχαι,

Ἐξοχώτατοι,

Ἀξιότιμοι Κυρίαί καί Κύριοι,

Σᾶς καλωσορίζομεν ἐγκαρδίως εἰς τήν ἀποψινῆν ἐκδήλωσιν, ἐπί τῇ Θρο-
νικῇ Ἑορτῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ συνάντησις πρόσωπον
πρός πρόσωπον, ἡ ἄμεσος ἐπικοινωνία καί ὁ διάλογος, στηρίζουν τήν δια-
κονίαν μας, ἡ ὁποία, μέ κέντρον τήν ἱστορικήν καθέδραν ἡμῶν ἐν Φαναρίῳ,
ἀγκαλιάζει ὅλα τά ἀνά τήν οἰκουμένην τέκνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καί
συμβάλλει εἰς τήν προώθησιν τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καί εἰς τήν ὑπόθεσιν
τῆς εἰρήνης καί τῆς καταλλαγῆς.

Ἀναμφιβόλως, εἰς ὅλας τὰς μεγάλας θρησκείας ὑπάρχουν αἱ προϋποθέ-
σεις καί τά κίνητρα, ὄχι μόνον πρὸς προώθησιν τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης καί
τῆς πνευματικῆς ζωῆς, ἀλλά καί διὰ τήν ἐγκαθίδρυσιν κοινωνικῆς εἰρήνης,
διὰ τήν ὑπέρβασιν τῆς βίας καί τῆς ἀδικίας εἰς τὰς διανθρωπίνους σχέσεις.
Αὐτή ἡ διάστασις τῶν θρησκευτικῶν παραδόσεων εἶναι ἰδιαιτέρως σημαν-
τικὴ εἰς τήν ἐποχὴν μας, κατά τήν ὁποίαν προβάλλεται ἡ ἄποψις ὅτι ἡ
εἰρήνη θά προέλθῃ ὡς ἀποτέλεσμα τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, τῆς παγ-
κοσμιοποιήσεως, τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τεχνολογίας, διὰ
μέσου τῆς ψηφιακῆς ἐπικοινωνίας καί τοῦ διαδικτύου. Ἡμεῖς πιστεύομεν
ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά ὑπάρξῃ κοινωνικὴ εἰρήνη χωρὶς τήν συμβολήν
τῶν μεγάλων πνευματικῶν δυνάμεων, τῶν θρησκειῶν, χωρὶς τήν εἰρήνην
τῶν θρησκειῶν, χωρὶς τόν διάλογον τῶν θρησκειῶν μεταξύ των καί μέ τόν
σύγχρονον κόσμον. Ἡ αὐθεντικὴ θρησκευτικὴ πίστις εἶναι πηγὴ ἐγρηγόρ-
σεως, καί ὤθησις πρὸς στράτευσιν, ἐναντίον ὅλων τῶν ἀπειλῶν κατά τῆς
ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐνισχύει τήν προσπάθειαν καί τόν ἀγῶνα μας
δι' ἓνα ἀνθρωπινότερον κόσμον, ἀκόμη καί ὅταν αὐτὴ εὐρίσκεται ἀπέναντι
εἰς ἀνυπέρβλητα κατ' ἀνθρώπον ἐμπόδια. Εἰς τὰ ἀξονικά θρησκευτικά κεί-

μενα τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἀποτεθησαυρισμένα βαθεῖαι ἀλήθειαι διὰ τόν ἄνθρωπον, τὰς γνησίας δημιουργικάς του δυνάμεις, τό νόημα τῆς ζωῆς καί τόν προορισμόν του.

Κομβική ἀλήθεια εἰς τό χριστιανικόν Εὐαγγέλιον εἶναι ἡ ἱερότης τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. Ἡ Ἐκκλησία καί ἡ θεολογία τῆς καλοῦνται νά ἀναδείξουν αὐτήν τήν ἀλήθειαν ἐντός ἐνός κόσμου, κυριαρχουμένου ἀπό τήν τεχνολογίαν, τόν οικονομισμόν, τήν ἰδεολογίαν τῆς αὐτοπραγματώσεως, καί ἀπό ποικίλους φονταμεν-ταλισμούς, οἱ ὅποιοι φαλκιδεύουν τό πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ἐλευθερίαν του. Διά τόν σκοπόν αὐτόν, Ἐκκλησία καί θεολογία ἀφουγκράζονται τόν παλμόν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου, μελετοῦν τά ἀδιέξοδα, ἀλλά καί τὰς θετικές πτυχάς καί προοπτικάς τοῦ πολιτισμοῦ. Μόνον οὕτω δύνανται νά τοποθετοῦν τόν λύχνον «ἐπί τήν λυχνίαν», διὰ νά λάμψη «πᾶσι τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ».

Ἀφιερώσαμεν ὅλην τήν ζωήν μας εἰς τήν διαχριστιανικήν, τήν διαθρησκευιακήν, τήν διαπολιτισμικήν προσέγγισιν, τήν προώθησιν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀλληλεγγύης, καί εἰς τήν προστασίαν τοῦ «οἴκου» τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὁ διάλογος εἶναι πάντοτε ὄχημα εἰρηνικῆς συμβιώσεως, ἀλληλοσεβασμοῦ καί ἀλληλεγγύης. Ταυτοχρόνως, ὀδηγεῖ εἰς τήν συνειδητοποίησιν τῆς ἀληθείας, ὅτι τίποτε εἰς τόν κόσμον μας δέν ἀποτελεῖ «κλειστόν καί αὐταρκες σύστημα», ὅτι τά πάντα εἶναι ἀλληλένδετα καί ἀλληλοεξαρτώμενα. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ, ὁ καθείς ἐξ ἡμῶν κατανοεῖ τήν ἰδιαιτέραν του παράδοσιν αὐθεντικῶς μόνον τότε, ὅταν τήν προσεγγίξῃ ἐν τῇ ἀναφορικότητι αὐτῆς πρός τὰς ἄλλας παραδόσεις.

Μέ αὐτάς τὰς σκέψεις, εὐχαριστοῦμεν πάντας ὑμᾶς διὰ τήν παρουσίαν σας εἰς τήν ἀποψινήν ἐόρτιον σύναξιν, συμμετοχήν, ἡ ὅποια μᾶς χαροποιεῖ καί μᾶς ἐνισχύει, συσφίγγει τούς ὑπάρχοντας δεσμούς καί δημιουργεῖ νέα ἐρεθίσματα, νέας προσδοκίας, νέας δυνατότητας συνεργασίας καί ἀλληλεγγύης. Ὁ Θεός νά σᾶς εὐλογῇ καί νά σᾶς προστατεύῃ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν.

Πατριαρχική Απόδειξις ἐπί τοῖς Χριστουγέννοις

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,

ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Ἐρώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἀδελφοί,
προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Φθάσαντες τήν μεγάλην ἐορτήν τῶν Χριστουγέννων, δοξολογοῦμεν ἐν ὕμνοις καί ᾠδαῖς πνευματικαῖς τόν δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους κενώσαντα ἑαυτόν καί τήν ἡμετέραν σάρκα ἀναλαμβάνοντα Κύριον, ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἐκ τῆς «δουλείας τοῦ ἀλλοτρίου» καί ἀνοίξῃ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Πα-
ραδείσου τās πύλας. Ἀγάλλεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, βιοῦσα λειτουργικῶς τό ὅλον μυστήριον τῆς Θείας Οἰκονομίας, προγενομένη τῆς δόξης τῆς ἐσχατολογικῆς Βασιλείας καί δίδουσα χριστοπρεπῶς τήν καλήν μαρτυρίαν τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καί τῆς ἀγάπης ἐν τῷ κόσμῳ.

Ὁ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας ὄχι μόνον δέν τήν ἀποκόπτει ἀπό τήν ἱστορικήν καί τήν κοινωνικήν πραγματικότητα, ἀλλά ἐμπνέει καί ἐνδυναμώνει τήν μαρτυρίαν αὐτῆς. Οὕτως, ἡ Ἐκκλησία, ἐν ἀναφορᾷ πάντοτε πρός τόν αἰώνιον προορισμόν τοῦ ἀνθρώπου, διακονεῖ τās ὑπαρξιακάς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἐπιχέει, ὡς ὁ Καλός Σαμαρεῖτης, «ἔλαιον καί οἶνον» ἐπί τās πληγᾶς, καθισταμένη ὁ «πλησίον» παντός «ἐμπεσόντος εἰς τούς ληστᾶς» (πρβλ. Λουκ. ι', 25 – 37), ἰωμένη τās συγχρόνους «ἀσθενείας τοῦ πολιτισμοῦ», φωτίζουσα τās διανοίας καί τās καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πνευματικότητα, ὡς παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τήν ζωήν τῶν πιστῶν, σημαίνει μαρτυρεῖν ἔργῳ καί λόγῳ περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος καί δέν ἔχει σχέσιν μέ ἄγονον ἐσωστρέφειαν. Τό Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ζωῆς χορηγός, πηγὴ ἀγαθότητος, νομὴ χαρισμάτων, ζωὴ καί φῶς. Ὁ χριστιανός εἶναι φλεγόμενος ἄνθρωπος, φιλόθεος, φιλόανθρωπος καί φιλοκαλικός, δραστήριος καί δημιουργικός.

Τό Εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων ἀκούεται καί ἐφέτος εἰς ἓν πολιτισμικόν περιβάλλον, ὅπου ὑψίστη ἀξία θεωρεῖται τό «ἀτομικόν δικαίωμα». Ὁ ἑαυτοκεντρισμός καί ἡ φενάκη τῆς αὐτοπραγματώσεως μειώνουν τήν κοινωνικήν συνοχήν, ἐξασθενίζουν τό φιλόπληλον πνεῦμα καί τήν ἄλλη-

*Προσωπογραφία τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου*

λεγγύην καί ἐργαλειοποιούν τὰς διανθρωπίνας σχέσεις. Ὁ ἄκρατος οικονομισμός καί ἡ ἐκκοσμίκευσις βαθύνουν τό ὑπαρξιακόν κενόν καί ὀδηγοῦν εἰς συρρίκνωσιν τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀδύνατον νά ἀγνοήσῃ τὰς ἐξελίξεις αὐτάς, τὰς συνεπειάς τῶν ὁποίων ὑφίστανται πρωτίστως οἱ νέοι, μέ ὄχημα τὰς σαγηνευτικὰς μηχανάς τοῦ τεχνολογικοῦ πολιτισμοῦ καί τὰς παντοειδεῖς ὑποσχέσεις «ψευδῶν παραδείσων». Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016) ἐκάλεσε μετ' ἐμφάσεως τοὺς νέους «νά συνειδητοποιήσουν ὅτι εἶναι φορεῖς τῆς μακραίωνος καί εὐλογημένης παραδόσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ταυτοχρόνως δέ καί οἱ συνεχισταί αὐτῆς», νά συμμετέχουν ἐνεργῶς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, «νά διαφυλάσσουν θαρραλέως καί νά καλλιερگوῦν μέ δυναμισμόν τὰς αἰώνιους ἀξίας τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ νά δίδουν τὴν ζεῖδωρον χριστιανικὴν μαρτυρίαν» (Εγκύκλιος, § 8 καί 9).

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, στοιχοῦντες τῇ προτροπῇ τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου καί μέ ἀναφοράν εἰς τὴν πρόσφατον ἐκλογήν καί ἐγκατάστασιν τῶν νέων Ἀρχιεπισκόπων Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας καί Θυατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας εἰς τὰς τρεῖς μεγάλας Ἐπαρχίας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ Διασπορᾷ, ἀνακηρύσσομεν τό ἔτος 2020 «ἔτος ποιμαντικοῦ ἀνακαινισμοῦ καί ὀφειλετικῆς μερίμνης διὰ τὴν νεολαίαν», καλοῦντες σύμπαντα τόν καθ' ἡμᾶς ἱερόν κλῆρον καί τόν χριστεπώνυμον λαόν εἰς συμμετοχὴν καί εἰς στήριξιν τῆς ἐνθέου ταύτης προσπάθειας.

Ἀποβλέπομεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς «διαλεγομένης Ποιμαντικῆς» μέ φαντασίαν καί ὄραμα, μέ ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν ἀείρυτον χάριν τοῦ Θεοῦ καί μέ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ προσωποκεντρικὴ αὐτὴ Ποιμαντικὴ ὀφείλει νά στρέφῃ τοὺς νέους ἀπὸ τό «ζητεῖν τὰ ἑαυτῶν» καί τό «ἑαυτοῖς ἀρέσκειν», εἰς τὴν «οὐ ζητοῦσαν τὰ ἑαυτῆς» ἀγάπην καί εἰς τό «ἀρέσκειν Θεῷ», ἀπὸ τὰ «ἀγαθὰ» εἰς τό «Ἀγαθόν», ἀπὸ τό «πολλῶν δεῖσθαι» εἰς τό «ἔν, οὐ ἔστι χρεία», συμβάλλουσα εἰς τὴν ἀνάδειξιν τῶν χαρισμάτων ἐκάστου ἐξ αὐτῶν. Ὁ ἀληθῶς ἐλεύθερος ἑαυτός γεννᾶται διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Βάσις διὰ τὴν ἀφύπνισιν τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως παραμένει καί σήμερον ἡ βίωσις καί ἡ κατανόησις τοῦ νοήματος τῆς χριστιανικῆς λατρείας, τοῦ κοινοτικοῦ, εὐχαριστιακοῦ καί ἐσχατολογικοῦ χαρακτῆρος τῆς. Οἱ νέοι πρέπει νά συνειδητοποιήσουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι σωματεῖον χριστιανῶν ἀλλὰ «Σῶμα Χριστοῦ». Καλοῦμεν τόν ἀνά τὴν οἰκουμένην ἱερόν κλῆρον τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας εἰς μίαν «κενωτικὴν» ποιμαντικὴν κινητοποίησιν. Δέν θά ἀναμένωμεν νά ἔλθουν οἱ νέοι καί αἱ νέαι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ πορευόμεθα ἡμεῖς πρὸς αὐτούς, ὄχι ὡς κριταί ἀλλὰ

Φανάριον, ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου

ώς φίλοι, μιμούμενοι τόν «ποιμένα τόν καλόν», ὅς «τήν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι', 11). Ὁ ποιμὴν εὐρίσκεται πάντοτε ἐν ἐργη- γόρσει καὶ ἐπιφυλακῇ, γνωρίζει τὰς ποιμαντικὰς ἀνάγκας τῶν νέων καὶ τόν κοινωνικόν των περίγυρον καὶ δρᾷ ἀναλόγως. Ἡ ποιμαντικὴ του πα- ρέμβασις ἀντλεῖ ἔμπνευσιν καὶ κατεύθυνσιν ἀπὸ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλη- σίας, προσφέρουσα εἰς τοὺς νέους ὄχι ἀπλῶς «βοήθειαν», ἀλλὰ τὴν «ἀλή- θειαν» τῆς ἐλευθερίας, «ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν» (Γαλ. ε', 1).

Μέ αὐτὰς τὰς σκέψεις, προσκυνοῦντες μετ' εὐλαβείας τὸ Θεῖον Βρέφος τῆς Βηθλεέμ, εὐχόμεθα πᾶσιν ὑμῖν, ἐκ τοῦ πανεόρτου Φαναρίου, εὐλογη- μένον τὸ Ἅγιον Δωδεκαήμερον καὶ εὐκαρπον τόν ἐπὶ θύραις νέον σωτήριον ἐνιαυτόν, ἐπικαλούμενοι ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀείζωον χάριν καὶ τὸ μέγα ἔλεος τοῦ συγκαταβάντος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Σωτῆρος Χριστοῦ, τοῦ «Θεοῦ μεθ' ἡμῶν».

Χριστούγεννα ,βιθ'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ
ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΗΩΣΟΥ
Κ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ**

Όψηφισμένος Θεοφιλ. Επίσκοπος
Κνωσού κ. Πρόδρομος Ξενάκης

Δελτίο Τύπου τῆς 16ης Ὀκτωβρίου 2019

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, συνελθοῦσα εἰς τακτικήν Συνεδρίαν σήμερον 16ην Ὀκτωβρίου 2019 ἐν Ἡρακλείῳ, παρόντων ἀπάντων τῶν Μελῶν Αὐτῆς, ἡσχολήθη μέ τά θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, μετά ἀπό πρότασιν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. κ. Εἰρηναίου, προέβη εἰς τήν ἐκλογήν Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ ἐξελέγη ὁ Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου.

Ὁ Θεοφ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος ἔδωκε τό νεομισμένο Μικρόν Μήνυμα ἐνώπιον τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ὡσαύτως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξε τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Νήφωνα Βασιλάκη, Ὑπογραμματέα Αὐτῆς καί τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖον Μπατσάκη, Κωδικογράφον Αὐτῆς. Ἐπίσης, δῶρισε Γραφέα τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου τόν Ἱερολογιώτατον Διάκονον Εὐγένιον Καρακωνσταντάκη.

Ἡ Χειροτονία τοῦ Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου, θά τελεσθῆ ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ Ἡρακλείου τό Σάββατον 26ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ..

Τό Μέγα Μήνυμα τοῦ Ἐψηφισμένου θά δοθῆ ὑπ' αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας, Παρασκευῆν 25ην Ὀκτωβρίου καί ὥραν 7ην ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ Ἡρακλείου.

Ο Θεοφιλ. Έπίσκοπος
Κνωσού κ. Πρόδρομος

Βιογραφικό Σημείωμα
Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ
κ. Πρόδρομου

Ὁ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος (κατά κόσμον Ζαχαρίας Ξενάκης) γεννήθηκε στή Σταυράκια Ἡρακλείου, τήν 3η Νοεμβρίου 1979. Μετά τίς ἐγκύκλιες σπουδές, φοίτησε στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπ' ὅπου ἔλαβε τό πτυχίο του τόν Σεπτέμβριο τοῦ 2001. Κατόπιν Σεπτῆς Ἐντολῆς τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, μετέβη, κατά τή διετία 2010 – 2012, στό Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Πατρικίου στό Μαγνοοth Ἴρλανδίας, ὅπου παρακολούθησε καί περάτωσε ἐπιτυχῶς Πρόγραμμα Μεταπτυχιακῶν Σπουδῶν στή Βιβλική Θεολογία, μέ ὑποτροφία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκάρη μοναχός στήν Ἱερά Μονή Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ἡρακλείου, τόν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 2005 ἀπό τόν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Κνωσοῦ (νῦν Σεβ. Μητροπολίτη Γορτύνης καί Ἀρκαδίας) κ. Μακάριο καί χειροτονήθηκε διάκονος τόν Ἰούνιο τοῦ ἔτους 2005 ἀπό τόν Θεοφ. Ἐπίσκοπο Κνωσοῦ (νῦν Σεβ. Μητροπολίτη Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου) κ. Εὐγένιο. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Εἰρηναῖο, τόν Ἰανουάριο τοῦ ἔτους 2013, προχειρισθεῖς τήν ἴδια ἡμέρα σέ Ἀρχιμανδρίτη.

Ἐπηρετήσε στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης ὡς διάκονος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου, Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος, Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Α' Ἀρχ. Περιφέρειας, Γραμματέας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς, Μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐπικοινωνιακοῦ καί Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος αὐτῆς καί Μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, Ὑπεύθυνος Νεότητος καί παραγωγός Ραδιοφωνικῶν Ἐκπομπῶν στό Ραδιοφωνικό Σταθμό «ΤΟ ΦΩΣ» τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης.

Ἐπηρετήσε τήν Ἱερά Σύνοδο ἀπό τίς θέσεις τοῦ Κωδικογράφου (Ἰανουάριος 2008 – Σεπτέμβριος 2010), τοῦ Ὑπογραμματέως (Σεπτέμβριος 2010 – Ὀκτώβριος 2016) καί τοῦ Ἀρχιγραμματέως (ἀπό Ὀκτώβριο 2016). Διετέλεσε Διευθυντής Συντάξεως τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέλος καί γραμματεὺς διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου. Μετεῖχε σέ Ἀντιπροσωπεῖες τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί στήν Ἑλληνική Κυβέρνηση καί εἶναι ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ὁ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος θά διατηρήσει τή θέση τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

*Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος, κατά τό Μικρό Μήνυμα,
ἐνώπιον τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης*

Μικρόν Μήνυμα
τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ
κ. Προδρόμου

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατά τήν τακτικήν Συνεδρίαν Αὐτῆς, τήν 16ην Ὀκτωβρίου 2019 ἐν Ἡρακλείῳ, παρόντων πάντων τῶν Μελῶν Αὐτῆς καί κατόπιν προτάσεως τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. κ. Εἰρηναίου, προέβη εἰς τήν ἐκλογήν Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης καί ἐξελέξατο Ἐπίσκοπον Κνωσοῦ τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Πρόδρομον Ξενάκη, Ἀρχιγραμματέαν τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ὁ Θεοφ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος ἔδωκε τό νενομισμένο Μικρόν Μήνυμα ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ὁμιλήσας ἐμπνευσμένα καί γλαφυρά, ἀπό καρδίας εὐχαρίστησεν Θεόν καί Ἄνθρώπους, διά τό μέγα δῶρον τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Ό Ιερός Μητροπολιτικός Ναός Αγίου Μηνῶ Ἡρακλείου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης

Ἡ πρόσκληση

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ

Π Ρ Ο Σ Κ Λ Η Σ Ι Σ

Διὰ τῆς παρούσης προαγομέθα ἵνα προσκαλέσωμε καί παρακαλέσωμεν Ὑμᾶς, ὅπως παραστήτε εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ, Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, ἡ ὁποία θά τελεσθῇ τὸ Σάββατον, 26 Ὀκτωβρίου 2019, εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Μηναῖ Ἡρακλείου.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

*Στιγμιότυπα, ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ,
κατὰ τό Μεγάλο Μήνυμα τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

Μεγάλο Μήνυμα
τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ
κ. Προδρόμου

Τό Μεγάλο Μήνυμα ἔδωσε ὁ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος, ἐνώπιον τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου καί τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, Μελῶν τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τήν Παρασκευήν 25ην Ὀκτωβρίου 2019, παραμονήν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονίας αὐτοῦ, εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, μέ τήν συμμετοχή πλήθους Κληρικῶν καί λαϊκῶν.

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος ὑπογράφων
εἰς τόν Κώδικα τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
τό Ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

*Στιγμιότυπα, ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ,
κατὰ τό Μεγάλο Μήνυμα τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

*Οί Σεβ. Μητροπολίται
Γορτύνης καί Ἀρκαδίας
κ. Μακάριος καί
Ρεθύμνης καί Ἀύλοποτάμου
κ. Εὐγένιος,
ὑπογράφωντες εἰς
τόν Συνοδικό Κώδικα
τό Ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου
Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

*Οί Σεβ. Μητροπολίται
Κυδωνίας καί Αποκορώνου
κ. Δαμασκηνός καί
Λάμπης, Συβρίτου καί
Σφακίων κ. Ειρηναῖος,
ὑπογράφουν εἰς
τόν Κώδικα τῆς Ἱερᾶς
Ἐπαρχιακῆς Συνόδου,
τό Ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ
Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ
κ. Προδρόμου*

*Οί Σεβ. Μητροπολίται
Τεραπύτνης καί Σητείας
κ. Κύριλλος καί
Πέτρας καί Χερρονήσου
κ. Γεράσιμος,
κατά τήν ύπογραφή τοῦ
Ἵπομνήματος τῆς ἐκλογῆς
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου
Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

*Οί Σεβ. Μητροπολίται
Κισάμου καί Σελίνου
κ. Ἀμφιλόχιος καί
Ἀρκαλοχωρίου,
Καστελλίου καί Βιάννου
κ. Ἀνδρέας,
ὑπογράφοντες τό
Ἔγγραμμα ἐκλογῆς τοῦ
Θεοφιλ. Ἐπισκόπου
Κνωσοῦ κ. Προδρόμου,
εἰς τόν Κώδικα
τῆς Ἱεραῆς Συνόδου*

*Ό'ντιμολ. Άρχων Πρωτέκδικος τής Άγίας τοϋ Χριστοϋ Μεγάλης Έκκλησίας
κ. Δημήτριος Μηλαθιανάκης, Νομικός Σύμβουλος τής Έκκλησίας Κρήτης*

*Στιγμιότυπα ἐκ τῆς Χειροτονίας τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου,
εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, τὸ Σάββατον 26ην Ὀκτωβρίου 2019*

Ἡ Χειροτονία

Τὸ Σάββατο, 26 Ὀκτωβρίου 2019, στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης, μέσα σέ κλίμα συγκίνησης, πνευματικῆς κατάνυξης καί μεγαλοπρέπειας τελέσθηκε ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου. Τῆς πολυαρχιερατικῆς Θείας Λειτουργίας προεξῆρχε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐνῶ συλλειτουργήσαν ἅπαντες οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Νήσου, Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, καθώς καί οἱ Σεβ. Μητροπολίτες: Ἀνέων κ. Μακάριος (Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο), Γουϊνέας κ. Γεώργιος (Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας), Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Σερβίων & Κοζάνης κ. Παῦλος καί Φθιώτιδος κ. Συμεών. Συμπροσευχόμενος στό Ἱερό Βῆμα παρέστη ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Σινᾶ κ. Δαμιανός.

Ἐκδηλη ἦταν ἡ συνοχή καρδίας τοῦ χειροτονουμένου Ἐπισκόπου, ὁ ὁποῖος μίλησε με ζείδωρους βιωματικούς λόγους, ἀλλά καί μεστούς θεολογίας, γιά τήν μεγάλη ὥρα τῆς προσωπικῆς του Πεντηκοστῆς, εὐχαριστῶντας τήν Ἐκκλησία γιά τά ὅσα τοῦ ἐχάρισε στή ζωή του, καθώς καί γιά τήν μεγάλη τιμή νά ὑπηρετεῖ τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο ἐκ τῆς θέσεως τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου Αὐτοῦ, ἀλλά καί νά ἐξακολουθεῖ τήν ταπεινή διακονία του στήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὡς Ἀρχιγραμματέας.

*Ἐκ τῆς Χειροτονίας τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου,
εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἁγίου Μηναΐ Ἡρακλείου*

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης
κ.κ. Εἰρηναῖος καὶ
ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λάμπης,
Συβρίτου καὶ Σφακίων
κ. Εἰρηναῖος,
κατὰ τὴν Χειροτονίαν
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου
Κνωσοῦ κ. Προδρόμου

*Στιγμιότυπα, ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ἱ.Μ.Ν. Ἁγ. Μηνᾶ,
κατὰ τὴν Χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

Φωτογραφικά στιγμιότυπα έκ τής Χειροτονίας του Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου, εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, τό Σάββατον 26ην Ὀκτωβρίου 2019

*Ὁ νεοχειροτονηθείς Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος,
δεχόμενος τίς εὐχές τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν, τῶν Ἀρχόντων καί τοῦ λαοῦ*

Ὁ Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Κυθροῦ κ. Πρόδρομος

Ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Κνωσού κ. Πρόδρομος

Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Πρόδρομος,
μετὰ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ Πατρός,
Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Μεθοδίου Σαμαριτάκη,
Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς
Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου,
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης

**Ὁμιλία τοῦ Ἐψηφισμένου
Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου**

«Πεντηκοστήν ἑορτάζομεν καί Πνεύματος ἐπιδημίαν», γιά μία ἀκόμη φορά, στή ζωή τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, κάτω ἀπό τούς θόλους τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Προστάτου καί Ἐφόρου τοῦ Μεγάλου Κάστρου καί μαρτυροῦμε, ἐν Ἐκκλησία πληθούση, «ξένον ἄκουσμα, ξένον θέαμα, πῦρ διαιρούμενον εἰς νομάς χαρισμάτων», στή χρυσή καί ἀδιάκοπη ἀλυσίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς, ἀπό Τίτου τοῦ Πρωταποστόλου καί Πάτρωνος τοῦ Νησιοῦ μας, μέχρι καί σήμερα.

Πανοσιολογιώτατε Ἅγιε Μέγα Ἀρχιδιάκονε κύριε Θεόδωρε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Γουϊνέας κύριε Γεώργιε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. κ. Θεοδώρου,

Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε κύριε Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Συνοδικοί Ἱεράρχες τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, οἱ ὀδεύσαντες ὁδόν μακράν καί συνελθόντες ἀγαλλομένῳ ποδί εἰς τήν χαράν ταύτην,

Προσφιλέστατοι συμπρεσβύτεροι καί διάκονοι, Ὅσιώτατοι Μοναχοί καί Μοναχές, Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες τοῦ Τόπου, Κύριοι Βουλευτές,

Κύριε Γενικέ Γραμματέα Ὁρησκευμάτων,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Θά προτιμοῦσα, ἀλήθεια, αὐτή τήν ὥρα, νά σιωπήσω. Τό ὕμνολογικόν «ρᾶον σιωπῆ» μέ συνέχει κυριολεκτικά, καί τό «Σιγησάτω πᾶσα σάρξ» προκειμένου μέ αὐτή τή μυστική καί ἐσωτερική σιγή νά προσεγγίσω τό Μυστήριον, πού ἀποκαλύπτεται ἐνώπιόν μου.

Θά προτιμοῦσα, ἀλήθεια, μέ σιωπή νά λαλήσω τά ἀλάλητα τῆς καρδίας ρήματα. Μέ ταπείνωση, νά δοξολογήσω σιωπηρά γιά ὅλα τά παράδοξα, πού φανερώνουν τό Χέρι τοῦ Θεοῦ στή ζωή μου, μέ κορύφωση τά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν.

Θά ἦταν, ἴσως, ἡ ἄριστη ἐπιλογή, αὐτή τήν ὥρα νά σταθῶ «τελωνικά», «σιγανά καί ταπεινά», μπροστά στή βουλή τοῦ Θεοῦ, πού θέλει τή σωτηρία

τῶν ἀνθρώπων καί ἐκχέει ἔλεος ἀγάπης καί εὐλογίας στόν καθένα χωριστά καί στό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἐν συνόλῳ.

Ὅμως, κάνοντας ὑπακοή στό ἔθος τῆς Ἐκκλησίας πού ἐπιτάσσει στόν πρός χειροτονίαν ἐρχόμενο νά ἀπευθύνει μιά προσλαλιά, λύνω τή σιωπή αὐτή τήν ὥρα, μόνο γιά νά ἐκδιπλώσω ἀπό τό εἰλητάριο τῆς καρδιάς μου, ἐλάχιστες γραμμές, ἀνεπιτήδευτες, ἀλλά βαθειά ἀληθινές, ὡς καταστάλαγμα ἐνός ἀνθρώπου ἀμαρτωλοῦ καί χοϊκοῦ, πού στέκεται μέ δέος καί σεβασμό μπροστά στήν ἀποκάλυψη τοῦ Μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καί προσπαθεῖ νά ἐρμηνεύσει τά ἀνερμήνευτα καί νά διατυπώσει βιώματα ἀνέκφραστα.

«Ὁμολογῶ τήν χάριν, κηρύττω τόν ἔλεον, οὐ κρύπτω τήν εὐεργεσίαν», περιερχόμενος τῆς ζωῆς μου τίς σελίδες καί τοῦ βηματισμοῦ μου ἀναβάσεις καί καταβάσεις, στά εὐκόλα καί στά δύσκολα, τά ἀπλά καί καθημερινά, μά καί τά σπουδαῖα καί ἀνεπανάληπτα τῆς ζωῆς.

Εὐχαριστίας ἐκχύλισμα ἀνέρχεται ἀπό τά βάρη τῆς ὑπαρξῆς μου στή μεγαλωσύνη τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ, τήν Πατρική Του Πρόνοια, τό πολύ καί μέγα Του ἔλεος, τίς δαψιλεῖς καί πλούσιες εὐεργεσίες Του, στήν οὐδενία μου.

Εἶδα πολλές φορές, τό χέρι τοῦ Θεοῦ ἀκόμα κί ἐκεῖ πού δέν φαίνεται μέ τήν πρώτη ματιά. Ἐκεῖ, πού τά ἀνθρώπινα ἀδιέξοδα, φάνταζαν ἀπειλητικά νά κλείνουν δρόμους καί νά ἀλλάζουν προοπτικές καί κατευθύνσεις. Ἐκεῖ εἶδα, ἢ μάλλον αἰσθάνθηκα τό χέρι τοῦ Θεοῦ μέ διάφορους τρόπους καί ἀπό διάφορους ἀνθρώπους, πού πραγμάτωσαν, «ἔργοις καί λόγοις» τό σχέδιο τοῦ Οὐρανοῦ, μέ μόνη προϋπόθεση τήν ὀλοτελή ἀφοσίωση στήν Ἐκκλησία.

Μικρό παιδί, στή γενέτειρά μου, τά Σταυράκια, πόθησα τήν ἀγάπη στήν Ἐκκλησία. Ἡ μακαριστή γιαγιά μου Μαρία, κοινωνός τῆς ἀνεπιτήδευτης λαϊκῆς εὐσέβειας, μέ ὀδήγησε στό Ἅγιο Βῆμα καί ἔκτοτε ἄρχισε νά τελεσιουργεῖται μέσα μου, τοῦτο τό Μυστήριο, τοῦ πόθου τῆς Ἱερωσύνης. Χωρίς νά γνωρίζω τό πῶς καί τό γιατί, πορεύθηκα ψηλαφώντας τά σημεῖα αὐτῆς τῆς ἱερῆς προσμονῆς πού ἔγινε γιά μένα ἀνερμήνευτος πόθος, τρόπος καί ὄνειρο ζωῆς.

Στῆς ζωῆς μου τίς σελίδες, προστίθενται ἀργότερα οἱ θεολογικές στήν Ἀθήνα σπουδές, ἡ διακονία στόν ἀλησμόνητό μου Ναό τοῦ Ἁγίου Γερασίμου στά Ἰλίσια, ἡ ἐπιστροφή στή γενέτειρα καί ἡ ἔνταξή μου στήν νεοσύστατη τότε Μονή Ὁσίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου Ἡρακλείου, πού σήμανε τήν ἀπαρχή τῆς ἐκπλήρωσης καί πραγμάτωσης τοῦ ἱεροῦ πόθου. Μέ πτώσεις καί ἀνατάσεις. Ἐνθουσιασμούς καί ἀπογοητεύσεις. Πάντως μέ μόνιμη ἐλπίδα στό ἔλεος τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ καί τίς ἀνύστακτες δεήσεις τῆς Προστάτιδος τῆς Μονῆς μας, Ὁσίας Εἰρήνης τοῦ Χρυσοβαλάντου, ἀλλά καί τή

γοργή επίσκεψη τῆς Γοργοεπηκόου μας Παναγίας καί ὄλων τῶν Κρητῶν Ἁγίων, πού εὐλογητικά περιστοιχίζουν τό Καθολικό τῆς Μονῆς μας.

Καί ὅταν ἦλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου ἡ εἴσοδος στό μοναχικό σχῆμα καί στό μυστήριο τῆς Ἱερωσύνης, ἀπό τά τίμια χέρια δύο διαδοχικά τότε Ἐπισκόπων Κνωσοῦ, τοῦ νῦν Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου καί τοῦ νῦν, Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, τοὺς ὁποίους εὐγνωμόνως πάντοτε μνημονεύω.

Καί ἔκτοτε, ἀκολούθησαν καί ἄλλα πολλά, χεύματα τῆς θείας Ἀγάπης, δωρήματα τῆς Θείας Βουλῆς, στό διάβα τῆς ζωῆς μου, στήν ἀναστροφή μου μέ ἀνθρώπους, κληρικούς καί λαϊκούς, στήν Κρήτη, στήν Ἀθήνα, στήν Ἰρλανδία καί ὅπου ἄλλοῦ πορεύθηκα, πού ἔγιναν στή ζωή μου ἄγγελοι φωτεινοί καί κήρυκες τῆς βιωματικῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς ἀληθινῆς καί ἀνυπόκριτης σχέσης τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, σφραγίζοντας τό εἶναι μου καί συγκλονίζοντας τήν ὑπαρξή μου, ὀδηγώντας μέ διαρκῶς σέ μιά ἀκατάπαυστη δοξολογία τοῦ Θεοῦ.

Γ' αὐτό, Σᾶς παρακαλῶ, ἐπιτρέψτε μου, μέ αὐτή τή δοξολογική διάθεση νά στρέψω τόν λόγο μου, σέ λόγο ὀφειλετικῆς εὐγνωμοσύνης καί εὐχαριστίας, σέ Ἐκείνους πού μέ ποικίλους τρόπους ὑπούργησαν τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, μέχρι καί αὐτή τήν ὥρα τῆς προσωπικῆς μου Πεντηκοστῆς.

Μέ εὐγνωμοσύνη στρέφω εὐθύς τήν σκέψη καί τήν καρδιά μου πρὸς τήν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαῖο, πλησιάζω νοερά στοὺς ἀναβαθμούς τοῦ θεοδοξάστου Θρόνου Του, καί καταθέτω τήν εὐχαριστία καί τήν ἀφοσίωση μου πρὸς τήν Μητέρα μας Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καί τόν Σεπτό Προκαθήμενο Αὐτῆς, μέ ἀπόλυτη συναίσθηση μὰ καί ἐπίγνωση τῆς μαρτυρικῆς μαρτυρίας τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τοῦ Γένους καί τῆς Ρωμιοσύνης, ἐν μέσῳ κινδύνων, ἀπειλῶν, προκλήσεων καί δυσκολιῶν.

Στό Πρόσωπο τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Μεγάλου Ἀρχidiaκόνου κυρίου Θεοδώρου, τοῦ Κρητός, ἐκπροσωποῦντος τήν ὥρα αὐτή τή Μητέρα μας Ἐκκλησία καί τόν Προσκυνητό Αὐθέντη καί Δεσπότη μου, καθορῶ τήν καθημαγμένη Μητέρα μας Ἐκκλησία, τό αἰεφωτο καί αἰελαμπές Φανάρι, τήν Ἐκκλησία «τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων», τῶν ὀλίγων μὰ καί ἀμέτρητων, πού διακρατοῦν καί λιτανεύουν τό ἦθος τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καί Τόν παρακαλῶ ἀδελφικῶς, νά κομίση ὡς ἐλάχιστο «κανίσκιο εὐγνωμοσύνης» στόν Παναγιώτατο Οἰκουμενικό μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο τήν ἄπειρη καί υἱική εὐχαριστία, τήν ἀδιάπτωτη προσήλωση καί τήν διά βίου ἀφοσίωσή μου στόν Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Θρόνο.

Τά χεύματα τῆς Πατριαρχικῆς ἀγάπης καί στοργῆς, ἐκ νεότητός μου, ὑπῆρξαν γιά ἐμένα δαψιλέστατα. Οἱ σπουδές μου μέ ὑποτροφία στό ἐξω-

Ὁ Ἐψηφισμένος Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσῶ κ. Πρόδρομος Ξενάκης ὁμιλῶν πρὸ πτῆς Χειροτονίας αὐτοῦ

τερικό, ή συμπερίληψή μου σέ διάφορες Ἐκκλησιαστικές ἀποστολές, ή τιμητική συμμετοχή σέ Ἀντιπροσωπίες, ὡς καί στήν Ὀργανωτική Ἐπιτροπή τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἀποτελοῦν μόνον ὀρισμένα δείγματα τῆς Πατρικῆς στοργῆς καί Πατριαρχικῆς εὐνοίας πρὸς τὴν οὐδενίαν μου, ὁμολογουμένως «ὑπὲρ ἐμὴν ἀξίαν».

Καρδιακά στρέφομαι στὸν Παλαίφατο Ἀλεξανδρινὸ Θρόνο καί στό πρόσωπο τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γουϊνέας κ. Γεωργίου, ὑποβάλλω τὸν σεβασμὸ καί τίς ἄπειρες εὐχαριστίες μου στὸν Μακαριώτατο Πάπα καί Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεόδωρο, τὸν Κρήτα, γιὰ τὴν πατρικὴ του στοργή καί εὐνοία πρὸς τὴν οὐδενία μου. Ταπεινά αὐτὴ τὴν ὥρα αἰτοῦμαι τὴν Πατριαρχικὴ εὐχή καί προσευχή Του, εὐγνώμων γιὰ τὸν διαρκῆ ἐπιστηριγμὸ καί τὸν πάντοτε ἐνθαρρυντικὸ καί ἐλπιδοφόρο λόγο του.

Μέ βαθύτατο σεβασμὸ εὐχαριστῶ ὀλοψύχως τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες, οἱ ὅποιοι συγκροτοῦν τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, γιὰ ὅλες τίς εὐεργεσίες τους καί τὴν πολλή τους ἀγάπη στήν οὐδενία μου. Ἐκ νεότητός μου εἰσῆλθα στό Συνοδικὸ Βουλευτήριό τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διάκονος καί Κωδικογράφος, 11 χρόνια πρὶν. Ὅλοι μέ ἐτίμησαν μέ τὴν ἀγάπη καί τὴν ἐμπιστοσύνη τους ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, πού ἐκφράσθηκε μέ πολλοὺς καί ποικίλους τρόπους, ἀπὸ τὸν καθένα χωριστά. Μαθήτευσα παρά τοὺς πόδας τους καί διδάχθηκα ἀπὸ τίς ποιμαντικές τους ἀγωνίες. Ἀφουγκράστηκα τοὺς παλμούς τῆς καρδιάς τους γιὰ τὴν προαγωγή τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καί τῆ μαρτυρία τῆς Ὁρθόδοξης Αὐτοσυνειδησίας σ' αὐτοὺς τοὺς χαλεποὺς καιροὺς μας. Δηλώνω αὐτὴ τὴν ὥρα τὴν διαρκῆ ἀφοσίωσή μου καί τὴν ἀπόλυτη ὑπακοή μου στὰ ἐντάλματα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὴν ὁποία, χάριτι Θεοῦ, θά συνεχίσω νά ὑπηρετῶ ἀπὸ τὴ θέση τοῦ Ἀρχιγραμματέως.

Εὐχαριστῶ τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς πού διήνυσαν ὁδοὺς μακράς γιὰ νά εἶναι παρόντες ἐδῶ καί νά εὐλογοῦν μέ τὴν παρουσία τους τὴν καλὴ ἀπαρχὴ τοῦ νέου μου διακονήματος. Ὁφειλετικῶς μνημονεύω ὀνομαστικῶς τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Δωδώνης κ. Χρυσόστομο, Ἀνέων κ. Μακάριο, Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παῦλο καί Φθιώτιδος κ. Συμεών, ζητῶντας ταπεινά τίς εὐχές καί προσευχές τους, μέ ἄπειρη εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴ συμμετοχή τους στὴ σημερινὴ χαρὰ μου.

Μνημονεύω, ἐπίσης, μέ εὐγνωμοσύνη πολλή τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Γέροντα Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριο, Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ, ὡς καί τὸν ἐπιστήθιο φίλο καί ἀδελφὸ μου Αὐστρίας κ. Ἀρσένιο, τὸν καθένα γιὰ λόγους διαφορετικούς, ἀλλὰ τό ἴδιο σπουδαίους καί καρδιακούς. Χαιρετίζω ἀδελφικά τὸν Ἀρχιμ. Ἰωακείμ, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς

Συνόδου, γιά τήν ἄριστη συνεργασία μας καί τόν τιμῶντα μέ διά τῆς παρουσίας του σήμερα ἐδῶ, Μ. Ἰεροκήρυκα κ. Πανάρετο, φίλο πολύτιμο.

Χάριτες ὁμολογῶ στόν Γέροντα καί πνευματικό μου πατέρα, Ἀρχιμανδρίτη Μεθόδιο Σαμαριτάκη, Ἡγούμενο τῆς Μονῆς τῆς μετανοίας μου. Ἐκ νεότητός μου ὑπῆρξε γιά ἐμένα πρότυπο διακονίας Ἐκκλησιαστικῆς, φιλανθρωπίας καί προσφορᾶς. Σμίλευσε ὑπομονετικά τούς ἐσώτερους χώρους τῆς καρδιάς μου, ὡς φιλόστορος πνευματικός πατέρας καί μέ ἐνίσχυσε ἀνύστακτα στίς πτώσεις μου. Μέ ἐπεστήριξε μέ τήν προσευχή καί τήν πατρική του σκέπη καί μέ νουθέτησε μέ περίσσεια ἀγάπης καί διδαχῆς. Διά βίου τόν εὐγνωμονῶ καί τόν παρακαλῶ τῶρα νά ἐντείνει τήν προσευχή του γιά τό παιδί του, πού γίνεται Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νά δοξάζεται τό Ὄνομα τοῦ Θεοῦ καί ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία. Μαζί μέ τό Γέροντά μου εὐχαριστῶ τόν π. Βασίλειο, τόν π. Μεθόδιο καί ὅλους τούς ἀνθρώπους πού ἀγαποῦν καί διακονοῦν ποικίλως τό Μοναστήρι μας. Ἐκείνοι πολλές φορές κάλυψαν τή δική μου σωματική ἀπουσία. Ὁ Θεός νά τούς ἀνταποδώσει ἑκατονταπλασίονα.

Εὐχαριστῶ τόν καλό συνοδίτη μου στό Συνοδικό Γραφεῖο, Ἀρχιμ. Νήφωνα, Ὑπογραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καί καλωσορίζω καί ἐν Ἐκκλησία τούς νεοεισερχομένους στά Συνοδικά Σέκρετα, Κωδικογράφο Ἀρχιμ. Εἰρηναῖο καί Γραφέα Ἱεροδιάκονο Εὐγένιο. Ὅλοι μαζί θά πορευθοῦμε τήν ὁδό τῆς θυσιαστικῆς διακονίας τοῦ Συνοδικοῦ Βουλευτηρίου μέ ἀγάπη, ἀλληλοσεβασμό καί ἀφοσίωση στό ἐπίταγμα τῆς Ἐκκλησίας.

Στό Πρόσωπο τοῦ καλοῦ ἀδελφοῦ μου, Ἀρχιμ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Μεθοδίου, Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, εὐχαριστῶ ὅλους τούς ἀδελφούς κληρικούς, τίς Μοναχικές Ἀδελφότητες καί τόν εὐσεβῆ λαό τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης. Μνημονεύ ἰδιαιτέρα τούς ἀληθεῖς φίλους, Ἀρχιμ. Δημήτριο καί Νικηφόρο, Ἱεροκήρυκες, καθώς καί τούς φιλοτίμως διακονοῦντες στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης καί εὐχαριστῶ γιά τή συμπαράσταση καί τήν καλή τους συνοδοιπορία στό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τίς προετοιμασίες τῶν τελευταίων ἡμερῶν. Ὅπως μέχρι σήμερα, ἀπό ἄλλη θέση εὐθύνης καί διακονίας, πορευθήκαμε εὐλογημένα, μέ τόν ἴδιο τρόπο παρακαλῶ ὅλους νά συνεχίσουμε τήν εὐλογημένη αὐτή πορεία τῆς διακονίας μας, «ἐφ' ᾧ ἕκαστος ἐτάχθη καί διακονεῖ», πλησίον τοῦ Ποιμενάρχου μας, γιά τό καλό τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ὁφειλετικά μνημονεύ τή σεβαστή μου μητέρα Εὐθυμία, τήν ἀδελφή μου Μαρία, τόν μικρό Νικόλαο καί ὅλους τούς κατά σάρκα συγγενεῖς καί οἰκείους μου, τούς δασκάλους μου σέ ὅλες τίς βαθμίδες τῆς Ἐκπαίδευσης, καθώς καί ὅλους τούς συγχωριανούς μου, γιά τίς ἐκδηλώσεις τῆς ἀγάπης

τους. Τούς μνημονεύω πάντοτε με αγάπη και τιμή, με τίς πλέον αγαθές αναμνήσεις.

Ευχαριστώ όλους, τούς Ἀρχοντες τοῦ Τόπου, τούς Ὀφικκιαλίους τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, καί ιδιαίτερα τόν φίλο καί συνοδίτη στόν ἀγῶνα ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας κ. Δημήτρη Μηλαθιανάκη, τούς Ἐκπροσώπους τοῦ Στρατοῦ καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας, καθώς καί τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, τούς φίλους ἀπό τήν Ἀθήνα, καί όλους προσωπικά, ὅσοι μετέχετε στή σημερινή χαρά, ἐντείνοντας τήν προσευχή σας, γιά τήν ἐλαχιστότητά μου, ὥστε νά φανῶ ἄξιος τῶν προσδοκιῶν καί τῆς ἐντολῆς τῆς Ἐκκλησίας. Σᾶς διακρατῶ στό εἰλητάριο τῆς καρδιάς μου καί εὐχομαι ταπεινά ὁ Κύριός μας νά σᾶς ἀντιδωρίζει ἑκατονταπλασίονα.

Τέλος, ἐπιτρέψατέ μου νά μνημονεύσω ὀφειλετικά τούς μακαριστούς Νικόλαο, τόν κατά σάρκα πατέρα μου καί τούς προπάτορές μου, Ζαχαρία καί Μαρία, καί Δημήτριο καί Καλλιόπη, τούς ἀειμνήστους ἱερεῖς Ἀντώνιο Χαραλαμπίδη, Δημοσθένη Στεφανίδη καί Μιχαήλ Ζαϊμάκη, ἐφημερίους τῆς γενέτειράς μου, καθώς καί ὅλους ὅσοι εὐεργέτησαν μέ ποικίλους τρόπους τή ζωή μου. Ὁ Κύριος νά τούς ἀναπαύη ἐκεῖ «ὅπου πάντες οἱ Ἅγιοι Του ἀναπαύονται». Εἶμαι βέβαιος, ὅτι μετέχουν καί ἀπό ἐκεῖ στή σημερινή χαρά καί εὐφροσύνη.

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριέ μοι κύριε Εἰρηναῖε,

Ὁλοκληρώνοντας αὐτήν τήν ταπεινή προσλαλιά, στρέφω τόν λόγο καί τό βλέμμα μου σέ Ἐσᾶς καί Σᾶς κοιτῶ στά μάτια, εἰσερχόμενος στό βάθος τῆς καρδιάς Σας, μέ ταπείνωση καί ἄπειρο σεβασμό, γιά ὅσα ὁ Θεός, δι' Ὑμῶν, τελεσιουργεῖ στή ζωή μου, ἐκ νεότητός μου μέχρι καί σήμερα.

Γνωρίζετε ὅτι δέν ἐζήτησα ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἢ ἀπό Ἐσᾶς προσωπικῶς καί γνωρίζω πολύ καλά ὅτι δέν μοῦ ὀφείλει ἡ Ἐκκλησία, ἀλλά ἐγώ τῆς ὀφείλω τά πάντα! Προσπάθησα καί προσπαθῶ νά ἀγωνίζομαι τίμια, γνωρίζοντας συνάμα πολύ καλά, αὐτό πού ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος ἔλεγε συχνά: «Ἐμεῖς παιδί μου φεύγουμε, ἡ Ἐκκλησία μένει».

Ἐσεῖς, Σεβασμιώτατε Γέροντα, διάκονο μέ καλέσατε πλησίον Σας, πρὶν ἀπό 12 ἔτη, καί σήμερα, χάριτι Θεοῦ, μέ εἰσαγάγετε, μέ τούς συλλειτουργούς Σας Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, στό Ἱερό τῆς Ἀρχιερωσύνης. Μέ τιμήσατε «ὑπέρ ἀξίαν» πρωτίστως μέ τήν αγάπη καί τήν ἐμπιστοσύνη Σας.

Σᾶς εὐχαριστῶ εὐγνωμόνως, αὐτή τή στιγμή, γιά τίς ἀφειδώλευτές πρὸς τήν οὐδενία μου εὐεργεσίες Σας. Τήν πατρική αγάπη καί στοργή, τή συμπόρευση, νύχτα καί ἡμέρα, τήν ποικίλη στήριξη καί ἀρωγή Σας. Κυρίως ὁμως Σᾶς εὐχαριστῶ γιά τό διδακτικό παράδειγμα τῆς ὀσιότροπης ζωῆς Σας, γιά τήν εὐλαλή σιωπή τῆς Παρουσίας Σας, γιά τήν ἀνύστακτη καί ἀφοσιωμένη νυχθήμερη προσφορά Σας στήν Ἐκκλησία καί τίς ἔμψυχες εἰκόνες τοῦ Θεοῦ.

Όσα κι ἂν πῶ σήμερα, λίγα θά εἶναι νά καλύψουν τό πλῆθος βιωμάτων ἱερῶν, στιγμῶν μοναδικῶν καί στεναγμῶν ἀλαλήτων, πού κλείνονται στό θησαυροφυλάκιο τῆς καρδιάς μου, ὡς θησαυρός τιμαλφέστατος.

Ὡς ἐλάχιστο ἀντίδωρο ὅλων αὐτῶν, καταθέτω σήμερα, τήν διαρκῆ ἀφοσίωση καί προσήλωσή μου, πλησίον Σας, στίς ἐντολές καί τά προστάγματά Σας ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς Βοηθός πλέον Ἐπίσκοπός Σας, ἀλλά πάντοτε στό φρόνημα διάκονος τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Παρακαλῶ δεηθῆτε νά φανῶ ἄξιος καί ἱκανός τῆς κλήσεως τοῦ Θεοῦ, νά ὑπηρετήσω τήν Ἁγία μας Ἐκκλησία ὡς Ἐπίσκοπος σωφρόνως καί συνετῶς, μέ τίς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Τίτου, τοῦ πρώτου χρυσοῦ κρίκου στήν ἀλυσίδα τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς τῆς Ἐκκλησίας μας, τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, τῶν Ἁγίων Ἐπισκόπων τῆς Ἀγιωτάτης Ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ, Ζηνοβίου, Γενναδίου, Ἀναστασίου, Πινυτοῦ καί Νεοφύτου, «τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ θαυματουργοῦ, οὗ τήν μνήμην ἐπιτελοῦμεν» καί ὅλων τῶν Ἁγίων τῆς Μεγαλονήσου μας Κρήτης.

Ὡς ἄλλος Νέστορας, κραυγάζω καταληκτικά σέ ἔνταση καρδιακῆς προσευχῆς καί ἀπόλυτης κένωσης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ Ἐλέους:

«Θεέ τοῦ Δημητρίου, βοήθει μοι!»

Καί ἐνωτιζόμενος μέ συγκλονισμό ψυχῆς τήν φωνή τοῦ οὐρανοῦ, ἀποκρίνομαι καρδιακά, στό κέλευσμα τοῦ Θεοῦ καί τήν πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας, μέ τούς θεομητορικούς λόγους, τῆς τελείας ὑπακοῆς στό θέλημα τοῦ Θεοῦ:

«Ἰδού ὁ δοῦλος Κυρίου, γένοιτό μοι κατά τό ρῆμα Σου»!

*Ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Θεόδωρος ὁμιλῶν,
ἐκ προσώπου τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου*

Προσφώνησις
τοῦ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιακόνου κ. Θεοδώρου,
ἐκ προσώπου τῆς Α.Θ.Π.,
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατά τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσσοῦ κ. Προδρόμου
(26 Ὀκτωβρίου 2019)

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε, Προέδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτη ὑπὸ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας,

Σεβασμία τῶν ἁγίων Ἱεραρχῶν χορεία,
Θεοφιλέστατε καί λίαν ἀγαπητὴ Ἐψηφισμένε Ἐπίσκοπε Κνωσσοῦ κ. Πρόδρομε,

Εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καί διάκονοι τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ,

Θεόλεκτοι Μοναστικάι Ἀδελφότητες τῆς Μεγαλονήσου,

Ἐξοχώτατοι κύριοι Βουλευταί,

Κύριε Γενικέ Γραμματεῦ Ὀρησκευμάτων,

Ἐντιμότετοι Ἄρχοντες τοῦ τόπου,

Ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ.

Σεπτῇ Πατριαρχικῇ ἐντολῇ, ἰστάμενος ἐνώπιον οἰκείων, ἐκ προσώπου τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τοῦ προσκυνητοῦ Αὐθέντου καί Δεσπότης πάντων ἡμῶν, ἔχω τὴν ὑψίστην τιμὴν νά κομίζω πρὸς ἅπαντας τὴν πατρικὴν εὐχὴν καί τὰς Πατριαρχικὰς εὐλογίας τοῦ σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην διὰ τὴν ὀλκάδα τοῦ Ἀποστόλου Τίτου, Πάτρωνος καί Προστάτου τῆς τοπικῆς ταύτης Ἐκκλησίας, ἡμέραν τῆς εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίας σου, Θεοφιλέστατε ἅγιε Κνωσσοῦ.

Τὸ εὐφρόσυνον ἄγγελμα τῆς ἐπαξίας ἀρχιερατικῆς προαγωγῆς σου ἔφθασε καί εἰς τὰς αὐλὰς τῆς ἐσταυρωμένης καί μαρτυρικῆς Πρωτοθρόνου Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας, καί ἐγένετο δεκτὸν μετὰ μεγίστης χαρᾶς καί ἀγαλλιάσεως ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου σου, Ὅστις ἔσπευσε προφρόνως διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος νά συγχαρῇ πατρικῶς τὴν ὑμετέραν Θεοφιλίαν καί νά εὐχηθῇ ἐγκαρδίως διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν νέων ὑψηλῶν ἀρχιερατικῶν καθηκόντων σου, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ὑπευθύνου καί λυσιτελοῦς διακονίας σου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὡς Ἀρχιγραμματέως τῆς ἐνταῦθα Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, εὐχὰς τὰς ὁποίας

καί ἡμεῖς, ἀπό τῆς θέσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐκπροσώπου, ἐπαναλαμβάνομεν ἐνθέρμως, πάλιν καί πολλάκις, σήμερον μετά πολλῆς ἀγάπης καί ἐξειδικιασμένης τιμῆς.

Γνωρίζεις καλῶς, Θεοφιλέσταστε, ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός ἡμῶν Πατριάρχης, καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς θυσιαστικῆς διακονίας σου ἐν τῷ ἀμπελώνι τοῦ Κυρίου, περιέβαλλε τό πρόσωπόν σου μετά στοργῆς οὐ τῆς τυχοῦσης, ἐκτιμῶν τήν λιπαράν θεολογικήν σου παιδείαν, τήν ἐν γένει πνευματικήν κατάρτισιν καί συγκρότησίν σου, τό ἐκκλησιαστικόν σου ἦθος, τήν εὐορκον προσφοράν σου πρὸς τήν ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίαν, ὡς καί τήν ἀφοσίωσίν σου εἰς τήν Μητέρα Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν καί τόν σεπτόν Προκαθήμενον αὐτῆς.

Ἐχεις, ἅγιε Κωνσσοῦ, τό πολύτιμον προνόμιον νά ἀνήκῃς ἀπό τῆς σήμερον εἰς τήν χορείαν τῆς σεβασμίας Ἱεραρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, «τῆς ἄρχουσας καί πάσχουσας Ἐκκλησίας», τῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀναριθμῆτων θλίψεων καί τῶν ἀλαλήτων στεναγμῶν, τῶν ἀτελευτήτων μαρτυριῶν καί τῆς εὐαγγελικῆς μαρτυρίας, τῆς ἀδιαπτῶτως ἀκολουθούσης ἐπί δεκαεπτὰ καί πλέον αἰῶνας ἐν τῇ τοῦ Κωνσταντίνου Πόλει τήν κανονικήν ὁδόν τῆς θυσιαστικῆς διακονίας πρὸς τοὺς ἐγγύς καί τοὺς μακράν καί οὐδέποτε κινουμένης ἀπό τοῦ χρέους καί τῆς εὐθύνης, μέσω τῆς πολυπλεύρου κενωτικῆς προσφορᾶς αὐτῆς πρὸς ὁμοδόξους καί ἕτεροδόξους, ὡς καί πρὸς πάντα ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως καί σύμπασαν τήν ποικιλοτρόπως ταλανιζομένην ἀνθρωπότητα.

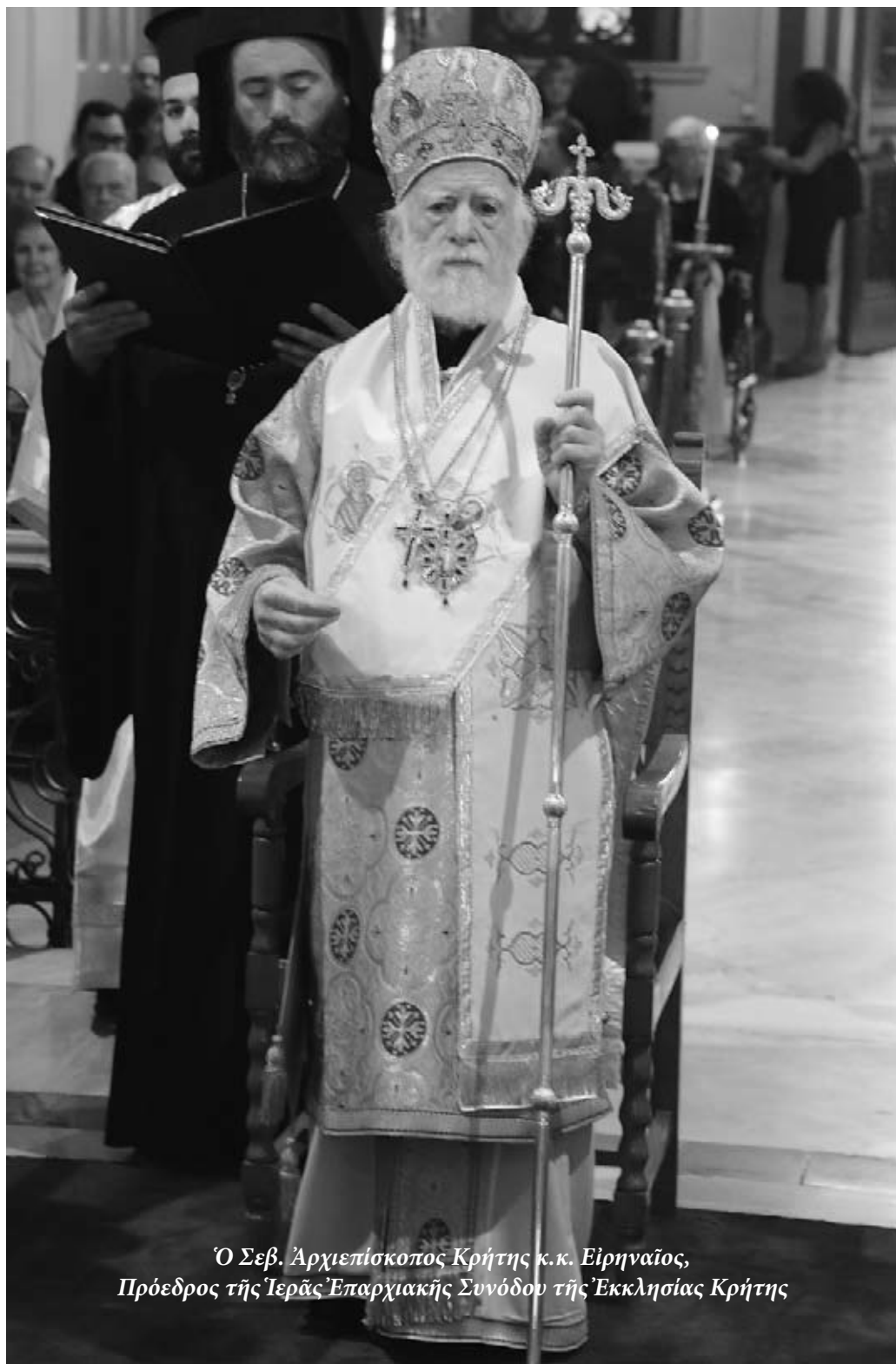
Ἀντιλαμβάνεται, ἀσφαλῶς, ἡ ὑμετέρα Θεοφιλία ὅτι ἡ θυσιαστικὴ διακονία τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως δέν τυγχάνει ἐπίκτητόν τι γνώρισμα κατὰ τήν ὑπεραιωνόβιον, χάριτι Θεοῦ, ἐπί γῆς φωταυγῆ καί πολυκροτον πορείαν της, ἀλλ' ἀποτελεῖ συνεπῆ προβολήν καί ἀταλάντευτον φανέρωσιν τοῦ ἐκκλησιολογικοῦ γονιδιώματός της, καθὼς καί ὄντολογικὴν ἀπόρροιαν ἐκ τῆς ἀνοθεύτου εὐαγγελικῆς καί ἀποστολικῆς παραδόσεως καί τῆς διαχρονικῆς πατερικῆς αὐτοσυνειδησίας περὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ λειτουργήματος ὡς διαρκοῦς Σταυροῦ, καθημερινῆς αὐθυπερβάσεως καί κενωτικῆς αὐτοπροφορᾶς πρὸς διακονίαν τῶν καθ' ἐκάστην ἀναγκῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, προσβλέποντος δέ εἰς τήν ἐκπλήρωσιν τῆς σωτηριολογικῆς, εὐχαριστιακῆς καί ἐσχατολογικῆς ἀποστολῆς του ἐν τῷ ἀνεσπέρῳ φωτί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ζῶμεν εἰς μίαν ἐποχὴν, καθ' ἣν, ὡς μὴ ὄφελε, τὰ ἀπ' αἰῶνων ἀπαράγραπτα καί ἀδιαπραγμάτευτα κανονικά προνόμια τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀμφισβητοῦνται ὑπὸ τινων δυστυχῶς ὁμοδόξων, λαβόντων τήν εἰς Χριστόν πίστιν καί τό ἅγιον βάπτισμα ἐκ τῆς πνευματικῆς μήτρας τοῦ Ὁρθοδόξου Γένους. Διό καί σύ, ἅγιε Κωνσσοῦ, ὡς τό νεώτερον μέλος τῆς

σεβασμίας αὐτοῦ Ἱεραρχίας ἐν τῇ ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίᾳ, καλεῖσαι κατὰ τὴν σήμερον ἀρχομένην Ἀρχιερατικὴν σου διακονίαν νά τιμᾷς καί νά ὑπερασπίζησαι τὴν ὑπαρξιακὴν ἐνότητα καὶ κανονικὴν ἀναφορὰν τῆς ἐν Κρήτῃ τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐν τῇ Μεγαλονήσῳ Ἱ. Πατριαρχικῶν καὶ Σταυροπηγιακῶν Μονῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καθὼς ἡ σχέσις αὕτη ἀποτελεῖ τὸν ὁμφάλιον λῶρον διὰ τὴν εὐστάθειαν καὶ τὴν κατὰ Θεὸν προκοπὴν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας, τῆς ναυαρχίδος ταύτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ περιοχῇ τῆς Μεσογείου καὶ ἐκλεκτῆς αὐτοῦ ἀναδενδράδος. Ἄλλως τε, ὁ Κυριακὸς λόγος, σαφὴς καὶ περιεκτικὸς οὐσιωδεδεστάτων ὄντολογικῶν νοημάτων, δὲν ἐπιδέχεται τινα διαφοροετικὴν προσέγγισιν: «μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐάν μὴ μείνη ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐάν μὴ ἐν ἐμοί μείνητε. Ἐγὼ εἰμί ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν» (Ἰω. 15:1-5).

Τὸ Οἰκουμενικὸν μας Πατριαρχεῖον καὶ ὁ σεπτὸς Προκαθήμενὸς του τρέφουν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα καὶ προσδοκίαν ὅτι σύ, ὡς ὁ βενιαμὴν τῆς ἐνταῦθα Ἱεραρχίας, θά μιμηθῆς τὸ ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα, τὴν παραδειγματικὴν ἀναφορὰν καὶ ὀλοτελῆ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸ ἀειλαμπές Φανάρι τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης καὶ πολιοῦ Γέροντος πάντων ἡμῶν κ. Εἰρηναίου, τοῦ καὶ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, τὸν ὁποῖον εἶχες τὴν ἰδιαιτέραν εὐλογίαν νά διακονήσης καὶ ἐξ ἐτέρων, πλὴν τοῦ Ἀρχιγραμματέως αὐτῆς, ἐπιτελικῶν θέσεων, ὡς τοῦ Ἀρχidiaκόνου αὐτοῦ καὶ τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, ἔχων πάντοτε κατὰ νοῦν τὴν ζείδωρον προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πρὸς Τιμόθεον: «σύ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνος ἔμαθες» (Πρὸς Τιμ. 3,14).

Τὸ λοιπὸν, Θεοφιλέστατε, ἔντεινε, δι' εὐχῶν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου, καὶ κατευοδοῦ καὶ ἀρχιεράτευσ ἐνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης· καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἢ δεξιὰ τοῦ Ὑψίστου. Ἄξιος!!!

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος,
Πρόεδρος τῆς Ἱεῶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης*

Ὁμιλία
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου

Πανοσιολογιώτατε Ἅγιε Μέγα Ἀρχιδιάκονε κ. Θεόδωρε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Γουϊνέας κ. Γεώργιε, Ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Μακαριότητος τοῦ Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικής κ.κ. Θεοδώρου,

Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοί συλλειτουργοί Ἀρχιερεῖς,

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἅγιε Ἐψηφισμένε,

Μετά ἀπό τήν πρό ὀλίγων ἡμερῶν ἐκλογήν Σας, ὡς Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Ἀρχιεπισκοπῆς, ὑπό τόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ, προσέρχεσθε αὐτή τήν στιγμήν, εἰς τόν τρίτον βαθμόν τῆς Ἱερωσύνης, καί κάνετε ὑπακοήν εἰς αὐτό, τό ὅποῖον εἶπεν ἡ Ἐκκλησία, Συνοδικῶς.

Χαρά, τιμή καί εὐλογία ἡ σημερινή ἡμέρα καί ὥρα, ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς τῆς εἰσόδου Σας εἰς τόν τρίτον βαθμόν τῆς Ἱερωσύνης, διά τήν Τοπικήν μας Ἐκκλησίαν.

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τήν ὁποῖαν ἀφοσιωμένα καί ὑποδειγματικά διακονεῖτε, περίπου διά μίαν δεκαετίαν, ἐξέλεξε τό εὐλογημένο Πρόσωπό Σας, καθοδηγουμένη καί φωτιζομένη ἀπό «τό Πανάγιον Πνεῦμα». Ἡ ἐκλογή Σας, ἐλεύθερη καί συνειδητή, καρπός καί δωρεά τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἔδωσε μεγάλη χαράν εἰς ὅλην τήν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης, ἰδιαίτερος δέ εἰς τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπήν Κρήτης, τήν ὁποῖαν διακονεῖτε, ἐπί σειράν ἐτῶν, ἀπό διάφορες θέσεις εὐθύνης.

Ὅλοι ἐμεῖς καί ὁ ὀμιλῶν προσωπικῶς, αὐτήν τήν ὥραν, γνωρίζομεν ποιός εἴσθε ἐνώπιον ἡμῶν. Γνωρίζομε τό ἦθος, τούς ἀγῶνες, τήν προθυμίαν, τήν ἀγάπην, τήν ὑπακοήν. Γνωρίζομεν τήν ἐργατικότητα, τήν ἀγωνιστικότητα, τόν ζήλον, τό θυσιαστικόν πνεῦμα. Γνωρίζομεν τόν σεβασμόν πρὸς ὅλους τούς ἀνθρώπους, τό συνεργατικόν πνεῦμα πρὸς τούς κληρικούς, τήν ὀλοτελή ἀφοσίωσιν εἰς τήν Ἐκκλησίαν. Γνωρίζομεν τήν προσήλωσιν εἰς τό Πάνσεπτον Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τήν Μητέρα μας Ἐκκλησίαν καί τόν Σεπτόν Προκαθήμενον Αὐτῆς, τόν Παναγιώτατον Οἰκουμενικόν μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖον.

Γνωρίζομεν τήν καλήν ἀπαρχήν τῆς πνευματικῆς Σας ζωῆς καί ἐγευθή-

καμε πολλές φορές τούς καρπούς τῆς ἀγάπης Σας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας. Γνωρίζομεν ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι καὶ ποῦ ὑπάγεις καὶ διὰ τοῦτο τρέφομε πολλές ἐλπίδες διὰ τὴν καρποφορία τῆς νέας Σας Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας.

Θεοφιλέστατε,

Σήμερον, Σᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀναλάβετε, ἀπὸ ἄλλη ἔπαλξη, τὴ συνέχιση τῆς διακονίας Σας καὶ μάλιστα εἰς τούς δύσκολους τούτους καιρούς. Δέν Σᾶς καλεῖ ἀπλῶς σέ μιά ἄλλη ὑψηλότερη θέση. Δέν πρόκειται διὰ μίαν ἀπλήν προαγωγήν. Σᾶς καλεῖ, πρόθυμα καὶ ἐκούσια, νὰ σταθῆτε εἰς τὸ ὕψος τοῦ Σταυροῦ τῆς Ἀρχιερωσύνης, διότι, ἀληθινά, ἡ Ἀρχιερωσύνη εἶναι Σταυρός. Καὶ τοῦτο θὰ τὸ βιώσετε λαμβάνοντας τὴν Χάριν τῆς Ἀρχιερωσύνης, στὸν καθημερινὸ Σας βηματισμὸ καὶ εἰς ὅλες τίς πτυχές τῆς Διακονίας Σας.

Εἰς αὐτὸν τὸν Σταυρόν, Σᾶς προσκαλεῖ σήμερον ἡ Ἐκκλησία. Εἰς αὐτὴν τὴν σταυρικὴν πορείαν Σας, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ συμπορευώμεθα, ὅσον θὰ θέλει ὁ Θεός. Θὰ ἀκούωμεν τὴν φωνὴν Ἐκείνου, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ὅποιος γνωρίζει νὰ ὁμιλεῖ μυστικῶς εἰς τούς ἀνθρώπους. Θὰ ἀκούωμεν τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν τὰ πάντα! Θὰ ἀκούωμεν τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, τοῦ Ποιμνίου, διὰ νὰ γινώμεθα καὶ νὰ εἴμεθα διαρκῶς «καλοὶ ποιμένες» τῆς Ποίμνης τοῦ Χριστοῦ.

Δόξα εἰς τὸν Τριαδικὸ Θεό, γιὰ τὸ μέγα δῶρο Του, εἰς τὸ Πρόσωπόν Σας. Δόξα τῷ Θεῷ, διότι σήμερον βιώνομεν τὴν Πεντηκοστήν καὶ τὴν κάθοδον τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Δόξα τῷ Θεῷ, διότι σήμερον ξεκινᾶτε νέαν ἀποστολήν, μέ ἐλπίδες καὶ ὁράματα πολλά. Δόξα τῷ Θεῷ «ὑπὲρ πάντων»!

Εἴμαστε μαζὺ Σας ὅλοι, ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, οἱ συμμετέχοντες Ἅγιοι Ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς εἰς τὴν σημερινὴν χαράν, ὁ Κλῆρος, οἱ Μοναστικὲς Ἀδελφότητες, οἱ Ἄρχοντες καὶ ὁ εὐσεβὴς Λαός, οἱ οἰκείοι καὶ φίλοι σου. Ὅλοι, εἴμαστε ἐδῶ, προσευχόμενοι νὰ Σᾶς σκεπάσῃ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ εἴσθε Ποιμένας ἀληθινός, Ἅγιος, ὅπως θέλει ὁ Χριστός καὶ ὅπως Σᾶς καλεῖ ἡ Ἐκκλησία μας.

Ἅγιε Ἐψηφισμένε, προσέλθετε, λάβετε τὴν σκυτάλην τῆς Ἀρχιερωσύνης. Προστεθεῖτε ὀλοκαρδίως εἰς τὴν ἀλυσίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς. Ζητήσετε μέ θερμὴ προσευχή, τὴν πρεσβείαν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Θαυματουργοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου, Πρώτου Ἐπισκόπου Κρήτης, ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν Ἁγίων Ἐπισκόπων Κνωσοῦ. Λάβετε τὴν σκέπην τοῦ σήμερον ἐορτάζοντος μεγάλου Ἁγίου τῆς Ἐκκλησίας μας, Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ νὰ ἔχετε στόχο νὰ γίνεσθε «Νέστορας» εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὸ φρόνημα, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Ὅλοι μας, παρόντες καὶ ἀπόντες, κλῆρος καὶ λαός, καὶ προσωπικῶς ἡ ἐλαχιστότητά μου, εὐχόμεσθε ὑγεία, δυνάμεις, φωτισμό, τοῦ Παναγίου

Πνεύματος, νά φωτισθῆτε, νά πορευθῆτε καί νά πορεύεσθε κατά τό θέλημα τοῦ Παναγίου Θεοῦ, εἰς δόξαν τοῦ Ὄνοματός Του καί ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας μας.

Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, Θεοφιλέστατε!

Εἴσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου Σου!

— ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙ ΚΝΩΣΟΥ —

Οἱ Ἅγιοι Ἐπίσκοποι Κνωσοῦ:

Ὁ Ἅγιος Πινυτός, Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, 3ος αἰ. μ.Χ.

Ὁ Ἅγιος Ζηνόβιος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, ὁ μετασχών εἰς τὴν Γ΄ Οἰκ. Σύνοδον, 431 μ.Χ.

Ὁ Ἅγιος Γεννάδιος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, ὁ μετασχών εἰς τὴν Δ΄ Οἰκ. Σύνοδον, 451 μ.Χ.

Ὁ Ἅγιος Ἀναστάσιος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, ὁ μετασχών εἰς τὴν Ζ΄ Οἰκ. Σύνοδον, 787 μ.Χ.

Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Νεόφυτος, Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, 1821 μ.Χ.

ΕΝΘΥΜΙΟΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΝΩΣΟΥ κ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Ἱερός Μητροπολιτικός Ναός ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου
Σάββατον, 26 Ὀκτωβρίου 2019

*Ὁ Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης
κ.κ. Εἰρηναῖος ὑπογράφει
μετά τήν Διαβεβαίωσιν
τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ
κ. Προδρόμου*

*Ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ
κ. Πρόδρομος, ὑπογράφων
μετά τήν Διαβεβαίωσιν Αὐτοῦ,
ἐνώπιον τοῦ Σεβ. Αρχιεπισκόπου Κρήτης
κ.κ. Εἰρηναίου*

Διαβεβαίωσις τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου

Τὴν Πέμπτη, 7ῃ τοῦ μηνός Νοεμβρίου ἐ. ἔ. στό Μέγαρο τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, στό Ἡράκλειο, ἔλαβε χώρα ἡ σχετική μέ τήν Διαβεβαίωσι τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου, ὡς Βοηθοῦ πλησίον τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Ἀκολουθία, στό τέλος τῆς ὁποίας ὁ Θεοφιλέστατος ἔδωσε τή νενομισμένη Διαβεβαίωσι περί ἐκπληρώσεως τῶν Ἀρχιερατικῶν καί ὑπηρεσιακῶν του καθηκόντων, σύμφωνα μέ τοὺς Ἱερούς Ἀποστολικούς καί Συνοδικούς Κανόνες καί τίς Ἱερές Παραδόσεις, καί ἡ ὁποία προεκφωνεῖτο ὑπό τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου.

Στή σύντομη καί σεμνή τελετή παρευρέθησαν Κληρικοί τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, καθὼς καί λαϊκά μέλη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

*Ὁ Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, μετὰ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου
καὶ Κληρικῶν εἰς τὴν Ἱεράν Αρχιεπισκοπὴν Κρήτης*

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΝ ΔΙΑΒΕΒΑΙΩΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΝΩΣΟΥ
κ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Ἐν Ἡρακλείῳ καί ἐν τῷ Μεγάρῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, σήμερον τήν 7ην τοῦ μηνός Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 2019, ἡμέραν Πέμπτην καί ὥραν 13.30' μ.μ. ἐνώπιον Ἡμῶν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ, ὁ ὑπό τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2019 ἐκλεγείς, συνωδά ταῖς διατάξεσι τῶν ἄρθρων 41,42,43 καί 44 τοῦ Νόμου 4149/1961 (Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί τῇ 26ῃ τοῦ μηνός Οκτωβρίου 2019, ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ χειροτονηθεῖς εἰς Ἐπίσκοπον, ὑπό τόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ, Θεοφιλέστατος Βοηθός Ἐπίσκοπος Κύριος ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ, ἔδωκε τήν ὡς κάτωθι διαβεβαίωσιν:

“Διαβεβαιοῦμαι, ἐπί τῇ Ἀρχιερωσύνῃ μου,
ὅτι θέλω ἐκπληρώσει, τῇ Θεία Χάρτι,
τά Ἀρχιερατικά καί ὑπηρεσιακά μου καθήκοντα,
μετά πάσης σπουδῆς καί δυνάμεως,
τηρῶν ἀπαρασαλεύτους τούς θείους καί Ἱερούς
Ἀποστολικούς καί Συνοδικούς Κανόνας
καί τās Ἱερᾶς Παραδόσεις.
Διαβεβαιοῦ δέ ἐπί τῇ Ἀρχιερωσύνῃ μου
πίστιν καί ὑπακοήν εἰς τήν Ἱεράν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
καί τόν Σεβασμιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης.
Οὗ ἔσομαι ἀληθῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
καί κατά τήν δοθεῖσαν μοι Συνοδικήν Ἐντολήν
ἐπίκουρος καί βοηθός”.

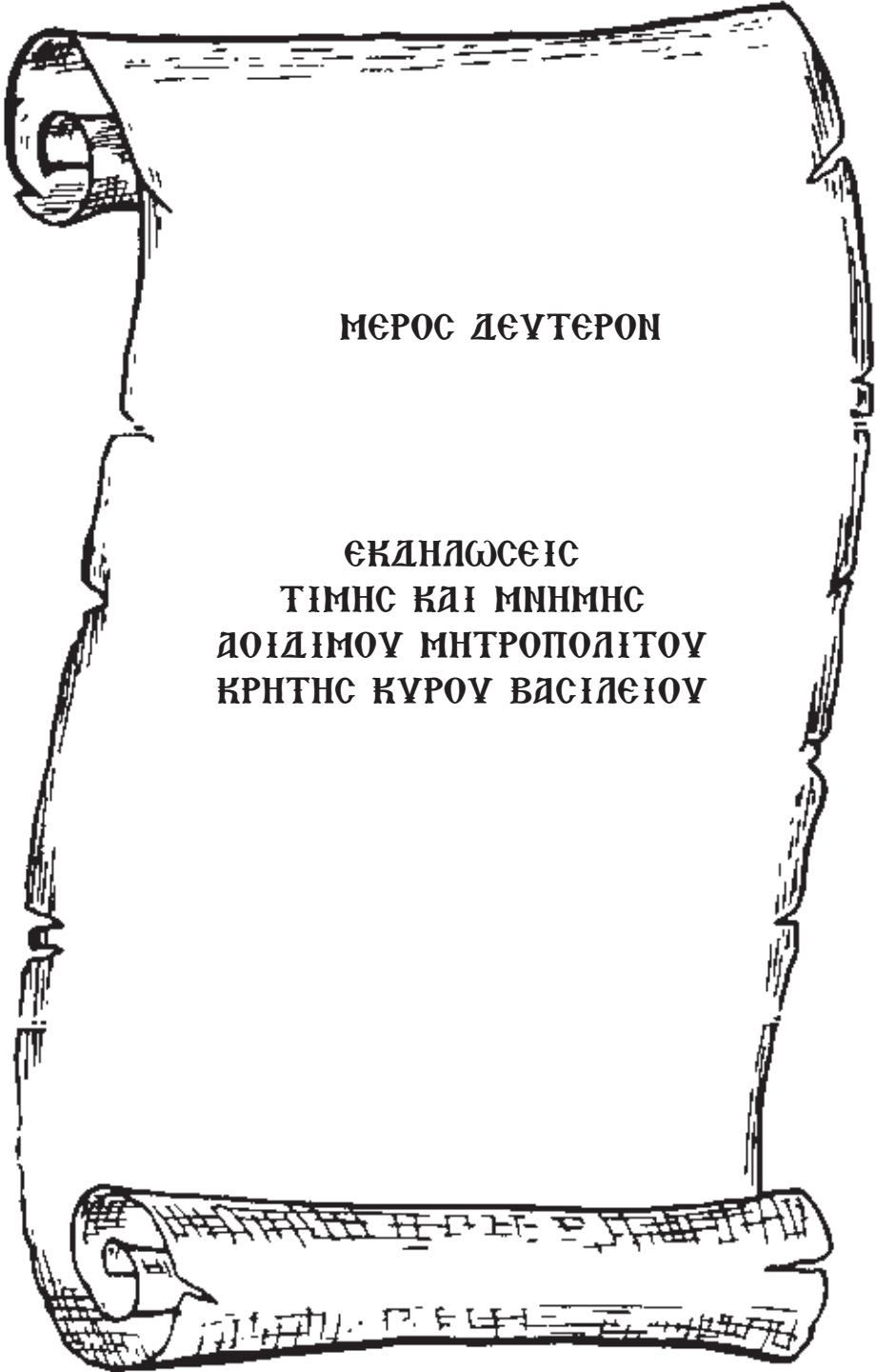
Ὁ δοῦς τήν διαβεβαίωσιν ἀνέλαβεν αὐθημερόν τά καθήκοντα αὐτοῦ.
Ἐφ’ ᾧ συνετάγη τό παρόν καί ὑπογράφεται ὡς ἔπεται:

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ὁ παρασχών τήν διαβεβαίωσιν
ΒΟΗΘΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ο ΚΡΗΤΗΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ο ΚΝΩΣΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΣ
ΔΟΙΔΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Τό Πρόγραμμα

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΚΡΗΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

❖ 1. Μητροπολιτικός Ναός Ἁγ. Μηνᾶ Ἡρακλείου
Σάββατον, 9 Νοεμβρίου 2019, ὥρα 7.00 μμ.

- Βυζαντινοὶ ὕμνοι ἀπὸ τὸ Καματεῖον Ἱεροσολῶν
Ν. Ἡρακλείου «ἉΓ. ἈΝΔΡΕΑΣ Ο ΚΡΗΤΗΣ».
- Ἑπίκαιρη ὁμιλία ἀπὸ τὸν ἑντιμ. κ. Δημήτριο Σάββα,
Προϊστάμενο τῆς Βικελαίας Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης, με τίτλο
«Βασίλειος καὶ Μεγάλο Κάστρο. Ἀπὸ τὸν Ἄμβωνα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ
σὲ ἰσόβια ἐξορία, σπὴν Παλαιὰ Ελλάδα».

❖ 1. Μητροπολιτικός Ναός Ἁγ. Μηνᾶ Ἡρακλείου
Κυριακὴ, 10 Νοεμβρίου 2019

Τρισαρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία μετὰ ἱεροῦ Μνημοσύνου
ἐπὶ τῶν λειψάνων τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κρήτης
κυροῦ Βασιλείου
ἐξ Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

❖ Ἄιθουσα Ἐκδιλώσεων 1. Ναοῦ
Παναγίτσας Μασταμπᾶ Ἡρακλείου
Δευτέρα, 11 Νοεμβρίου 2019, ὥρα 7.00 μμ.

- Θεατρικὴ Παράσταση μετὰ τίτλο «Ο ΚΡΗΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ»
ἀπὸ τῆς Θεατρικῆς Ὁμάδας τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἁρακλίας.

Σᾶς προσκαλοῦμε καὶ σᾶς ἀναμένομε!

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης.

Ἡ ἄφισα

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΡΤΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΡΚΑΚΗΣ»

Δευτέρα 11 Νοεμβρίου 2019

ώρα 07:00 μ.μ. Πνευματικό Κέντρο

Ιερού Ναού Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Μασταρνά Ηρακλείου

Θεατρική παράσταση, σε ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, από τη Θεατρική Ομάδα του Πολιτιστικού Κέντρου της Ι. Μητροπόλεως Γορτύνης και Αρκαδίας η οποία είναι εμπνευσμένη από τη ζωή και τους αγώνες του μακαριστού Πρωθιερέαρχου της Εκκλησίας Κρήτης Βασιλείου Μαρκάκη.

Κείμενα: Χαριστή Κουκουμπεδάκη. Διασκευή, απόδοση διαλόγων, σκηνοθεσία: Μαρία Βασιλάκη. Μουσική επένδυση: Ανδρέας Γιακουμάκης.

Ο Άξιот. κ. Δημήτριος Σάββας, Προϊστάμενος τῆς Βικελαίας Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης, Ἡρακλείου

Ὁμιλία τοῦ Ἄξιου κ. Δημητρίου Σάββα
Προϊσταμένου Βικελαίας Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης

Τῆς Ἁγιωτάτης Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας γνησίου δίχως Ἀρχιερέως ἐναπομεινάσης, τοῦ ἐν αὐτῇ τέως ἀρχιερατεύοντος πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος Κρήτης προτροπὴ τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου αὐτῆς Μητροπολίτου Κρήτης καὶ ἐγκρίσει τῆς Α.Β. Ὑψηλότητος τοῦ Εὐσεβεστάτου Ἡγεμόνος ἡμῶν ψήφοις κανονικαῖς ἐκλεξαμένης καλεῖ τὴν ὀσιότητά σου, τὸν Ἀρχιμανδρίτην Βασίλειον Μαρκάκην εἰς διαδοχὴν τοῦ χηρεύοντος Θρόνου τῆς Ἱεραῦς Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας.

Ἐγένετω ἐν Ἡρακλείῳ, ἐν τῇ Ἱερά Μητροπόλει 28 Ἰουνίου 1902.

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης,
Σεβασμιώτατοι,
Σεβαστοὶ Πατέρες,
Κυρίες καὶ κύριοι,

Μέ τὴν παραπάνω δευτέρα πράξι τῆς Τέταρτης Συνόδου, ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος ἀπαρτιζομένη ἀπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐμένιου ὡς Προέδρου, τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Διονυσίου, Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Νικηφόρου, Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Ἀγαθαγγέλου, Πέτρας κ. Τίτου καὶ Κισάμου καὶ Σελήνου κ. Δωροθέου, παρόντος καὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Ἐμμανουὴλ Χουρδάκη συνῆλθε καὶ ἐπέλεξε πρὸς πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας μεταξύ τριῶν προταθέντων ὑποψηφίων τοῦ Ἀρχιμανδρίτην Βασίλειον Μαρκάκην. Βασίλειος Μαρκάκης! Ὁ σπουδαῖος Πρωθιεράρχης τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης. Ὁ ἄξιος κληρικός πού διέγραψε μία μοναδική καὶ τόσο ἀξιόλογη πορεία τόσο στὰ ἱερά χῶματα τῆς Μεσαρᾶς ὅσο καὶ στὸν ἱστορικό χῶρο τῆς πολιτείας τοῦ Μεγάλου Κάστρου. Καὶ ὅλα αὐτὰ διαδραματίζονται σέ χρόνους χαλεπούς, σέ καιροὺς ἐθνικά καὶ κοινωνικά πολὺ δύσκολους. «Βασίλειος καὶ Μεγάλο Κάστρο. Ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ σέ ἰσόβια ἐξορία στὴν Παλαιὰ Ἑλλάδα». Αὐτό θά εἶναι τὸ θέμα τῆς σημερινῆς μου ὁμιλίας καὶ ἐπιθυμῶ νά σᾶς εὐχαριστήσω ἀπὸ καρδιᾶς γιὰ τὴν τιμὴ, πού μου κάνατε, ἐπιλέγοντας τὴν ἐλαχιστότητά μου, ὡς ἀποψινὸ ὁμιλητὴ. Τὸ πέρασμα τοῦ Βασιλείου ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴ Ἀρκαδίας εἶναι γνωστό. Ἡ προσφορά του, τὸ ἔργο του, οἱ συμβουλές του, τὸ ὄραμά του γενικότερα ἄφησαν τὸ ἔντονο καὶ μεστό ἀποτύπωμά τους. Ὁ δρόμος γιὰ τὴ Μεσαρά, ἡ Γεωργικὴ Σχολὴ Μεσαρᾶς, τὸ Ἐπισκοπεῖο τῶν Ἁγίων

Δέκα, τό πλούσιο καί συνεχές ἐνδιαφέρον τοῦ Βασιλείου γιά τίς ἀνασκαφές τῆς Γόρτυνας καί τήν ἐγκατάσταση ἀρχαιολόγων στήν περιοχή, τό μεγάλο φιλανθρωπικό ἔργο του, τό πλούσιο ἐκκλησιαστικό του ἔργο, ἡ κουλτούρα καί ὁ πολιτισμός, πού χαρακτήριζε τόν Μεγάλο αὐτόν ὀραματιστή Ἱεράρχη εἶναι ἐκεῖνα τά χαρακτηριστικά, πού τόν συνοδεύουν. Αὐτό ὅμως, πού ἔμελλε νά χαρακτηρίσει τόν Βασίλειο ἦταν ὁ μέγας πατριωτισμός του, ὁ ὑπέροχος ζήλος τοῦ κατά τήν διάρκεια τοῦ πολέμου καί τῆς ἐπάρατης Γερμανικῆς Κατοχῆς, βάζοντας παρακαταθήκη καί γιά ἄλλους, οἱ ὁποῖοι προσέφεραν τίς ὑπηρεσίες τους στόν ἀγώνα τοῦ ἔθνους γιά ἐλευθερία. Τέτοιος κληρικός ἦταν κι ὁ διάδοχός του, ὁ τότε πρωτοσύγκελλος τῆς Μητροπόλεως Εὐγένιος Ψαλιδάκης, ἀλλά καί ἄλλοι κληρικοί, πού δέ δίστασαν νά θυσιάστουν, παίρνοντας δικαίως τόν τίτλο τῶν ἔθνομαρτύρων, ὅπως οἱ Ἀρχιμανδρίτες, Φώτιος Θεοδοσάκης καί Δωρόθεος Τσαγκαράκης.

Ἡ Δράση τοῦ Βασιλείου εἶχε ἀρχίσει μόλις ἔγινε ἡ κήρυξη τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου στίς 28 Ὀκτωβρίου 1940, ὅταν ἦταν ἀκόμα Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας. Ἀκόμα καί σήμερα, πολλοί ἠλικιωμένοι θυμοῦνται τόν Βασίλειο στήν εἴσοδο τοῦ Ἐπισκοπείου τῶν Ἁγίων Δέκα νά εὐλογεῖ ὅλα τά στρατευμένα παιδιά τῆς ἐπισκοπῆς του, προσφέροντάς τους, μαζί μέ τήν εὐλογία καί τήν εὐχή του καί ἀπό ἓνα σταυρουδάκι. Δέν ὑπῆρξε Μεσαρίτης, πού νά ἔφυγε γιά τό μέτωπο χωρίς τό Σταυρό, τήν εὐχή καί τήν εὐλογία τοῦ Δεσπότη.

Λίγες μέρες ἀργότερα... Μάρτης τοῦ 1941. Μία ἐγκύκλιος τῆς Ἱεῤῥᾶς Μητροπόλεως Κρήτης, πού ἀπευθύνεται στούς Πανοσολογιώτατους Ἱγουμενούς, στούς εὐλαβέστατους Ἐφημέριους ἀπό τόν τοποτηρητή τῆς Ἱεῤῥᾶς Μητροπόλεως Κρήτης, τόν Ἀρκαδίας Βασίλειο, ἀναφέρει:

«πρός τοῦτο ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον Ἑλληνα κληρικόν καί λαϊκόν νά προσεύχηται καί νά ζητῇ τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καί τήν εὐπρόσδεκτον πρεσβείαν ὄλων τῶν ἁγίων καί προπαντός τῆς πληγωμένης Παναγίας καί ἰδιαιτέρως (κατ'οἶκον) καί ἀπό κοινοῦ ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, διότι ἡ προσευχή ἐλκύνει τήν εὐλογίαν καί βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος συμπαρίσταται, συναγωνίζεται καί ὀδηγεῖ τούς ἐν τοῖς πολέμοις ἀγωνιζομένους ἀδελφούς ἡμῶν. Ὄφειλομεν λοιπόν ἅπαντες καθ'ἐκάστην ἡμέραν μετά τήν ἀπόλυσιν τῆς Ἱεῤῥᾶς Ἀκολουθίας, κθεκάστην δέ πρωίαν μετά τήν ἀπόλυσιν τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν Ἱερά καταλύξει νά ψάλλωμεν ἐνώπιον τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων καί δὴ τῆς Θεοτόκου τόν συναποστελλόμενον παρακλητικόν κανόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν ὥρᾳ πολέμου ὡς ἔχει διατυπωθῆ ἐν τοῖς ἐσωκλείστοις φυλλαδίοις μέ τήν ἀκράδαντον πίστιν εἰς τήν βοήθειαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ οὐ ἢ εὐλογία, χάρις, βοήθεια καί ἀντίληψις εἶη πάντοτε μεθ'ὑμῶν καί τῶν ἐν τοῖς μετώποις ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν ἡμῶν. – Ἀμήν.»

Δύο μῆνες ἀργότερα...

Στίς 20 Μαΐου 1941, ημέρα πού ἔπесαν οἱ Γερμανοὶ ἀλεξιπτωτιστές στήν Κρήτη-σύμφωνα μέ τόν ἀγωνιστή παπά-Νικολή Νεονάκη- τελοῦνταν ὁ ἔσπερινός στόν Ἅγιο Μηνᾶ, χοροστατοῦντος τοῦ Κρήτης Βασιλείου μέ τόν ἀρχιμανδρίτη Φώτιο Θεοδοσάκη καί τόν ἱερέα Γεώργιο Κυπριωτάκη. Μετά τό πέρας τοῦ ἔσπερινοῦ, Μητροπολίτης καί ἱερεῖς βροντοφώναξαν: «ὄλοι μαζί ἐναντίον τῶν Οὐνῶν» καί ἔτρεξαν γιά τόν φρούραρχο Ἐμμανουήλ Τσαγκαράκη, προκειμένου νά ἐφοδιαστοῦν μέ ὄπλα, ἀλλά δέν βρῆκαν τίποτε. Ἐτρεξαν τότε στήν ἀποθήκη τοῦ στρατοῦ, πού ἦταν δίπλα στό Πανάνιο νοσοκομεῖο καί, ἀφοῦ παραβίασαν τήν πόρτα, πῆραν μαζί τους ὅσα ὄπλα μποροῦσαν καί ξεχύθηκαν στή μάχη. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Βασίλειος, μαζί μέ τόν πάπα-Μηνᾶ καί τόν πάπα-Γιώργη Κυπριωτάκη, βγήκαν στούς δρόμους καί τούς παρότρυναν ὄλους-ἄνδρες, γυναῖκες καί παιδιά- νά πάρουν μέρος στόν ἀγῶνα. Ὅπλισαν ὅσους ἀκολούθησαν καί, στή συνέχεια, ἀνέβηκαν πάνω στό μπεντένι, κοντά στή Χανιόπορτα. Ἐκεῖ πῆραν θέση μάχης καί ἐμπόδισαν τούς Γερμανούς νά μποῦν μέσα στήν πόλη. Μάλιστα, ἡ ὁμάδα τῶν κατακτητῶν πού προχωροῦσε γιά νά καταλάβει τήν πόλη ἐκκαθαρίστηκε τελείως ἀπό τήν ὁμάδα τοῦ πατρός Φωτίου. Ἡ σκηνή κατά τήν ὁποία ὁ Μητροπολίτης ἀνασκουμπωμένος τά ράσα καί μέ τήν πατερίτσα στό χέρι ἀναρριχᾶται στά ἐνετικά τείχη καί κτυπώντας τήν πατερίτσα του στή γῆ μέ ὀρμή ἐνθαρρύνει καί ἐμψυχώνει τούς ὑπερασπιστές τοῦ Μεγάλου Κάστρου, συνεχίζει νά παραμένει ἀκόμα καί σήμερα ὀλοζώντανη στή συνείδηση τοῦ λαοῦ.

Ἐξαπολύνοντας, κατόπιν, νέες ἐγκυκλίους πρὸς τούς ναοὺς ὅλης της Κρήτης, ὁ Βασίλειος συνέχισε νά ἐμψυχώνει τόν κόσμο καί νά στρέφεται φανερά καί εὐθέως κατά τῶν στυγνῶν κατακτητῶν, καλώντας ἱερεῖς, μοναχοὺς καί λαϊκοὺς νά ἀναλάβουν ἔργο διαφώτισης τοῦ λαοῦ. Ὁ ἄμβωνας τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἔγινε ἀπό τόν Βασίλειο (καί τόν πρωτοσύγκελό του Εὐγένιο Ψαλιδάκη) φάρος παρηγοριᾶς καί ἐλευθερίας, ἀλλά καί βῆμα περήφανο ἐναντία τῶν Γερμανῶν κατακτητῶν. Τό κήρυγμά του – ὅπως καί τῶν λοιπῶν ἱερωμένων- εἶχε προσλάβει διπλή μορφή, εἴτε τῆ συμβολική, ἀλληγορική, εἴτε τήν εὐθαρσῆ μέ ὁμολογία καί προτροπή γιά ἀγῶνα. Ἐτσι ὁ Βασίλειος μετά ἀπό κάθε λειτουργία στόν Ἅγιο Μηνᾶ, ἀλλά καί ὅπου ἀλλοῦ λειτουργοῦσε,, βροντοφωνοῦσε θαρρετά καί μέ ὅλη τῆ δύναμη τῆς ψυχῆς του, παραδειγματίζοντας καί δυναμώνοντας τά πλήθη: «Καλή Λευτεριά!» καί σέ κάθε μεγάλη εορτή: «Καί τοῦ χρόνου ἐλεύθεροι!». Ἐπίσης, κατά τίς διάφορες ἐκτελέσεις ὁ Ἅγιος Κρήτης καυτηρίαζε δριμύτατα τῆ βαρβαρότητα τῶν κατακτητῶν καί, μέ τόν καιρό, ἔφτασε νά θεωρεῖται ὡς ὁ πνευματικός ἡγέτης ὄλων τῶν χειμαζομένων καί ἀγωνιζομένων Κρητῶν. Μάλιστα, λόγω τῆς ὑψηλῆς θέσης, πού κατεῖχε, μποροῦσε νά ἐμψυχώνει τούς πιό ἀδύνατους

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, ἀπευθύνοντας χαιρετισμὸν, κατὰ τὴν ἐκδήλωσιν εἰς μνήμην τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Βασιλείου, ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ

Προσωπογραφία ἀειμνήστου Μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Βασιλείου

τοῦ ποιμνίου του στήν ἄμεση καί ἐνεργητική ἢ τήν παθητική, ἀλλά μέ ἐμμονή ἀντίδρασή τους κατά τοῦ ἐχθροῦ της πίστες καί τῆς πατρίδας. Ἀλλά, κοντά σέ αὐτά, καί πολλές ἄλλες βαριές κατηγορίες προσάπτονταν ἀπό τούς Γερμανούς στό πρόσωπο τοῦ Βασιλείου ὅτι, δηλαδή, συνέλεγε ἐράνους ὑπέρ τῶν θυμάτων τῆς γερμανικῆς θηριωδίας, ὅτι ἦταν ἀγγλόφιλος, ὅτι περιέθαλπε πρόσωπα ὑποπτα στά στρατεύματα τῆς γερμανικῆς κατοχῆς κλπ.

Παραμονή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τοῦ κατοχικοῦ ἔτους 1942, ὁ τότε Νομάρχης Ἡρακλείου Ἰωάννης Πασσαδάκης ζητάει ἀπό τόν Μητροπολίτη Βασίλειο κατά τήν πανηγυρική δοξολογία στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, νά μιλήσει ὑπέρ τῶν κατακτητῶν. Τότε ἐκεῖνος εὐθαρσῶς τοῦ ἀπάντησε:

«Ὅχι κ.Νομάρχα, δέν θά ὀμιλήσω ὑπέρ τῶν Γερμανῶν, ἀλλά κατά!» Καί ἡ ἀπάντηση τοῦ Νομάρχῃ ἦταν: «Σεβασμιώτατε, λυπᾶμαι πολύ, ἀλλά θά τό μετανιώσετε!» Στιγμές ὑπερούσιες, συγκλονιστικές καί ἅγιες ἐνός ἀνθρώπου καί Ἱεράρχῃ πού ἀνέβαινε σταθερά κι ἀποφασιστικά τή κλίμακα τοῦ Ἱακώβ καί μέ τό σεμνό πατριωτικό του χέρι ἄγγιζε τό Θεό.

Καί πραγματικά, στίς 25 Μαρτίου 1942 ὁ Βασίλειος λειτούργησε στόν ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καί καταφέρθηκε ἀνοικτά ἐναντίον τῶν κατακτητῶν. Τό ἀμέσως ἐπόμενο πρωί, 26 Μαρτίου, ὁ Βασίλειος συλλαμβάνεται στό γραφεῖο του ἀπό μία ομάδα τῆς Γκεστάμπο, προκειμένου νά ὀδηγηθεῖ στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα, ἀπό τό ὁποῖο κατόρθωσε, τήν τελευταία στιγμή, νά τόν σώσει ὁ Γενικός Διοικητής Κρήτης Ἐμμανουήλ Λουλακάκης, ὁ ὁποῖος – ὅπως σημειώνει σέ ἐπιστολή του πρὸς τόν Μητροπολίτη Βασίλειο- μεσολάβησε στόν πολεμικό σύμβουλο τοῦ Γερμανοῦ Διοικητῆ Κρήτης Dr Alexinat, λέγοντάς του ὅτι ἐάν ὁ Ἀρχηγός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης τουφεκιστεῖ, τότε ὅλοι οἱ Κρητικοὶ θά ἐπαναστατήσουν ἐναντίον τους. Ὅμως, ὁ Alexinat ὑπενθύμισε στόν Λουλακάκη ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἔχουν στά χέρια τούς λίαν ἐνοχοποιητικές ἐγκυκλίους τοῦ Βασιλείου μέ τίς ὁποῖες καλοῦσε τόν κόσμο νά ἀγωνιστεῖ μέ θάρρος τόσο στήν Ἀλβανία ὅσο καί στή Μάχη τῆς Κρήτης, καθὼς καί δημοσιεύματα ἐφημερίδων πού ἀναφέρονται σέ κατοχικά του κηρύγματα καί εἰδικότερα στό κήρυγμα τῆς 25ης Μαρτίου 1942. Καί ὁ Γερμανός, σέ ἑξαλλη κατάσταση, συνέχισε νά λέγει στόν Γενικό Διοικητῆ Κρήτης Ἐμμανουήλ Λουλακάκη: «Ἔτσι ὁ Μητροπολίτης σᾶς ἐξερέθιζε καί ἐφανάτιζε τά πλήθη, ἐξάπτων τό μίσος ἐναντίον μας καί ἔγινε ἀφορμὴ τοῦ φόνου καί τῆς κακοποιήσεως τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν μας ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Θά τόν κλείσωμεν στήν Ἀγυιάν καί θά τόν ἐκτελέσωμεν! Ὁ φόνος τῶν στρατιωτῶν μας ἀπό τό φανατισμένο πλῆθος ζητᾶ ἐκδίκησιν». Ἡ θέση μου-ἀφηγεῖται στήν ἐπιστολή τοῦ ὁ Κρητικός Γενικός Διοικητῆς Λουλακάκης- ἔγινε ἀκόμα δυσκολότερη καί ὡς μόνη διέξοδο

στόν διάλογο βρήκα τήν ὄντως ὀρθή δικαιολογία ὅτι ἐγώ, ὡς πολιτική ἀρχή τῆς νήσου, οὐδεμίαν δικαιοδοσίαν εἶχα ἐπί τοῦ θρησκευτικοῦ Ἡγέτου της, καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, Ὡς ἡμιαυτόνομος, ὑπήγετο διοικητικῶς εἰς τήν ἀρμοδιότητα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐπομένως, ὁ μόνος ἀρμόδιος γιά ὅποιαδήποτε ἐπέμβαση ἦτο ὁ Πατριάρχης. Ὁ Γερμανός συνήλθε ἀπό τήν ἀλλόφρονα κατάσταση στήν ὁποία εἶχε περιέλθει καί, ἐκμεταλλεζόμενος τό νέο κλίμα πού δημιουργήθηκε, πρότεινα τροποποίηση τῆς ἀπόφασης, γεγονός, πού εὐτυχῶς, ἐπετεύχθη».

Μετά ἀπό ὄλον αὐτόν τόν ἐκτενέστατο διάλογο πού ὁ Λουλακάκης διέσωσε στήν ἐπιστολή του πρὸς τόν Βασίλειο καί στόν ὁποῖο ἐμφανίζεται ἡ προσπάθειά του νά τόν προστατεύσει ἀπό τήν ἐκτέλεση, ὁ Γερμανός Διοικητής Alexinat θά καταλήξει λέγοντας: «Ἡ μεγαλύτερη ἐπιείκεια πού ἡμποροῦμε νά δεῖξωμεν εἰς τήν περίπτωσιν τοῦ Μητροπολίτου Μαρκάκη εἶναι νά φύγει ἀμέσως ἀπό τήν Κρήτην μέ τό πρῶτον Βενζινόπλοιο ὡς θά ὀρίσωμεν τόν τόπον τῆς διαμονῆς τοῦ εἰς τήν Μονήν τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος...». Ἔτσι, ἡ θανατική ἐκτέλεση τοῦ Βασιλείου, τήν τελευταία στιγμή, καί ὕστερα, μάλιστα, ἀπό προσωπική ἐπικοινωνία τοῦ Γερμανοῦ Διοικητῆ μέ τόν ἴδιο τόν Φύρερ, μεταράπηκε σέ ἰσόβια ἐξορία.

Γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ βίαιη σύλληψή του, ὁ Ἐμμανουήλ Λουλακάκης θά ἀντιπροτείνει γιά τόν Μητροπολίτη: «Νά μείνη εἰς τάς Ἀθήνας, ὅπου θά εἶχε τήν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Κυβερνήσεως καί 2) Νά διατεθῆ θέσις εἰς τό ἀεροπλάνον, ὥστε νά μήν καταπονηθῆ καί κινδυνεύσει διά τοῦ βενζινοπλοίου».

Ὡς ἀντιστάθμισμα ὄλων αὐτῶν, ὅταν ὁ Λουλακάκης κατηγορήθηκε ὡς δοσίλογος καί ἀντιμετώπιζε ἀκόμα καί τήν θανατική ποινή, ὁ Βαίλειος πού ὑπερασπίστηκε, ἐνθυμούμενος τήν στάση του, ὅτι τόν ἔσωσε ὁ Λουλακάκης ἀπό βέβαιη ἐκτέλεση.

Ἡ τριετής, ὅμως, παραμονή τοῦ Βασιλείου κατά τήν ἐποχὴ ἐκείνη τοῦ λιμοῦ καί τῆς ἀνέχειας στήν Ἀθήνα ἦταν κάτι παραπάνω ἀπό ἐξορία. Οἱ κακουχίες καί οἱ στερήσεις τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ὑπέσκαψαν σοβαρά τήν ἤδη εὐθραυστη ὑγεία του. Ὅμως τά τραύματα ἀπό τόν κλονισμό, πού γνώρισε ἡ ὑγεία του δέν ἔκλεισαν, ἔκτοτε, ποτέ. Ἔτσι, ὁ Βασίλειος ἀποτελεῖ τό φωτεινό παράδειγμα ἑνός ἀκόμα ἄξιου ποιμένα ἀνάμεσα στοὺς χιλιάδες Ἑλληνες ρασοφόρους, πού θυσιάστηκαν στοὺς μακραιώνες ἀγῶνες τοῦ ἔθνους.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, κληρὸς καί λαός, ἀδιάκοπα, ὡς τό τέλος τῆς Κατοχῆς, θά ἀγωνίζεται γιά τήν ἐπάνοδο τοῦ Μητροπολίτη Βασιλείου, καθῶς καί τοῦ συναγωνιστῆ τοῦ ἐπισκόπου Κισσάμου καί Σελίνου Εὐδοκίμου Συγκελάκη, πού φυλακίστηκε στήν Ἀγιά καί ἐξορίστηκε κατά τῆ γερμανική

κατοχή στην Αθήνα για τή μεγάλη πατριωτική του δράση κατά τή μάχη τοῦ Μάλεμε.

Ὁ Βασίλειος ἦταν καί ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ πολιτισμοῦ! Διατηροῦσε ἀλληλογραφία μέ τόν Νίκο Καζαντζάκη, τόν Λευτέρη Ἀλεξίου, τόν καθηγητή τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Ἰωάννη Παναγιωτίδη, τόν καθηγητή Γεώργιο Ἐμμ. Πάγκαλο καί Ἀκαδημαϊκό Γεώργιο Σωτηρίου, τόν Βασίλη Ρώτα, τήν Μαρίκα Φρέρη, τούς μεγάλους Ἀναστάσιο Ὀρλάνδο καί Σπυρίδωνα Μαρινάτο, μέ τόν λαογράφο Φαίδωνα Κουκουλέ καί ἄλλες προσωπικότητες τῶν γραμμάτων καί τῶν τεχνῶν!

Τετάρτη 11 Ἰανουαρίου 1950. «Ὁ σεβασμιώτατος Μητρολίτης Κρήτης ἀσθενεῖ σοβαρῶς» εἶναι τό πρωτοσέλιδο δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας «Ἡ ΔΡΑΣΙΣ». Κατά τό ἱατρικό ἀνακοινωθέν εἶχε προσβληθεῖ ἐκ γριπῶδους πνευμονίας. Τό βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας καί ὥρα 10:30μμ ὁ Μητροπολίτης Κρήτης Βασίλειος ἐξεδήμησε πρός Κύριον. Χαρακτηριστική ἡ ἐγκύκλιος τοῦ πρωτοσυγκέλου, ἀρχιμανδρίτου Δημητρίου Μπουρλάκη.

«Τό θλιβερόν ἄγγελμα ἀνακοινῶν ὑμῖν, προτρέπομαι ὅπως ἀπό σήμερον ἐπί40 ἡμέρας τελεῖτε κατά τήν τάξιν τό νενομισμένον ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς μνημόσυνον ἢ τρισάγιον, ἔνθα δέν τελεῖται θεία λειτουργία, μέχρι δέ τῆς ἡμέρας τοῦ ἐνταφιασμοῦ Αὐτοῦ (πρωίαν Παρασκευῆς 13-1-1950) καθ'ἐκάστην ἡμέραν καθῶς καί καθ'ὄλην τήν ἡμέραν τῆς κηδείας εἰς ἀραιά διαλείμματα οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν κρούωσι πενθίμως. Ἐπίσης παραγγέλομεν, ὅπως ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις καί θείαις λειτουργίαις, μνημονεύητε τοῦ ὀνόματος τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα μέχρι νεωτέρας ἐντολῆς. Ὁ πρωτοσύγκελος Ἀρχιμανδρίτης ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ». Ὁ Βασίλειος ὑπῆρξε ἀπό τά πρόσωπα τῶν Ἱεραρχῶν. Ὁ βίος τοῦ ὑπῆρξε αὐστηρά χριστιανικός. Ζηλωτής τοῦ Χριστοῦ, ἐφάρμοζε τίς ἐντολές τοῦ σ'ὄλες τίς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς του. Σαράντα ἐτῶν ποιμαντορική ζωή ὑπῆρξε καί διδασκαλία μέ τά λόγια του, ἀλλά καί παράδειγμα μέ τίς πράξεις του. Ἀπολάμβανε νά ἔλεει τούς πτωχοῦς καί τούς πάσχοντες, τούς ἀνήμπορους καί τούς κατατρεγμένους. Γι'αὐτούς τούς λόγους τό ποιμνίό του, τόν ἔκλαψε μέ τά πλέον ἄδολα δάκρυα. Ἄς εἶναι ἡ μνήμη του γιά πάντα αἰώνια!

Νά ἔχουμε τήν εὐχή του.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μουάνζας κ. Ιερωνύμου καὶ Ρεθύμνης καὶ Ἀύλοποτάμου κ. Εὐγενίου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλος

Τρισαρχιερατική Θεία Λειτουργία και Μνημόσυνο

Τὴν Κυριακὴ 10 Νοεμβρίου 2019 τελέσθηκε στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία καὶ Μνημόσυνο γιὰ τὸν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κρήτης Βασιλείου (1941-1950), τοῦ ἀπὸ Ἀρκαδίας (1902-1941), στὸ πλαίσιο τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὸν ἀοίδιμο Πρωθιεράρχη πού τελοῦνται στὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Κρήτης καὶ στὴν Ἱερά Μητρόπολη Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας.

Τῆς Θείας Λειτουργίας προεξήρχε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης καὶ Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου κ. Εἰρηναῖος καὶ συλλειτουργήσαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Μητροπολίτες Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος, ὁ ὁποῖος καὶ κήρυξε ἐπίκαιρα τὸν θεῖο Λόγο, καὶ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλος, ὁ ὁποῖος χοροστάτησε στὸν Ὅρθρο, καὶ ὁ φιλοξενούμενος Σεβ. Μητροπολίτης Μουάνζας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας κ. Ἰερώνυμος.

Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας τελέσθηκε Τρισάγιο γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιεράρχου Βασιλείου ἐνώπιον τῶν λειψάνων του, ὁ ὁποῖος διακρίθηκε τόσο γιὰ τὸ ποιμαντικὸ καὶ φιλανθρωπικὸ ἔργο του, ὅσο καὶ γιὰ τὴν πατριωτικὴ καὶ γενικότερα τὴν ἐθνικὴ του δράση.

Ὁ Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μετά τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Λάμπης, Συβρίτου καὶ Σφακίων κ. Εἰρηναίου, Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, Πέτρας καὶ Χερρονήσου κ. Γερασίμου καὶ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου

Ὁ Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, εἰς τὸ σύνθρονον τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, μετά τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Μουάνζας κ. Τερωνύμου, Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέου, Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου καὶ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου

**Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ἀρχαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέου**

Ὁ Μητροπολιτικός ναός τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ
καί ὁ Κρήτης Βασίλειος (11-11-2019)

Ἐορτάζουμε καί πανηγυρίζουμε σήμερα, χάριτι Θεοῦ, τόν Ἅγιο Μηνᾶ, τόν πολιοῦχο καί προστάτη τῆς πόλης τοῦ Ἡρακλείου, ὅπου θεμελιώθηκε τό πρῶτο του θυσιαστήριο, ὁ μικρός ναός τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καί ἐγκαινιάστηκε στά μέσα τοῦ 18ου αἰώνα. Εἶναι ὁ αἰώνας πού στά τέλη του, ἡ ἑλληνόφωνη ρωμιοσύνη ξεκινᾶ, ἀργά καί σταθερά, τήν μετεγκατάστασή της ἀπό τήν ἀγροτοποιμενική ἐνδοχώρα στήν μικρή τότε πόλη μας, στό Κάστρο. Οἱ νέοι κάτοικοι ἐδραιώνουν τή λατρεία τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ἐνῶ παράλληλα λαμβάνουν καί τόν ἐπίζηλο τίτλο τοῦ Καστρινοῦ.

Οἱ ὀνοματοδοσίες καί μετονομασίες τῆς πόλης μας, τοῦ Ἡρακλείου «κατά τάς καιρικᾶς μεταβολᾶς», ὡς Κάντια, Χάνδακας, Κάστρο ἢ Μεγάλο Κάστρο, σημειολογοῦν καί γιά τήν μεγαλόνησο τήν ἀέναη κίνηση θρησκευιῶν, λαῶν καί πολιτισμῶν, μέ τελευταία κοσμοχαλασιά, γιά τόν Ἑλληνισμό, τή μικρασιατική καταστροφή μέ τή σφαγή τοῦ 1922 καί τήν ἐγκατάσταση, εἰς τήν καθ' ἡμᾶς ἐπικράτεια, τῶν προσφύγων ἀπό τή Μικρά Ἀσία, τόν Πόντο καί τήν Ἄν. Θράκη.

Ὁ τωρινός μεγαλοπρεπῆς καί ἐπιβλητικός ναός τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὅπου σήμερα τελοῦμε τήν ἀναίμακτο θυσία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἐπικαλούμαστε τήν χάρη καί τό ἔλεος τοῦ Ἁγίου, εἶναι ὁ ναός ὅπου ἐνώνουμε μέ τήν προσευχή μας τά ἐπίγεια μέ τά οὐράνια καί ἀποκαθιστοῦμε, μέ τή λατρεία μας στόν Τριαδικό Θεό, τήν συμπαντική ἐνότητα, τῆς γαλήνης καί τῆς εἰρήνης, τοῦ ὄρατοῦ μέ τόν ἀόρατο κόσμο. Ὁ περικαλλῆς αὐτός ναός, τό λαμπρό μνημεῖο τοῦ πολιτισμοῦ μας, θεμελιώθηκε στίς 25 Μαρτίου 1862, ἀπό τόν Κρήτης Διονύσιο Χαριτωνίδη, τόν μετέπειτα Οἰκουμενικό Πατριάρχη Διονύσιο Ε΄, ὁ ὁποῖος, κατά τό προνομιακό ζήτημα, τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1890, ἔκλεισε τούς ὀρθόδοξους ναούς τῶν Βαλκανίων, τοῦ Πόντου καί τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καταγγέλλοντας μέ αὐτόν τόν τρόπο τήν ἀπόφαση τοῦ Σουλτάνου νά περιορίσει τά προνόμια τῶν χριστιανῶν, πού διευρύνθηκαν μέ τούς Γενικούς Κανονισμούς τοῦ 1860. Ὄταν ἐπανενεργοποιήθηκαν τά προνόμια, οἱ ὀρθόδοξοι ναοί, μέ πατριαρχική ἐντολή, λειτούργησαν τήν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1890.

Ἡ οἰκοδόμησις τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ἐνός ἀπό τούς μεγαλύτερους

*Φωτογραφικό στιγμιότυπο, ἐκ τῆς πανηγυρικῆς θείας Λειτουργίας,
εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἁγίου Μηνᾶ*

ναούς τῶν Βαλκανίων, ἐκφράζει, ὄχι μόνο τή δυναμική παρουσία τῶν χριστιανῶν στό Μεγάλο Κάστρο, ἀλλά καί τήν ἀντιπαλότητα, τόσο τῆς ἐθναρχίας μέ τό ἔθνος, ὅσο καί τόν ἀνταγωνισμό τῶν αὐτοκρατοριῶν μέ τά ἀναδυόμενα ἐθνικά κράτη, τά ὁποῖα τελικά «κατήγαγαν» νίκη περήφανον καί ἐξήλθαν τροπαιοφόρα, διαλύοντας τήν ὀθωμανική αὐτοκρατορία καί τίς ἄλλες αὐτοκρατορίες.

Ὁ ναός ἐγκαινιάστηκε τήν Κυριακή τῶν Μυροφόρων, 16 Ἀπριλίου 1895, ἀπό τόν Μητροπολίτη Τιμόθεο Καστρινογιαννάκη καί τήν περί αὐτόν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἡ ὁποία ξεκίνησε νά λειτουργεῖ κανονικά ἐπί τῶν ἡμερῶν του, μέ τήν ἄδεια καί τή συγκατάθεση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη Ἰωακείμ Γ'.

Ἡ οἰκοδόμησις, τά ἐγκαίνια καί ἡ λειτουργία τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ σηματοδοτοῦν, ἐπιπροσθέτως, τή νέα πραγματικότητα τῆς κυριαρχίας τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ στό Μεγάλο Κάστρο καί στήν Κρήτη. Ὁ διάδοχος του Τιμοθέου Καστρινογιαννάκη, ὁ Κρήτης Εὐμένιος Ξηρουδάκης, μέ τόλμη ἀλλά καί διάκριση πρὸς τήν μουσουλμανική μειοψηφία τῆς Κρήτης, ὀνομάζει τό 1912, προφητικά, τό ἐπίσημο περιοδικό

τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «Χριστιανική Κρήτη». Σέ μία δεκαετία, μέ τίς ἀνταλλαγές τῶν πληθυσμῶν καί τήν ἐγκατάσταση τῶν προσφύγων, ἡ Κρήτη ὁμοιογενοποιήθηκε θρησκευτικά καί ἐθνικά. Ἄλλωστε, ἡ ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν πραγματοποιήθηκε μέ γνώμονα καί κριτήριο τήν ὀρθόδοξη πίστη καί ὄχι τήν ἑλληνική ἢ τουρκική γλῶσσα.

Πνευματικό ἀνάστημα τοῦ Κρήτης Εὐμενίου Ξηρουδάκη ὑπῆρξε ὁ Κρήτης Βασίλειος Μαρκάκης, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε στόν Κεραμέ Ρεθύμνου τό 1872. Ὁ Βασίλειος, περισσότερο ἀπό τόν Γέροντά του Εὐμένιο, ἀλλά καί τόν προκάτοχό του Κρήτης Τιμόθεο Βενέρη, ὑπῆρξε ιεράρχης βαθειά ἀγιοπνευματικός, μέ συνείδηση ἐκκλησιαστική, ἕνας καλόγερος ἐπίσκοπος, πηδαλιουχούμενος ἀπό τόν φωτισμό τῆς προσευχῆς καί ὄχι ἀπό τό φθαρτό, τό μεταβαλλόμενο καί φευγαλέο φωτισμό τῶν νοησιαρχικῶν ἰδεολογιῶν τοῦ κόσμου τούτου.

Μελετώντας τόν βίο τοῦ Βασιλείου, διαπιστώνουμε τήν πατρική μέριμνα τοῦ Εὐμενίου πρὸς τόν Βασίλειο, ἀλλά καί τήν εὐλαβική ἀφοσίωση τοῦ Βασιλείου πρὸς τόν Γέροντά του Κρήτης Εὐμένιο, ὁ ὁποῖος τόν χειροτονεῖ, τόν στέλνει στή Θεολογική Σχολή τῆς Χάλκης, ἅπ' ὅπου ἀπεφοίτησε τό 1896, τοῦ ἀναθέτει τή διεύθυνση τῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνῶ τό 1900 τόν χειροτονεῖ Ἐπίσκοπο Ἀρκαδίας, ὅπου πρωτοπόρησε μέ τήν ἴδρυση καί λειτουργία τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, ἀλλά καί μέ τό ποιμαντικό του ἔργο. Ὁ Βασίλειος ἔζησε τίς κοσμογονικές μεταβολές: τήν κρητική ἐπανάσταση τοῦ 1897, τήν αὐτόνομη Κρητική Πολιτεία, τούς βαλκανικούς πολέμους, τή μικρασιατική ἐκστρατεία, τόν διχασμό βενιζελικῶν καί ἀντιβενιζελικῶν καί τόν ἐμφύλιο. Ἐξεδήμησεν εἰς Κύριον τό 1950. Ὡς τό 1920, ὅποτε ἐτελεύτησε ἐξόριστος στήν Χίο ὁ γέροντάς του Εὐμένιος, ὁ Βασίλειος πορεύεται στήν σκιά τοῦ Εὐμενίου, τοῦ δυναμικότερου ἐκφραστῆ τῆς ἐθναρχίας καί τῆς ἐθναρχούσας Ἐκκλησίας στήν Κρήτη. Γί' αὐτό, Εὐμένιος καί Βασίλειος, ταυτίζονται τὸ ἔθνος στήν Κρητική Πολιτεία μέ τόν πρίγκιπα, καί ὅταν ἡ Κρήτη ἐνώθηκε μέ τήν Ἑλλάδα, ὑποστασιοποιοῦν τὸ ἔθνος στό πρόσωπο τοῦ βασιλέα. Ὅμως, Εὐμένιος καί Βασίλειος δέν υἱοθετοῦν τήν περί ἔθνους ἄποψη τοῦ γερμανικοῦ ρομαντισμοῦ, πού συναντᾶμε στόν προκάτοχο τοῦ Βασιλείου, Κρήτης Τιμόθεο Βενέρη.

Ἐπομένως, οὐδόλως ἀπροϋπόθετη τυγχάνει γιά τόν Βασίλειο ἡ ἀντίστασή του στούς Γερμανούς. Ἄν τώρα ἀναζητήσουμε τήν ἰδεολογική προσέγγιση τῆς πλειονότητας τῶν ἱεραρχῶν τῆς Κρήτης ἐπὶ Βασιλείου, στή νέα αὐτὴ ἐποχὴ τῆς ἐθνικῆς συγκρότησης καί ὀλοκλήρωσης, βλέπομε ὅτι, κατά κανόνα ἡ ἱεραρχία τῆς Κρήτης, προσλαμβάνει τὸ ἔθνος μέσα ἀπό τήν ἰδεολογία τοῦ βενιζελικοῦ φιλελευθερισμοῦ, μέ συνέπεια νά ἀποδέχεται καί νά προωθεῖ στίς λειτουργικές δομές τοῦ ἔθνους-κράτους, τὰ αἰτούμενα

τῆς ἀενάως μεταβαλλόμενης κοινωνίας. Ἡ μεγάλη στιγμή τῆς ἐπίγειας πορείας τοῦ Κρήτης Βασιλείου ἔρχεται τό 1941, μέ τήν πτώση τῶν ἀλεξιπτωτιστῶν, ἀπό τή ναζιστική Γερμανία στό Ἡράκλειο καί τήν Κρήτη.

Ὁ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι φωτιζόμενος Κρήτης Βασίλειος χοροστάτησε στίς 20 Μαΐου τοῦ 1941, παραμονή τῆς ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καί Ἑλένης, ἐδῶ, στόν Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καί μετά τήν ἀπόλυση, παρόντος τοῦ ἔθνομάρτυρα τῆς γερμανικῆς κατοχῆς ἀρχιμ. Φωτίου Θεοδοσάκη, ἔδωσε τό σύνθημα τῆς ἀντίστασης: «ὄλοι μαζί ἐναντίον τῶν Οὐνῶν». Μέ τόν πάπα-Μηνᾶ καί τόν πάπα-Γιώργη βγήκαν στήν πόλη καί καλοῦσαν τόν κόσμο νά ξεσηκωθεῖ καί νά ἀντισταθεῖ. Ὁ Βασίλειος, μέ τό λαό τοῦ Ἡρακλείου ἀναρριχῶνται στά ἐνετικά τείχη στή Χανιόπορτα, ὑπερασπίζονται τήν πόλη καί ἐμποδίζουν τούς Γερμανούς νά εἰσέλθουν ἐντός της.

Τήν παραμονή τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, στίς 24 Μαρτίου τοῦ 1942, ὁ Νομάρχης τοῦ ὑποδεικνύει νά μιλήσει ὑπέρ τῶν Γερμανῶν. Ὁ Βασίλειος ἀπάντησε: «ὄχι κύριε Νομάρχα, δέ θά ὀμιλήσω ὑπέρ τῶν Γερμανῶν, ἀλλά κατά». Ὁ Νομάρχης ἀνταπάντησε: «Σεβασμιώτατε λυποῦμαι πολύ, ἀλλά θά τό μετανιώσετε». Τήν ἐπομένη συλλαμβάνεται. Ὁ Γερμανός διοικητής θά τόν ἐξορίσει στήν Ἀθήνα, ὅπου στό θεραπευτήριο «Εὐαγγελισμός» θά περάσει τό μεγαλύτερο διάστημα τῆς ἐκεῖ τριετοῦς ἐξορίας του. Ὁ πρωτοσύγκελλός του, Εὐγένιος Ψαλιδάκης, τόν ἀντικαθιστᾷ ἐπαξίως. Μετά τήν κατάρρευση τοῦ Ἄξονα τό 1945 ἐπιστρέφει στήν Κρήτη, μαζί μέ τόν ἐπίσης ἐξόριστο ἱεράρχη Κισιάμου Εὐδόκιμο Συγγελάκη.

Ὁ Βασίλειος ἐγκατέστησε στό ἡμιερειπωμένο μοναστήρι στά Σαββαθιανά, τό 1946, γυναικεῖα ἀδελφότητα ἡ ὁποία, μέ πίστη στό Θεό, αὐταπάρνηση καί ἐργατικότητα, ἀνακαίνισε τή μονή. Στίς ἡμέρες μας, τά Σαββαθιανά συνεχίζουν τήν ἐν Χριστῷ μαρτυρία τους. Ἡ ἡλικία τοῦ Βασιλείου προχωροῦσε, ἡ ὑγεία τοῦ κλονιζόταν καί ἡ ἀδελφότητα τῶν Σαββαθιανῶν ἀνθρωπίνως ἐξέφραζε στόν Βασίλειο τήν ἀγωνία της γιά τό μέλλον. Ὁ Βασίλειος ἀπάντησε «Νά προσεύχεσθε. Ἄν ἔχω παρρησία ἐκεῖ πού θά πάω, στόν οὐρανό, θά μεριμνῶ γιά νά ἔχετε πνευματική προκοπή καί γιά νά εἶναι λίγοι καί προσπελάσιμοι οἱ πειρασμοί σας». Ἡ εὐλογημένη, πνευματοφόρα πορεία τῆς ἱεράς μονῆς τῶν Σαββαθιανῶν, ὀμιλεῖ γιά τήν οὐράνια πολιτεία τοῦ Βασιλείου, τοῦ ἀπλοῦ, ἀλλά Θείας Χάριτος πεπληρωμένου Μητροπολίτη Κρήτης.

Ὁ Βασίλειος διακόνησε μέ αὐταπάρνηση καί αὐτοθυσία τόν ἐνθάδε λαό τοῦ Θεοῦ. Ἡ διαρκῆς προσευχή του πρός τόν Θεάνθρωπο Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, κατέστησε τήν ὑπόστασή του δοχεῖο τῆς Χάριτος τοῦ Παράκλητου. Ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ ἀνέσπερου φωτός. Ἀντιστρατεύτηκε καί

πολέμησε τό δαιμονικό σκότος, τόσο τῆς γῆς ὅσο καί τοῦ οὐρανοῦ, πού ἐκφράζεται μέ τίς πολύμορφες διαστροφές τῶν ἐκπεσόντων ἐσφορικῶν δαιμονικῶν δυνάμεων.

Ὁ Βασίλειος γνώριζε ὅτι πνευματικά κενά δέν ὑπάρχουν. Ὁ κάθε ἄνθρωπος καί ὁ κάθε χῶρος, πνευματικός ἢ ὑλικός, εἰρηνεῦει διαφωτιζόμενος ἀπό τή Χάρη τοῦ Χριστοῦ. Διαφορετικά στίς καρδιές μας καί γύρω μας κυριαρχεῖ τό σκότος, ἡ κακία, ἡ πείνα, τό μίσος, ἡ ἀδικία, ἡ σκληροκαρδία, ἡ προσφυγιά, τά ἔργα δηλαδή καί οἱ καρποί τῶν δαιμονικῶν δυνάμεων, ἐπειδή προσωπικά ἢ συλλογικά, ἐκδιώκουμε πολυτρόπως τό φῶς τοῦ Χριστοῦ ἀπό τή ζωή μας, στό ὁποῖο ὑποστασιοποιεῖται τό καλό καί τό ἀγαθό.

Συνεπῶς, τό κοινωνικό ζήτημα δέν εἶναι ἰδεολογικό ζήτημα, οὔτε θεωρητικό, ἀλλά βαθύτατα πνευματικό. Εἶναι θέμα μετάνοιας, προσωπικῆς καί συλλογικῆς. Στόν Μητροπολιτικό ναό τοῦ Ἁγίου Μηναῦ καθημερινά παραλαύνουν οἱ Ἡρακλειῶτες, γιά νά ἀνάψουν τό κεράκι τους, νά ὑποβάλλουν προσευχητικά τά αἰτήματά τους, τίς παρακλήσεις τους καί νά ὑψώσουν χεῖρας ἰκέτιδας, ἀγωνιζόμενοι νά ἀποκαταστήσουν τήν τραυματισμένη, ἀπό τόν πονηρό καί τά ἔργα του, ἐνότητα τῶν δύο κατ' οὐσία ἐνιαίων κόσμων, τοῦ ἀόρατου, νοητοῦ, οὐράνιου κόσμου, μέ τόν ὄρατό, αἰσθητό, ἐπίγειο κόσμο. Ἡ παρουσία ὄλων μας ἐδῶ, στόν πανηγυρίζοντα Μητροπολιτικό ναό τοῦ Ἁγίου Μηναῦ, διά τῶν πρεσβειῶν τοῦ ἐορτάζοντος Ἁγίου, ἐνισχύει τόν ἀγώνα γιά τήν πνευματική αὐτή ἐνότητα καί ἀναπαύει τήν ψυχή τοῦ μακαριστοῦ ἐπισκόπου Βασιλείου.

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος
καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος,
μετὰ τῆς Θεατρικῆς Ὁμάδος τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, εἰς τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ
Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μασταμπᾶ, τὴν 11ῃ Νοεμβρίου 2019*

Θεατρική παράσταση

Τὴν Δευτέρα, 11η Νοεμβρίου 2019, περί τις 7.00 μ.μ., εἰς τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μασταμπᾶ Ἡρακλείου, παρουσιάσθηκε Θεατρικὴ παράσταση, εἰς ἰαμβικὸ δεκαπεντασύλλαβο, ὑπὸ τῆς Θεατρικῆς Ὁμάδος τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας. Ἡ εἰρημένη Θεατρικὴ παράσταση εἶναι ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ τὸ Ἔργο τοῦ μακαριστοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης Βασιλείου Μαρκάκη καὶ προβάλλει ἐπιτυχῶς μέρος τῶν ἀγῶνων τοῦ ἐν λόγῳ Μητροπολίτου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης κατὰ τὴν γερμανικὴ κατοχὴ καὶ εὐρύτερα ἐνημερώνει σχετικῶς πρὸς τὴν δύσκολη ἐκείνη περίοδο, παρέχοντας παραδείγματα πίστεως καὶ ζωῆς.

Μεταξὺ ὧσων παρακολούθησαν τὴν Θεατρικὴ παράσταση γιὰ τὴν προσφορὰ τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Κρήτης κυροῦ Βασιλείου Μαρκάκη, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. (νῦν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ) Πρόδρομος Ξενάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, πλῆθος Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Ὅλοι θαύμασαν, συνεκινήθησαν καὶ ἐγκωμίασαν τὴν παράσταση καὶ συγχαρητήρια ἐξέφρασαν πρὸς πάντας τοὺς συντελεστάς αὐτῆς, τοὺς ἠθοποιούς, συνολικῶς τὴν θεατρικὴν ὁμάδα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριον, διὰ τὴν ἐν λόγῳ προσφορὰν τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αὐτοῦ.

Τὰ κείμενα προέρχονται ἀπὸ τὴν Χαριστὴ Κουκουμπεδάκη. Τὴν διασκευὴ, τὴν ἀπόδοση τῶν διαλόγων καὶ τὴν σκηνοθεσίαν ἔχει ἡ Μαρία Βασιλάκη. Ὁ Ἐντιμολ. κ. Ἀνδρέας Γιακουμάκης, Ἄρχων Μαϊστῶν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπιμελήθηκε τὴν μουσικὴ ἐπένδυση τῆς ὡς ἄνω Θεατρικῆς παραστάσεως.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ
- ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ

Οί Σεβ. Μητροπολίτες Κισιάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος, Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος καί ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης (νῦν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ), Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, μετὰ τῆς Ἐξοχ. κ. Λίνας Μενδώνη, Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καί Ἀθλητισμοῦ

Δελτίο Τύπου τῆς 5ης Ὀκτωβρίου 2019

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελούμενη ἀπό τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιο, Πέτρας καὶ Χερρονήσου κ. Γεράσιμο καὶ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλο, καὶ τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Πρόδρομο Ξενάκη, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, συναντήθηκε μέ τήν Ἐξοχ. κ. Λίνα Μενδώνη, Ὑπουργό Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ, στήν Ἱερά Πατριαρχική καὶ Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Κυρίας τῶν Ἀγγέλων Γωνιάς στό Κολυμβάρι Κισάμου, τό Σάββατο, 5 Ὀκτωβρίου 2019.

Κατά τή συνάντηση ἐπιδόθηκε στήν Ὑπουργό Ὑπόμνημα μέ θέματα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, γιά τήν περαιτέρω προώθηση τῶν ἀπαραιτήτων διαδικασιῶν, στίς ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες, προκειμένου νά ὁλοκληρωθοῦν καὶ νά ὑλοποιηθοῦν ἔργα συντήρησης καὶ ἀνάδειξης Ἐκκλησιαστικῶν Μνημείων, σέ ὁλόκληρη τή Μεγαλόνησο Κρήτη.

Ἡ κ. Ὑπουργός ἀνέφερε ὅτι ἀπό πλευρᾶς τοῦ Ὑπουργείου θά μελετηθοῦν οἱ προτάσεις καὶ τά θέματα πού κατατέθηκαν ἀπό τήν Ἐκκλησία Κρήτης καὶ βεβαίωσε ὅτι θά ἐξαντληθεῖ κάθε περιθώριο συνεργασίας μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης γιά τή στήριξη, ἀλλά καὶ τήν ἀνάδειξη τοῦ Πολιτισμικοῦ πλούτου τῶν Ὁρθοσκευτικῶν Μνημείων τῆς Μεγαλονήσου.

Μάλιστα, ἐξέφρασε τή χαρά καὶ τήν ἱκανοποίησή της, κατά τήν ἐπίσκεψη στό Μουσεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γωνίας, ὅπου θαύμασε τή μοναδικῆς ἀξίας συλλογή Ἱερῶν Εἰκόνων καὶ ἄλλων Ἐκκλησιαστικῶν Κειμηλίων καὶ τόνισε τήν ἀξία τῆς δημιουργίας ἀνάλογων χώρων ἀναδείξεως τοῦ πλούτου τῆς Παραδόσεως καὶ τῆς Ταυτότητος τοῦ Τόπου μας.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐξέφρασε θερμές εὐχαριστίες στήν Ὑπουργό γιά τή συνάντηση αὐτή, μετά ἀπό σχετικό αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κομίζοντας καὶ τόν χαιρετισμό τοῦ ἀπουσιάζοντος στήν Κωνσταντινούπολη, Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καὶ διαβεβαίωσε γιά τή διάθεση συνεργασίας καὶ σύμπραξης μέ σκοπό τή διάσωση, τή διαφύλαξη καὶ τήν προβολή τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μνημείων τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

*Συνοδική Αντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
ἀποτελούμενη ἀπό τόν Σέβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο,
Πρόεδρο Αὐτῆς καί τούς Σέβ. Μητροπολίτες
Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιο καί Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο
καί ὁ Ἐξοχώτατος κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, Πρωθυπουργός τῆς Ἑλλάδος,
στό Μέγαρο Μαξίμου, τήν Τετάρτη, 9 Ὀκτωβρίου 2019*

Δελτίο Τύπου τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 2019

Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελούμενη ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, Πρόεδρο Αὐτῆς καί τούς Σεβ. Μητροπολίτες Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιο καί Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο, μετὰ ἀπό σχετικό αἴτημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τό ὁποῖο ἔγινε ἀποδεκτό, ἐπισκέφθηκε τόν Ἐξοχώτατο κ. Κυριάκο Μητσοτάκη, Πρωθυπουργό τῆς Ἑλλάδος, στό Μέγαρο Μαξίμου, τήν Τετάρτη, 9 Ὀκτωβρίου 2019. Στή συνάντηση ἦταν παρών καί ὁ κ. Ἀντώνης Διαματάρης, Ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἐξέφρασε στόν κ. Πρωθυπουργό τά συγχαρητήρια τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης γιά τήν ἀνάληψη τῶν ὑψηλῶν καί εὐθυνοφόρων καθηκόντων του, καθῶς καί τίς προσδοκίες γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἔργου καί τῶν πρωτοβουλιῶν του γιά τό καλό καί τήν εὐημερία τῆς Πατρίδας μας.

Ἐπίσης, ἔγινε ἀναφορά στήν ἀγαστή συνεργασία μέ τά καθ' ὕλην ἀρμόδια Ὑπουργεῖα καί τίς ἐπιτυχεῖς συνεργασίες, πού ἔχουν ἤδη πραγματοποιηθεῖ, γιά τήν προώθηση θεμάτων κοινοῦ ἐνδιαφέροντος.

Οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς ἔθεσαν θέματα καί προβλήματα πού ἀπασχολοῦν τόν Ἱερό Κλῆρο καί τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες καί τό λαό τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τό θεσμό τῆς Οἰκογένειας καί τήν ἀνάγκη στήριξης τῶν ἀρχῶν καί τῶν ἀξιῶν τῆς Ὁρθόδοξης Ταυτότητας καί τῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ Πολιτισμοῦ μας.

Ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐξέφρασε τή χαρά του γιά τή συνάντηση καί εὐχαρίστησε θερμά τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης γιά τήν πρωτοβουλία αὐτή, τονίζοντας τήν ἀγάπη τοῦ ἰδιαίτερα γιά τή γενέτειρά του Μεγαλόνησο Κρήτη.

Ἐπί πλέον, διαβεβαίωσε ὅτι ἡ Ἑλληνική Κυβέρνηση καί ὁ ἴδιος προσωπικά θά συμβάλουν μέ κάθε τρόπο στή στήριξη τοῦ κοινωνικοῦ, ἐπιμορφωτικοῦ καί ἐν γένει ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καί μάλιστα σέ αὐτούς τούς δύσκολους καιρούς.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐξέφρασε θερμές εὐχαριστίες στόν κ. Πρωθυπουργό γιά τή συνάντηση αὐτή, τονίζοντας ὅτι πέραν τοῦ ἐθιμοτυπικοῦ χαρακτήρα, νοσηματοδοτεῖ μία οὐσιαστική καί ἐποικοδομητική σχέση καί συνεργασία, μέ ἀπόλυτο σεβασμό στούς θεσμούς καί στούς διακριτούς ρόλους, μέ σκοπό τό κοινό καλό τῶν ἀνθρώπων τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης.

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Αντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος καὶ Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος, ὁ Πανοσιολ. Ἄρχιμ. (νῦν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ) Πρόδρομος Ξενάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὁ Ἐντιμολ. κ. Δημήτριος Μηλαθιανᾶκης, Νομικὸς Σύμβουλος Αὐτῆς, μετὰ τῆς Ἐξοχ. κ. Δόμνας Μιχαηλίδου, Ὑφυπουργοῦ Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων, εἰς τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης

Δελτίο Τύπου τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 2019

Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελούμενη ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τούς Σεβ. Μητροπολίτες Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριο καί Κισάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιο, τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Πρόδρομο Ξενάκη, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί τόν Ἐντιμολ. κ. Δημήτρη Μηλαθιανάκη, Νομικό Σύμβουλο Αὐτῆς, συναντήθηκε μέ τήν Ὑφυπουργό Κοινωνικῶν Ὑποθέσεων κ. Δόμνα Μιχαλίδου, στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης.

Κατά τή συνάντηση, ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐνημέρωσε γιά τό πολύπλευρο καί πολυδιάστατο φιλανθρωπικό, κοινωνικό καί προνοιακό ἔργο, τό ὁποῖο ἐπιτελοῦν οἱ Ἐκκλησιαστικές Ἐπαρχίες τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὑπέρ ἀδυνάτων καί ἐμπερίστατων συνανθρώπων μας. Ἐπί πλέον, ἐπιδόθηκε στήν κ. Ὑφυπουργό ἀναλυτικό Ὑπόμνημα μέ σχετικά αἰτήματα Ἰδρυμάτων καί Φιλανθρωπικῶν Δομῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καθῶς ἐπίσης, κατατέθηκε αἴτημα γιά τή συμμετοχή τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σέ Προγράμματα Κοινωφελοῦς Ἐργασίας.

Ἡ κ. Ὑφυπουργός ἀνέφερε ὅτι ἀπό πλευρᾶς τοῦ Ὑπουργείου της θά μελετηθοῦν ὅλες οἱ δυνατότητες γιά τή στήριξη τῶν πολλῶν καί ἀξιόλογων Φιλανθρωπικῶν καί Προνοιακῶν Δομῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τονίζοντας ὅτι τό φιλανθρωπικό καί κοινωνικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι σπουδαῖο καί ἀνακουφίζει μεγάλο ἀριθμό ἀνθρώπων, πού στεροῦνται βασικῶν κοινωνικῶν ἀγαθῶν. Ἐπί πλέον, διαβεβαίωσε τήν Ἀντιπροσωπεία ὅτι τό Ὑπουργεῖο Ἐργασίας θά βρίσκεται ἀρωγός σέ κάθε δρᾶση τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, γιά τή στήριξη καί τήν ἐπαύξηση τοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐξέφρασε θερμές εὐχαριστίες στήν Ὑφυπουργό γιά τό ἐνδιαφέρον της ἀναφορικά μέ τά θέματα πού συζητήθηκαν, μέ τή βεβαιότητα ὅτι ἡ συνεργασία αὐτή θά ἀποβεῖ ἐπ' ὠφελεία τοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης.

Η Α.Θ. Παναγιώτιστα ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Πριγκηποννήσιων κ. Δημήτριος, μετὰ τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιου καὶ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου, Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου, Ἀρχιεραματῆως τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐν τιμολ. κ. Δημητρίου Μηλαθιανᾶκη, Νομικοῦ Συμβούλου Αὐτῆς, εἰς Φανάριον, τὴν 7ην Δεκεμβρίου 2019

Δελτίο Τύπου 7ης Δεκεμβρίου 2019

Αντιπροσωπεία τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελούμενη ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Κισάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιο, ὡς ἐπικεφαλῆς, τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο, τόν Θεοφιλ. Ἐπίσκοπο Κνωσοῦ κ. Πρόδρομο, Ἀρχιγραμματέα Αὐτῆς, καί τόν ἐντιμολ. κ. Δημήτριο Μηλαθιανάκη, νομικό Σύμβουλο Αὐτῆς καί Ἄρχοντα Πρωτέκτικο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συναντήθηκε μέ τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο στό Φανάρι, τό Σάββατο 7 Δεκεμβρίου 2019.

Στή συνάντηση αὐτή παρέστησαν ἀπό πλευρᾶς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Πριγκηποννήσων κ. Δημήτριος, Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Ἐπαρχιῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωακείμ, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, καί ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Θεόδωρος.

Συζητήθηκαν διάφορα θέματα, μεταξύ τῶν ὁποίων καί τό θέμα τῶν Ἱερῶν Πατριαρχικῶν καί Σταυροπηγιακῶν Μονῶν στήν Κρήτη. Ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης διατρανώθηκαν γιά μία ἀκόμη φορά τά αἰσθήματα σεβασμοῦ καί ἀφοσιώσεως στόν Πανίερο Οἰκουμενικό Θρόνο καί τόν Σεπτό Προκαθήμενό Του, ὁ δέ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐξέφρασε τήν ἐμπιστοσύνη Του στήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί τήν ἀγάπη Του πρὸς τόν Ἱερό Κλῆρο, τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες καί τόν φιλογενή Κρητικό Λαό καί εὐχήθηκε κατάλληλα γιά τίς ἐπερχόμενες Ἑορτές τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου.

Φυλλάδιον Ίερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης πρὸς τοὺς νέους

Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης απευθύνεται στα παιδιά της

➔ **ΜΗΝ ΑΦΗΝΕΙΣ
ΝΑ ΣΕ ΕΛΕΓΧΟΥΝ!**

Ουσίες και
συμπεριφορές **ὅπως:**

Ναρκωτικά	Ηλεκτρονικός τζόγος
Τσιγάρο	Κοινωνική δικτύωση
Αλκοόλ	Οδήγηση χωρίς κανόνες
Βιντεοπαιχνίδια	Κάθε μορφής βία

**Μπορούν να ελέγξουν τη ζωή σου.
Να σου δημιουργήσουν εξάρτηση!**

**Η ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ
ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΤΟ ΚΥΡΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΜΑΣ.**

- Το μυαλό μας “κολλάει”, γυρνάει όλη την ώρα γύρω από το ποτό, το τσιγάρο, τα ναρκωτικά, το μηχανάκι ή το αυτοκίνητο, το παιχνίδι στον υπολογιστή ή το σερφάρισμα στο internet.
- Θέλουμε όλο και πιο μεγάλες δόσεις κι όλο και πιο πολλή ώρα! Χάνουμε την αίσθηση του χρόνου, απομονωνόμαστε από τους φίλους μας και από ό,τι άλλο κάναμε που μας άρεσε.
- Όταν δεν έχουμε αυτό που επιθυμούμε εκνευριζόμαστε, ταραζόμαστε, αγχωνόμαστε, θυμώνουμε, πέφτουμε σε κατάθλιψη, δεν μπορούμε να κοιμηθούμε, δεν μπορούμε να συγκεντρωθούμε, δεν νιώθουμε καλά
- Νομίζουμε ότι το ελέγχουμε. Σταματάμε πολλές φορές αλλά ξαναρχίζουμε πάλι ακόμη πιο έντονα και με μεγαλύτερη επιθυμία. Συνεχίζουμε ακόμη κι όταν βλέπουμε ότι μας κάνει κακό.

ΟΤΑΝ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΟΤΙ:

- Εξασθενεί η κρίση, η αντίληψη και η μνήμη μας
- Αποχαυνωνόμαστε και μειώνονται τα αντανακλαστικά μας
- Αρρωσταίνουμε (αναπνευστικά και καρδιακά προβλήματα, μεταδοτικά νοσήματα, HIV/AIDS κ.λ.π.).
- Τραυματιζόμαστε!
- Κινδυνεύουμε να πεθάνουμε και κάποιοι από μας πεθαίνουν τελικά.

ΜΕΙΝΕ ΟΡΘΙΟΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ!

- Μην “τσιμπάς” επειδή το κάνουν οι άλλοι.
- Μην παραμυθιάζεσαι!
- Μη λες “δε βαριέσαι” μια φορά μόνο τι πειράζει;
- Αποφάσισε να μην δοκιμάσεις.
- Η εξάρτηση δεν είναι “μαγκιά”.
- Το αλκοόλ και η οδήγηση χωρίς κανόνες δεν είναι “εξιπνάδα”.
- Όχι σε ζωή με δόσεις!

ΓΙΝΕ ΚΥΡΙΟΣ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ ΣΟΥ!

- Αγάπησε τον εαυτό σου! Πάρε τη ζωή στα χέρια σου!
- Η ζωή σου έχει αξία! Αξίζεις να ζεις!
- Σπάσε τα δεσμά! Γίνε αληθινά ελεύθερος! Η ελευθερία κερδίζεται!
- Μίλα σε κάποιον που εμπιστεύεσαι.
- Ζήτα βοήθεια, συμβουλή, συμπαράσταση από οργανωμένους φορείς, έναν ψυχολόγο, ένα ψυχίατρο, ένα δάσκαλο, έναν καθηγητή, έναν ενήλικα, έναν ιερέα που εμπιστεύεσαι.

ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΑΠΕΥΘΥΝΘΕΙΣ

ΚΕΘΕΑ-Αριάδνη Κέντρο θεραπείας εξαρτημένων ατόμων

- <https://www.kethea.gr>
- **Γραμμές βοήθειας:** Εξαρτήσεις 1145, Τζόγος 1114
- **Ηράκλειο:** τηλ. 2810 261026 (για ενήλικες)
τηλ. 2810 331034 (για εφήβους) info@kethea-ariadni.gr
τηλ. 2810 319505 (αλκοόλ, τζόγος)
- **Άγιος Νικόλαος:** τηλ. 28410 22981, e-mail: cclasithi@kethea-ariadni.gr
- **Χανιά:** τηλ. 28210 87040, e-mail: chania@kethea-ariadni.gr

ΚΕΣΑΝ-Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ

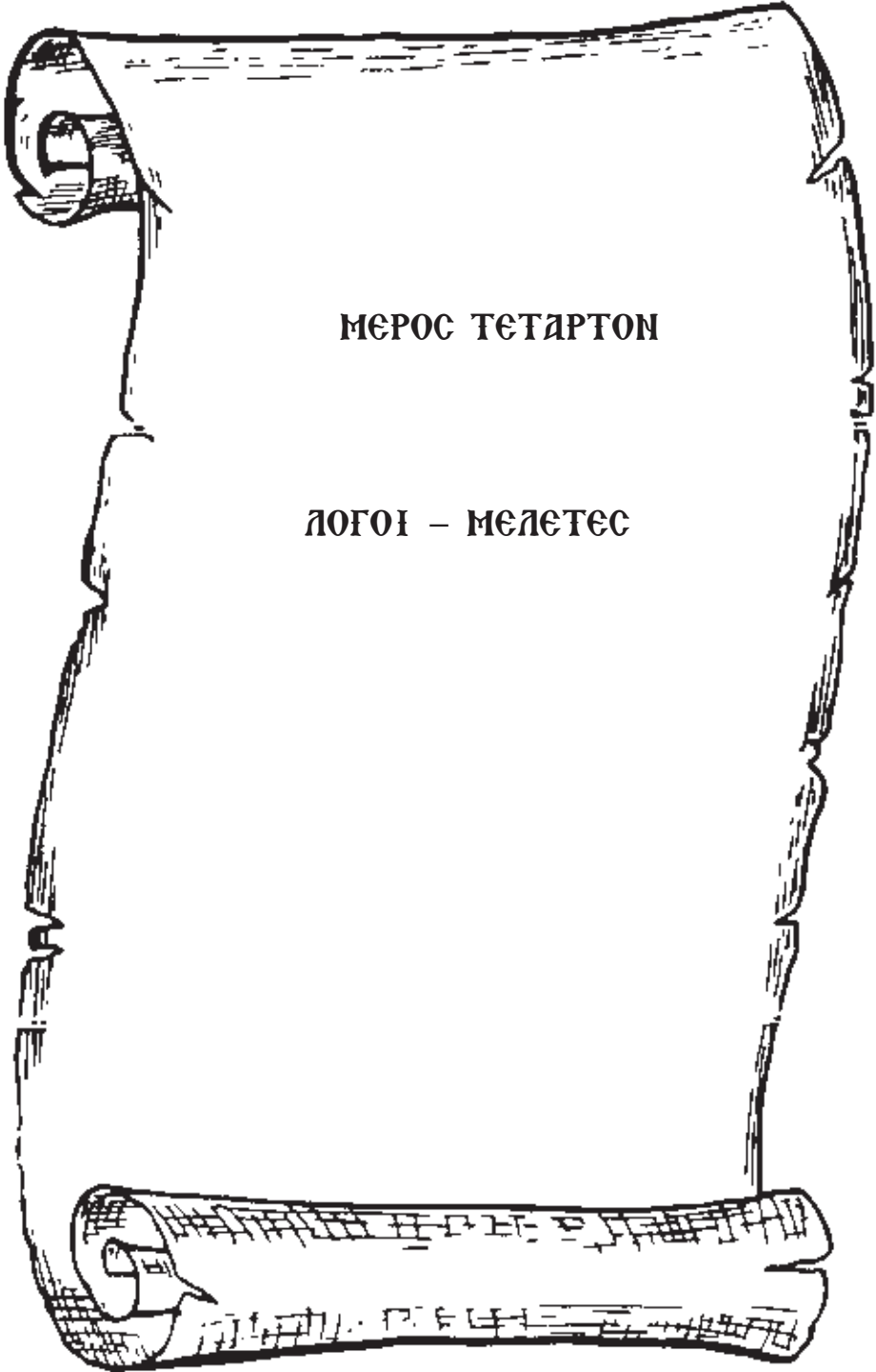
- **Ηράκλειο:** Μίνωος 67 & Μιχαήλ Αρχαγγέλου (4ος-5ος όροφος)
www.kesan.gr
τηλ. 2810.313.222, e-mail: kesan@her.forthnet.gr
- **Χανιά:** Μιχελιδάκη 17 (1ος όροφος) www.prolipsichania.gr
τηλ. 2821028166, 2821051214, e-mail: kepronch@otenet.gr
- **Ρέθυμνο:** Δημοκρατίας 32 (3ος όροφος) www.prolipsis.gr
τηλ. 2831050100, 2831055899, E-mail: info@prolipsis.gr

Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου

- www.SaferInternet4kids.gr
- Γραμμή βοήθειας <http://www.help-line.gr/> Τηλ. 210 6007686

Το παρόν έντυπο εκδίδεται από το Επίσημο Δελτίο της Εκκλησίας Κρήτης
"Απόστολος Τίτος" και διατίθεται δωρεάν

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΛΟΓΟΙ - ΜΕΛΕΤΕΣ

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, εἰς τὸν ἄμβωνα
τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου,
ἀνήμερα τῆς Θρονικῆς ἑορτῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου*

Λόγος Σεβ. Μητροπολίτου
Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, ἐπικεφαλῆς
Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
κατά τήν Θρονικήν Ἑορτήν
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Παναγιώτατε, Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικέ Πατριάρχα,

Μακαριώτατε, Πάπα καί Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
ἀγαπητοί ἀδελφοί,

Σᾶς εὐχαριστῶ λίαν εὐγνωμόνως, Παναγιώτατε, γιά τήν ἀνάθεση τῆς ἐκφωνήσεως αὐτῆς τῆς ὁμιλίας ἀπό τοῦ περιφανοῦς τούτου Πατριαρχικοῦ Ἄμβωνος. Καί μόνο ἡ ἄνοδος ἐπ' αὐτοῦ εἶναι εὐλογία, διότι ἀποτελεῖ τήν ὁρατή συνέχεια τῆς λειτουργίας τοῦ λόγου τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας.

Σήμερα, ἐορτάζει ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας καί ἐξέλαμψε καί πάλιν φαιδρῶς ἡ ἱερά του μνήμη γιά τήν Πρωτόθρονο Ἐκκλησία, τῶν ἀνά τόν κόσμον Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία τόν ἔχει θερμό ἀντιλήπτορα πρὸς Θεόν, τόν εὐφημεῖ καί τόν γεραίρει καί ἡ ὁποία ἐορτάζει τή Θρονική της ἑορτή.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας μαζί μέ τόν ὄμαιμό του Ἀπόστολο Πέτρο, ἀπό τή Βηθαϊσδᾶ τῆς Γαλιλαίας, «...ἡ πρώτη τῶν ἀποστόλων φυτεία...», ἔλαβαν τήν κλήση ἀπό τόν Χριστό, στούς ὁποίους εἶπε: «...δεῦτε ὀπίσω μου καί ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων...», (Ματθ. 4, 19) καί οἱ ὁποιοί εὐθέως ἐπέδραμαν ὀπίσω Του, πορευθέντες ἀργότερα στά ἔθνη κηρύττοντας τό Εὐαγγέλιο Του.

Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, εἶναι ἐκεῖνος πού ἔθεσε τό ἀκρογωνιαῖο Θεμέλιο τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, χειροτονῶντας ἐδῶ τόν Ἀπόστολο Στάχυ, στήν Ἀργυρόπολη. Τό ὅτι πέρασε ἀπό τήν περιοχή αὐτή ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας βεβαιώνεται ἀπό δύο ἀρχαῖες ἀποδείξεις: 1) ἤδη τόν 3^ο αἰῶνα ὁ Ὀριγένης μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, κήρυξε τόν χριστιανισμό στή Σκυθία, δηλαδή στίς βορείως τοῦ Εὐξείνου Πόντου περιοχές 2) εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας μαρτύρησε στήν Πάτρα ἀπ' ὅπου ἔλαβε τό λείψανό του ὁ Αὐτοκράτωρας Κωνσταντῖνος, υἱός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, τόν δέ 4^ο αἰῶνα μετέφερε τό Ἅγιο Λείψανό του στόν Ἱερό Ναό τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, στήν Πόλη αὐτή.

Ὁ θαλάσσιος δρόμος πού ένώνει τή Σκυθία μέ τήν Πάτρα διέρχεται αναγκαστικά από τόν Βόσπορο καί τοῦτο ἐπιβεβαιώνει τήν παλαιότητα παράδοση περί ίδρύσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου από τόν Ἀπόστολο Ἄνδρέα.

Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἐκτός από τήν τοπική ἀποστολικότητα της Κωνσταντινουπόλεως ἔχει καί τή συλλογική ἀποστολικότητα, ὄλων τῶν τοπικῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν πού βρίσκονταν στή διάρκεια τῶν αἰώνων καί ἐξακολουθοῦν νά βρίσκονται στά ἐδάφη τῆς δικαιοδοσίας του.

Ἄρκει νά ἀναφέρουμε ἀπό τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καί τίς Ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μερικούς τόπους ὅπως: «...Φρυγίαν...», «...Βιθυνίαν...», «...Τρωάδα...», «...Δέρβην...», «...Λύστραν...», (Πράξ. κεφ. 16), «...Ἐφεσον...», (Πράξ. κεφ. 19), «...Μίλητον...», (Πράξ. κεφ. 20) καί ἄρκει νά ἀναφέρουμε τούς «...Φιλίππους...», (Πράξ. κεφ. 16), «...Θεσσαλονίκην...», (Πράξ. κεφ. 17), «...Βέροϊαν...», (Πράξ. κεφ. 17), «...Νικόπολιν...», τῆς Ἡπείρου, (Τίτ. κεφ. 3), «...Κρήτην...», (Πράξ. κεφ. 27), «...Κρήτη...», (Τίτ. κεφ. 1) καί νά προσθέσουμε τήν ἀρχή τῆς Α' Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου: «...ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καί Βιθυνίας...», (Α' Πέτρ. 1,1).

Ἄκομα, ἄρκει νά δοῦμε στήν Ἀποκάλυψη: «...ταῖς ἐπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ...», (Ἄποκ. 1,4) καί τήν Πάτμο, ὅπως ἀναφέρει τό ἱερό κείμενο τῆς Ἀποκαλύψεως.

Ἄν ἀνατρέξουμε στίς πηγές καί δοῦμε τούς ἱερούς τόπους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἴτε τούς ἄμεσους, εἴτε τούς πέραξ αὐτῆς, εἴτε τίς εὐρύτερες περιοχές ἀπ' αὐτή καθὼς καί τά ἅγια πρόσωπα πού ἔδρασαν σέ αὐτά τά μέρη, θά θαυμάσουμε γιά τά μεγαλεῖα τῆς πίστεως Μεγάλων Μαρτύρων καί γιά τούς ἀγῶνες Ἁγίων Πατέρων καί πολύ εὐκόλα θά ὀδηγηθοῦμε στή διαπίστωση ὅτι ἐκ τῆς ἀποστολικότητος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐσαγηνεύθη ἡ Οἰκουμένη καί ὅτι ἀποτελεῖ τόν καταλύτη καί τή συνισταμένη ὄλων τῶν τοπικῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Τά ὡς ἄνω ἐπιγραμματικῶς λεχθέντα φθάνουν ὥστε νά φανερωθεῖ τό μεγάλο παράδειγμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὡς τήν κορυφή ἐνός συνόλου πολλῶν ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν, τό ὅποιο φέρει τήν ἀποστολικότητα ὡς καθολικότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἐκφράζεται στό Σύμβολο τῆς πίστεως.

Πέραν ἀπό τήν ἀποστολική ἀξία τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἔχει καί τό ἱστορικό προνόμιο ὅτι ἐντός τῆς δικαιοδοσίας του, δηλαδή, στήν ἴδια τήν Κωνσταντινούπολη, τή Νίκαια, τήν Ἐφεσο καί τή Χαλκηδόνα συνεκλήθησαν οἱ 7 Ἁγίες Οἰκουμενικές Σύνοδοι τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας, σεβαστές σέ Ἀνατολή καί Δύση.

Ἐπί πλέον, ἀρκεῖ νά ἀναφέρουμε ἐκ τῶν Ἁγίων Πατέρων μόνο τούς τρεῖς μεγίστους φωστῆρες τῆς Οἰκουμένης: Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, Βασίλειο τόν Μέγα καί Γρηγόριο τόν Θεολόγο.

Ἡ ἀποστολικότητα τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως δέν περιορίζεται μόνο στήν τοπική ἀποστολική διαδοχή, οὔτε στή συλλογική ἀποστολικότητα τῶν Ἐκκλησιῶν πού ἀνήκουν σέ αὐτή, ἀλλ' ὡς Πρωτόθρονος Ἐκκλησία ἐνήργησε μέ πραγματικές ἱεραποστολές, διαπνεομένη ἀπό γνήσιο ἀποστολικό πνεῦμα, μιμουμένη τούς Ἁγίους Ἀποστόλους τοῦ Χριστοῦ, διαδίδοντας τόν χριστιανισμό σέ πλῆθος ἄλλων Ἐθνῶν, δηλαδή, δέν συνέχισε μόνο τήν ἀποστολικότητα, ἀλλά ἐπεξετάθη μοιράζοντας ἀφθόνως τήν πίστη σέ λαούς τούς ὁποίους αὐτή ἐβάπτισε διά τῶν ἀπεσταλμένων της.

Ποιά ἄλλη Ἐκκλησία εὐλογήθηκε τόσο πολύ ἀπό τόν Τριαδικό Θεό μέ τόσους μεγαλειώδεις σταθμούς καί ἐσώρευσε μία τοιαύτη εὐτεκνία; Γι' αὐτό, σήμερα, κατά τή Θρονική ἑορτή αὐτῆς τῆς θεοδοξάστου καί μαρτυρικής Καθέδρας, ἐορτάζει ὄχι μόνο τό Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλά ὅλη ἡ Ὁρδοδοξία. Ἀλήθεια, πόσοι Ὁρθόδοξοι λαοί ἔλαβαν τήν πίστη ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο;

Πρῶτοι πού ἔλαβαν ἀπό τή Μητέρα Ἐκκλησία τήν ἀποστολική διαδοχή, τή χειροτονία Ἐπισκόπων καί διοργανώθηκαν σέ Ἐκκλησία ἀπό αὐτό εἶναι οἱ Γεωργιανοί, ἐπί Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀλεξάνδρου.

Ἐπίσης, ἀπό τούς ἀπεσταλμένους τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου ἔγινε ἡ βάπτισις τῶν Βουλγάρων καί συγχρόνως ἀπεστάλησαν οἱ Θεσσαλονικεῖς ἀδελφοί Ἅγιοι Κύριλλος καί Μεθόδιος στή Μοραβία, οἱ ἔνδοξοι αὐτοί φωτιστές τῶν Σλάβων, αὐτοί πού τούς ἔδωσαν ὄχι μόνο τήν εἰς Χριστόν πίστιν, ἀλλά καί τά γράμματα.

Μεταγενέστερα, περί το 950 ἔχουμε ἀπό τή Μητέρα Ἐκκλησία τή χειροτονία καί τήν ἀποστολή στήν Οὐγγαρία τοῦ Ἀρχιερέως Ἱεροθέου, πρώτου Ἐπισκόπου Οὐγγαρίας.

Ἀκόμα, τό 988, πάλι ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη, βαπτίζονται οἱ Ρῶσοι στό Κίεβο καί διοργανώνεται ἡ ἀπέραντος Ρωσική Ἐκκλησία.

Ἐπί πλέον, ὁ Ἅγιος Σάββας, ὁ φωτιστής τῶν Σέρβων, τό 1219, ἔλαβε ἀπό τή Μητέρα Ἐκκλησία τή χειροτονία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σερβίας, χειροτονηθεῖς στή Νίκαια ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Μανουήλ. Ἀξίζει νά σημειώσουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή θεωρήθηκε ἀπό τόν Αὐτοκέφαλο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀχριδῶν Δημήτριο Χωματιανό ὡς εἰσπήδησις στή δικαιοδοσία του, ὁ ὁποῖος ἐπέκρινε δριμύτατα τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν Ἅγιο Σάββα, θεώρησε ἄκυρη τή χειροτονία τοῦ Ἁγίου Σάββα, τόν ὁποῖο κατονόμαζε ὑποτιμητικά: «*τιμιώτατον ἐν μοναχοῖς*», δέν τόν ἔλεγε, δηλαδή, οὔτε κἂν ἱερέα καί ὁμως διά τοῦ τρόπου αὐτοῦ δημιουργήθηκε ἡ Αὐτοκέφαλος

Ἐκκλησία τῆς Σερβίας. Μάλιστα, ἡ Μητέρα Ἐκκλησία στίς 13 τοῦ περασμένου μηνός Ὀκτωβρίου ἐόρτασε, μέ Πατριαρχική καί Συνοδική Θεία Λειτουργία, τά 800 χρόνια ἀπό τή χειροτονία τοῦ Ἁγίου Σάββα Ἀρχιεπισκόπου Σερβίας, τιμῶντας καί διά τοῦ τρόπου αὐτοῦ τήν αὐτοκεφαλία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ὁμως ἐπιβεβλημένο νά ἀναφερθεῖ, σύν τούτοις, ὅτι ἡ Μητρόπολη τῆς Ὁρθοδοξίας, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἔχει στούς κόλπους της καί δύο ξεχωριστές μυσταγωγικές Ἀκροπόλεις τήν Ἱερά Νῆσο τῆς Πάτμου καί τό Ἅγιο Ὄρος. Ἡ μία ἀπό αὐτές, τό Ἅγιο Ὄρος περιέχει τήν Ἱερά Παράδοση καί τούς Πατέρες μέ τήν ἀγιοπνευματική ἐμπειρία καί ἡ ἄλλη, ἡ Πάτμος περιέχει ἀπό τήν Ἁγία Γραφή τήν Ἀποκάλυψη πού μέ αὐτή κλείνει ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου τούτου.

Ἡ Ἐκκλησία αὐτή χαιρέτησε καί χαιρετίζει τόν πόθο τῶν ἐκτός Ὁρθοδοξίας χριστιανῶν πού θέλουν νά γευθοῦν τήν ἀγιοπνευματική της παράδοση καί νά γνωρίσουν τή λειτουργική της ζωή. Ἡ Ἐκκλησία αὐτή ἐπιθυμεῖ τόν διάλογο, τόν διάλογο Ἀνατολῆς καί Δύσεως πού ὑπενθυμίζει τήν κοινή τους κληρονομιά, δηλαδή τούς Ἁγίους Πατέρες τῶν πρώτων αἰώνων, τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τή γνώση τῶν ὁποίων, κατά μέγα μέρος, τό ὀφείλουμε στούς Δυτικούς θεολόγους ἐκ τῶν ὁποίων μόνο ἓνα πρόσωπο ἀναφέρουμε ἐδῶ, τόν σπουδαῖο abbé Jacques – Paul Migne, αὐτόν πού μᾶς ἔδωσε τήν ἐξαιρετική Ἑλληνική Πατρολογία. Τό σύνθημα, μετά τή γνωριμία μέ τούς Ἁγίους Πατέρες, πού ἀκούστηκε ἀπό τή Δύση: «*Back to the Greek Fathers*», δηλαδή, «*Ἐπιστροφή στούς Ἑλληνες Πατέρες*» εἶναι καί σήμερα πολύ ἐπίκαιρο καί γιά τήν Ἀνατολή καί γιά τή Δύση.

Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νά σβῆσει ἡ πανφαέστατος Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινούπολεως, θά πρέπει νά διαγράψει τούς Ἁγίους Πατέρες καί τή βαθιὰ ριζομένη ἱερά ἱστορία, κληρονομία καί παράδοση τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας.

Ἡ Ὁρθοδοξία συνδέεται ἄρρηκτα μέ τήν ἱστορική πραγματικότητα καί ὅπως ἀναφέρει ὁ κορυφαῖος ὀρθόδοξος θεολόγος τοῦ 20^{ου} αἰῶνος, π. Γεώργιος Φλορόφκι: «...Ἡ θεολογική συνείδηση πρέπει νά γίνῃ ἱστορική. Μόνο ἂν εἶναι ἱστορική μπορεῖ ἴσως νά γίνῃ καθολική. Ἀδιαφορία γιά τήν ἱστορία ὀδηγεῖ πάντα σέ μία αἰρετική ξηρότητα, σέ μία δογματιστική διάθεση. Ἡ ἱστορική εὐαισθησία εἶναι ἀπαραίτητη γιά τόν θεολόγο, εἶναι ὁ ἀναγκαῖος ὄρος γιά νά εἶναι κανεῖς μέσα στήν Ἐκκλησία...», (Θέματα ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἔργο 4^ο, σελ. 224).

Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία, παρά τίς περιπέτειες τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρωπίνων, ἔχει τόν Σταυρό τοῦ ἐσχάτου βάρους τῆς συνειδήσεως τῆς ἱστορίας καί πίσω ἀπό αὐτόν ὑπάρχει ἓνα λιθόστρωτο τοῦ ὁποίου οἱ βαθμίδες εἶναι λειασμένες ἀπό τούς πόνους τῶν αἰώνων. Μέσα σ' αὐτούς π' ἀνεβαίνουν

σ' αυτό τό λιθόστρωτο, στό διάβα τῶν αἰῶνων, ιδιαίτερη θέση κατέχουν οἱ Προκαθημένοι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, αἶροντες τόν εἰρημένο Σταυρό, φρωμένοι μέ τό προνόμιο τῆς διακονίας σέ μία συνεχῆ σύζευξη μέ τή θυσία.

Ἡ δύναμη αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ Σταυρός τῆς θυσίας πού περιπτύσσεται τό μυστήριο τῆς θείας οικονομίας, τό «θάμβος», (Λουκ. 5,9), τοῦ δέους τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ πού ἐξ αὐτοῦ κατάλαβαν πόσο μικρὴ εἶναι κάθε λίμνη πού ψάρευαν μέχρι κάθε πέλαγος ἢ ὠκεανός γιά νά χωρέσει τά μυστήρια τῆς θείας χάριτος.

Αὐτή ἐδῶ ἡ Ἀποστολική Ἄμπελος, τρεφομένη ἐκ τῆς ἀφῆς τοῦ μυστηρίου τοῦ πνευματικοῦ θάμβους, ἄπλωσε τά κλήματά της στήν Οἰκουμένη πού φέρουν τούς χυμούς της ἐκ τοῦ ἀποτεθησαυρισμένου πνευματικοῦ πλούτου τῆς κιβωτοῦ της. Αὐτός δέ ὁ θησαυρός εἶναι ἀδαπάνητος διότι εὑρίσκεται ὑπό τήν ἀήττητο σκέπη τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ πού διακρατεῖ τή βαθύτερη ρίζα τῆς Ἐκκλησίας μας, ποτιζομένη αἰῶνες τώρα ἀπ' αὐτά πού στάζουν ἀπό τό μαρτύριο.

Σ' αὐτή τήν ἔνδοξη καί ταυτόχρονα μαρτυρική πορεία αὐτῆς τῆς Οἰκουμενικῆς Καθέδρας προσθέσατε, Παναγιώτατε, κατά συνέχεια τῶν αἰῶνων, ἀναριθμήτους πνευματεμόρους καρπούς πού ἐξ αὐτῶν μόνο ὀλίγους τινάς θά ἀναφέρουμε. Ἐπιλύσεις πολλῶν καί διαφόρων χρονιζόντων ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων, ἐπανηλειμένες Συνάξεις καί συλλειτουργίες ὄλων τῶν Προκαθημένων τῆς Ὁρθοδοξίας γιά πρώτη φορά, διεύρυνση τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Συνάξεις τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, σύγκληση τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἀνακαινίσεις ἱστορικῶν Ναῶν καί κτισμάτων τῆς Ρωμιωσύνης καί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀνοιγμα τῶν προσκυνημάτων στίς Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς, Συνέδρια, ἡμερίδες καί διεθνεῖς παρουσίες, ἐπάνοδος τῶν ἱερῶν λειψάνων τῶν Ἁγίων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἀναγραφή στό Ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας Ἁγίων Μορφῶν, ὅπως π.χ. τῶν Ἁγίων Παΐσιου, Πορφυρίου καί Ἰακώβου καί μόλις προχθές τοῦ Μεγάλου Γέροντος Σωφρονίου Σαχάρωφ, πράγματα ἀνήκουστα σέ ἄλλες ἐποχές.

Κατακλείοντας τόν λόγο ἀναφερόμαστε ιδιαίτέρως στό πρόσφατο μεγάλο καί τολμηρότατο ἐπίτευγμα τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος γιά τό ὁποῖο δέχεσθε πλήθος ἀδίκων ἐπιθέσεων καί συκοφαντιῶν. Ἀκολουθώντας τό φωτεινό παράδειγμα τοῦ σοφοῦ ἐκείνου προκατόχου Σας, Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Μανουήλ Σαραντηνοῦ τοῦ Φιλοσόφου, χορηγήσατε τήν πολυπόθητη ἐκκλησιαστική αὐτοκεφαλία στους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς πού ζοῦν στό ἀπό 30 ἤδη χρόνια ἀνεξάρτητο Κράτος τῆς Οὐκρανίας.

Ἐάν πρὶν ἀπό 800 χρόνια ὁ μακαριστός ἐκεῖνος προκατόχος Σας ἐφο-

βείτο τις αναμενόμενες αντιδράσεις του Αρχιεπισκόπου Αρχιδών και δέν αναγνώριζε τό δικαίωμα του ανεξαρτήτου Βασιλείου τής Σερβίας νά ἔχει ανεξάρτητη Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία καί δέν χειροτονοῦσε τόν Ἅγιο Σάββα, ὡς πρῶτο Αρχιεπίσκοπο τής Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τής Σερβίας, ἡ ἱστορία του ἐνδόξου Ὁρθοδόξου Σερβικοῦ Ἔθνους θά ἦταν διαφορετική, διότι ὁ Ἕλλην Αρχιεπίσκοπος Ἀχιδών Δημήτριος ὁ Χωματιανός δέν ἐπρόκειτο νά δεχθεῖ τήν ἀπόσπαση τής Σερβίας ἀπό τή δική του δικαιοδοσία. Βεβαίως ὁ τολμηρός ἐκεῖνος προκάτοχος Σας, ὅπως προείπαμε, δέχθηκε κατόπιν τίς ὀξείες ἐπιθέσεις του Αρχιεπισκόπου Ἀχιδών.

Κατά παρόμοιο τρόπο καί Σεῖς, Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, δέχθε σήμερα ὀξύτατες ἐπιθέσεις ἀπό πολλούς, ἀλλά ἡ ἱστορία ἐδικαίωσε πλήρως τήν ἐπιλογή ἐκείνη του γενναίου προκατόχου Σας. Ἡ ἱστορία θά δικαίωσε πλήρως καί τή δική Σας θαρραλέα ἐνέργεια καί τό ὄνομά Σας θά παραμείνει γραμμένο μέ χρυσά γράμματα στήν ἱστορία του μεγάλου Ὁρθοδόξου Οὐκρανικοῦ λαοῦ καί τής ἐνδόξου Πόλεως του Κιέβου, τής πρώτης πρωτεύουσας ὄλων τῶν Ρωσιῶν, ὅπου πρῖν ἀπό 1030 χρόνια ἔλαβε χώρα καί τό κοσμοϊστορικό γεγονός τής βαπτίσεως τῶν Ρώσων.

Ἐξ ἄλλου, Παναγιώτατε, θά ἦταν ἄδικο καί ἀντίθετο πρὸς τή μέχρι τώρα μητρική συμπεριφορά του Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά μὴ δοθεῖ ἡ αὐτοκεφαλία μόνο στήν Οὐκρανία, τή στιγμή πού τόσα ἄλλα Ὁρθόδοξα Ἔθνη ἔλαβαν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τήν αὐτοκεφαλία, ὅταν ἀπέκτησαν δικά τους ανεξάρτητα Κράτη καί ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Μητέρα Ἐκκλησία τής Κωνσταντινουπόλεως δέν ἀρνήθηκε τήν ἀπόσπαση αὐτῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἀπό τό δικό της σῶμα.

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Ἀφοῦ καί πάλι σᾶς εὐχαριστήσω γιά τήν ἀνάθεση τής ἐκφωνήσεως αὐτῆς τῆς ταπεινῆς ὁμιλίας, Σᾶς παρακαλοῦμε ὅλοι νά εὐχεσθε στόν Τρισάγιο Θεό, διά πρεσβειῶν του τρισμάκαρος Ἀποστόλου Ἀνδρέα, νά εὐλογεῖ πάντοτε τήν Ἁγία μας Ἐκκλησία, νά διαλύει τά σκοτάδια του ὑλιστικοῦ ἀθεϊσμοῦ πού γιγαντώνεται στήν ἐποχή μας, νά δίνει παρηγορία στά βάρσασα καί στούς καημούς του κόσμου, σ' ἐκείνους πού σηκώνουν σταυρούς καί θλίψεις καί νά μὴ στερηθεῖ ἀπό κανένα τή χάρη Του, ἐκείνη π' ἀνιχνεύεται ὡς ἡρεμος ἀνταύγεια, π' ἀπλώνεται στήν ἀπεραντοσύνη, κατά δωρεάν Του μεθεκτῆ, ὡς ἄφατο Φῶς, κυανοῦν καί του λευκοῦ λευκότερο, ἐρχόμενο κοντά ἀστραπιαίως καί ἐξαπλούμενο παντοῦ μέ ἦχο πού προμηνύει τήν ἀκήρατη καί αἰώνια ζωή.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, Ἐπικεφαλῆς τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν προσφάνησιν Αὐτοῦ, πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον, εἰς τὴν Θρονικὴν ἑορτὴν τῆς Μητρὸς Μεγάλης Ἐκκλησίας

Προσφώνησις
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου,
Ἐπικεφαλῆς τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, πρὸς τὴν Α.Θ.Π.
τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΝ
κατὰ τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας
(30.11.2019)

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Μετ' αἰσθημάτων βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ υἱικῆς ἀφοσιώσεως, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης εὐρισκόμεθα ἐν ταῖς αὐλαῖς τῆς Μητρὸς ἡμῶν, Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, κατὰ τὴν εὐφρόσυνον ταύτην ἡμέραν τῆς Θρονικῆς Αὐτῆς Ἑορτῆς, ἡ ἐλαχιστότης μου, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος καὶ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός, ὁμοῦ μετὰ τῶν συγκροτούντων τὸ Συνοδικόν Γραφεῖον, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόμου, Ἀρχιγραμματέως, Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Νήφωνος, Ὑπογραμματέως καὶ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Εἰρηναίου, Κωδικογράφου, ὡς Συνοδικὴ Ἀντιπροσωπία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, διὰ νὰ ὑποβάλωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, τὰ σεβάσματα τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοπάτορος Κρητικοῦ Λαοῦ, ἐπὶ τῇ εὐσήμεν ἡμέρᾳ ταύτῃ.

Ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, συνευφραίνεται καὶ συμπανηγυρίζει τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, κατὰ τὴν εὐσημον καὶ λαμπρὰν ἡμέραν ταύτην, καθ' ἣν πανήγυριν ἄγομεν τοῦ Πρωτοκλήτου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Ἀποστόλου. Ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας σήμερον, συγκαλεῖ πάντας ἡμᾶς, εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, τὸ Πάνσεπτον Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, τὴν Μητέρα ἡμῶν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἀναθεωρήσωμεν πάντες τὴν ἀποστολήν, τὸ χρέος, τὸ καθῆκον. Διὰ νὰ λάβωμεν ἔλαιον ἐκ τῆς ἀσβέστου κανδηλας τοῦ Φαναρίου, διὰ νὰ γίνωμεν φωταγωγοὶ τῆς ἀκτίνος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τῆς Πρωτοθρόνου εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐθύνην διὰ τὸν σύμπαντα κόσμον.

Παναγιώτατε,

Χάριτι Θεοῦ, ἐντὸς ὀλίγου, συμπληροῦνται τρεῖς δεκαετίες λαμπρᾶς καὶ πολυκάρπου Πατριαρχίας, κατὰ τὴν ὁποία ὑψηλοὶ ὄραματισμοὶ καὶ στόχοι ἐγένοντο πραγματικότης, εἰς χαρὰν πάντων ἡμῶν καὶ ἔπαινον τῆς Ἁγίας

*Η Α.Θ. Παναγιόττητα ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος
καί ὁ Μακαριότατος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος,
κατά τήν Θρονικήν Ἑορτήν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου*

τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἡ Ἀποστολική Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὀδεύει μαρτυρικῶς πάντοτες τὴν ἀποστολὴν αὐτῆς, μὴ κινουμένη τοῦ χρέους καὶ τοῦ καθήκοντος καὶ ὁ Ἀπόστολος Αὐτῆς, ὁ Σοφός καὶ Σεπτός Οἰακοστρόφος, ἡ Ὑμετέρα Γεραρά Παναγιότης, διακρατεῖ σταθερῶς καὶ ἀκραδάντως τὸ πηδάλιον τούτου τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀνυστάκτως καὶ δυναμικῶς!

Ἡ Αὐτοκεφαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, ἡ διαρκὴς αὐτοπρόσωπος εὐλογητὴ Παρουσία τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς εἰς τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἀνά τὸν κόσμον, αἱ δυναμικαὶ παρεμβάσεις εἰς Διεθνεῖς Ὄργανισμούς καὶ Συνέδρια, ὑπὲρ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ἀποτελοῦν μόνον ὀλίγα δείγματα τῆς Ἀποστολικῆς Ὑμῶν πορείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐλάχιστοι καὶ ταπεινοὶ συγκηρναῖοι τυγχάνομεν ἅπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κατακλείων ταύτην τὴν προσλαλίαν, παρουσιάζω ἐνώπιον Ὑμῶν, τὸν νέον Ἐπίσκοπον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Κνωσοῦ κ. Πρόδρομον, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς ἡμῶν Συνόδου, ὁμοῦ μετὰ τῶν Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιμανδριτῶν κ. Νήφωνος, Ὑπογραμματέως καὶ κ. Εἰρηναίου, Κωδικογράφου, ἀντιστοίχως τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς ἡμῶν Συνόδου, παρακαλῶν ὅπως δαψιλεύσητε εἰς αὐτούς τὰς Πατρικὰς εὐχὰς καὶ Πατριαρχικὰς Ὑμῶν εὐλογίας, πρὸς τελεσφόρον καὶ ἐπιτυχῆ ἐπιτέλειαν, τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς Ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας.

Εἶησαν τὰ ἔτη Ὑμῶν, Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, ταῖς πρεσβείαις Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, εἰρηνικά, ὑγιεινά καὶ εὐφρόσυνα!

Η Α.Θ. Παναγιώτητα Ὁ Οἰκουµενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καὶ ὁ Μακ. Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος, μετὰ τὴν ἀκρόαση τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελουµένης ἐκ τῶν Σεβ. Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καὶ Αποκορώνου κ. Δαµασκηνοῦ, Θεοφλ. Ἐπισκόπου Κνωσοῦ κ. Προδρόµου, Ἀρχιεραµατεύς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκη, Ὑπογραµµατέως καὶ Πανοσιολ. Αρχιμ. Εἰρηναίου Μπατσάκη, Καδικογράφου Αὐτῆς

*Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος,
ἡ Α.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος
καὶ ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος*

*Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος,
ἡ Α.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος καὶ ὁ Σεβ. Καρδινά-
λιος Kurt Koch, εἰς τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλη-
σίας, τὴν 30ὴν Νοεμβρίου 2019*

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος τέλεσε μνημόσυνον ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μεγάλου ἱεράρχου τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἀειμνήστου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κυροῦ Μελίτωνος, τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου, 14ης Δεκεμβρίου 2019, ἐν τῷ ἱερῷ Κοιμητηριακῷ Ναῷ Ἁγίου Ἰγνατίου τῆς Ἐπαρχίας Χαλκηδόνος

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 14ης Δεκεμβρίου 2019, καὶ ἀπὸ ὥρας 3.00 μ.μ., πραγματοποιήθηκε ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικόν μνημόσυνον διὰ τὸν μακαριστὸν Μητροπολίτην Γέροντα Χαλκηδόνος, διακεκριμένον Ἱεράρχην τοῦ Θρόνου, μέ ὁμιλητὰς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Ἀθανάσιον, Γέροντα Περγάμου κ. Ἰωάννην καὶ Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνα

Ὁμιλία κατά τήν Ἡμερίδα
ἐπί τῇ ἀπό τριακονταετίας κοιμήσει
τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης Μελίτωνος¹
(14.12.2019)

ὑπό τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνης
κ. Ἀθανασίου

*Δικαίων δὲ ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ.
(Σοφ. Σολ. 3, 1)*

Παναγιώτατε,

Τὸ νὰ ὁμιλήσῃ κανεὶς ἢ νὰ γράψῃ τι περὶ τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Χαλκηδόνης Μελίτωνος, οὐ ράδιον. α- Διότι τόσα ἔχουν γραφεῖ καὶ λεχθεῖ δι' αὐτόν, ὥστε νὰ μὴν εὐρίσκη τις εὐκόλως "ὀπτικὴν χαραμάδα" τινὰ τοῦ βίου καὶ τοῦ ἔργου του. β- Ἐκτὸς τούτου εἶχεν καὶ οὐχὶ φίλους, ὅπως ὅλοι, οἱ ὁποῖοι τὸν μέμφονται μέχρι σήμερον. γ- Ἰδρυσεν "Σχολήν" τοῦ Φαναρίου ἐκ τῶν συνεργατῶν καὶ ἄλλων θαυμαστῶν του, διὰ τὴν περιφρούρησιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν ἀπαραγράπτων δικαιομάτων τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας, τὴν ὁποίαν καὶ δὲν συμπαθοῦν. Εἶναι ὅμως καὶ εὐκόλον, διότι ἦτο πηγὴ πλουσία καὶ πολύμορφος. Οὕτω μεταξὺ ἄλλων ὁ Γέροντας εἶχε καὶ τὴν πρόνοιαν καὶ ἀγάπην νὰ ἐτοιμάσῃ τὸν διάδοχόν του, ἐνῶ πολλοὶ ἄλλοι ἀποφεύγουν τοῦτο καὶ εἰς ἄλλους θεσμούς, ὅπως τὰ Πανεπιστήμια, εἶτε διὰ νὰ δοξασθοῦν οἱ ἴδιοι, ὄντες σοφοὶ ἢ οὐ, περισσότερο ἐξ ἀδιαφορίας ἢ πολλῆς "ἀγάπης" πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, "χαντακῶνοντες" καὶ οὕτοι ἄξια πρόσωπα, ὅμως ὁ Θεὸς ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς, δύναται καὶ "ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ" (Ματθ. 3, 9). Καὶ οὗτος ἦτο ὁ Φιλαδελφείας τότε "ἀσηκρήτης" του Βαρθολομαῖος Α', ὁ ὁποῖος ἐώρτασε ἐφέτος καὶ τὴν μακρὰν 28ετῆ λαμπρὰν Πατριαρχίαν του ἀπλῶς καὶ ἀθουρόβως.

Δὲν ὑπάρχει δὲ ἡ ἀμφιβολία, ὅτι οἱ ἰδιαιτέρως κατάλληλοι πρὸς τοῦτο θὰ ἦσαν τὰ πνευματικὰ τέκνα του, τὰ ὁποῖα ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐβίου αὐτόν, τοῦλάχιστον εἰς ὠρισμένας πτυχὰς τῆς ζωῆς του, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν οἱ: Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖος, Χαλκηδόνης Ἰωακείμ, Ἡλιουπόλεως καὶ Θείων Ἀθανάσιος, Ἐλβετίας Δαμασκηνός, Ἀρχιγραμματεὺς Μελίτων κ.ἄ.

Καὶ τώρα καλὸν θὰ εἶναι νὰ ἀναφερθῶσιν τρία ἰδιάζοντα καὶ "σημαντικά" γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Γέροντος, μὲ τὰ ὁποῖα ἐμπλέκεται πῶς καὶ ὁ γράφων.

1- Ἡ ἡμέρις αὕτη διοργανώθη ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου.

Ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνας Μελίτων

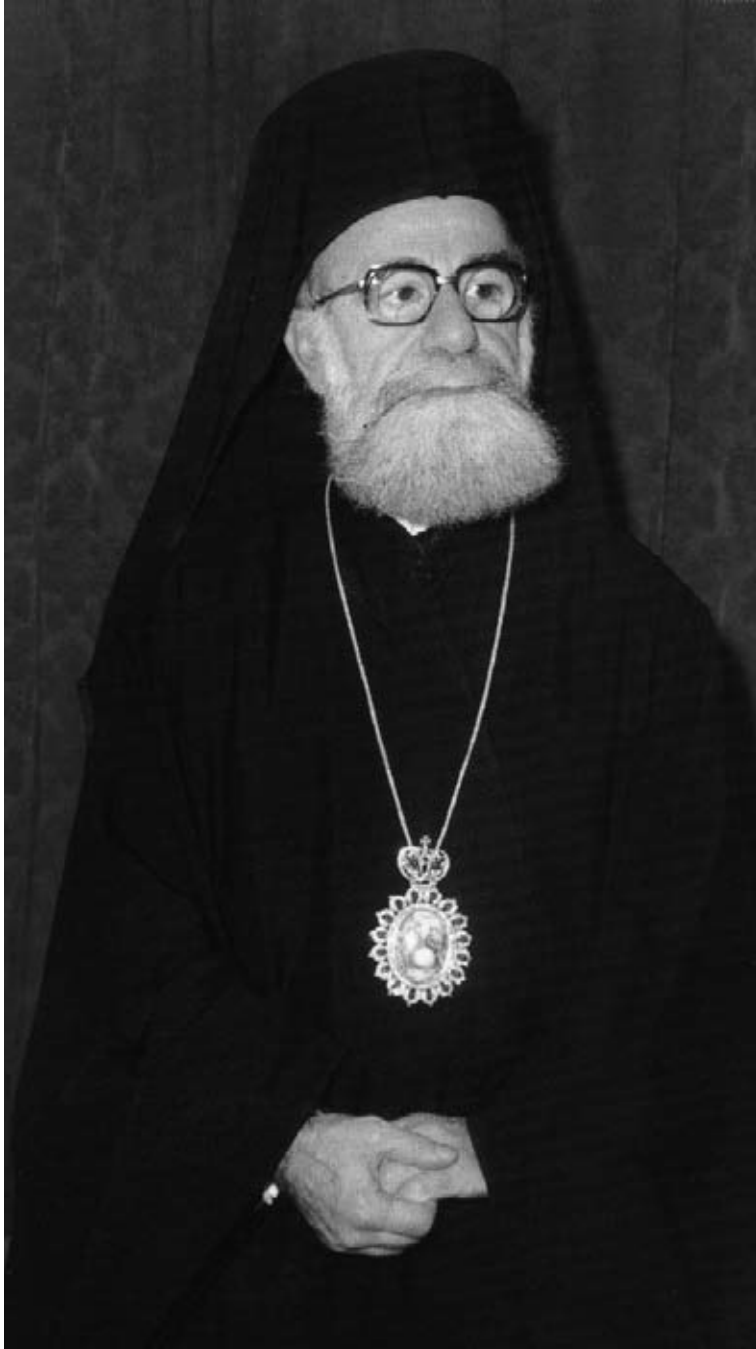
*Ὁ ἀοίδιμος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνας Μελίτων
μετά τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Εὐγενίου*

1- Ὁ μακαριστὸς Γέροντας μεταξύ τῶν ἐτῶν 1976-1988 παρέθεσε ἐπίσημον γεῦμα, εἰς ὀλίγα πρόσωπα εἰς τὸν παρεπιδημοῦντα τότε σωματώδη πρωθυπουργὸν τῆς Βαυαρίας Franz Josef Strauss, εἰς τὴν ἀγγλικὴν τραπεζαρίαν τοῦ Μεγάρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκηδόνος. Τὸ γεῦμα ἦτο βεβαίως διακριτικὸν ἀλλὰ καὶ ὑψηλοῦ χαρακτήρος, λόγῳ τοῦ ἰδιαίτερου προσκεκλημένου, τοῦτ' ἔστιν ἀριστοκρατικόν, ὅπως ὅλα τὰ ὁποῖα παρέθετε. Ὁ γράφων, "μικρὸς" τότε, κατὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ ἀεροδρόμιον, ἠκολούθη ἐκ τῶν ὀπισθεν τὴν πομπὴν ἀντὶ νὰ προπορευέται, ὁπότε ὁ Strauss διαπιστώσας τοῦτο ἐγύρισε πρὸς τὰ ὀπίσω, τὸν ἔλαβε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔφερε ἐμπρός, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν του, ὡς ἀντιπρόσωπον. Τοῦτο παραμένει ἀνεξίτηλον εἰς τὸν γράφοντα.

2- Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχεν ὀργανώσει διμερεῖς συνομιλίας μετὰ τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς μελέτην καὶ ἐπίλυσιν τῶν μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὑφισταμένων προβλημάτων. Καὶ αἱ δύο ἐπιτροπαὶ συνήρχοντο ἐναλλάξ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Μόσχαν. Ἦτο ἡ ἐποχὴ πρὸ τῆς *Περεστρόϊκα*. Μέλη τῆς Ρωσικῆς ἀντιπροσωπείας ἦσαν οἱ ἰδιαίτερος σκληροὶ Κιέβου Φιλάρετος, Κρουτίτσκης καὶ Κολόμνας Ἰουβενάλιος, οἱ ἥπιοι τότε Λευκορωσίας Φιλάρετος, Σμολένσκ Κύριλλος καὶ ἄλλοι διαπρεπεῖς Ἱεράρχαι τῆς ἰδικῆς μας περιόπου γενεᾶς. Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Διορθοδόξων ἦσαν ὁ σοφὸς Γέρον Μύρων Χρυσόστομος, ὁ Πέργης Εὐάγγελος, ὁ Φιλαδελφείας Μελίτων, ὁ ὑπογραφόμενος κ.ἄ. Ἱεράρχαι, δῆλα δὴ ὠρισμένοι τῶν ὁποίων, μακαριστοὶ σήμερον, δὲν ἦσαν τῆς τυχούσης καὶ ἀνύπαρκτοι σήμερον, εἰς μίαν τοῦτ' ἔστιν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ πάντα ἰλιγγιωδῶς ἀλλάσσουν. Αἱ συνομιλίας ἦσαν σκληραὶ, καὶ πλήρεις μακροσκελῶν καὶ συχνάκις ἐπαναλαμβανόμενων γεγονότων, θέσεων καὶ ἐπιχειρημάτων τῆς γνωστῆς "χαχολικῆς", βαττολογικῆς, ἀνιαρᾶς καὶ μπλοφαρικῆς νοοτροπίας καὶ μεθοδεύσεως, ὑποχωρούσης ὡς συνήθως κατόπιν ἐπιθέσεως. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ λίαν πενιχρά.

Ὁ Γερομελίτων ὅμως ἐκάλει τινὰς καὶ εἰς τὸν οἶκον του εἰς τὰ Προμότου, ὅπως τὸν Λένινγκραδ Νικόδημον. Καὶ ἐκεῖ, τῇ συνεπικουρίᾳ ποικίλων Μελιτωνίων τερψιλαρυγγίων καὶ διαφόρων μεθοδεύσεων προσεπάθει νὰ τοὺς πείσῃ δι' ὠρισμένα σημαντικὰ θέματα, μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὁπότε ὁ Γέρον Ἐφέσου ἐκ τοῦ κόπου ἠναγκάζετο ἐνίοτε νὰ ἀποχωρήσῃ. Ὅμως σήμερον "*ἤλλαξαν, ἀρκούντως οἱ χρόνοι, ἤλλαξαν καὶ οἱ καιροί*". Ποῦ εἴσθε τώρα, πανίσχυροὶ τότε, Φιλάρετε, Κύριλλε καὶ λοιποὶ τῶν χαχόλων ψοφοδεῆς χορεία;

3- Τὸ 2015 ὁ γράφων ἐδημοσίευσεν ἐξ ἀφορμῆς τῶν δύο ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ διαπρεποῦς

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων

Ἱεράρχου (1913-2013), ἐν τῷ Καθηδρικῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Χαλκηδόνος, τὴν 24^{ην} Σεπτεμβρίου 2013, καὶ ἐν τῇ Πατριαρχικῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ, τὴν 20^{ην} Νοεμβρίου 2013, μίαν μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον: "Προσωπογραφίαι τοῦ Γέροντος Χαλκηδόνο^ς Μελίτωνο^ς"², εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέφερον τὴν φωτογραφίαν τοῦ περιφήμου "ποδοφιλήματος" τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ', ἐπὶ τῇ δεκαετηρίδι τῆς ἄρσεως τῶν Ἀναθεμάτων Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεω^ς. Ἡ μελέτη αὕτη τὸ 2006 μετεφράσθη ἀγγλιστὶ ὑπὸ τοῦ Πρωτοπρ. Δ. Δράγα.

Ἡ χειρονομία αὕτη τοῦ Πάπα Παύλου ΣΤ' εἰς τὴν Capella Sixtina τὴν 7.12.1975, ὁ ὁποῖος ἔκλινε τὸ γόνυ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Χαλκηδόνο^ς Μελίτωνο^ς, ἦτο ἱστορικὴ καὶ διεκρίνετο διὰ τὴν μοναδικότητά της, τὸ αἰφνίδιον καὶ ἄρα ἀπρογραμματίστον αὐτῆς, τὸ αὐθόρμητον καὶ θεαματικόν της, τὸ ἐν ἄκρα σιωπῇ θαραλλέον αὐτῆς, τὸ συμβολικὸν καὶ δὴ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς μετανοίας, ταπεινώσεως καὶ συγγνώμης, οἰκουμενικῆς ἐν πολλοῖς ἐμβελείας, βαθύτερον περιεχόμενον της. Ἐχαιρετίθη δὲ ὑπὸ πολλῶν σημαντικῶν Ὁρθοδόξων καὶ Ρ/Καθολικῶν⁴.

Ὅμως ἐνεφανίσθησαν καὶ τινες, πιθανῶς ὑπερκαθολικοὶ καὶ φονταμενταλισταί, οἱ ὁποῖοι διετύπωσαν εἰς ἱστοσελίδα ἀτάκτως καὶ ἀσυστόλως ὄλως ἀρνητικὰ σχόλια⁴ διὰ τὸ γεγονὸς καὶ τὸν γράφοντα, μὴ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι, τοιαῦται πρόχειροι καὶ ἀνεδαφικαὶ κρίσεις, τὰς ὁποίας δὲν ἀξίζει νὰ σχολιάσῃ τις, δὲν προωθοῦν τὸν διαθρησκευτικὸν διάλογον, τὴν ἀγαθὴν συμβίωσιν τῶν Χριστιανῶν καὶ γενικότερον τὴν εἰρήνην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν ὁποίαν τόσοι ἀπὸ ἐτῶν, καὶ ἰδιαίτερος Ὑμεῖς Παναγιώτατε, ἐμόχθησαν⁵.

Ἀναπαύου νῦν ἐν εἰρήνῃ, μακαριστὲ καὶ ἀλήστου μνήμης Γέροντα.

2- Μ. Καρρά, Φιλαδελφείας, ἐπιμ., Εἰς Μνημόσυνον Αἰώνιον. Μνήμη Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνο^ς Μελίτωνο^ς (1913-1989), Ἀθήνα 2015, 75-90.

3- Α. Παπᾶ, Χαλκηδόνο^ς, Περὶ τὴν παραστατικὴν ὑλοποίησιν τοῦ ἐκτάκτου γεγονότος τῆς δεκαετηρίδος τῆς ἄρσεως τῶν Ἀναθεμάτων Ρώμης Κωνσταντινουπόλεω^ς, Δελτίο Ἐταιρείας Μελέτης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς, Ἀθήνα 2004, Α' 6-29

4- Α. Παπᾶ, Χαλκηδόνο^ς, Ἔργ. μνημ. 7, 11-14.

5- Hallowed ground. Traditional Catholic Visualism. What the Hell? <http://hallowed-ground.wordpress.com/2008/07/11/what-the-hell/>

Ὁ Πασσιολ. Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Δεληδήμος

«Μακεδονία – Σερμησιάνοι»

(Ομιλία απομαγνητοφωνημένη)
Περιφερειακή Διεύθυνση Έκπαίδευσης
Κεντρικής Μακεδονίας
(Παρασκευή 21 Δεκεμβρίου 2018)

<https://www.youtube.com/watch?v=LwCA8yt-tgY>

του Ἄρχιμ. Εἰρηναίου Δεληδήμου

Μέρος Α΄

«Εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας»

Φυσικά θά ἀκουστεῖ πάλι: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Στά ἀρχαία χειρόγραφα εἶναι «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας». Καί τό νόημα εἶναι λίγο διαφορετικό. Σημαίνει ὅτι ἡ εἰρήνη θά εἶναι στούς ἀνθρώπους τῆς «καλῆς θελήσεως», τῆς εὐδοκίας. Δέν εἶναι ἔτσι ἀπλῶς ὅτι θά ῥθει εἰρήνη ἐπί τῆς γῆς, γιατί βλέπουμε, δηλαδή περάσαν δύο χιλιάδες χρόνια ἀπό τότε καί εἰρήνη δέν βλέπουμε. Ἀλλά ἡ εἰρήνη ὑπάρχει στούς ἀνθρώπους τῆς εὐδοκίας. Καί ἀπό ἐκεῖ ἔγινε καί ἡ λατινική μετάφραση, “In Terris Pax Hominibus Bonae Voluntatis”, «στούς ἀνθρώπους τῆς καλῆς θελήσεως. Δηλαδή νά παρηγοριόμαστε, δέν ὑπάρχει εἰρήνη ἀλλά τουλάχιστον ὑπάρχει μεταξύ τῶν Χριστιανῶν πού εἶναι οἱ ἄνθρωποι ὑποτίθεται τῆς «καλῆς θελήσεως». Τό φοβερό εἶναι βέβαια ὅτι ὑπάρχουν διαμάχες καί μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Νά λέμε δηλαδή τίποτα δέν ἔγινε ἀπό τήν ὑπόσχεση τοῦ ὕμνου τῶν Ἀγγέλων στά Χριστοῦγεννα;

Ἐδῶ τώρα στά Βαλκάνια ἔχουμε δίπλα μας ἕνα θέμα πού δεκαετίες περάσανε καί ὑπάρχουν πάρα πολλοί πού προτιμοῦν νά μείνουν τά πράγματα ὅπως εἶναι καί νά μήν βρεθεῖ καμμιά λύση παρά νά λεχθεῖ ὅτι κάτι ἔγινε μία ὑποχώρηση.

Νά διευκρινίσω βέβαια, μήν θεωρηθεῖ ὅτι ἀνήκω σέ κάποια παράταξη ἢ σέ κάποιο κόμμα ἢ σέ κάτι τέτοιο. Ὅποιος νομίζει ὅτι ἀνήκω σέ κάποια ομάδα ἀνθρώπων ἢ εἶμαι ὀπαδός ἀνθρώπων ἢ νά νομίζει κάποιος ὅτι ἔχω ὀπαδούς, αὐτός εἶναι ἀπλῶς νά τό πῶ, ἡλίθιος! Δέν ἀνήκω πουθενά καί οὔτε κανένας ἀνήκει σέ μένα. Νά πῶ ποῦ ἀνήκω; Θέλω νά ἀνήκω στόν Χριστό, τελείωσε, ὄχι σέ ἀνθρώπους. Τό διευκρινίζω αὐτό μή κανεῖς ὅτι κάνω προπαγάνδα γιά κάποιον, ὅτι ἀνήκω σέ κάποιο κόμμα. Αὐτά εἶναι καθαρές ἀνοησίες!

Εισαγωγή

Τό θέμα λοιπόν είναι... έχει μάλλον δύο πλευρές.

Ποιοί είναι αυτοί οί άνθρωποι, αυτός ό λαός πού κατοικούν στην περιοχή τών Σκοπίων; Οί ίδιοι λένε ότι είναι Μακεδόνες. Θά τό εξετάσουμε αυτό. Έκείνο πού έχει ίσως περισσότεροι σημασία είναι ότι οί ίδιοι διακηρύσσουν ότι δέν είναι ούτε Σέρβιοι, ούτε Βούλγαροι, ούτε Έλληνες. Θέλουν νά αποτελούν έναν λαό ανεξάρτητο.

Τί γίνεται τελικά; Γιατί διαλέξανε τόσο πολύ αυτό τό όνομα Μακεδονία; Γιατί απλούστατα είναι πολύ εκείνοι πού υποστηρίζουν, από πολύ παλιά, ότι οί αρχαίοι Μακεδόνες δέν ήταν Έλληνες. Πρώτος τό είπε ένας Γερμανός, Μύλλερ¹, ό οποίος ήταν Φιλέλληνας, πολύ Φιλέλληνας, αλλά έπειδή ήταν προσηλωμένος στην δόξα τών αρχαίων Αθηνών δέν χώνευε τούς Μακεδόνες τούς αρχαίους επειδή κατέκτησαν όλη τήν Ελλάδα. Λοιπόν διαλέγοντας τό όνομα ενός λαού πού δέν ήταν Έλληνες μπορούσαν νά λένε ούτε Έλληνες είμαστε καί χρησιμοποιούμε τό όνομα αυτό πού οί σημερινοί Έλληνες τό θεωρούν δικό τους. Φυσικά έδω στην Ελλάδα ή αντίδραση είναι: καθόλου δέν δικαιούνται τό όνομα Μακεδονία.

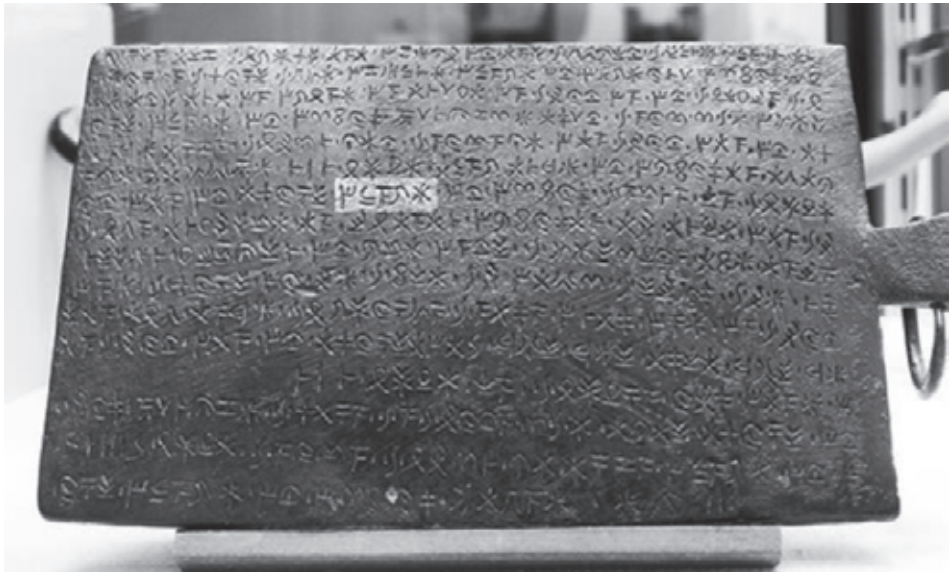
Όταν μαλώνουν οί άνθρωποι τό θέμα δέν είναι ποιός από τούς δύο έχει δίκιο. Τό δίκιο τό έχει ή αλήθεια. Νά δοϋμε λοιπόν ποιά είναι ή αλήθεια. Καί ή αλήθεια δέν καλύπτει ούτε τήν μία πλευρά ούτε τήν άλλη, έν μέρει τήν μία, έν μέρει τήν άλλη, δέν είναι τό θέμα ποιός από τούς δύο έχει δίκιο. Απλούστατα καί ή δύο πλευρές αγνοούν κάποια βασικά ιστορικά πράγματα τά όποια είναι άγνωστα.

Τό θέμα είναι ... Κατ' αρχήν θά αρχίσουμε μέ τούς αρχαίους Μακεδόνες. Τί ήταν οί αρχαίοι Μακεδόνες. Αυτός ό Μύλλερ ό Γερμανός υποστήριξε ότι ήταν Ίλλυριοί. Δηλαδή ότι ανήκανε σέ έναν μεγάλο λαό πού είχε πολλές εθνότητες, στά δυτικά Βαλκάνια καί οί απόγονοί τους μάλλον είναι οί σημερινοί Άλβανοί. Καί επικράτησε καί τό άλλο, καί αυτό διδάσκουν καί σήμερα στην περιοχή τών Σκοπίων, ότι ό Μέγας Άλέξανδρος δέν ήταν Έλληνας αλλά ήθελε νά είναι Έλληνας.

Τό όνομα Πτολεμαίος

Άπό πριν από πολλά χρόνια πού μέ απασχολούσε τό θέμα σκεφτόμουνα για ένα όνομα πολύ γνωστό της αρχαίας Μακεδονίας, τό Πτολεμαίος. Αυτό τό όνομα δέν υπήρχε πουθενά άλλου, σέ καμμιά άλλη περιοχή τής Ελλάδος, μόνο στην Μακεδονία. Τί σήμαινε αυτό τό όνομα; Καί τελικά θυμήθηκα

¹ http://www.arcadians.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=386&catid=89

α-ρο-τα-λι-σε
 α πτολις

τήν ἀρχή τῆς Ὀδύσσειας: «Ἄνδρα μοί ἔννεπε, Μούσα, πολυτρόπον, ὅς μάλα πολλά πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερόν πτολίεθρον ἔπερσε» («Τόν ἄντρα, Μούσα, τόν πολυτρόπο νά μοῦ ἀνιστορήσεις, πού βρέθηκε ὡς τά πέρατα τοῦ κόσμου νά γυρνᾶ, ἀφοῦ τῆς Τροίας πάτησε τό κάστρο τό ἱερό»). Ἡ λέξη «πόλις» ἀρχικά εἶχε κι ἓνα «τ», ἦταν «πτόλις» καί ὁ «πόλεμος» θά ἔπρεπε νά λέγεται «πτόλεμος» καί «Πτολεμαῖος» νά σημαίνει «ὁ ἄνθρωπος τοῦ πολέμου». Θυμήθηκα τότε καί τό «Νεοπτόλεμος» πού ἦταν ὁ γιός τοῦ Ἀχιλλέα. Πόλεμος εἶναι ἡ μάχη μεταξύ δύο πόλεων, ἕρις μεταξύ δύο

πόλεων. Ὁ «πόλεμος» λεγόταν «πτόλεμος». Αυτό ὅμως τί σημαίνει; Σημαίνει ὅτι μία λέξη πού εἶχε ἀλλάξει στόν ὑπόλοιπο Ἑλληνισμό πολλούς αἰῶνες πρὶν ἀπό τόν Μέγα Ἀλέξανδρο, ἤδη στήν Ἰλιάδα καί τήν Ὀδύσεια χρησιμοποιοῦνται οἱ λέξεις «πόλεμος» καί «πόλις» ἀλλά διατηροῦνται οἱ ἀρχαῖοι τύποι μόνο σέ παράγωγα καί σέ σύνθετα. Στά Ὀμηρικᾶ Ἐπη ἡ «πτόλις» ἔγινε «πόλις», «πτόλεμος» ἔγινε «πόλεμος» ἀλλά βλέπουμε τήν λέξη «πτολίεθρον» πού σημαίνει «πόλη μέ κάστρο», «πτολίπορθος» - «αὐτός πού κυριεύει, πού κατακτάει πόλεις», βλέπουμε ὅτι διατηρεῖται ὁ ἀρχαῖος τύπος, μέ

²https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B9%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE_%CE%99%CE%B4%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%BF%CF%85

τό «τ». Επίσης έχουμε «πόλεμος», «τληπόλεμος», αλλά σέ σύνθετα «μενε-πτόλεμος» –«αὐτός πού ἐπιμένει στόν πόλεμο», «Νεοπτόλεμος»– «αὐτός πού εἶναι νέος στόν πόλεμο» (τί νά ποῦμε, δέν ξέρω τί εἶχανε στό μυαλό τούς ὅταν δώσανε αὐτό τό ὄνομα). Βλέπουμε δηλαδή ὅτι ἤδη τήν ἐποχή πού γράφτηκαν τά Ἐπη τοῦ Ὀμήρου εἶχε φύγει τό «τ». Ὅμως στήν Μακεδονία πού ἦταν περιθωριακή περιοχή τοῦ Ἑλληνισμοῦ διατηροῦνταν ὁ ἀρχαῖος τύπος. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἦταν κάτι πού τό εἶχαν ἀπό πολύ παλιά, δέν τό πῆραν ἀπό τήν νότια Ἑλλάδα, ἀπό ἀποίκους δηλαδή ἀπό τήν νότια Ἑλλάδα, οὔτε τό διδάχτηκαν ἀπό τούς Ἀθηναίους ἢ ἀπό ἄλλους τῆς ἐποχῆς τους. Αὐτό δείχνει ὅτι στήν μακεδονική διάλεκτο διασώζονται πολλοί ἀρχαῖοι τύποι. Πτολεμαῖος ἴσον Πολεμαῖος, τό ἀντίθετό του Εἰρηναῖος, δηλαδή. Ἀπόδειξη ὅτι ἡ δωρική διάλεκτος διατηροῦσε ἀρχαῖσμούς πού εἶχαν ἐξαφανιστεῖ σέ ἄλλες διαλέκτους.

Στήν Κύπρο τώρα βλέπουμε μία ἐπιγραφή γραμμένη σέ Γραμμική Β² τοῦ 480-470 τήν ἐποχή τοῦ Ξέρξη, μιλάει μέσα γιά κάτι πολέμους μέ τούς Πέρσες, στό Ἰδάλιον, βλέπουμε ἐκεῖ «ἄ πτόλις» λέει, πού σημαίνει «ἡ πόλις». Βλέπουμε ὅτι χρησιμοποιεῖται ἀκόμη τόν 5ο αἰώνα ἡ λέξη «πτόλις». Δηλαδή αὐτός ὁ πολύ ἀρχαῖος τύπος διατηρήθηκε σέ δύο περιοχές τοῦ Ἑλληνισμοῦ πού ἦτανε στά ὄρια, στήν Μακεδονία καί στήν Κύπρο («ἄ πτόλις»).

Μακεδνοὶ Δωριεῖς

Ἀπό πολλά χρόνια εἶχα πει (αὐτό τό ἔχουν προσέξει καί ἄλλοι ἀλλά δέν τό ἔχουν τονίσει πολύ) ὅτι ὁ Ἡρόδοτος, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πατήρ τῆς Ἱστορίας, ὁ πρῶτος πού ἔγραψε μία παγκόσμια Ἱστορία καί μᾶς δίνει καί πάρα πολλές πληροφορίες γιά τήν ἑλληνική ἱστορία μέχρι τούς περσικούς πολέμους. Ὁ Ἡρόδοτος ἦταν Δωριεύς, δωρικῆς καταγωγῆς, γεννήθηκε στήν Ἀλικαρνασσό ἢ ὁποία ἦταν ἀποικία Δωριέων. Σάν Δωριεύς ἤξερε τίς παραδόσεις τῶν Δωριέων καί τίς ἀναμνήσεις γιά τήν καταγωγή τους. Λοιπόν μᾶς δίνει πολύ σημαντικές πληροφορίες στίς ὁποῖες γενικά δέν ἔδωσαν σημασία κυρίως οἱ Ἀθηναῖοι καί τό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, γιατί μέσα μιλοῦσε γιά τούς Ἀθηναίους, ἄς ποῦμε ὑποτιμητικά, ὄχι μέ κακιά ἔννοια, ἀλλά ὅτι ἦταν ἀπόγονοι τῶν Πελασγῶν. Ἐνῶ σάν Ἕλληνες, καθαρά ἄς ποῦμε, θεωροῦσε τούς Δωριεῖς οἱ ὁποῖοι ὅμως ἦταν ἀπόγονοι τῶν Μακεδνῶν. Αὐτό εἶναι τό σπουδαῖο. Δηλαδή ἐνῶ ἀμφισβητεῖται ἡ ἑλληνικότητα τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων, ὁ Δωριεύς Ἡρόδοτος λέει ὅτι οἱ Μακεδόνες, μέ τόν ἀρχαῖο τύπο Μακεδνοί, ἦταν οἱ πρόγονοι τῶν Δωριέων καί αὐτούς λέει «ἑλληνικόν φύλον». Πιά νά δοῦμε αὐτό τό κείμενο πιά ἀναλυτικά.

Στό πρῶτο βιβλίο τοῦ Ἡροδότου. Ὁ Κροῖσος ζήτησε νά μάθει σέ ποιούς νά ἀπευθυνθεῖ σάν συμμάχους, ὁ Κροῖσος ὁ γνωστός βασιλιάς τῆς Λυδίας,

ζητούσε συμμάχους από την Ελλάδα και του είπαν ότι σπουδαιότεροι είναι οι Λακεδαιμόνιοι και οι Αθηναίοι, «οί μὲν δωρικού γένους οἱ δὲ ἰωνικοῦ», Δωριεῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι, Ἴωνες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀρχικὰ οἱ Ἴωνες Ἀθηναῖοι ἦταν Πελασγικὸν ἔθνος ἐνῶ οἱ Δωριεῖς ἦταν Ἑλληνικόν. Βλέπετε αὐτὸ μᾶλλον ἔχει ἐνοχλήσει ἀρκετοὺς ἐκεῖ στὴν Ἀθήνα κι ἔτσι δὲν τοῦ δώσαν σημασία. Φυσικά τὰ τεῖχη τῆς Ἀκροπόλεως τὰ ἀρχαῖα τὰ λέγαν πελασγικά τεῖχη, ὑπῆρχαν Πελασγοί, σίγουρα ὑπῆρχαν, δηλαδή δὲν ἔκανε λάθος ὁ Ἡρόδοτος. Καὶ λέει κάτι ἄλλα, ὅτι, ἐπὶ Δευκαλίωνος στὴν Φθιώτιδα κατοικοῦσαν, αὐτὸ τὸ

ἑλληνικὸν ἔθνος τῶν Μακεδνῶν καὶ ἦταν Ἑλληνες³.

Αὐτὸ τὸ ἔχει καὶ ὁ Ὅμηρος ὅμως ὁ ὁποῖος Ἑλληνες ὀνομάζει στὴν Ἰλιάδα μόνον τοὺς ὑπηκόους τοῦ Ἀχιλλέως, τοὺς Μυρμιδόνες καὶ τὴν περιοχὴ ἐκεῖνη, τὴν Φθιώτιδα, τὴν ὀνομάζει Ἑλλάδα⁴.

Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ λέει ὁ Ἡρόδοτος πῆγανε στὴν Ἰστιαιώτιδα πού εἶναι τὰ βόρεια μέρη τῆς Θεσσαλίας πρὸς τὸν Ὀλυμπο καὶ τὸν Κίσαβο. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πῆγανε στὴν Πίνδο, Μακεδνὸν καλούμενον τὸ ἔθνος αὐτό. Ἀπὸ ἐκεῖ κα-

³ Ἡροδότου Ἱστορία Α' 56: Ο Κροίσος «ἐφρόντιζε ἱστορέων τοὺς ἄν' Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἐόντας προσκτῆσαιτο φίλους. Ἱστορέων δὲ εὔρισκε Λακεδαιμονίους τε καὶ Ἀθηναίους προέχοντας, τοὺς μὲν τοῦ Δωρικοῦ γένους, τοὺς δὲ τοῦ Ἴωνικοῦ. Ταῦτα γὰρ ἦν τὰ προκεκριμένα, ἐόντα τὸ ἀρχαῖον τὸ μὲν Πελασγικόν, τὸ δὲ Ἑλληνικὸν ἔθνος. Καὶ τὸ μὲν οὐδαμῆ κω ἐξεχώρησε, τὸ δὲ πολυπλάνητον κάρτα. Ἐπὶ μὲν γὰρ Δευκαλίωνος βασιλέος οἴκεε γῆν τὴν φθιώτιν, ἐπὶ δὲ Δῶρου τοῦ Ἑλλήνος τὴν ὑπὸ τὴν Ὀσσαν τε καὶ τὸν Ὀλυμπον χώραν, καλομένην δὲ Ἰστιαίωτιν· ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαιώτιδος ὡς ἐξανέστη ὑπὸ Καδμείων, οἴκεε ἐν Πίνδῳ, Μακεδνὸν καλεόμενον· ἐνθεῦτεν δὲ αὐτὶς ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδος οὕτως ἐς Πελοπόννησον ἔλθὼν Δωρικὸν ἐκλήθη.»

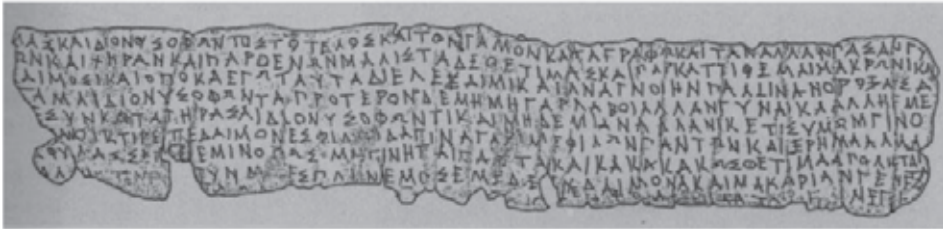
⁴ Ἰλιάδος Β' 681-685 «Νῦν αὖ τοὺς ὅσοι τὸ Πελασγικὸν Ἄργος ἔβαιον, οἱ τ' ἄλον οἱ τ' ἄλόπην οἱ τε Τρηχῖνα νέμοντο, οἱ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα, Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες καὶ Ἀχαιοί, τῶν αὖ πεντήκοντα νεῶν ἦν ἀρχὸς Ἀχιλλεύς.»

τεβήκαν στην Δρυοπίδα και από την Δρυοπίδα στην «Πελοπόννησον ἐλθόν Δωρικόν ἐκλήθη». Δηλαδή ἡ κάθοδος τῶν Δωριέων εἶναι στην πραγματικότητα κάθοδος Μακεδόνων ἀπό την Πίνδο. Καί γι' αὐτό τόν λόγο ἐκεῖ στην Δωρίδα, στην Δρυοπίδα πού εἶναι ἡ Δωρίς.

Λοιπόν ὁ Ἡρόδοτος εἶπε αὐτό τό πράγμα, ὅτι κατέβηκαν οἱ Μακεδνοί πού ἦταν ἑλληνικό ἔθνος κατέβηκαν στην Δρυοπίδα, την Δωρίδα καί μάλιστα σέ ἐκεῖνα τά μέρη πού κατέβηκαν ἀπό την Πίνδο, ὑπάρχει καί ποταμός πού λεγόταν Πίνδος τήν ἐποχή ἐκείνη. Ἡ Γραβιά ἦταν μία ἀπό τίς πέντε πόλεις πού κατοίκησαν αὐτοί οἱ Δωριεῖς πού κατέβηκαν ὡς Μακεδνοί. Καί ἀπό ἐκεῖ κατέβηκαν μετά καί κατέλαβαν τήν ἀνατολική Πελοπόννησο.

Καί στό ὄγδοο βιβλίο τοῦ ὁ Ἡρόδοτος ἔχει καί κάτι ἄλλα. Λέει γιά τούς Λακεδαιμονίους, Κορινθίους, Σικωνίους, Ἐπιδαύριους καί Τροιζηνίους ὅτι ὅλοι αὐτοί ἦταν Δωρικόν καί Μακεδνόν ἔθνος. Αὐτούς ὅλους πού εἶναι οἱ Δωριεῖς ὅπως τούς ξέρουμε τούς λέει «Δωρικόν καί Μακεδνόν ἔθνος», τούς λέει ξανά Μακεδόνες. Ἐρινεός εἶναι ἡ Γραβιά, τό Χάνι τῆς Γραβιάς. Καί οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν Πελασγοί καί ὀνομάζονταν Κραναοί, μετά Κεκροπίδες καί τελικά Ἀθηναῖοι καί Ἴωνες. Τά ἐπαναλαμβάνει αὐτά καί κανεῖς ἀπό τούς ἀρχαίους Ἀθηναίους δέν διαμαρτυρήθηκε γιά τόν Ἡρόδοτο γιατί ὅλα αὐτά πού ἔλεγε τά πιστεῦαν ὅλοι. Ὅλους λοιπόν τούς Πελοποννήσιους πού ξέρουμε ὡς Δωριεῖς, τούς Κορινθίους, τούς Λακεδαιμονίους κλπ δευτέρη φορά ἐδῶ στό προτελευταῖο του βιβλίου, πού μιλάει γιά τά πλοῖα πού παρτάχθηκαν στή Σαλαμίνα, τούς ὀνομάζει ξανά Μακεδνούς Δωριεῖς⁵.

⁵ Hist 8.43 Ἀθηναῖοι. Ἐστρατεύοντο δὲ οἶδε. Ἐκ μὲν Πελοποννήσου Λακεδαιμόνιοι ἑκκαίδεκα νέας παρεχόμενοι, Κορινθιοὶ δὲ τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ· Σικυώνιοι δὲ πεντεκαίδεκα παρείχοντο νέας, Ἐπιδαύριοι δὲ δέκα, Τροιζήνιοι δὲ πέντε, Ἐρμιονέες δὲ τρεῖς, ἐόντες οὗτοι πλὴν Ἐρμιονέων Δωρικόν τε καὶ Μακεδνόν ἔθνος, ἐξ Ἐρινεοῦ τε καὶ Πίνδου καὶ τῆς Δρυοπίδος ὕστατα ὄρμηθέντες. Οἱ δὲ Ἐρμιονέες εἰσὶ Δρύοπες, ὑπὸ Ἡρακλέος τε καὶ Μηλίων ἐκ τῆς νῦν Δωρίδος καλεομένης χώρας 8.44 ἐξαναστάντες. Οὗτοι μὲν νῦν Πελοποννησίων ἐστρατεύοντο, οἶδε δὲ ἐκ τῆς ἔξω ἠπείρου· Ἀθηναῖοι μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους παρεχόμενοι νέας ὀγδώκοντα καὶ ἑκατὸν, μούνοι· ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ συνεναυμάχησαν Πλαταιεὺς Ἀθηναῖοισι διὰ τοιόνδε τι πρήγμα· ἀπαλασσομένων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου, ὡς ἐγίνοντο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιεὺς ἀποβάντες ἐς τὴν περαιὴν τῆς Βοιωτικῆς χώρας πρὸς ἐκκομιδὴν ἐτράποντο τῶν οἰκετῶν· οὗτοι μὲν νῦν τούτους σφάζοντες ἐλείφθησαν. Ἀθηναῖοι δὲ ἐπὶ μὲν Πελασγῶν ἔχοντων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλεομένην ἦσαν Πελασγοί, ὀνομαζόμενοι Κραναοί, ἐπὶ δὲ Κέκροπος βασιλέος ἐπεκλήθησαν Κεκροπίδαι, ἐκδεξαμένου δὲ Ἐρεχθέος τὴν ἀρχὴν Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν Ἴωνος δὲ τοῦ Ξοῦθου στρατάρχῳ γενομένου Ἀθηναῖοισι ἐκλήθησαν ἀπὸ 8.45 τούτου Ἴωνες.»

0 cm

30cm

Ὁ Κατάδεσμος τῆς Πέλλας

Καί τώρα ἔρχεται ἡ ἐπιβεβαίωση ὄλων αὐτῶν τῶν πραγμάτων πού εἶπε ὁ Ἡρόδοτος. Εἶναι μία ἀνακάλυψη πού ἔγινε σχετικά πρόσφατα. Τό 1986 ἀνακαλύφθηκε στήν Πέλλα, στό ἀρχαῖο νεκροταφεῖο τῆς Πέλλας τό ὁποῖο ἔπαυσε νά λειτουργεῖ ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Φιλίππου. Δηλαδή ὅτι ὑπάρχει ἐκεῖ μέσα εἶναι παλιότερο ἀπό τόν Φίλιππο. Δηλαδή βρισκόμαστε ἄς πούμε γύρω στό 380 μέ 400. Ἀνακαλύφθηκε αὐτό τό κείμενο, ἦταν ἓνα μολύβδινο εἰλητάριο⁶ ἦταν τυλιγμένο ὅπως κάποιοι πάπυροι παλιοί.

Ἦταν τυλιγμένο καί βαλμένο στό χέρι ἑνός νεκροῦ, γιά νά πάει ὁ νεκρός αὐτό τό κείμενο στόν ἄλλο κόσμο καί ἔχει μία κατάρα. Κάποια ἤθελε ἕναν Διονυσοφόντα καί λέει ἐκεῖ μέσα νά μήν τό πάρει ἄλλη ἀλλά νά εἶναι μόνο δικός της, νά γεράσει μαζί της καί ἡ κακή Θετίμα κακῶς νά ἀπωλεσθεῖ, ἡ ἀντίζηλος. Αὐτό τό κείμενο δημοσιεύθηκε τό 1993 μέ ὡραία μετάφραση, μία ὡραία μελέτη, ἀπό τόν Ἐμμανουήλ Βουτυρά καθηγητή τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς. Ἐμμανουήλ Βουτυράς, Ἐνας διαλεκτικός κατάδεσμος ἀπό τήν Πέλλα⁷. Δημοσιεύθηκε σέ ἕνα περιοδικό πού τό διαβάζουν μόνο ὅσοι ἀσχολοῦνται μέ τίς διαλέκτους, «Ἑλληνική Διαλεκτολογία» 3, 43-48. Ἐμεινε ἄγνωστο αὐτό, ἄγνωστο ἔμεινε. Νά ἐδῶ ἔχω ἕνα βιβλίο τοῦ 2001, τοῦ Ἰωάννη Ταρνανίδη καθηγητή πανεπιστημίου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσ-

⁶ https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9A%CE%B1%CF%84%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%A0%CE%A0%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CF%82

⁷ http://ancdialects.greeklanguage.gr/sites/default/files/bibliography/files/voytyras_katadesmos_pellas.pdf

σαλονίκης, ασχολείται με αρχαίους Μακεδόνες, με Σλάβους τής Μακεδονίας και δέν γνωρίζει τίποτα από αυτό έδώ. Άν δέν ύπήρχε τό Ίντερνέτ δέν θά ήξερα κι εγώ τίποτα.

1. [ΘΕΤΙ]ΜΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΟΦΩΝΤΟΣ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΙ ΤΑΝ ΑΛΛΑΝ ΠΑΣΑΝ ΓΥ 1. Της [Θετί]μας και του Διονυσοφώντος την τελετή και τον γάμο καταριέμαι, και των άλλων πασών γυ- 2. [ΝΑΙΚ]ΩΝ ΚΑΙ ΧΗΡΑΝ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΜΑΛΙΣΤΑ ΔΕ ΘΕΤΙΜΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΚΑΤΤΙΘΕΜΑΙ ΜΑΚΡΩΝΙ ΚΑΙ 2. [ναικ]ών, και χήρων και παρθένων, περισσότερο δε της Θετίμας, και αναθέτω στον Μάκρωνα και 3. [ΤΟΙΣ] ΔΑΙΜΟΣΙ ΚΑΙ ΟΠΟΚΑ ΕΓΩ ΤΑΥΤΑ ΔΙΕΛΕΞΑΙΜΙ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΟΙΗΝ ΠΑΛΛΙΝ ΑΝΟΡΟΞΑΣΑ 3. [στους] δαίμονες, όποτε εγώ αυτά ξετυλίξω και διαβάσω πάλι, έχοντας ξεθάψει τα 4. [ΤΟΚΑ] ΓΑΜΑΙ ΔΙΟΝΥΣΟΦΩΝΤΑ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΔΕ ΜΗ ΜΗ ΓΑΡ ΛΑΒΟΙ ΑΛΛΑΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΛΛ Η ΕΜΕ 4. [τότε] να παντρευτούν τον Διονυσοφώντα και όχι πριν. Να μην λάβει άλλη γυναίκα παρά εμένα 5. [ΕΜΕ Δ]Ε ΣΥΝΚΑΤΑΓΗΡΑΣΑΙ ΔΙΟΝΥΣΟΦΩΝΤΙ ΚΑΙ ΜΗΔΕΜΙΑΝ ΑΛΛΑΝ ΙΚΕΤΙΣ ΥΜΩΝ ΓΙΝΟ 5. Εγώ δε να γεράσω μαζί με τον Διονυσοφώντα και μηδεμία άλλη. Ικέτις σας γίνο 6. [ΜΑΙ ΦΙΛ]ΑΝ ΟΙΚΤΙΡΕΤΕ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΦΙΛ[Ο]Ι ΔΑΓΙΝΑΓΑΡΙΜΕ ΦΙΛΩΝ ΠΑΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΗΜΑ ΑΛΛΑ 6. [μαι, την φίλ]η σας να οικτιρέτε, φίλοι δαίμονες, την Δαγίνα (;), των φίλων της πάντων εγκαταλελειμμένη, αλλά 7. [...]Α ΦΥΛΑΣΣΕΤΕ ΕΜΙΝ Ο[ΠΙ]ΩΣ ΜΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΑ[Υ]ΤΑ ΚΑΙ ΚΑΚΑ ΚΑΚΩΣ ΘΕΤΙΜΑ ΑΠΟΛΗΤΑΙ 7. [...] φυλάξτε μου, όπως μη γίνουν αυτά και με κακό τρόπο η κακή Θετίμα να χαθεί 8. [...]ΑΛ[-].ΥΝΜ .. ΕΣΠΛΗΝ ΕΜΟΣ ΕΜΕ ΔΕ [Ε]Υ[Δ]ΑΙΜΟΝΑ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΑΝ ΓΕΝΕΣΤΑΙ 8. [...] και εγώ δε ευδαίμων και μακάρια να γίνω 9. [-]ΤΟ[.].[-].[.]...Ε.Ε.Ω[?]Α.[.]Ε..ΜΕΓΕ [-]

Τό σημαντικό μέ αυτό τό κείμενο είναι ότι είναι τό πρώτο μεγάλο πλήρες κείμενο πού έχουμε πού είναι γραμμένο στή γλώσσα του λαού τής Πέλλας πού ήταν ή πρωτεύουσα τής Μακεδονίας. Στήν πρωτεύουσα τής Μακεδονίας αυτή τή γλώσσα μιλούσε ό λαός. Υπάρχει ένα χειρόγραφο του Δερβενίου⁸, πού είναι τό αρχαιότερο χειρόγραφο της Εύρώπης τό όποιο είναι όμως φιλοσοφικό, γραμμένο σέ άττική διάλεκτο. Αυτό δέν μάς μιλάει για τήν γλώσσα πού μιλούσε ό λαός τής Μακεδονίας. Κάποιος λόγιος της Μα-

⁸ <http://deaeef.gr/wp-content/uploads/2017/04/Papathanasiou-full-text.pdf> - https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%AC%CF%80%CF%85%CF%81%CE%BF%CF%82_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%94%CE%B5%CF%81%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%AF%CE%BF%CF%85

κεδονίας τό είχε αυτό γιατί φιλοσοφία μελετοῦσε. Ὁ πάπυρος τοῦ Δερβε-
νίου, δέν μᾶς βοηθάει. Ὁ κατάδεσμος τῆς Πέλλας ὅμως εἶναι κάτι λαϊκό,
μία ἀπλή γυναίκα τοῦ λαοῦ ζητάει κλπ, εἶναι ἓνα κείμενο γραμμένο στή
γλώσσα τοῦ λαοῦ τῆς Πέλλας. Ἡ γλώσσα τοῦ κειμένου αὐτοῦ εἶναι Δωρική.
Ἐνα χαρακτηριστικό τῆς Δωρικῆς ἦταν ὅτι ὑπερίσχυε τό Ἄ ἔναντί του Ἡ ἢ
ἔναντι καί τοῦ Ω: «Ἡ ΤΑΝ Ἡ ΕΠΙ ΤΑΣ» - «ἦ μέ αὐτήν ἢ ἐπ’ αὐτῆς» - «Ἡ
ΤΗΝ Ἡ ΕΠΙ ΤΗΣ». Ἡ τό ἄλλο τοῦ Συρακουσίου Ἀρχιμήδη ... οἱ Συρα-
κοῦσες ἦταν ἀποικία τῶν Κορινθίων οἱ ὁποῖοι ἦταν Δωριεῖς καί μιλοῦσε
δωρική διάλεκτο καί ὁ περίφημος Ἀρχιμήδης, «Δός μοί πά στῶ καί τᾶν γᾶν
κινάσω» «πού»-«πά», «τήν γῆν»-«τᾶν γᾶν». Τό ἴδιο ἔχουμε ἐδῶ, ἡ κακή Θε-
τίμη πού ἦταν ἡ ἀντίζηλος ὀνομάζεται «κακά Θετίμα»⁹.

Ἔως τώρα ξέραμε μόνο λέξεις, μεμονωμένες λέξεις, ἀλλά οἱ λέξεις δέν
σημαίνουν τίποτα. Ἄν πάρουμε σήμερα μεμονωμένες λέξεις ἀπό τήν νέα
Ἑλληνική θά βγοῦμε ὅτι εἴμαστε Τοῦρκοι, ἓνα σωρό τουρκικές λέξεις ἔχουμε
στήν νέα Ἑλληνική. Ὅταν ἔχεις μόνο λέξεις δέν σημαίνουν τίποτα, ἀλλά
ὅταν ἔχεις ὀλόκληρο κείμενο μέ σύνταξη κλπ βλέπεις ποιά εἶναι ἡ γλώσσα.
Λοιπόν βρέθηκε ὅτι ἡ γλώσσα τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων εἶναι Δωρική καί
αὐτό ἐπιβεβαιώνει αὐτά πού ἔλεγε ὁ Ἡρόδοτος γιά τήν καταγωγή τῶν Δω-
ριέων, πού ἦταν κι αὐτός Δωριεύς, ἀπό τούς Μακεδόνους. Δέν ὑπάρχει ἀμφι-
βολία μετά ἀπό αὐτή τήν ἀνακάλυψη ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ἦταν
Ἑλληνες τῆς φυλῆς τῆς Δωρικῆς.

Ὁ βάρβαρος Φίλιππος τοῦ Δημοσθένη

Γιατί λέγεται βάρβαρος ὁ Φίλιππος ἀπό τόν Δημοσθένη; Γιατί τό χρησι-
μοποιοῦν πάρα πολλοί. Τόν ὀνόμασε βάρβαρο, ποιοί ἦταν οἱ βάρβαροι; Οἱ
μή Ἕλληνες, ἄρα ὁ Φίλιππος δέν ἦταν Ἕλληνας κατά τόν Δημοσθένη. Ἀλλά
γιά κοιτάξτε, στόν Γ’ Ὀλυνθιακό λέει περί τοῦ Φιλίππου: «οὐκ ἐχθρός; οὐκ
ἔχων τά ἡμέτερα;» κατέκτησε τήν πόλη μας, ἐχθρός ἄρα, «οὐ βάρβαρος;»
δέν εἶναι βάρβαρος; Κι ἔχει χρησιμοποιοῦν ὅτι οἱ Μακεδόνες ἦταν βάρβαρη
πού μιλοῦσαν μία μή Ἑλληνική γλώσσα. Βρήκα ὅμως κάτι ἀντίστοιχο γιά

⁹ [Θετί]μας καί Διονυσοφῶντος τό τέλος καί τόν γάμον καταγράφω καί τᾶν ἀλλᾶν
πασάν γυ[ναικ]ῶν καί χηρᾶν καί παρθένων, μάλιστα δέ Θετίμας, καί παρκαττίθεμαι Μά-
κρωνι καί [τοῖς] δαίμοσι. καί ὀπόκα ἐγὼ ταῦτα διελ<ί>ξαιμι καί ἀναγνοίηνν πάλ[Λ]ιν
ἀνορ<ύ>ξασα [τόκα] γᾶμαι Διονυσοφῶντα, πρότερον δέ μή· μή γάρ λάβοι ἄλλαν γυναίκα
ἀλλ’ ἢ ἐμέ, [ἐμέ δ] ἐ συνκαταγερᾶσαι Διονυσοφῶντι καί μηδεμίαν ἄλλαν. ἰκέτις ὑμῶ<ν>
γίνο[μαι· Φίλ]αν οἰκτίρετε δαίμονες φίλ[ο]ι, ΔΑΓΙΝΑΓΑΡΙΜΕ φίλων πάντων καί ἐρήμα-
ἀλλά [...]α φυλάσσετε ἐμῖν ὅ[π]ως μή γίνηται τα[ῦ]τα καί κακά κακῶς Θετίμα ἀπόληται.
[...]. ΑΛ [---]. ΥΝΜ.. ΕΣΠΛΗΝ ἐμός, ἐμέ δέ [ε]ῦ[δ]αίμονα καί μακαρίαν γενέσται. [---]
]ΤΟ[.].[---].[...].Ε.Ε.Ω[?]Α.[.]Ε.. ΜΕΓΕ[---].

τήν νοοτροπία τῶν Ἀθηναίων (πού καί σήμερα δέν διαφέρει πολύ. Μόνο αὐτοί εἶναι οἱ Ἕλληνες. Ὅταν κατεβαίνει μία ομάδα ἀπό τήν Μακεδονία, κι ἄς εἶναι ἀπό πρόσφυγες ὅπως εἶναι ὁ ΠΑΟΚ, λένε Βούλγαροι κλπ. Τούς Ἑπειῶτες τοὺς λένε Ἀρβανίτες, τοὺς Θεσσαλοὺς τοὺς λένε Βλάχους, ὑποτιμητικά, τοὺς Πρόσφυγες, Τούρκους κλπ. Ὅχι πὼς οἱ λαοὶ αὐτοὶ εἶναι πρὸς ὑποτίμηση ἀλλὰ τὸ λένε μέ διάθεση ὑποτιμητική.). Καί τήν ἐποχὴ λοιπὸν ἐκείνη, δέν ἔχει προσεχθεῖ ὅτι γιὰ κάποιους ἔστω Ἀθηναίους καί ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος τῆς Λέσβου θεωροῦνταν βάρβαρη. Ἡ Αἰολικὴ διάλεκτος, μία ἄλλη διάλεκτος πού δέν ἦταν Ἀττικὴ. Ἡ ποιήτρια Σαπφώ καί ὁ Πιπτακὸς ὁ Μυτιληναῖος ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ Σοφούς τῆς Ἑλλάδος θά πρέπει νά θεωροῦνται βάρβαροι, μὴ Ἕλληνες. Τὸ κείμενο εἶναι ἀπὸ ἓναν διάλογο τοῦ Πλάτωνος, τὸν Πρωταγόρα. Ὁ Σοφιστὴς Προδικὸς ὁ Κεῖος ἀπὸ τήν νῆσο Κέα ὑποστηρίζει ὅτι ὁ Συμωνίδης ὄνειδίζει τὸν Πιπτακὸ «ὦ Σώκρατες, Συμωνίδην ἄλλο ἢ τοῦτο, καὶ ὄνειδίζειν τῷ Πιπτακῷ ὅτι τὰ ὀνόματα οὐκ ἠπίστατο ὀρθῶς διαιρεῖν ἅτε Λέσβιος ὢν καὶ ἐν φωνῇ βαρβάρῳ τεθραμμένος;». Λέει ὅτι ὁ Πιπτακὸς, ἓνας ἀπὸ τοὺς Ἑπτὰ Σοφούς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, δέν εἶναι κανένας ἄγνωστος, ἐπειδὴ ἦταν Λέσβιος ἀνατράφηκε μέ βάρβαρη φωνή, μέ βάρβαρη γλώσσα. Δηλαδή τήν Αἰολικὴ γλώσσα τῆς Λέσβου, τὴν θεωρεῖ αὐτὸς ἀπὸ τήν Κέα βάρβαρη γλώσσα. Ὅσοι δηλαδή δέν ἦταν Ἀθηναῖοι Μιλοῦσαν Δωρικὰ οἱ Μακεδόνες ἦταν βάρβαροι, μιλοῦσαν Αἰολικὰ οἱ Λέσβιοι ἦταν βάρβαροι. Λοιπὸν καταλαβαίνουμε γιὰ καί τὸν Φίλιππο τὸν ἔλεγαν βάρβαρο καί δέν ἔχει καμιὰ ἀξία.

Μέρος Β'

Τελικά ... τὸ πρῶτον, γιὰ τοὺς ἀρχαίους Μακεδόνες. Ἡ συνέπεια αὐτοῦ του πράγματος, ἐφόσον οἱ ἀρχαῖοι Μακεδόνες ἦταν Ἕλληνες, τότε ἐάν οἱ Σκοπιανοὶ εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων εἶναι συγγενεῖς τῶν Ἑλλήνων καί λύνεται κάθε πρόβλημα. Μὴ σκεφτεῖτε ὅτι ἀσχολοῦμαι μέ τὸ θέμα αὐτὸ μόνο καί μόνο γιὰ νά δικαιώσω τοὺς Ἕλληνες καί νά χτυπήσω τοὺς κακοὺς Σκοπιανούς κλπ. Ὅχι, μέ ἐνδιαφέρει ἡ ἀλήθεια πρῶτα-πρῶτα γιὰτί χωρὶς ἀλήθεια τίποτα δέν στηρίζεται, καί εἰρήνη νά γίνει χωρὶς ἀλήθεια εἶναι ἐπίπλαστη, ψεύτικη καί κάποτε θά ξαναμαλώσουμε. Ὅταν ὑπάρχει ἀλήθεια ὅμως καί τήν δεχτοῦν ὅλοι τότε καί ἡ εἰρήνη πού προκύπτει ἀπὸ τήν ἀλήθεια εἶναι σταθερή.

Τώρα τὸ δεύτερο, ἂν ἔχουν δικαίωμα γιὰ τήν λέξη Μακεδονία καί ἂν ἔχουν σχέση μέ τοὺς ἀρχαίους Μακεδόνες, ἂν ἔχουν καταγωγή. Κι ἐδῶ θά δοῦμε ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι πολὺ ὁμορφη καί ἂν αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ κατανοήσουν ὅλοι σταματᾷ ὁ πόλεμος καί γινόμαστε συγγενεῖς.

Καί κάτι ἄλλο. Οἱ πῖο συγγενεῖς τῶν ἀρχαίων Μακεδόνων ἦταν οἱ Σπαρ-

τιάτες. Ἄλλα οἱ Σπαρτιάτες δὲν δέχτηκαν νά συμμετάσχουν στήν ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου, «Οἱ Ἕλληνες πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων» ἔγραψε ὅταν ἔστειλε δωρεές ἀπὸ τὴν Ἀσία στό μαντεῖο τῶν Δελφῶν, «Ἀλέξανδρος ὁ Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων».

Τὸ ὄνομα Μακεδονία

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Φιλίππου, ὁ Φίλιππος τὸ μικρὸ κράτος τὸ ἔκανε μεγαλύτερο, κατέκτησε πολλές περιοχές μέσα σὲ αὐτές καὶ τὴν Παιονία, ἡ ὁποία ἀπὸ τότε εἶναι μέρος τῆς Μακεδονίας, δηλαδή ἡ περιοχή πού εἶναι τώρα τὸ κράτος τῶν Σκοπίων. Δεῖτε, αὐτὸς εἶναι ἓνας χάρτης μέ βάση τὰ στοιχεῖα πού ἔχει ὁ Ἱεροκλῆς πού ἔζησε τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὸ 530 περίπου ἔχει τὰ στοιχεῖα τοῦ σ' ἓναν Συνέκδημο καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα μᾶς βοηθοῦνε νά καθορίσουμε τίς ἐπαρχίες πού ὑπῆρχαν τότε στήν Αὐτοκρατορία τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Εἶναι ἡ ἐπαρχία ἡ λεγόμενη Δευτέρα Μακεδονία ἢ Macedonia Salutaris μέ πρωτεύουσα τὴν πόλη Στόβοι. Τὸ ὁποῖο σημαίνει ὅτι τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας ὑπῆρχε ἀπὸ τότε, δηλαδή ἀπὸ τὰ χρόνια του Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου διατηροῦνταν συνέχεια αὐτὸ τὸ ὄνομα, ὑπῆρχε ἐκεῖ πέρα καὶ μέχρις ὅτου διαλύθηκε αὐτὸ τὸ σύστημα τῶν ἐπαρχιῶν αὐτὰ τὰ μέρη ἦταν μέρος τῆς Μακεδονίας. Δηλαδή γεωγραφικά ὑπάρχει ἐκεῖ αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ τώρα αὐτὸ πού λέχθηκε Βόρεια Μακεδονία ταιριάζει ἀπολύτως σὲ ὅλη τὴν χιλιόχρονη ἱστορία τῆς Μακεδονίας. Μετὰ βέβαια πού ἔγιναν ἀλλαγές μέ νέους λαοὺς πού ἦρθαν στὰ Βαλκάνια τὸ ὄνομα λησμονήθηκε ἐκεῖ τῆς Μακεδονίας καὶ μάλιστα ἀργότερα κάναν κι ἓνα Θέμα Μακεδονίας στήν Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία τὸ ὁποῖο ὅμως εἶχε πρωτεύουσα τὴν Ἀδριανούπολη, δηλαδή ἦταν στὴ Θράκη, μετατοπίστηκε, κι ἐδῶ πέρα τί ἔμεινε; Ξεχάσαν τὴν ὀνομασία Μακεδονία καὶ ἔχουμε τὸ καταπληκτικὸ πού τὸ ξέρετε ὅλοι σας ἀλλὰ δὲν τὸ προσέχει κανεὶς, τὸ παράδοξο, ὅτι ὅταν στὰ τέλη πρὸς τὸ 1300 ἄρχισαν νά μοιράζονται οἱ αὐτοκράτορες, ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Β', ὁ γέρων, ἄρχισε νά μοιράζει τίτλους σὲ μητροπολίτες μέ τὸν ὄρο Ἐξάρχος, ἀπὸ τότε ἄρχισαν νά λέγονται «ὑπερτίμου καὶ Ἐξάρχου ...» ὁ Θεσσαλονίκης ὀνομάστηκε «Πάσης Θετταλίας» καὶ ἐξακολουθεῖ νά λέγεται καὶ σήμερα. Εἶναι ἓνα γεωγραφικὸ λάθος πολὺ σημαντικό. Καὶ ὁ μητροπολίτης Βεροίας λέγεται «Δευτέρας Θετταλίας» καὶ ὁ Λαρίσης λεγόταν «Δευτέρας Θετταλίας καὶ πάσης Ἑλλάδος». Βλέπετε τί λάθη ὑπάρχουν, τί παρανοήσεις ὑπάρχουν στὴ διάρκεια τῆς ἱστορίας. 1299 γιὰ πρώτη φορά ἔχουμε μαρτυρία ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ἰάκωβος λέγεται «ὑπερτίμος καὶ Ἐξάρχος πάσης Θετταλίας». Μετὰ ἀπὸ ἐκείνον εἶναι ὁ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Συμεὼν ὁ Λειτουργιολόγος ὁ περίφημος καὶ ὅλοι οἱ νεότεροι ἐπὶ Τουρκοκρατίας, σημαντικὰ πρόσωπα, κορυφαῖοι ἅγιοι, ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν αὐτὸν τὸν λανθασμένο τίτλο πού ὑπάρχει καὶ σήμερα.

Σερμησιάνοι

Ἐδῶ τώρα θά μιλήσουμε γιά κάτι πού εἶναι τελείως ἄγνωστο ἐδῶ στήν Ἑλλάδα καί παντοῦ, γιά τήν ἱστορία τῶν Σερμησιάνων. Τό 614 μέχρι τό 617-18-19 εἶχαν κατακλύσει τήν Βαλκανική οἱ Ἄβαροι, ἕνας λαός τουρκικός, μέ τουρκική γλώσσα. Ἦρθαν ἀπό τά βάρη τῆς Ἀσίας καί ἐδῶ ἀποτελοῦσαν ἕνα μεγάλο πρόβλημα. Εἶναι ὁ περίφημος αὐτός λαός πού εἶχε κυκλώσει τήν Κωνσταντινούπολη τότε πού ἔγινε ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος, ὡς εὐχαριστήριος γιά τήν λύτρωση. Μάλλον πρέπει νά ὑπῆρχε ἤδη ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος. Αὐτή ἡ πολιορκία ἔγινε τό 626, ὁ Ἀκάθιστος Ὑμνος λίγο πιό νωρίς πρέπει νά εἶχε γίνει γιατί ἀναφέρεται μέσα ἡ κατάκτηση τῆς πρωτεύουσας τῶν Πυρολατρῶν. Οἱ Πέρσες μέ τούς ὁποίους ἦταν σέ πόλεμο τότε οἱ Ἕλληνες; Οἱ Ρωμαῖοι νά τό ποῦμε, οἱ Ρωμιοί. Ὅταν λέγαν Ἕλληνας τότε ἐννοοῦσαν τήν θρησκεία τῶν Εἰδωλολατρῶν. Λοιπόν οἱ Χριστιανοί Ρωμαῖοι ἦταν σέ πόλεμο μέ τούς Πέρσες οἱ ὁποῖοι ἦταν Πυρολάτρες καί σέ μία περιοχή, στόν Καύκασο κοντά ὑπῆρχε τό Ἱερόν, στήν πρωτεύουσα τῆς Ἀτροπατινῆς. Ἡ Ἀτροπατινῆ κατάντησε μετά νά γίνει Ἀζροπατινῆ καί ἔγινε Ἀζερμπαϊτζάν. Τό Ἀζερμπαϊτζάν εἶχε ἀπό τότε πετρέλαια καί ὑπῆρχε μία πετρελαιοπηγή ἡ ἀέριο πού ἦταν ἀναμμένη καί συνέχεια ἔκαιγε χωρίς νά τελειώνει ποτέ. Κι αὐτό τό θεωροῦσαν σάν θαῦμα, αἰώνιο πῦρ, ἄσβεστο πῦρ, καί τό λατρεύανε. Αὐτό τό ἔσβησε ὁ Ἡράκλειος ὁ αὐτοκράτωρ ὅταν ἔφτασε ἐκεῖ καί τήν κυρίευσε καί γι' αὐτό ἔχει μείνει στόν Ἀκάθιστο Ὑμνο: «Χαῖρε πυρός προσκύνησιν παύσασα», «τῆς ἀπάτης τήν κάμινον σβέσασα». Ἡ κάμινος τῆς ἀπάτης ἦταν αὐτό τό αἰώνιο πῦρ πού ἔβγαине. Πιό νωρίς λιγάκι εἶχε γίνει αὐτό, τό 624 εἶχε γίνει. Βλέπετε μέσα στήν λατρεία ἔμεινε αὐτή ἡ νίκη. Αὐτή ἡ νίκη ἔχει μείνει καί στό Κοράνιο. Στό Κοράνιο ὑπάρχει ἕνα κεφάλαιο πού λέγεται Ροῦμ, γιά τούς Ἕλληνες, τούς Ρωμαίους καί λέει ὅτι οἱ Πέρσες νίκησαν τούς Ρωμαίους ἀλλά οἱ Ρωμαῖοι θά νικήσουν τούς Πέρσες¹⁰. Εἶναι οἱ πόλεμοι τοῦ Ἡρακλείου μέ τούς Πέρσες. Ὁ Μωάμεθ δηλαδή ἦταν μέ τό μέρος τῶν Ρωμαίων.

Οἱ Ἄβαροι λοιπόν εἶχαν κυκλώσει καί τήν Θεσσαλονίκη, στήν Κωνσταντινούπολη ἡ Παναγία ἔσωσε τήν Κωνσταντινούπολη, ἐδῶ τήν ἔσωσε ὁ ἅγιος Δημήτριος, φεύγοντας αὐτοί ὅμως πῆραν τούς λαούς πού ἦταν στήν Μακεδονία καί τούς μετέφεραν στήν πρωτεύουσα τῶν Ἀβάρων πού ἦταν τό Σίρμιο (Σρέμσκα Μιτρόβιτσα). Τό Σίρμιο ἦταν ἀρχαία πόλις, ἦταν πρωτεύουσα τοῦ Ἰλλυρικοῦ καί ἐπί Ρωμαίων καί τώρα εἶχε γίνει πρωτεύουσα τῶν Ἀβάρων. Τό 618-19 μετέφεραν αὐτούς τούς πληθυσμούς ἐκεῖ καί τούς ἐγκαταστήσαν κοντά στό Σίρμιο. Ἐμειναν ἐκεῖ περίπου 60 χρόνια. Αὐτά μας

¹⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=DrnEsOYbwz8>

τά διηγείται τό Δεύτερο Βιβλίο τῶν Θαυμάτων τοῦ ἁγίου Δημητρίου καί ἔχουμε καί κάτι ἄλλες πληροφορίες. Μείναν 60 χρόνια ἐκεῖ, ὅπως ἔγινε ἡ Μετοικεσία τῆς Ἱερουσαλήμ στή Βαβυλώνα, ἡ Βαβυλώνια Αἰχμαλωσία. Ἐκεῖ κράτησε 70 χρόνια ἐδῶ κράτησε 60. Μετά 60 χρόνια 678, μετά τό 677 πάντως, αὐτοῖ ξεσηκώνονται καί ζητᾶν νά ἐπιστρέψουν στήν πατρίδα τους. Τελικά τό πετυχαίνουν ἀλλά ἔχοντας ἐπικεφαλῆς τοῦς ἕναν Βούλγαρο φύλαρχο, τόν Κουβέρ. Αὐτό τό χρησιμοποίησαν πολύ οἱ νεώτεροι Βούλγαροι τόν 19ο αἰῶνα γιά νά πούν ὅτι ὑπῆρχε δυτική Βουλγαρία ἐδῶ

στά μέρη τῶν Σερμησιάνων. Οἱ Σερμησιάνοι αὐτοῖ κατεβαίνουνε, ἔρχονται ἐδῶ πέρα καί μέ ἄδεια τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τό 678 μέ 680 ἐγκαθίστανται στόν Κεραμήσιο Κάμπο καί ἀπό ἐκεῖ καί πέρα ἔχουμε κάτι ἄλλες ιστορίες. Ἐνας ἀρχηγός τους, θά δοῦμε τήν σφραγίδα του, Μαῦρος λεγότανε, πολύγλωσσος καί πολύγαμος ἦταν αὐτός, εἶχε πολλές γυναῖκες.

Αὐτοῖ οἱ Σερμησιάνοι ἦταν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, τῶν Μακεδόνων τῆς Μακεδονίας, τῆς περιοχῆς αὐτῆς τῆς Μακεδονίας. Πῆγαν ἐκεῖ πέρα. Σέ αὐτό τό βιβλίο αὐτός πού τά περιγράφει λέει, ἐπιμιγέντες, ἦρθαν σέ ἐπιμιξίες. Στήν πραγματικότητα ὅμως οὔτε αὐτός πού τά ἔγραψε ἐκεῖ εἶχε ἄμεση ἐπαφή, γιατί ξέρετε ὅτι ὅταν ἔρχονται πρόσφυγες σέ ἕνα μέρος τοῦς βλέπουμε μέ ἀρνητικό μάτι. Ὅταν ἦρθαν οἱ πρόσφυγες στήν Ἑλλάδα τοῦς εἶπαν Τουρκόσπορους. Τί θά πεῖ Τουρκόσπορος; Αὐτός πού ἔμεινε ἔγκυος ἡ μητέρα του ἀπό Τοῦρκο. Ἔτσι κι αὐτός ἐδῶ πού παίρνει μία ἀρνητική στάση ἀπέναντί τους, τοῦς λέει ἐπιμιγέντες καί ἔγιναν ἄπειρο πλῆθος κλπ. Ἐδῶ τώρα καί οἱ ἱστορικοί οἱ δικοί μας πού ἀσχολήθηκαν μέ τοῦς Σερμησιάνους καί δέν κατέληξαν σέ αὐτό πού θά πούμε ἐδῶ πέρα, ἀλλά κάτι ἄλλο, προσπαθῆσαν νά μειώσουν τήν ὑπαρξή τους. Δέν καταλαβαίνουν κάτι, ὅτι τήν ἐποχή ἐκείνη οἱ ἄνθρωποι εἶχανε σέ πολύ μεγάλο βαθμό σεβασμό στίς θρησκευεῖες, στίς θρησκευτικέες τους συνήθειες. Αὐτοῖ πού μεταφέρθηκαν ὅλοι βιαίως ἐκεῖ πέρα στήν περιοχή τοῦ Σιρμίου ἦτανε Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί μέιναν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί καί γυρίσαν σάν Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί.

Obv.

✠
ΜΑΥΡ
ΩΠΑΤΡ
ΙΚΙΩ✠

Rev.

Σ...ΧΟ
ΝΤΙΤΩΝ
ΣΕΡΜΗΣ.
ΑΝΩΝΣΒ
ΘΛΓΑΡΣ

Μαύρω πατρικίω (καί) [ἄρ]χοντι τῶν Σερμησι[ι]άνων
(καί) Βουλγάρ(ων).

Γάμοι μέ τούς Ἀβάρους, μέ τούς Σλάβους, τούς Βουλγάρους τῆς περιοχῆς δέν μπορούσαν νά γίνουν γιατί ὅλοι αὐτοί οἱ λαοί ἦταν εἰδωλολατρικοί. Δέν εἶχε γίνει ἀκόμη ὁ ἐκχριστιανισμός τῶν Σλάβων πού ἔγινε πολύ ἀργότερα. Ἐδῶ εἴμαστε περίπου 100 πρὶν ἀπό τούς ἀγίους Κύριλλο καί Μεθόδιο, τότε πού γίνεται ἡ μεγάλη ἀλλαγὴ τῶν Σλάβων. Αὐτό ἦταν πρὶν ἀκόμη οἱ Σλάβοι γίνουν Χριστιανοί. Τό εἶπε ἐκεῖνος ὁ συγγραφέας, τό παίρνουν καί οἱ σημερινοί Φιλολόγοι Ἱστορικοί, οἱ ὁποῖοι βέβαια ποτέ δέν καταλαβαίνουν τὴν σημασία πού εἶχαν οἱ θρησκευεῖς γιὰ τούς ἀνθρώπους ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ὑπῆρχε ἓνα ἐμπόδιο γιὰ νά ἔρθουν σέ ἐπιγαμίες, σέ ἐπιμιξίες οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί αὐτοί πού εἶχαν μεταφερθεῖ ἀπὸ τὴν Μακεδονία καί κάποιες ἄλλες περιοχές, στὴν περιοχὴ τοῦ Σιρμίου μέ τούς κατοικοῦντες ἐκεῖ Ἀβάρους, Σλάβους καί Βουλγάρους. Μόνο ἂν ἀρπάζουν αὐτοὶ κορίτσια ἀπὸ τίς χριστιανικὲς καί τὰ βάζαν στὰ χαρέμια τους. Εἶχαν καί πολυγαμία. Τούς νεκρούς τους ἔκαιγαν. Καί τό ὅτι ἔχουμε σημαντικὲς ἐγκαταστάσεις στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ τίς καταλαβαίνουμε, στὴν νότιο Ἑλλάδα, γιὰτί σέ ὅλα τὰ μέρη πῆγαν Σλάβοι, ἀπὸ τὰ νεκροταφεῖα τό καταλαβαίνουμε, ἂν ἀντὶ γιὰ ὅσα ἔχουν τέφρα, ἔχουν δοχεῖα μέ τέφρα, τεφροδόχα ἀγγεῖα. Ἡ διαφορά ἦταν τόσο μεγάλη δέν εἶναι ὅπως τώρα στὴν Ἀμερική πού εἶναι Προτεστάντες, Καθολικοί, Ὀρθόδοξοι καί γίνονται γάμοι μεταξύ τους. Ἐδῶ εἴχαμε κάτι τελείως διαφορετικό.

Ἐπομένως ὅταν ἦρθαν αὐτοὶ καί ἔγιναν γνωστοὶ ὡς Σερμησιάνοι, ἀπὸ Σέρμιον, Σερμίον λέγαν τότε τό Σίρμιο, ἦταν ἓνας λαός πού εἶχε διατηρηθεῖ καθαρὸς ἄς ποῦμε ἀπὸ ἐπιμιξίες. Βεβαίως ὅπωςδὴποτε θά ξέρανε καί τὴν κυριαρχοῦσα γλώσσα πού ἦταν ἡ Σλαβική στὴν περιοχὴ τοῦ Σιρμίου. Δηλαδή ἦταν δίγλωσσοι. Μέσα στὴν οἰκογένεια μπορούσαν νά μιλᾶνε Ἑλλη-

νικά καί ἔξω χρησιμοποιοῦσαν τήν Σλαβική. Ἦρθαν λοιπόν ἐγκαταστάθη-
καν σέ αὐτά τά μέρη, καί μάλιστα τό κέντρο μέ τήν ἄδεια τοῦ αὐτοκράτορα
τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίνου ... Ἐκεῖ ὑπῆρχαν Σλάβοι Δρου-
γουβίτες. Αὐτοί ἦτανε σύμμαχοι, δηλαδή ἡ περιοχή ὑπαγόταν στήν Αὐτο-
κρατορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μέσα ἐκεῖ ζοῦσαν, σέ αὐτά τά μέρη
δηλαδή ἀπό τήν Βέροια μέχρι τήν περιοχή αὐτή τῶν Σκοπίων, ὁ μόνος sla-
βικός λαός πού ὑπῆρχε ἦταν οἱ Δρουγουβίτες. Στάλθηκε καί ἐντολή στούς
Δρουγουβίτες νά τούς βοηθήσουν μέ παροχή τροφίμων. Χρήματα θά εἶχαν
μαζί τους ἀλλά ὄχι καί τρόφιμα αὐτοί πού ἦρθαν ἀπό ἐπάνω ἀπό τόν Δού-
ναβη. Γι' αὐτούς λοιπόν ἰδρύεται ἐκ νέου ἡ ἐπισκοπή Στοβῶν. Πρωτεύουσα
τῆς Δευτέρας Μακεδονίας ἦταν ἡ πόλις Στόβοι. Τώρα ξαναἰδρύεται αὐτή ἡ
ἐπισκοπή. Ἐνα μέρος τούς μεταβαίνει στήν Θεσσαλονίκη καί ἀπό ἐκεῖ στήν
Κωνσταντινούπολη, ὑπό τήν ἡγεσία ἑνός Μαύρου. Τό 681 στήν 6η Οἰκου-
μενική Σύνοδο ὑπογράφει ὁ ἐπίσκοπος Στοβῶν Ἰωάννης. Τό 688 ὁ Ἰουστι-
νιανός Β' ἔχοντας περατώσει τήν ἐκστρατεία τοῦ κατά τῶν Βουλγάρων,
εἰσέρχεται στήν Θεσσαλονίκη κι ἔχουμε μία ἐπιγραφή πού σωζόταν στήν
Ἅγιο Δημήτριο πού μιλάει γιά δωρεές πού κάνει στόν Ἅγιο Δημήτριο κι
ἔχουμε καί τήν χρονολογία ἐκεῖ, εἶναι 688. Ἐπιστρέφοντας αὐτός μεταφέρει
δεκάδες χιλιάδες Σλάβους καί Βουλγάρους, κυρίως Σλάβους. Τήν ἐποχή
ἐκείνη διακρίνονται γιατί οἱ Βούλγαροι μιλοῦσαν Τουρκική γλώσσα. Μετά
ἐκσλαβίστηκαν. Ἡ πραγματική Βουλγαρική γλώσσα εἶναι συγγενής της
Τουρκικῆς καί ἔχουμε τέτοιες ἐπιγραφές πολλές στήν περιοχή τῆς Βουλγα-
ρίας. Περίπου 70.000 Σλάβους πῆρε ἀπό αὐτές τίς περιοχές. Ποιοί ἦταν
αὐτοί οἱ Σλάβοι; Ἐνα μέρος θά ἦταν οἱ Δρουγουβίτες. Τό ὄνομα Δρουγου-
βίτες ... σέ ὅλες τίς Σλαβικές γλώσσες, Ντρούγκ εἶναι ὁ φίλος, μπορεῖ νά
εἶχαν αὐτή τήν ὀνομασία ἐπειδή παρουσιάστηκαν ὡς φίλοι τῶν Χριστιανῶν
ἐδῶ πέρα, μπορεῖ νά αὐτοπροσδιορίζονταν νά λέγανε, Ντρούγκ καί ἀπό
ἐκεῖ ἔμεινε ἡ ὀνομασία Δρουγουβίτες. Ὑπάρχει καί κάποια ἄλλη ... ἕνα πα-
ραπλήσιο ὄνομα ὑπάρχει ἐπάνω στά μέρη, κοντά στήν Ἔσθονια. Προσωπικά
τό βρίσκω πολύ πιό πιθανό νά εἶναι ἀπό τήν λέξη Ντρούγκ πού θά πεῖ,
φίλος, σύντροφος. Αὐτοί ἦτανε φιλικοί πρός τήν Κωνσταντινούπολη καί
εἶχαν δεχτεῖ τήν κυριαρχία τοῦ Αὐτοκράτορα. Ἴσως ἀπό αὐτούς πῆρε, γιατί
δέν τούς πῆρε μέ ἐχθρική ... Παίρνει 70.000 τούς ἐγκαθιστᾶ στό Θέμα τοῦ
Ὀψικίου, μᾶλλον στήν περιοχή τῆς Βιθυνίας, ἐκεῖ πού ἦταν ἡ Νίκαια τῆς
Βιθυνίας, καί ἀπό αὐτούς διαλέγει 30.000 καί τούς κάνει στρατιῶτες, μι-
σθοφόρους στρατιῶτες. Μᾶλλον καί πάνω ἀπό 70.000 θά ἦταν γιά νά δώ-
σουν 30.000 στρατιῶτες. Καί αὐτούς τούς ὀνόμασε καί Περιούσιον Λαόν,
δηλαδή τούς φερόταν μέ ιδιαίτερη ... τους θεωροῦσε δικό του λαό. Αὐτό
γίνεται τό 688, λίγο ἀργότερα τό 692 παίρνει αὐτούς τούς Σλάβους πού εἶχε

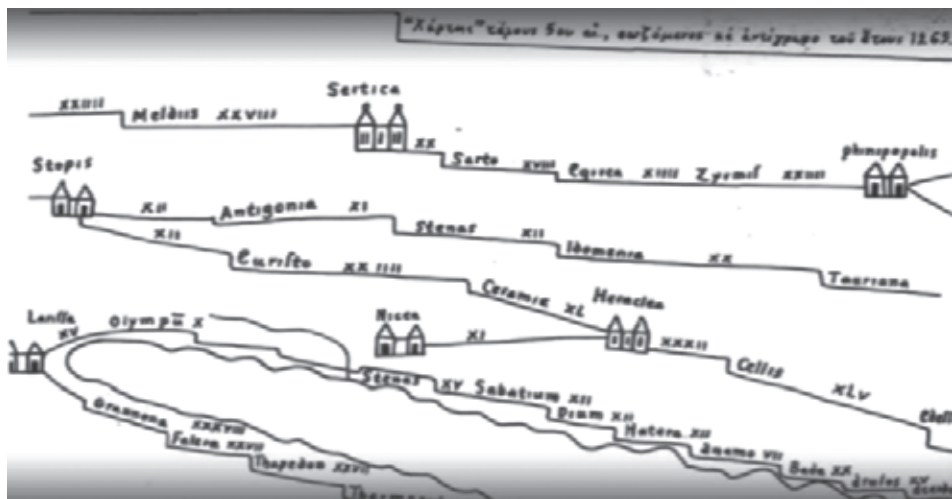
πάρει από την Μακεδονία και πάνε να αντιμετωπίσουν τους Άραβες. Άλλα εκεί πέρα προσεταιρίστηκαν οι Άραβες τον στρατηγό τους τον Νέπουλο. Τώρα τό όνομα αυτό δέν ξέρω, ύπήρχε ή λέξη Μπόιρα πού σημαίνει τον άρχοντα στά Βουλγαρικά, από εκεί βγήκε τό Βογιάρος. Κάτι εκεί λέγεται ότι τοῦ έδωσε και χρήματα και 20.000, 30.000 ήταν, 20.000 πήγανε στους Άραβες. Αυτό σημαίνει ότι δέν ήταν Χριστιανοί, γιατί οι Χριστιανοί δέν πηγαΐναν μέ τους Άραβες.

Τό θέμα είναι ότι έδω στην περιοχή των Σκοπίων έγκαταστάθηκαν αυτοί οι Σερμησιάνοι πού ήταν ελληνικής καταγωγής άς τό πούμε μέ τον ευρύτερο όρο. Υπήρχαν οι Δρουγουβίτες. Ένα μεγάλος μέρος των Δρουγουβιτών φεύγει, τους μεταφέρει ό Ίουστινιανός ό Β΄, ό Ρινότμητος, τους μεταφέρει στην Μικρά Άσία και από εκεί και τελικά χάνονται αυτοί γιατί ένα μέρος τους πήγε στους Άραβες. Αυτό σημαίνει ότι σέ μεγάλο βαθμό ό λαός πού έμεινε στην περιοχή των Σκοπίων έχουν την καταγωγή από τους Σερμησιάνους οι όποιοι Σερμησιάνοι κατάγονται τελικά από την Μακεδονία.

Δέν μου άρέσει νά χρησιμοποιώ έθνικές καταγωγές κλπ. αλλά έδω τό κάνω μόνο και μόνο για νά σταματήσει νά ύπάρχει αυτό τό μίσος πού ύπάρχει έδω μέσα στην Έλλάδα προς αυτούς τους γείτονες, οι όποιοι φυσικά από την πλευρά τους στηρίζονται και ύποστηρίζουν ότι οι άρχαιοι Μακεδόνες δέν ήταν Έλληνες ... Τί έγιναν οι Σερμησιάνοι, χαθήκαν; Υπήρξε κι ένας ιστορικός έδω στην Έλλάδα πού νόμισε ότι ό Ίουστινιανός ό Β΄ μετέφερε τους Σερμησιάνους. Τό ότι δέν μετέφερε τους Σερμησιάνους φαίνεται ... πρώτα απ΄ όλα Σκλαβήνοι λέγονται, από τον Θεοφάνη τον Χρονογράφο, και όχι Σερμησιάνοι. Τό όνομα Σερμησιάνοι όμως τό είχαν, τό έχουμε σέ μία σφραγίδα. Οι Σερμησιάνοι μείνανε, δέν είχε λόγο νά τους πάρει, γιατί εκείνη την εποχή εκείνους πού δέν είχαν την θρησκεία την όρθόδοξη εκείνους μεταφέρονε και τους πηγαΐναν σέ άλλα μέρη. Άργότερα πήραν τους Παυλικιανούς από την Μικρά Άσία τους πήγανε στην Θράκη κλπ.

Άπό τον Πόντο στην Κρήτη

Έπειδή είχε έρημώσει ή Κρήτη, γι΄ αυτό. Ποντίους μεταφέρονε στην Κρήτη και γι΄ αυτό μεταφέρθηκε και ή ποντιακή βράκα στην Κρήτη και έγινε κρητική βράκα. Και την βράκα αυτή την βλέπουμε σέ περσικές ένδυμασίες. Οι Πέρσες είχαν τέτοιου είδους τριγωνική βράκα. Την έχουμε και στά ψηφιδωτά της Ραβέννας μέ τους Τρεις Μάγους. Την έχουμε και έδω στά ανάγλυφα της Καμάρας, της Άψίδος του Γαλερίου μπορούμε νά δοῦμε αυτό τό ένδυμα. Από εκεί κατάγεται ή ποντιακή βράκα, ή όποία κατόπιν, την εποχή του Νικηφόρου Φωκά (961 μ.Χ.), έπειδή φύγαν οι Άραβες από

τὴν Κρήτη, χρειάζοταν νέο πληθυσμό, μετέφερε ἀπὸ τὸν Πόντο καὶ μεταφέρθηκε καὶ ἡ τυπική. Καὶ λένε πῶς γίνεται Κρήτες καὶ Πόντιοι πού εἶναι τόσο μακριὰ νὰ ἔχουν τὴν ἴδια βράκα.

Ἐπίσης τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ Ἰουστινιανὸς εἶχε μετοικήσει ὅλους τοὺς Χριστιανούς τῆς Κύπρου στὴν Κύζικο, δίπλα στὴν Βιθυνία, καὶ ἰδρύθηκε ἐκεῖ μία πόλις ἢ Νέα Ἰουστινιανούπολις, ὥσπου ἡ Αὐτοκρατορία κατέκτησε ξανά τὴν Κύπρο καὶ τοὺς ξαναπήγανε στὸν τόπο τοὺς. Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ γίνονταν πολλές τέτοιες μετοικεσίες.

Στὴν περιοχή τῶν Σκοπιῶν μείναν οἱ Σερμησιᾶνοι καὶ αὐτὸ ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ 692 ὑπογράφει πάλι ἐπίσκοπος Στοβῶν στὴν Πενθέκτη Σύνοδο. Μάλιστα ὑπογράφει τελευταῖος μεταξύ ἄλλων τριῶν ἐπισκόπων τῆς Μακεδονίας. Ὁ Φιλίππων (λίγο πιο πάνω ἀπὸ τὴν Καβάλα) Ἀνδρέας, Ἀμφιπόλεως Ἀνδρέας καὶ Ἐδέσσης Ἰσίδωρος. Τέταρτος, μὲ αὐτούς, εἶναι ὁ Στοβῶν Μαργαρίτης. Αὐτὸς ὁ ... ἔκανε μία πολὺ ὁμορφὴ ἐργασία γιὰ τοὺς Σερμησιᾶνους μὲ τὴν γνώμη ὅμως ὅτι ἦταν Σλάβοι. Δέν ἦταν Σλάβοι οἱ Σερμησιᾶνοι, ἦταν ἀπλῶς διγλωσσοί. Καὶ φυσικὰ ἀγνοοῦνε οἱ Ἱστορικοὶ αὐτοί, οἱ Φιλολόγοι τίς ὑπογραφές τῶν ἐπισκόπων τῶν Στοβῶν γιατί ἀσχολοῦνται ὁ καθένας μὲ μία περιοχὴ κλπ. Οἱ ὑπογραφές δείχνουν ὅτι ἡ ἐπισκοπὴ Στοβῶν παρέμεινε στὴν θέση καὶ μετὰ τί γίναν αὐτοὶ οἱ Σερμησιᾶνοι;

Ἐδῶ ἔχουμε ἓναν κατάλογο τῶν πόλεων τῆς Δευτέρας Μακεδονίας. Ἐπαρχία Μακεδονίας Β' πόλεις ὀκτώ: Στόβοι, Ἄργος (Ἄργος Ὀρειτικό), Εὐστράλων (Στρούμιτσα), Πελαγονία (Μοναστήρι-Μπίτολα), Βάρκμα; Κλπ. Ἡ Δευτέρα Μακεδονία ... στήν περιοχή τῆς FyροM. Δεῖτε τήν πορεία τῶν Σερμησιάνων. Τό Σίρμιο εἶναι στήν ἐπάνω ἀριστερή γωνία, λίγο πιά ἀνατολικά εἶναι τό Βελιγράδι, ἡ πορεία τῶν Σερμησιάνων ἀκολουθεῖ τόν

ποταμό Μοράβα. Ακριβώς στο κέντρο της FygoM είναι οι Κεραμίαι, ο Κεραμήσιος κάμπος, στο Πρίλεπ, ή περιοχή γύρω από το Πρίλεπ. Και ο αρχαίος χάρτης, ή Tabula Peutingeriana (ο χάρτης ονομάστηκε έτσι από τον Γερμανό συλλέκτη Κόνραντ Πόιτινγκερ (1465–1547) και φυλάσσεται στη Βιέννη), ένας χάρτης του 5ου αιώνα μ.Χ. (αντίγραφο του 13ου αιώνα), που έχει την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και έχει τις πόλεις, τον κατέγραφα για να τον δείτε. Ceramie στά λατινικά γραμμένο, πιο κάτω Heraclea, Ἡράκλεια στη περιοχή τῶν Μπίτολα, του Μοναστηρίου. Και δείτε και αυτό: «Μαύρω Πατρικίω τῷ ἄρχοντι τῶν Σερμησιάνων και Βουλγάρων». Εἶπαμε, αὐτοὶ γυρίσαν, κατεβήκαν κάτω, εἶχαν φύλαρχο Βούλγαρο, δηλαδή οὐσιαστικά ὑπῆρχε ἕνας στρατός βουλγαρικός και λαός ἦταν αὐτός τῶν Σερμησιάνων. Ὁ ἀρχηγός ὁ Βούλγαρος και οἱ ἄλλοι ἦταν πολύγαμοι, σίγουρα δέν ἦταν Χριστιανοί γιατί εἶχαν πολλές γυναῖκες. Μετά ὁ Μαῦρος πήγε στην Κωνσταντινούπολη και τόν εἶχαν κάνει Πατρίκιο και Ἄρχοντα τῶν Σερμησιάνων. Και οἱ ὑπογραφές τίς 6ης Οἰκουμενικῆς Συνόδου και τῆς Πενθέκτης, Στόβοι, Ἐδεσσα, Ἀμφίπολις και Φίλιπποι.

Ἀνακεφαλαίωση γιά Σερμησιάνους

Τό 614 μέ 619 μετοικεσία πολλῶν χιλιάδων οἰκογενειῶν Χριστιανῶν, κυρίως ἀπό τήν Μακεδονία και ἐγκατάσταση τούς κοντά στην πρωτεύουσα τῶν Ἀβάρων, τό Σερμίον, τό ἀρχαῖο Σίρμιο.

60 ἔτη αἰχμαλωσίας, 614 μέ 619 ἕως 678 περίπου στην περιοχή του Σερμίου χωρίς ἐπιμιξίες μέ τούς ἀλλόπιστους, δέν μπορούσαν νά γίνουν ἐπιμιξίας γιατί ἦταν διαφορετική θρησκεία, Ἄβαροι, Σλάβοι και Βούλγαροι.

678 μέ 680 ἐπάνοδος τῶν Χριστιανῶν Σερμησιάνων, τώρα πλέον διγλώσσων, πλέον μιλοῦσαν και Ἑλληνικά και Σλαβικά, και ἐγκατάσταση τούς κυρίως στην περιοχή του Κεραμησίου κάμπου.

Στήν 6η Οἰκουμενική Σύνοδο συμμετεῖχε και ὁ ἐπίσκοπος Ἰωάννης ... γιά τούς Σερμησιάνους, ἐπισκοπή Στοβῶν.

Ἐνῶ ἐγκαταστάθηκαν οἱ Σερμησιάνοι ἐκεῖ, καθαροὶ Σλάβοι ἀπό τήν Μακεδονία, μεταφέρονται πανοικεῖ στην Βιθυνία, ὀλόκληρες οἰκογένειες ἀπό τόν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό τόν Β'. 30.000 κατατάσσονται στόν στρατό, οἱ ὅποιοι ὅμως ἐπειδή δέν ἦταν Χριστιανοί, στην πρώτη τους μάχη, στη Σεβαστούπολη τῆς Κιλικίας τό 692, 20.000 ἀπό αὐτούς αὐτομόλησαν στους ἀντιπάλους Ἄραβες που ἦταν ἐχθροὶ τῶν Χριστιανῶν.

Οἱ Σερμησιάνοι παρέμειναν στην περιοχή και ὁ ἐπίσκοπος τῶν Στοβῶν Μαργαρίτης ὑπέγραψε στην Πενθέκτη Σύνοδο μαζί μέ ἄλλους ἐπισκόπους της Μακεδονίας, Φιλίππων Ἀνδρέα, Ἀμφιπόλεως Ἀνδρέα, και Ἐδέσσης Ἰσίδωρο.

Ο Βόρις τῆς Βουλγαρίας

Τό 842 οί περιοχές αὐτές τῶν Χριστιανῶν ἀπογόνων τῶν Σερμειανῶν κατακτοῦνται ἀπό τόν ἄρχοντα τῆς Βουλγαρίας τόν Πρεσιᾶν. Ὁ διάδοχός του τό 864 εἶναι ὁ Βόρις ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ πρῶτος Χριστιανός Βασιλιάς τῆς Βουλγαρίας, βαπτίζεται Χριστιανός. Ἀνάγκασε νά βαπτιστοῦν καί οἱ ἄρχοντες. Στήν πρωτεύουσα τήν Πλίσκα ἦταν αὐτή ἡ βάπτισμα καί ἐγιναν μέ τό ζόρι κι ἄλλοι. Ὅσοι ἀντιστάθηκαν, σφάχτηκαν. Καί ἀργότερα εἶχε στείλει τό σπαθί στόν Πάπα τῆς Ρώμης γιά νά δείξει μέ πῶς σπαθί σφάχτηκαν αὐτοί πού ἀντιδρούσανε.

Στήν περιοχή τῆς κυρίως Βουλγαρίας πού ἦταν τό βόρειο μέρος τῆς σημερινῆς Βουλγαρίας, πάνω ἀπό τό ὄρος Αἶμος ἢ Μπαλκᾶν μέχρι τόν Δούναβη ποταμό, ἦταν οἱ κυρίως Βούλγαροι, αὐτοί πού μιλοῦσαν αὐτή τήν Τουρκική Βουλγαρική γλώσσα πού τήν ξέρουμε ἀπό τίς ἐπιγραφές. Τήν ἐποχή ἐκείνη ἤδη μέ τούς Σλάβους πού ζοῦσαν στά Βαλκάνια εἶχαν μάθει τήν Σλαβική γλώσσα. Ἡ Σλαβική γλώσσα εἶχε γίνει πιά ἡ γλώσσα ὅλου του κράτους. Αὐτό τό κράτος ἦταν τεράστιο. Δηλαδή μέ τίς κατακτήσεις πού ἔκανε καί ὁ Πρεσιᾶν, ὁ πατέρας τοῦ Βόριδος, εἶχε φτάσει ὡς τά παράλια τῆς Ἀδριατικῆς. Ἄρχιζε ἀπό τήν Μαύρη Θάλασσα τό κράτος ἔφτανε ὡς τήν Ἀδριατική, ἀπό πάνω ἄρχιζε ἀπό τόν Δούναβη κι ἔφτανε ὡς ἐδῶ τά μέρη τῆς Μακεδονίας καί περιέλαβε φυσικά καί τήν περιοχή αὐτή τῆς FYROM. Καί πρὸς βορρᾶν καί τό Βελιγράδι ἦταν ἐπὶ τήν κυριαρχία του, δηλαδή τό μεγαλύτερο μέρος τῆς Σερβίας εἶχε κατακτηθεῖ ἀπό τόν Πρεσιᾶν. Ὅλες αὐτές οἱ περιοχές ἦταν σλαβικοί πληθυσμοί, ἡ γλώσσα ἡ Σλαβική ἐπεκράτησε. Προσέξτε ὅμως μέ τό ζόρι οἱ λαοί δέν ἀλλάζουνε συνήθειες.

Ἀρχίζει ἓνα καταπληκτικό ἱεραποστολικό ἔργο τότε μέσα σέ αὐτή τήν

Αυτοκρατορία. Ο βασιλεύς αυτός, ο Βόρις, ήθελε νά γίνουνε Χριστιανοί. Τό πίστευε, δέν ἔγινε ἀπό πολιτική σκοπιμότητα, τό πίστευε γιατί τά τελευταία του χρόνια ἔγινε μοναχός καί μόνασε στήν Πρεσλάβα (Υπερένδοξη). Σλάβα εἶναι ἡ Δόξα, Πρεσλάβα εἶναι Πανένδοξη. Ἡ ὁποία γίνεται τό ἐκκλησιαστικό κέντρο τῆς Βουλγαρίας, τῆς περιοχῆς ἐκείνης τῆς Βουλγαρίας. Ὁ Βόρις ήθελε νά γίνουν πραγματικά Χριστιανοί κι ὄχι ἀπλῶς νά βαπτιστοῦν καί τελειώσαμε ὅπως γίνεται σήμερα, ἄς ποῦμε.

Σήμερα οἱ Ἕλληνες, ἄς ποῦμε, εἶναι πραγματικοί Χριστιανοί; Ἀπλῶς βαπτισμένοι Χριστιανοί εἶναι. Ὁ Χριστιανισμός δέν κυριαρχεῖ. Καί ὄχι ὅτι τώρα ἄρχισε νά γίνεται, γενικά. Συνήθειες βλέπετε, τώρα, χριστουγεννιάτικα δένδρα, φάτνες, ἅγιο-Βασίλιδες κλπ. αὐτά δέν ἔχουν σχέση μέ τόν Χριστό. Τά δῶρα δηλαδή τῶν Χριστουγέννων δέν ἔχουν σχέση οὔτε μέ τά δῶρα τῶν Μάγων ... Ὀνομάζουμε σήμερα χριστιανικά κράτη τόσα καί τόσα. Ἐγώ ντρέπομαι νά τό ἀκούω. Ὅταν ἄκουσα τόν Τράμπ νά λέει, «Ἐμεῖς οἱ Χριστιανοί» ... ἀμάν ὄχι ἔλεος. Καί κάποιους ἄλλους πού ἀκούω σέ Ἀνατολή καί Δύση, πού παριστάνουν τούς Χριστιανούς ...

Βλέπουμε ὅτι στήν Δύση εἶχαν πάει οἱ ἅγιοι Κύριλλος καί Μεθόδιος. Ὁ Κύριλλος πέθανε στή Ρώμη. Ὁ Μεθόδιος πῆγε στή Μοραβία, καταδιώχθηκε, τόν φυλακίσανε καί δύο χρόνια κλπ ὅταν πεθαίνει ὡς ἀρχιεπίσκοπος Μοραβίας οἱ Γερμανοί ἐκεῖ πέρα κάναν διωγμό, αἰχμαλωτίσανε τούς μαθητές του, τούς πούλησαν ... Μερικοί ἀπό αὐτούς φεύγουν καί καταλήγουν στό Βελιγράδι, ὅπου ἐκεῖ ἦταν ἕνας ἡγεμόνας Βούλγαρος, ἐκπροσώπου τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Βουλγαρίας τοῦ Βόριδος. Αὐτός λοιπόν τούς βλέπει αὐτούς τούς μαθητές καί μέ πολύ μεγάλη χαρά, γιατί ἤξερε τήν ἐπιθυμία τοῦ Βόριδος, τούς στέλνει στήν Πλίσκα, τήν πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας. Πηγαίνουν ἐκεῖ πέρα, τούς δέχεται μέ πολύ μεγάλη χαρά καί ἕνας ἀπό αὐτούς ὁ Ναούμ μένει ἐκεῖ στήν Πλίσκα, νά διδάξει τόν ἐκεῖ λαό. Ὁ πῖο σπουδαῖος ἀπ' ὅλους ὅμως ὁ ἅγιος Κλήμης, στέλνεται στήν Ἀχρίδα. Γιατί στήν Ἀχρίδα; Διότι στήν Ἀχρίδα ὑπῆρχαν ἤδη ἀπό πολλούς αἰῶνες οἱ πληθυσμοί στήν πλειονότητά τους ἦταν χριστιανικοί, αὐτοί πού κατάγονταν ἀπό τούς Σερμησιάνους. Οἱ ὁποῖοι

ἐπειδή ἦσαν καί στό Βελιγράδι 60 χρόνια μέ τούς Σλάβους καί κάτω μέ τούς Δρουγοβίτες Σλάβους, ξέραν τή Σλαβική γλώσσα, τήν χρησιμοποιούσανε, δηλαδή οὐσιαστικά εἶχαν δύο γλώσσες. Τώρα τά Ἑλληνικά δέν ξέρουμε πόσο τά θυμόντουσαν, εἶχαν περάσει δύο αἰῶνες ἀπό τότε πού γύρισαν. Τώρα εἴμαστε στό 886 καί εἶχαν ἔρθει τό 680, δύο αἰῶνες.

Ἦρθε λοιπόν ... ἐκεῖ ἤδη εἶχε Χριστιανούς. Καί ὑπάρχει μάλιστα καί ἕνας σύντομος βίος τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Θεσσαλονικέως, πού λέει ὅτι πρὶν ἀκόμη πᾶνε στή Ρώμη καί πρὶν κάνει τό Ἀλφάβητο, εἶχε πάει, ἐπειδή ἦταν

στή Θεσσαλονίκη, στην Πρεγκαλνίτσα καί ἐκεῖ βρῆκε ὅτι ὑπῆρχαν Χριστιανοί. Λέει τώρα αὐτός ὁ βίος ὁ ὁποῖος γράφτηκε τὴν ἐποχὴ πού ἦταν τὸ δεύτερο Βουλγαρικό κράτος μέ πρωτεύουσα τὸν Τύρναβο τῆς Βουλγαρίας, αὐτό ἦταν ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ 13ου αἰώνα καί μετὰ ἕως ὅτου κατακτήθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἐκεῖ πέρα γράφτηκε αὐτός ὁ βίος πού ὅπωςδήποτε πρέπει ἂν στηριχθῆκε σέ κάποιες εἰδήσεις ἀρχαῖες. Γιατί νά διαλέξουνε τὴν Πρεγκαλνίτσα καί ὄχι ἄλλη περιοχὴ; Λοιπὸν λέει, στήν Πρεγκαλνίτσα βρῆκε Χριστιανούς καί βάπτισε καί αὐτὸς καινούργιους καί λέει βάπτισε 54.000. Μᾶλλον οἱ 54.000 ἦταν τὸ σύνολο αὐτῶν πού βρῆκε καί αὐτῶν πού βάπτισε. Ἡ Πρεγκαλνίτσα πού εἶναι μία περιοχὴ στό βορειοανατολικό μέρος τῆς σημερινῆς Fyrom ὑπῆρχαν αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ οἱ ὁποῖοι ἦταν ἀπόγονοι τῶν Σερμησιάνων Χριστιανῶν. Γιατί ἄλλη μεγάλη ἱεραποστολὴ πρὸς τοὺς Σλάβους δέν μπορούσε νά γίνεῖ γιατί ἡ Λειτουργία γινόταν στὰ Ἑλληνικά καί δέν καταλαβαίνανε. Δέν μπορούσαν νά γίνουν Χριστιανοὶ ἂν δέν εἶχαν Λειτουργία στὴ γλῶσσα τους. Ὑπῆρχαν ἤδη αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ σέ ὅλη αὐτὴ τὴν εὐρύτερη περιοχὴ καί στέλνει τώρα, ἂν ἀληθεύει αὐτὴ ἡ πληροφορία γιὰ τοὺς 54.000, αὐτὸ ἀναφέρεται σέ ἓνα κομμάτι μόνο αὐτῆς τῆς περιοχῆς πού εἶναι ὁ ποταμὸς Πρεγκαλνίτσα.

Τὸν στέλνει στήν Ἀχρίδα καί ἐκεῖ ἰδρύει μία Σχολή. Ὁ ἴδιος του ὁ Βόρις εἶχε ἰδρύσει δύο ἐπισκοπές, τότε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη αὐτὰ τὰ κανόνιζαν οἱ βασιλεῖς καί αὐτοκράτορες, ποιῆς ἐπισκοπές θά ἰδρυθοῦν. Φυσικά χειροτονοῦσαν οἱ ἐπίσκοποι τοὺς ἐπισκόπους, ἀλλὰ ἂν ἦταν νέες ἐπισκοπές νά γίνουν αὐτὸ τὸ ἀποφάσιζαν οἱ κυρίαρχοι αὐτοκράτορες. Δύο ἐπισκοπές ἔχουμε, Ἀχρίδος καί Πρεγκαλνίτσης. Στὴν ὁποία Πρεγκαλνίτσα μάλιστα ἔχουμε καί ἄλλες εἰδήσεις γι' αὐτὴνα ἀπὸ τὸν βίον τῶν ἁγίων Δεκαπέντε Μαρτύρων τῆς Τιβεριουπόλεως. Ἡ Τιβεριούπολη εἶναι ἡ Στρώμνιτσα, βρέθηκαν ἐκεῖ τὰ λείψανα δεκαπέντε μαρτύρων, πέντε ἀπὸ αὐτὰ τελικά τὰ πήγανε στὸν καθεδρικό ναὸ τῆς Πρεγκαλνίτσας. Δέν ὑπῆρχε ἀκόμη ἐπισκοπὴ στήν Στρώμνιτσα. Στέλνει λοιπὸν σέ αὐτὴ τὴν περιοχὴ εἰδικὰ ἐπειδὴ ὑπῆρχαν ἤδη Χριστιανοὶ πού μιλοῦσαν τὴν Σλαβικὴ γλῶσσα, γιὰ νά χρησιμοποιηθοῦν σάν ζύμη γιὰ τὸν ἐκχριστιανισμό τῶν

Βουλγάρων. Τῶν Βουλγάρων ὅταν λέμε ἐννοοῦμε ὅλους τοὺς λαούς, ὅλων τῶν ἄλλων Σλάβων καί τῶν Βουλγάρων πού εἶχαν γίνεῖ Σλάβοι, γιατί δέν μιλοῦσαν πιά τὴν ἀρχικὴ Τουρκικὴ γλῶσσα. Ὅλοι αὐτοὶ ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦσαν σέ ἓνα βασιλεῖο Βουλγάρους τοὺς λέγανε ὅλους. Τὸ 886 λοιπὸν στέλνει στήν Ἀχρίδα τὸν ἅγιο Κλήμεντα, ὁ ὁποῖος ἰδρύει Σχολὴ καί σέ ἑπτὰ χρόνια ἀναδεικνύει 3.500 μαθητὲς πού προέρχονταν βεβαίως ἀπὸ πολὺ μεγαλύτερο πληθυσμὸς Χριστιανῶν τῆς περιοχῆς. Γιὰ νά βγοῦν 3.500 μαθητὲς ἀπὸ μία ἀγροτικὴ περιοχὴ. Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι δέν στέλ-

ναν τά παιδιά τους στά σχολεία, τά χρειάζονταν γιά τά χωράφια τους, αγρότες ήταν αὐτοί, τί νά πᾶν νά μάθουν τά γράμματα, τά γράμματα ήταν ἀχρηστα. Ὅλο τό μεσαίωνα πολύ λίγα παιδιά πήγαιναν στό σχολεῖο. Νά ποῦμε ἓνα παιδί ἀπό μία οἰκογένεια πολυμελῆ; Ἄν τώρα ήταν 3.500 μαθητές αὐτό ἀντιστοιχεῖ σέ πολύ μεγαλύτερο ἀριθμό οἰκογενειῶν. Ποῦ σημαίνει δηλαδή ὅτι αὐτοί οἱ Χριστιανοί πού τά στείλανε ἐκεῖ, ἀπόγονοι τῶν Σερμησιάνων ήτανε πάρα πολλοί. Καί μετά ὁ διάδοχός του Βόριδος, ὁ βασιλιάς ὁ Συμεών, τόν μεταφέρει, τόν κάνει ἐπίσκοπο σέ μία Βελίτσα ἢ Βελίκα πού εἶναι περί τοῦ Στρυμόνος καί τοῦ Νέστου, σέ ἐκεῖνα τά μέρη, γιὰτί ἀργότερα διασώζεται τό ὄνομα στίς ἐπισκοπές πού ἀνήκανε ἢ στήν μητρόπολη Φιλίππων ἢ στή μητρόπολη Φιλίππουπόλεως πού εἶναι ἐκεῖνη ἡ περιοχή. Ἐκεῖ βρέθηκε σέ δύσκολο περιβάλλον γιὰτί ἐκεῖ δέν ὑπῆρχαν Χριστιανοί, ἔπρεπε νά τοὺς κάνει Χριστιανούς. Ἦταν δηλαδή καθαροί Σλάβοι τέλος πάντων, νά τό ποῦμε ἔτσι; Βούλγαροι; Τέλος πάντων. Καί ζήτησε μετά νά παραιτηθεῖ νά φύγει. Ἐκεῖ συνάντησε δυσκολίες. Προσπάθησε νά τοὺς ἐκπολιτίσει, τοὺς μετέφερε φυτά, καινούργια δένδρα κλπ κλπ. Δέν ήταν ἡ ἴδια κατάσταση δηλαδή πού εἶχε στήν Ἀχρίδα καί ζήτησε νά φύγει, νά παραιτηθεῖ ἀπό ἐπίσκοπος καί νά φύγει νά ἐπιστρέψει στήν Ἀχρίδα πού ήταν ἄλλο τό κλίμα, γιὰτί ἐκεῖ ὑπῆρχαν ἤδη πολυἀριθμοὶ Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι καί ἔβγαλε καί τόσους μαθητές, 3.500.

Δηλαδή οἱ Σερμησιᾶνοι ἐγκαταστάθηκαν στόν Κεραμήσιο κάμπο μεταξύ τῶν Κεραμεῶν (κοντά στό Πρίλεπ) καί τῶν Στοβῶν καί ἐπεκτάθηκαν ἀνατολικά πρὸς τόν ποταμὸ Πρεγκαλνίτσα, παραπόταμο τοῦ Ἄξιου καί δυτικά πρὸς τήν Ἀχρίδα.

Ἐν κατακλειδί

Προσωπικά ἐμένα δέν μέ ἐνδιαφέρουν αὐτά ... Μέ ἐνδιαφέρει ἓνα ἄλλο πράγμα, νά νιώθουν ὅλοι οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, νά νιώθουν ὅτι εἶναι μία Ἐκκλησία. Αὐτό τό πράγμα ἔχει πολύ μεγαλύτερη σημασία. Ξέρετε εἶναι κάτι ὑπέροχο νά συναντιόνται Χριστιανοὶ ἀπό διάφορα ἔθνη

καί νά νιώθουν ὅτι εἶναι ἓνα Σῶμα Χριστοῦ. Αὐτοῦ του Χριστοῦ πού γεννήθηκε στή Βηθλεέμ, πού θά γιορτάσουμε σέ λίγες μέρες τήν Γέννηση ξανά ἀλλά χωρίς νά ἔχουμε ἐπαφή μέ τόν Χριστό τόν Ἴδιο. Κι ἄς κοινωνήσουνε, πόσες χιλιάδες θά κοινωνήσουνε, αὐτές τίς μέρες, «γιά τό καλό της χρονιάς» πού κοινωνοῦν. Εἶναι τόσο ὁμορφο, αὐτή ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου κάθε λαός ἔχει τήν ἀξία του, ὄχι ἓνας λαός νά εἶναι πάνω ἀπό τοὺς ἄλλους καί νά τοὺς καταπιέζει. Ὁχι αὐτό τό πράγμα. Μέσα στή Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία ὑπῆρχε αὐτό, ὅσο κι ἂν ήτανε οἱ Αὐτοκράτορες διεφθαρμένοι, σκληροί, ἀπάνθρωποι κλπ ἀλλά στή γενική νοοτροπία ὑπῆρχε, ήταν

μία Αυτοκρατορία πολλών λαών, δέν ήτανε τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἦταν πολυεθνική ἢ Αυτοκρατορία. Βέβαια εἶχε διαδοθεῖ καί εἶχε ἐπικρατήσει ἢ Ἑλληνική γλῶσσα ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ ὁποῖος ἐπίσης ἀπό τήν πρώτη στιγμή ὁ Ἀλέξανδρος σεβάστηκε ὅλους τους λαούς πού κατέκτησε. Αὐτό εἶναι γεγονός. Γι' αὐτό καί τόν ἀγαπήσαν ὅλοι. Εἶναι ὁ μοναδικός κατακτητής πού ἀγαπήθηκε ἀπό τοὺς κατακτημένους. Σέ ὅλα τὰ μέρη πού πῆγε ὁ Ἀλέξανδρος ἔχουν ἀναμνήσεις γι' αὐτόν, τόν θεωροῦν δικό τους. Γι' αὐτό πέρασε καί στό Κοράνιο ἀκόμη μέ τήν ὀνομασία ὁ Δίκαιος. Αὐτό εἶναι σέ σχέση μέ ἕναν μῦθο ὅτι πῆγε στό Μαντεῖο τοῦ Ἄμμωνος καί ὁ ἱερέας τοῦ εἶπε: «Χαῖρε παιδίος» λάθος, ἀντί νά «παιδίον» εἶπε «παιδίος» καί αὐτός εἶπε: «Ὁ χρησμός δόθηκε παῖ Διός» «Πέ τοῦ Δία» καί γι' αὐτό τόν εἶχαν καί μέ δύο κέρατα γιατί ἦταν τό σύμβολο τοῦ Ἄμμωνος Ρᾶ. Οἱ Πέρσες τόν κᾶναν δικό τους, εἶπαν ὅτι ἦταν γιός τοῦ Δαρείου. Παντοῦ τόν ἀγαπήσαν ... ἐκτός ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἐδῶ στήν Ἑλλάδα δέν τόν ἀγάπησαν. Καί θά τό πῶ τό παράπονο, ἐγινε μία προσβολή, γιά ὅλους αὐτούς τοὺς μεγάλους μακεδονομάχους πού μόνο συνθήματα ξέρουν, δόθηκε τό ὄνομα τοῦ Ἀλεξάνδρου πού παρακαλῶ; Σέ ἕνα μικρό ἀεροδρόμιο στήν Καβάλα. Στήν Ἀθήνα τό ὄνομα τοῦ Βενιζέλου, πού τόν Βενιζέλο τόν ξέρουν μόνο οἱ Ἕλληνες. Ποιός τόν ξέρει ἐκτός Ἑλλάδος; Ἄν τόν ξέρουν καί κάποιοι Τοῦρκοι λόγω τῶν πολέμων, ἱστορικοί Τοῦρκοι ὄχι ὁ λαός τῆς Τουρκίας. Χώρια βέβαια ὅτι οἱ μισοί Ἕλληνες τόν συμπαθοῦν οἱ ἄλλοι μισοί δέν τόν χωνεύουν. Ἦταν Βενιζελικοί καί Βασιλικοί τότε καί συνεχίζονται αὐτά τὰ πράγματα, πάντα ὑπάρχουν αὐτά τὰ ρεύματα. Δόθηκε λοιπόν τό ὄνομα τοῦ Βενιζέλου στό ἀεροδρόμιο τό διεθνές, τό μεγαλύτερο κλπ καί δόθηκε τοῦ Ἀλεξάνδρου πού τόν ξέρει ὅλος ὁ κόσμος σέ ἕνα μικρό τοπικό ἀεροδρόμιο. Δέν τό λέω γιά νά ὑποτιμήσω τήν Καβάλα. Εἶναι προσβολή, ὅταν ἕνα μεγάλο ὄνομα τό δίνεις σέ ἕνα μικρό μέρος. Ποῦ ἦταν ὅλοι αὐτοί οἱ μακεδονομάχοι; κανένας δέν ἀντέδρασε, ἐγώ ἀντιδροῦσα ἀλλά ἐγώ δέν εἶμαι τίποτα. Αὐτό δείχνει βέβαια πόσο λίγο πιστεύουν σέ αὐτά τὰ πράγματα. Καί τό ἄλλο, εἶδα νά λένε «Ἡ Μακεδονία εἶναι Ἑλληνική» ἀλλά δέν εἶδα νά λένε «Οἱ Μακεδόνες εἶναι Ἕλληνες» ... Βάλαν στά Σκόπια ἀγάλματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου στήν Ἀθήνα δέν ἔχει μπεῖ ἄγαλμα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, εἶναι ἔτοιμο τό ἄγαλμα δέν τό δέχονται πουθενά. Ἐχουν ἐκεῖνο τό ἠλίθιο ἄγαλμα τοῦ δρομέα πού εἶναι σάν νά τρέχουνε οἱ σάρκες του, ἕνα ἠλίθιο κατασκευάσμα «Ὁ δρομέας τῆς Ὀμοιοίας», ἀλλά γιά τόν Ἀλέξανδρο δέν ὑπάρχει.

Τό θέμα εἶναι τί γίνεται τώρα; Ἐκεῖνο πού μέ ἐνδιαφέρει εἶναι νά σταματήσει αὐτό τό μίσος καί νά καταλάβουμε κάτι πού εἶναι ἱστορική ἀλήθεια, ὅτι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ πέρα πού ἔχουν μία συνείδηση πού εἶναι καί σλα-

βική και μακεδονική να εμπλουτίσουν την συνείδησή τους με την γνώση ότι οι αρχαίοι Μακεδόνες ήταν Έλληνες. Αυτό σημαίνει ότι εφόσον αυτοί πιστεύουν ότι είναι απόγονοι των αρχαίων Μακεδόνων, και με όλη αυτή την ιστορία των Σερμησιάνων, πράγματι είναι και των Μακεδόνων και των Σλάβων φυσικά της περιοχής. Δηλαδή αντί να τους βλέπουμε τώρα έχθρικά και οι γείτονες, Βούλγαροι και Σέρβοι να τους θέλουν δικούς τους κι εδώ να τους λέμε, όχι καθόλου Μακεδονία. Αντί γι' αυτό να τους δοῦμε σαν έναν μικτό λαό, σαν έναν λαό πού αντί να διαιρεί, ενώνει τον ελληνικό και τον σλαβικό κόσμο. Αυτή τη στιγμή θά είναι φρίκη αν δεν επικυρωθεῖ ἡ ἀλλαγὴ τῆς ὀνομασίας γιατί τό Μακεδονία σκέτο εἶναι ἀπαράδεκτο ὅπως-δῆποτε, σημαίνει μονοπώλειο, ἢ σημαίνει ὅτι τά ὑπόλοιπα θά τά κατακτήσουμε. Ὄταν θά βάζουν τό Βόρεια Μακεδονία, αὐτό τό πράγμα εἶναι καθαρά γεωγραφικό, ὑπῆρχε Δευτέρα Μακεδονία. Ὅσο γιά τήν ἐθνότητα καί τήν γλώσσα, ὑπάρχει μία σκέψη, κάποτε τήν εἶχαμε συζητήσει μέ τόν Ἰωάννη Ταρνανίδη καθηγητή τῆς Θεολογικῆς πού ἰδίως μέ τήν Σερβική γλώσσα ἔχει ἀσχοληθεῖ αὐτός, ἐγώ ἔλεγα θά μπορούσαμε νά δεχτοῦμε νά λέγονται Μακεδονίτες. Τί θά πει Μακεδονίτες; Κάτοικοι ἑνός τόπου χωρίς νά εἶναι. Δηλαδή ὅπως οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου λέγονται Αἰγυπτῶτες, οἱ Ἕλληνες τῆς Σικελίας, Σικελιῶτες. Ὁ Ταρνανίδης εἶχε πει κάτι ἄλλο, ὅτι θά μπορούσαν νά κρατήσουν τόν σλαβικό ὄρο κι ἔτσι νά φαίνεται ὅτι διακρίνονται ἀπό τούς ἀρχαίους Μακεδόνες. Δηλαδή ὁ σλαβικός ὄρος εἶναι Μακεδόνας, στόν ἐνικό καί Μακεντόντσι στόν πληθυντικό καί ἡ γλώσσα Μακεντόνσκι. Γι' αὐτό δέν χρειάζεται νά ἀλλάξει τό σύνταγμα γιατί τό σύνταγμα τους εἶναι στά σλαβικά. Οἱ δυτικοί μας σύμμαχοι πού θέλουν νά τους βάλουν στό ΝΑΤΟ κλπ νά συμφωνήσουν ὅτι στά ἀγγλικά νά χρησιμοποιεῖται ὁ ὄρος Μακεντόντσι καί γιά τή γλώσσα τό Μακεντόνσκι κι ἔτσι νά ξεχωρίζει αὐτομάτως ἀπό τήν ἀρχαία Μακεδονική καί τούς ἀρχαίους Μακεδόνες. Δηλαδή ὑπάρχει λύση.

Θεολογικά σχόλια στis εὐχές τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου

τοῦ Γεωργίου Στριλιγκᾶ
Συντονιστῆ Ἐκπ/κοῦ Ἔργου Θεολόγων

Εἰσαγωγικά

Στὴν καθιερωμένη Ἀκολουθία τοῦ Γάμου ἢ Στεφανώματος περιλαμβάνονται ἑπτὰ εὐχές, οἱ ὁποῖες ἐκφωνοῦνται ἀπὸ τὸν λειτουργό: α) Τρεῖς κύριες εὐχές, οἱ ὁποῖες διαβάζονται διαδοχικὰ μετὰ τὴν ἑναρκτήρια Συναπτὴ καὶ πρὸ τοῦ στεφανώματος, β) μία εὐχή, μετὰ τὰ ἀναγνώσματα καὶ τὴν Ἐκτενὴ πού ἀκολουθεῖ, γ) μία εὐχή, κατὰ τὴν εὐλόγηση τοῦ κοινουῦ ποτηρίου, καὶ δ) δύο εὐχές, πρὸ τῆς ἀπολύσεως¹.

Οἱ εὐχές αὐτές ἔχουν κοινὰ καὶ τυπικά, δομικὰ καὶ λειτουργικὰ χαρακτηριστικά. Σύμφωνα μὲ τὴν καθιερωμένη τάξη, ὅλες εἰσάγονται μὲ τὴν λειτουργικὴ προτροπὴ τοῦ διακόνου «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν» καὶ ἐκφωνοῦνται ἀπὸ τὸν ἱερέα εἰς ἐπήκοον ὄλων. Μάλιστα, τὸ Εὐχολόγιον ἀναφέρει γιὰ τὴν πρώτη εὐχὴ τῆς ἀρχικῆς ομάδας ὅτι λέγεται «μεγαλοφώνως», ἐνῶ γιὰ τίς δύο ἐπόμενες εὐχές ἀναφέρει ἀπλῶς ὅτι λέγονται «ἐκφώνως».

Ὡς πρὸς τὴν ἕκταση τοῦ περιεχομένου, οἱ εὐχές δὲν εἶναι ἴδιες, μὲ ἐκτενέστερες τίς τρεῖς πρώτες. Ὅλες ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Τριαδικὸ Θεό, ὅπως μαρτυρεῖται στis ἀναφορές στὰ γεγονότα τῆς θείας Οἰκονομίας μέχρι καὶ τὴν Ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου, καθὼς ἐπίσης στὴν κατακλείδα τῶν εὐχῶν, ὅπου δοξολογεῖται ἀπὸ κοινουῦ ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Στὴν τελευταία εὐχὴ ὁ λόγος ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς νεόνυμφους καὶ ἐμμέσως πρὸς τὸν Θεό, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ζητεῖται νὰ τοὺς εὐλογῆσει. Ἡ δομὴ τῶν εὐχῶν εἶναι σχεδὸν ὅμοια. Κατὰ τὴν ἑναρξη γίνεται εὐχαριστιακὴ ἐπίκληση στὸν Θεό, μὲ ἐκτενεῖς ἀναφορές σὲ πρόσωπα καὶ γεγονότα ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς θείας Οἰκονομίας, μὲ ἔμφαση σὲ ἐκεῖνα πού σχετίζονται μὲ τὸν γάμο, ἀκολουθοῦν εὐχητικὲς παρακλήσεις πρὸς τὸν Θεό γιὰ προκοπὴ καὶ ἀγιασμό καὶ κατακλείονται μὲ δοξολογικὴ ἀναφορὰ τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ὡς πρὸς τὴ λειτουργικὴ θέση καὶ τὸν σκοπὸ τους, οἱ τρεῖς πρώτες εὐχές προετοιμάζουν γιὰ τὴν τέλεση τοῦ στεφανώματος καὶ λειτουργοῦν ὡς εἰσα-

¹ «Ἀκολουθία τοῦ Στεφανώματος ἤτοι τοῦ Γάμου», στὸ *Μικρὸν Εὐχολόγιον*, ἔκδ. Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1999, σ. 121-139. Ἐφεξῆς, οἱ εὐχές θὰ ἀναφέρονται σύμφωνα μὲ τὴ σειρά τους στὴν Ἀκολουθία: α' εὐχὴ, β' εὐχὴ κ.λπ. Στὸν παρόντα σχολιασμό δὲν περιλαμβάνονται οἱ εὐχές τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀραβῶνος.

γωγή προς αυτό. Κατά την τρίτη εὐχή τῆς ἀρχικῆς ομάδας γίνεται καί ἡ ἄρμοσις» τῶν χειρῶν τῶν νεονύμφων. Μετά τό στεφάνωμα, ἡ εὐχή μετά τήν Ἐκτενή σφραγίζει μέ κατάλληλες ἀναφορές τό κυρίως μέρος τοῦ στεφανώματος. Ἡ ἐπόμενη εὐχή λέγεται κατά τήν εὐλόγηση τοῦ κοινοῦ ποτηρίου. Τέλος, στίς δυό εὐχές πρό τῆς ἀπολύσεως, σέ ἀντιστοιχία μέ τήν ὀπισθάμβωνο εὐχή τῆς Θείας Λειτουργίας, δίνονται οἱ καταληκτικῆριες εὐχές καί ὁδηγίες πρός τούς νεόνυμφους. Στήν πρώτη ἀπό αὐτές αἴρονται οἱ στέφανοι ἀπό τίς κεφαλές τῶν νεονύμφων, ἐνῶ στή διάρκεια τῆς τελευταίας γίνεται κεφαλοκλισία.

Μέσα ἀπό τήν ἐρμηνευτική προσέγγιση τοῦ περιεχομένου τῶν εὐχῶν φωτίζεται θεολογικά ἡ εὐχαριστιακή θεμελίωση τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου, τό ἐκκλησιαστικό πλαίσιο τῆς λειτουργίας του, καθώς καί ἡ ἐσχατολογική προοπτική του. Τά σχόλια πού ἀκολουθοῦν ἀναφέρονται πρωτίστως σέ αὐτές τίς διαστάσεις τοῦ μυστηρίου, ὅπως ἀποτυπώνονται στά κείμενα. Κατ' ἀρχάς, ἐξετάζονται οἱ εὐχαριστιακές ἀναφορές στά εἰσαγωγικά τμήματα τῶν εὐχῶν, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν στή δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου καί στή θεσμοθέτηση τοῦ γάμου, καθώς ἐπίσης στά πρόσωπα διάφορων ἁγίων καί δικαίων, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν πρότυπα γιά τόν ἔγγαμο βίο. Στή συνέχεια, ἀνιχνεύεται ἡ θεολογία τοῦ μυστηρίου, μέσα ἀπό τίς ἀναφορές στή σχέση ἀνδρα καί γυναίκας, στήν ἱερότητα τοῦ μυστηρίου σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, καθώς καί στήν ἐκκλησιαστική λειτουργία του. Ἀκολουθοῦν οἱ ἀναφορές μέ ἐσχατολογικό περιεχόμενο, οἱ ὁποῖες ἐπισημαίνουν τήν ἀνάγκη γιά πνευματική προκοπή καί τήν κατά Θεόν τελείωση. Στό τέλος, παρατίθενται σύντομα συμπεράσματα.

1. Ἡ εὐχαριστιακή θεμελίωση τοῦ μυστηρίου

1.1. Ἡ δημιουργία τῆς κτίσεως καί ἡ θεσμοθέτηση τοῦ γάμου

Κεντρική θέση στίς εὐχές τοῦ Γάμου ἔχουν οἱ ἀναφορές στή δημιουργία τοῦ κόσμου καί στήν πλάση τοῦ ἀνθρώπου, καθώς ἐπίσης στήν ἀπό Θεοῦ θεσμοθέτηση καί εὐλόγηση τοῦ γάμου.

Οἱ ἀναφορές αὐτές, ἀφενός, ἔχουν χαρακτήρα εὐχαριστίας πρός τόν Θεό γιά τό δῶρο τῆς ζωῆς καί τῆς ὑλικῆς δημιουργίας τό ὁποῖο προσφέρθηκε στόν ἄνθρωπο καί, ἀφετέρου, ἐπισημαίνουν καί τεκμηριώνουν μέσα ἀπό τή βιβλική διδασκαλία τήν ἱερότητα τοῦ γάμου καί τήν πνευματική ἀποστολή του. Ἡ διδασκαλία αὐτή ἐκτίθεται ἐκτενέστερα στίς τρεῖς πρώτες εὐχές, ὅπου παρατίθενται αὐτούσιες φράσεις ἀπό τή Γένεση (Γέν. 1, 27-28. 2, 18, 21-22, 24) καί περιλαμβάνονται ἀναφορές στήν Καινή Διαθήκη, εἴτε στή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ (Ματθ. 19, 5-6. Μάρκ. 10, 7-9) εἴτε στίς Ἐπιστολές τοῦ ἀποστόλου Παύλου (Εφ. 5, 22-33. Α' Κορ. 11, 3). Σχετικές νύξεις ὑπάρ-

χουν και στις λοιπές ευχές, όπου παρατίθενται διάφορες φράσεις, όπως «ἐργαζομένους τὰς ἐντολάς σου» (α' ευχή), «Ὁ Θεός, ὁ πάντα ποιήσας... καὶ στερεώσας τὴν οἰκουμένην» (ε' ευχή), «πλήθυνον ἐν ἀγαθοῖς τὴν ζωὴν αὐτῶν» (στ' ευχή), «ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν τῆς ἀπολαύσεως» (ζ' ευχή), οἱ ὁποῖες εἴτε ἀναφέρονται στό γεγονός τῆς δημιουργίας εἴτε παραπέμπουν στό λεξιλόγιο τοῦ σχετικοῦ κεφαλαίου τῆς Γένεσης.

Ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος προέρχονται ἀπό τόν Δημιουργό Θεό, ὁ ὁποῖος ἀνέδειξε τόν ἄνθρωπο «βασιλέα τῆς κτίσεως» (β' ευχή). Ὁ τονισμός τοῦ μυστηρίου τῆς θείας δημιουργίας στήν Ἀκολουθία τοῦ Γάμου, ἐκτός τῶν ἄλλων, παραπέμπει στό ὅτι ὁ ἄνθρωπος μέσα στόν γάμο γίνεται συν-δημιουργός τοῦ Θεοῦ. Ἐπιπρόσθετα, ὑπενθυμίζεται ὅτι μέ τὴν ἐκκλησιαστική ἔνταξη τοῦ γάμου στήν προοπτική τῆς ἐν Χριστῷ τελείωσης ἀποκαθίσταται καὶ ὑλοποιεῖται τό ἀρχικό σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τὴ δημιουργία, πού εἶναι ἡ τελείωση καὶ ἡ σωτηρία τῶν πάντων.

Σύμφωνα μέ τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ, «οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπὶ τῆς γῆς» (β' ευχή). Ἔτσι, πλάστηκε ὁ ἄνδρας καὶ ἀπό τὴν πλευρά του δημιουργήθηκε ἡ γυναίκα. Ἡ γυναίκα εἶναι «σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός» (β' ευχή) τοῦ ἄνδρα καὶ γι' αὐτό δέν εἶναι κατώτερη ἀπό αὐτόν. Ἡ ἀποστολή τοῦ ἄνδρα καὶ τῆς γυναίκας εἶναι κοινή, νά αὐξάνονται καὶ νά πληθύνονται (Γέν. 1, 28), νά ἐργάζονται στόν Παράδεισο καὶ νά τὸν φυλάσσουν (Γέν. 2, 15) καὶ νά τελειώνονται ἀξιοποιώντας τὰ δῶρα τοῦ «κατ' εἰκόνα» καὶ «καθ' ὁμοίωσιν» (Γέν. 1, 26).

Ταυτόχρονα μέ τὴ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, ὁ Θεός θεσμοθέτησε καὶ εὐλόγησε τὸν γάμο καὶ γι' αὐτό ὁ Θεός ἀναγνωρίζεται «τοῦ μυστικοῦ καὶ ἀχράντου γάμου ἱεουργός καὶ τοῦ σωματικοῦ νομοθέτης» (β' ευχή). Ἡ πηγαία ἔλξη μεταξύ τοῦ ἄνδρα καὶ τῆς γυναίκας τονίζεται μέ τὴ βιβλική φράση «ἐνεκεν γὰρ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ ἰδίᾳ γυναικί» (Γέν. 2, 24) ἡ ὁποία παρατίθεται δύο φορές στὶς ευχές τῆς Ἀκολουθίας (α' καὶ β' ευχή). Ἡ συζυγία στόν γάμο εἶναι ἱερή, ἐφόσον ὁ ἴδιος ὁ Θεός συνέζευξε τὴ γυναίκα μέ τὸν ἄνδρα (γ' ευχή) καὶ δι' αὐτῆς τῆς συζυγίας τοὺς ἀνέδειξε εἰς «ἐν μέλος» (α' ευχή) καὶ «σάρκα μίαν» (α' καὶ β' ευχή). Λόγω τῆς θείας προέλευσης καὶ τῆς ἱερότητας τοῦ γάμου, κανένας ἄνθρωπος καὶ καμιά ἀνθρώπινη παρέμβαση δέν μπορεῖ καὶ δέν πρέπει νά τὸν διαλύσει (α' καὶ β' ευχή).

Τελικά, ὅλα ὅσα κτίστηκαν ἀπό τόν Θεό εἶναι ὁμορφα, ὅπως ὁμορφος εἶναι καὶ ὁ γάμος. Ὁ Θεός εἶναι ὁ «κοσμήσας τὸν στέφανον» τῶν δημιουργημάτων (ε' ευχή). Μέ τό ἴδιο πνεῦμα, ἀναγνωρίζεται ὡς θέλημα τοῦ Θεοῦ ἡ ἔννομος συζυγία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς παιδοποιΐα» (α' ευχή), καθὼς ἐπίσης ἡ εὐτεκνία θεωρεῖται δῶρο τοῦ Θεοῦ.

1.2. Οί άγιοι ως πρότυπα του έγγαμου βίου

Στις δύο πρώτες ευχές, άμέσως μετά τις άναφορές στη δημιουργία, παρουσιάζονται πολλά ιερά πρόσωπα από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, τά όποια ευλογήθηκαν από τον Θεό στη ζωή τους και στον γάμο τους, υπερέβησαν δυσκολίες και τεκνοποίησαν μέ τη χάρη του Θεού, έζησαν δίκαιη ζωή και αποτελούν πρότυπα τελείωσης για τον έγγαμο βίο. Στην α' ευχή οι σχετικές άναφορές έχουν χαρακτήρα ευχαριστίας και δοξολογίας προς τον Θεό, ένω στη β' ευχή έχουν χαρακτήρα παρακλήσεως και ευχαριστίας.

Κατ' άρχάς, έξαιρούνται όρισμένα ζευγάρια δικαίων από την Παλαιά Διαθήκη:

α) Άβραάμ και Σάρρα (α' και β' ευχή), β) Ίσαάκ και Ρεβέκκα (α' και β' ευχή), γ) Ίακώβ και Ραχήλ (α' και β' ευχή), δ) Ίωσήφ και Άσυνέθ (α' και β' ευχή), ε) Μωϋσής και Σεπφόρα (β' ευχή).

Έπιπλέον, από την Παλαιά Διαθήκη προβάλλονται:

α) Ό Νώε (β' ευχή), λόγω της κιβωτού ή όποια προτυπώνει την Έκκλησία και συνακόλουθα την κατ' οίκον έκκλησία, δηλαδή τον γάμο και την οικογένεια.

β) Ό Ίωνάς (β' ευχή), ό όποιος παρέμεινε τρεις ήμέρες στην κοιλιά του κήτους, ως άλλο έμβρυο (πρβλ. ζ' ώδή του Κανόνα των Χριστουγέννων), προτυπώνοντας την Άνάσταση του Χριστού. Τό γεγονός αυτό ύπαινίσσεται και την πορεία του γάμου μέσα από τις δυσκολίες της ζωής.

γ) Οί Τρεις Παίδες (β' ευχή), για παρόμοιους λόγους όπως στο προηγούμενο.

δ) Ό Ένώχ, ό Σήμ και ό Ήλίας (β' ευχή), έπειδή ως δίκαιοι ευλογήθηκαν και δοξάστηκαν από τον Θεό.

Άπό την Καινή Διαθήκη προβάλλονται:

α) Οί γονείς της Θεοτόκου, Ίωακείμ και Άννα (β' ευχή).

β) Οί γονείς του Προδρόμου, Ζαχαρίας και Έλισάβετ (α' και β' ευχή).

γ) Η ύπερφυσική τεκνοποιία της Θεοτόκου (α' ευχή), ή όποια προέρχεται από τη ρίζα του Ίεσσαί και γέννησε τον Ίησού Χριστού, ό όποιος ευλόγησε και άνέδειξε την ιερότητα του γάμου στην Κανά της Γαλιλαίας (δ' και ε' ευχή).

Άπό τό πλήθος των μεταγενέστερων άγίων της Έκκλησίας άναδεικνύονται μόνο δύο περιπτώσεις:

α) Η άγία Έλένη, για την εύρεση του τιμίου Σταυρού (β' ευχή). Η άναφορά στην άγία Έλένη, ή όποια τιμάται ως «θεόστεπτος», παραπέμπει στά στέφανα τιμής πού ή Έκκλησία άπονέμει στους νεόνυμφους. Ό Σταυρός του Χριστού είναι τό πνευματικό όπλο μέ τό όποιο οι νεόνυμφοι θά πολεμήσουν στη ζωή τους και ταυτόχρονα δηλώνει τον σταυρό πού καλούνται και αυτοί νά σηκώσουν.

β) Οί ἅγιοι Σαράντα Μάρτυρες (β' εὐχή), οἱ ὁποῖοι ἐνισχύθηκαν ἀπὸ τὸν Θεὸ σὺ μαρτύριό τους, τὸ ὁποῖο ὑπέμειναν ἀγόγγυστα καὶ γι' αὐτὸ στεφανώθηκαν ἀπὸ αὐτόν.

Γιὰ ὅλα τὰ παραπάνω πρόσωπα ἀπευθύνεται εὐχαριστία πρὸς τὸν Θεό, ὁ ὁποῖος τὰ εὐλόγησε καὶ τὰ δώρισε στὴν Ἐκκλησία. Ταυτόχρονα, παρακαλεῖται ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσει τοὺς νεόνυμφους ὥστε νὰ βιώσουν τὴν ἴδια προκοπή, τελείωση καὶ τιμὴ μὲ αὐτά. Μὲ αὐτὸ τὸ εὐχαριστιακὸ πνεῦμα, χωρὶς προεκτάσεις ἠθικιστικῆς διδαχῆς, οἱ εὐχές προβάλλουν τοὺς δικαίους καὶ ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρότυπα ἀρετῆς, πνευματικοῦ ἀγώνα καὶ ἐν τέλει οὐράνιας δικαίωσης.

2. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ λειτουργία καὶ προοπτικὴ

2.1. Ἡ σχέση ἄνδρα καὶ γυναίκα

Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἄνδρα καὶ γυναίκα, ὀφείλεται στὴ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ (α' εὐχή), ὁ ὁποῖος «κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς» (Γέν. 1, 27). Ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναίκα προοικίστηκαν μὲ τὰ ἴδια πνευματικὰ ἀγαθὰ, εὐλογήθηκαν ἀπὸ κοινοῦ ἀπὸ τὸν Θεό (Γέν. 1, 28) καὶ ἔχουν ὡς κοινὸ στόχο τὴν τελείωση.

Μὲ τὴ δημιουργία τῆς γυναίκα ἀντιμετωπίζεται ἡ μοναξιά καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ ἀτομισμού: «Οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπὶ τῆς γῆς» (α' εὐχή). Ἡ σχέση ἄνδρα καὶ γυναίκα ὑπερβαίνει τίς διαστάσεις τῆς ἀπλῆς συντροφικότητας, ἐφόσον διὰ τοῦ γάμου ἄνδρας καὶ γυναίκα ἐνώνονται καὶ ἀποτελοῦν πλέον «ἓν μέλος» (α' εὐχή), «σάρκα μία» (α', β' καὶ γ' εὐχή), δηλαδή ἓνα ἄνθρωπο, καθὼς ἐπίσης «γάμου κοινωνία» (α' καὶ στ' εὐχή). Ταυτόχρονα, ἀναγνωρίζεται ἡ ἀναγκαιότητα τῆς φύσης: «ποιήσωμεν αὐτῶ βοηθόν» (β' εὐχή) «καὶ συζεύξας αὐτῶ βοηθόν» (γ' εὐχή). Παρομοίως, ἐπισημαίνεται ἡ κτιστὴ βιολογικότητα, καθόσον ὁ ἄνθρωπος πλάστηκε «ἐκ χοῶς» (γ' εὐχή), ἡ ὁποία ὅμως μέσα στὸν γάμο ἐξαγιαζεται «εὐλογία πνευματικῆ» (στ' εὐχή). Ἔτσι, ὁ Θεὸς ὑμνεῖται ὡς «ὁ τῆς ἀφθαρσίας φύλαξ, καὶ τῶν βιοτικῶν ἀγαθῶν οἰκονόμος» (β' εὐχή).

Τελικά, ἡ σχέση ἄνδρα καὶ γυναίκα μέσα τὸν γάμο εἶναι εὐλογημένη ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ γάμος ἀναγνωρίζεται ὡς «τίμιος», ὅπως ἔδειξε ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὸν γάμο στὴν Κανά (δ' εὐχή). Παρομοίως, ἀναδεικνύεται ὡς θέλημα τοῦ Θεοῦ ἡ ἔννομος συζυγία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς παιδοποιΐα (α' εὐχή). Μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, μέσα στὸν γάμο ἡ συζυγικὴ κοίτη καθίσταται «ἀμίαντος» (δ' εὐχή). Τὸ τελευταῖο δὲν εἶναι αὐτονόητα δεδομένο, ἐπειδὴ ἐλλοχεύει πάντοτε ὁ κίνδυνος τῆς ἀστοχίας καὶ τῆς ἐκτροπῆς. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη βούληση τῶν νεονύμφων νὰ ἀναφέρουν τὴ σχέση τους στὸν Θεό καὶ νὰ ἐργάζονται ἐν καθαρᾷ τῇ καρδίᾳ»

τίς ἐντολές του (δ' εὐχή). Ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα καλοῦνται σέ συνεχή ἀγώνα γιά προκοπή καί τελείωση, μέσα ἀπό τήν ἀναφορά τῆς σχέσης τους στόν Θεό, ὥστε νά βιώσουν ἐκτός ἀπό τά ἐγκόσμια καί τά οὐράνια ἀγαθά τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ (ζ' εὐχή).

2.2. Ἡ εὐλογημένη συζυγία

Μέ τόν γάμο ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα ἀναφέρουν τή σχέση τους στόν Θεό, ὁ ὁποῖος τήν εὐλογεῖ καί τήν ἀγιάζει. Μέ αὐτό τόν τρόπο, ἡ σχέση αὐτή ἀποκτᾷ νέο θεμέλιο καί τοποθετεῖται σέ ἄλλο πλαίσιο. Μέσα στόν γάμο, ὁ Θεός ἀρμόζει τόν ἄνδρα καί τή γυναίκα, οἱ ὁποῖοι ἐνώνονται σέ σύζευξη ὁμοφροσύνης καί στεφανώνονται «εἰς σάρκα μίαν» (γ' εὐχή). Ἡ σχέση τους καθίσταται γάμος, σύζευξη, συζυγία, συμβίωση.

Οἱ εὐχές τοῦ Στεφανώματος, ἔχοντας σέ πολλά σημεῖα βιβλικό ὑπόβαθρο, ἀπηχοῦν μερικά τίς κοινωνικές ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες ὁ ἄνδρας εἶναι ἡ κεφαλή τῆς γυναικός καί ἡ γυναίκα πρέπει νά ὑποτάσσεται στόν ἄνδρα. Ἀσφαλῶς, οἱ ἀντιλήψεις αὐτές πρέπει νά ἐξετάζονται ὑπό τό φῶς τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς, νά προσεγγίζονται στήν εὐρύτερη συνάφειά τους, καθώς ἐπίσης χρειάζεται νά ἀναζητεῖται τό βαθύτερο θεολογικό νόημα αὐτῶν τῶν ἐκφράσεων. Σέ κάθε περίπτωση, ἡ θεολογία τοῦ γάμου ὅπως διαμορφώθηκε στήν Καινή Διαθήκη, στό πλαίσιο τῆς ἐποχῆς τῆς, μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ὡς ρηξικέλευθη καί ἐπαναστατικά φιλάνθρωπη.

Μέ αὐτό τό πνεῦμα, στή β' εὐχή ὑπάρχει ἐπίκληση γιά νά ἀναλάβουν οἱ νεόνυμφοι τή θέση τους μέσα στόν γάμο: «καί δὸς τῇ παιδίσκῃ ταύτῃ ἐν πᾶσιν ὑποταγῆναι τῷ ἀνδρί, καί τὸν δοῦλόν σου τοῦτον εἶναι εἰς κεφαλὴν τῆς γυναικός». Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ προτροπή αὐτή ἐντάσσεται στή νέα θεώρηση πού ἔφερε ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, γιά τήν ὁποία μίλησε καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν (Εφ. 5, 22-33 καί Α' Κορ. 11, 3). Σκοπός τῆς συζυγίας τοῦ γάμου εἶναι οἱ νεόνυμφοι νά ζήσουν κατὰ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ (β' εὐχή). Ἡ σχέση τους ὁμοιάζει μέ τήν Ἐκκλησία ἡ ὁποία ἔχει κεφαλή τόν Χριστό. Ὅπως ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἓνα σῶμα μέ πολλά μέλη καί μέ κεφαλή τόν Χριστό, ἔτσι εἶναι καί ὁ γάμος. Μέ τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, μέσα στόν γάμο ὁ ἓνας ὀφείλει νά ζεῖ γιά τόν ἄλλο, σέ μιά ἀρμονική σύζευξη, ἐπιδιώκοντας «τήν εἰς ἀλλήλους ἀγάπην ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης» (α' εὐχή), μέ ὁμόνοια «ψυχῶν καί σωμάτων» (β' εὐχή) καί μέ «ὁμοφροσύνη» (γ' εὐχή). Ἡ σύζευξη μέ τά στέφανα καί τό κοινό ποτήριο μαρτυρεῖ αὐτή τήν κοινή πορεία καί ἀποστολή.

Ἡ παραπάνω σχέση, ἔχοντας ὡς πρότυπο τόν Χριστό καί τούς ἁγίους οἱ ὁποῖοι εἶναι μιμητές του, εἶναι ἓνα συνεχές ἄθλημα. Οἱ νεόνυμφοι στεφα-

νώνονται συμβολικά όπως οι αθλητές, καλούμενοι να αποκτήσουν και «τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον» (α' εὐχή).

2.3. Ἡ ἐκκλησιαστική προοπτική

Ὅπως ἀναφέρθηκε καί στά προηγούμενα, ὁ γάμος εἶναι εἰκόνα τῆς Ἐκκλησίας καί γι' αὐτό χαρακτηρίζεται ἀπό τὸν ἀπόστολο Παῦλο ὡς κατ' οἶκον ἐκκλησία. Ἡ ἔνταξη τοῦ γάμου στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ αἶρει τά σύνορα τῆς ιδιοτέλειας καί τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος καί τόν ἐγκεντρώνει στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Πά τόν λόγο αὐτό στήν στ' εὐχή παρακαλεῖται ὁ Θεός νά ἀναλάβει «τούς στεφάνους αὐτῶν» στή Βασιλεία.

Ὁ γάμος δέν εἶναι ιδιωτική ὑπόθεση τοῦ ἀνδρα καί τῆς γυναίκας ἀλλά εἶναι ἐκκλησιαστικό γεγονός. Τελεῖται στόν ναό ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ὑποδέχεται καί τιμᾷ τούς προσερχόμενους σέ κοινωνία γάμου καί εὐχεται γι' αὐτούς. Ὁ γάμος εἶναι ὑπόθεση χαρᾶς (β' εὐχή) γιά ὅλη τήν Ἐκκλησία. Στίς σχολιαζόμενες εὐχές ὀλόκληρο τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας εὐχεται διά τοῦ ἱερέως. Ἡ εὐλόγηση τοῦ κοινοῦ ποτηρίου (ε' εὐχή), παραπέμπει στήν ἐποχή κατά τήν ὁποία ὁ γάμος γινόταν μέσα στή Θεία Λειτουργία, ἡ ὁποία εἶναι τό κέντρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς.

Τά πρότυπα τοῦ χριστιανικοῦ γάμου εἶναι οἱ δίκαιοι καί οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας, ἀρκετοί ἀπό τούς ὁποίους ἀναφέρονται στίς εὐχές (α' καί β' εὐχή) καί τῶν ὁποίων τίς πρεσβεῖες ἐπικαλεῖται ἡ Ἐκκλησία (ζ' εὐχή). Τό ἀνδρόγυνο καλεῖται νά βαδίσει τόν δρόμο τους, γιά «προκοπήν βίου καί πίστεως».

Στό πλαίσιο τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαστάσεων πού ἔχει τό γεγονός τοῦ γάμου, μνημονεύονται στίς εὐχές, μετά τούς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, οἱ γονεῖς τοῦ ἀνδρογύνου, οἱ ὁποῖοι τούς γέννησαν καί τούς ἀνέθρεψαν καί οἱ παράνυμφοι πού μετέχουν στήν κοινή χαρά (β' εὐχή). Ἐπιπρόσθετα, παρακαλεῖται ὁ Θεός νά δωρίζει τή σωτηρία καί «τοῖς συμπαροῦσι», δηλαδή σέ ὅλους τούς παρόντες, καθῶς ἐπίσης μνημονεύονται αὐτοί πού ἔχουν «χρεία», τούς ὁποίους οἱ νεόνυμφοι καλοῦνται νά βοηθοῦν (α' εὐχή).

3. Ὁ ἐσχατολογικός προσανατολισμός

3.1. Ἡ κατά Θεόν ζωή καί τελείωση

Ὁ ἐκκλησιασμός τῶν νεονύμφων καί ἡ εὐλόγηση τῆς σχέσης τους δέν εἶναι γεγονός τῆς στιγμῆς. Εἶναι μία συνεχῆς δυναμική πορεία μέ ἐσχατολογική προοπτική, στό πλαίσιο τῆς ὁποίας ἡ σχέση αὐτή ἀνακαινίζεται καί τελειώνεται.

Ἡ ἐξασφάλιση «τῶν ἐπὶ γῆς ἀγαθῶν» (ζ' εὐχή), τά ὁποία οἱ εὐχές τοῦ Στεφανώματος ἀναφέρουν σέ πολλά σημεῖα, δέν εἶναι αὐτοσκοπός, ἐπειδή

ὁ τελικός προορισμός τοῦ γάμου εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἄφθονες ἐπικλήσεις γιά εὐημερία καί προκοπή τοῦ ἀνδρογύνου, ἀφενός, παραπέμπουν στή βιβλική ἀντίληψη ὅτι ὅλα τὰ κτίσματα δημιουργήθηκαν «καλά λίαν» καί γι' αὐτό ἡ χρήση τούς εἶναι εὐλογία τοῦ Θεοῦ καί, ἀφετέρου, ἀποτελεῖ εἰκόνα τῶν ἄνωθεν «ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν» (ζ' εὐχή). Ἀπό τὰ ἐγκόσμια ἀγαθὰ ἐξαιρούνται ἡ εἰρηνική ζωή, ἡ μακροήμερευση, ἡ ἀφθονία σίτου, οἴνου καί ἐλαίου (α' εὐχή), ἡ ἀπόκτηση τέκνων καί ἡ καλλιτεκνία (β' καί γ' εὐχή), ἡ αὐτάρκεια σέ δημητριακά (β' εὐχή), τό βαθύ καί εἰρηνικό γῆρας (δ' εὐχή).

Παράλληλα, τονίζεται ἡ ταυτόχρονη «προκοπή βίου καί πίστεως» (ζ' εὐχή), ἡ ἀνάγκη «τῆς πύοτητος τῆς γῆς» ἀλλά καί τῆς «δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν» (α' εὐχή). Διά τῶν εὐχῶν, ἡ Ἐκκλησία παρακαλεῖ νά ἀποκτήσουν οἱ νεόνυμφοι τὰ ἀγαθὰ καί τήν εὐλογία τῶν δικαίων καί τῶν ἀγίων οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται ὀνομαστικά (α' καί β' εὐχή). Ἐπιπρόσθετα νά τούς χαρίσει ὁ Θεός ἀρετές ὅπως: «σωφροσύνη», «ἀγάπη», «εἰρήνη» (α' εὐχή), εὐαρέστηση τοῦ Θεοῦ (β' εὐχή), τήρηση τῶν ἐντολῶν μέ καθαρή καρδιά (δ' εὐχή), πίστη (ζ' εὐχή). Οἱ ἀρετές αὐτές δέν εἶναι ἀτομικά ἠθικά κατορθώματα ἀλλά δωρεές τοῦ Θεοῦ πού ὁ ἄνθρωπος ἀποδέχεται καί καλλιεργεῖ. Ὡς θεῖες δωρεές καί ἀποτελέσματα τῆς σχέσης μέ τόν Θεό, ταυτόχρονα ἀποτελοῦν πρόγευση τῶν ἐσχάτων στήν ἐγκόσμια ζωή.

Ἡ πορεία πρὸς τὰ ἔσχατα ἐγκυμονεῖ κινδύνους. Γιά τόν λόγο αὐτό ἡ Ἐκκλησία εὐχεταί ὁ Θεός νά φυλάσσει τούς νεόνυμφους, νά τούς προστατεύει καί νά τούς εὐλογεῖ πάντοτε.

3.2. Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ

Ὁ ἐσχατολογικός προσανατολισμός τῶν εὐχῶν τοῦ Στεφανώματος, ὡς προέκταση τοῦ ἀντίστοιχου προσανατολισμοῦ τῆς Θείας Λειτουργίας, ἐκδηλώνεται μέ ἀναφορές στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καθώς ἐπίσης μέ τήν παράθεση συμβολικῶν εἰκόνων πού παραπέμπουν σέ αὐτή.

Ὁ ὅρος «Βασιλεία» ἀναφέρεται στίς εὐχές τέσσερις φορές, κυρίως στή δοξολογική κατακλείδα τους, ἡ ὁποία ἔχει ἐσχατολογικό περιεχόμενο. Ὑπενθυμίζεται ὅτι ἡ Ἀκολουθία τοῦ Στεφανώματος ξεκινᾷ μέ ἀναφορά στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὅπως καί ἡ Θεία Λειτουργία. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ ἔξι ἀπό τίς ἐπτὰ εὐχές κατακλείονται μέ τήν ἀναφορά «εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰῶνων». Στήν ε' εὐχή, ἡ ἐκφορά τοῦ λόγου σέ παρελθοντικό χρόνο («δεδοξασταί σου ἡ βασιλεία») δηλώνει τήν πρόγευση τῶν ἐσχάτων ἀπό τό ἱστορικό παρόν.

Στίς εὐχές τοῦ Στεφανώματος, κυρίως στή β' εὐχή, προβάλλονται καί ὁμορφες συμβολικές εἰκόνες, οἱ ὁποῖες θυμίζουν, παραπέμπουν ἢ καί εἰκο-

νίζουν τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Τέτοιες φράσεις μέ συμβολικό περιεχόμενο εἶναι: «τάς κέδρους τοῦ Λιβάνου», «ἄμπελον εὐκληματοῦσαν», «νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης αὐτῶν», «φωστῆρες ἐν οὐρανῶ». Ὑπενθυμίζεται ὅτι στή διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ πολύ συχνά ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ παραλληλίζεται, εἰκονίζεται ἢ παρομοιάζεται μέ γάμο.

Ἡ ἀποστολή τῶν νεονύμφων εἶναι νά στεφθοῦν μέ «τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον» (α' εὐχή), νά λάμψουν «ὡς φωστῆρες ἐν οὐρανῶ» (β' εὐχή) καί νά ἀπολαύσουν τὰ ἀγαθὰ τῆς Βασιλείας πού ὑποσχέθηκε ὁ Θεός (ζ' εὐχή). Ἡ πλέον σαφής ἐσχατολογική ἀναφορά μέ ὅμοιο περιεχόμενο εἶναι ἡ φράση: «ἀνάλαβε τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου, ἀσπίλους καί ἀμώμους καί ἀνεπιβουλεύτους διατηρῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων» (στ' εὐχή). Στό σημεῖο αὐτό, μάλιστα, σύμφωνα μέ τό κείμενο τῆς Ἀκολουθίας, ὁ ἱερέας αἶρει τοὺς στεφάνους ἀπό τίς κεφαλές τῶν νεονύμφων.

Τελικά, ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι πραγματικότητα μέσα στήν Ἐκκλησία, ὅπου ἤδη ἀπό τόν παρόντα αἰῶνα οἱ πιστοὶ προγεύονται τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ «ἐν ἐσώπτρῳ καί ἐν αἰνίγματι» (Α' Κορ. 13, 12) πορευόμενοι πρὸς τὰ ἔσχατα.

Συμπεραίνοντας

Οἱ εὐχές τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Γάμου διακρίνονται σέ μία πρώτη ομάδα κύριων εὐχῶν πού λέγονται πρὸ τοῦ στεφανώματος, οἱ ὁποῖες προετοιμάζουν τοὺς νεόνυμφους καί ἐκεῖνες πού λέγονται σέ διάφορα σημεῖα μετά ἀπό αὐτό.

Ὡς πρὸς τή δομή τοῦ περιεχομένου, σχεδόν ἔχουν κοινά καί τυπικά χαρακτηριστικά. Ὡς συνήθως, προηγεῖται εὐχαριστιακή ἀναφορά πρὸς τόν Θεό, ἀκολουθοῦν παρακλήσεις γιά τήν εὐλόγηση τῶν νεονύμφων καί κατακλείονται ἀπό δοξολογική ἀναφορά στόν Θεό.

Κεντρική θέση στό περιεχόμενο τῶν εὐχῶν ἔχουν οἱ βιβλικές ἀναφορές, εἰδικότερα οἱ εὐχαριστιακές ἀναφορές στή διήγηση γιά τή δημιουργία τοῦ κόσμου καί τοῦ ἀνθρώπου, μέ ἔμφαση στή σχέση ἄνδρα καί γυναίκας καί στή θεσμοθέτηση τοῦ γάμου, καθώς ἐπίσης οἱ ἀναφορές σέ βιβλικά πρόσωπα πού διακρίθηκαν γιά τήν ἀρετή τους.

Ἡ σχέση ἄνδρα καί γυναίκας μέσα στόν γάμο ἀγιάζεται ἀπό τόν Θεό, καταξιώνεται καί τελειώνεται. Ὁ γάμος λειτουργεῖ ὅπως ἡ Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας κεφαλή εἶναι ὁ Χριστός καί γι' αὐτό οἱ σχέσεις μεταξύ τοῦ ἄνδρα καί τῆς γυναίκας χαρακτηρίζονται ἀπό ἀρμονία καί ἀλληλοσυμπλήρωση.

Ὁ γάμος δέν εἶναι ιδιωτική ὑπόθεση τῶν νεονύμφων ἀλλά ἐκκλησιαστικό γεγονός καί ἀφορᾷ στή μετοχή τους στήν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία καί τελεῖ τόν γάμο τους.

Οί εὐχές τοῦ μυστηρίου τονίζουν τόν ἔσχατολογικό προσανατολισμό τοῦ χριστιανικοῦ γάμου. Ἡ κατά Θεόν ζωή καί τελείωση ἀποβλέπει στήν ἔνταξη στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί στή βίωση τῶν ἀγαθῶν πού αὐτή ἐπαγγέλλεται. Ἡ πορεία αὐτή εἶναι δυναμική καί ἐνώ ἀρχίζει ἀπό τόν παρόντα αἰῶνα, τελειώνεται κατά τά ἔσχατα.

Περί τό ἐν Κρήτη Ἐπισκοπικό Ζήτημα

Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου

Περιεχόμενα: 1. Γενικά περί τοῦ ζητήματος, 2. Ἡ δημιουργία τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ζητήματος (1880-1882), α. Ἡ γένεση τοῦ ζητήματος, β. Ὁ πολιτικός παράγοντας στά Ἐπισκοπικά κι ἡ φύση τοῦ ζητήματος, 3. Ἡ χηρεία τοῦ θρόνου Κισσάμου καί Σελίνου κι ὁ δρόμος τῆς διαδοχῆς, 4. Οἱ ἔφημερίδες «ΝΕ-ΟΛΟΓΟΣ» καί «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» γιά τήν διαδοχή τοῦ κ. Γαβριήλ στήν Ἐπισκοπή Κυδωνίας ἀπό τόν Εὐμένιο Ξηρουδάκη, 5. Ὁ θάνατος τοῦ Κυδωνίας Γαβριήλ καί τά περί διαδοχῆς.

1. Γενικά περί τοῦ ζητήματος

Τό λεγόμενο Ἐπισκοπικό Ζήτημα (1880-1882) ἔχει ιδιαίτερο ἐνδιαφέρον καί σπουδαιότητα γιά τήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Τό θέμα αὐτό πού ἀπασχόλησε ζωηρά τήν ἐκκλησιαστική καί πολιτική ἡγεσία τῆς Κρήτης τότε, σύνολο τό πιστό λαό τῆς μεγαλονήσου καί τήν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, λαμβάνει ὡς τίς μέρες μας ξεχωριστή ἱστορική σημασία καί ιδιαίτερη σπουδαιότητα ἀπό ἱστορικής καί νομοκανονικῆς πλευρᾶς¹.

Τό Ἐπισκοπικό ζήτημα εἶναι ἓνα πολύπλευρο, εἰδικό ζήτημα, μέ προεκτάσεις εὐρύτερες καί σημαντικές γιά τήν ἐκκλησιαστική ζωή καί τήν νομοκανονική θεώρησή της. Ἡ ἐνδελεχῆς μελέτη καί ἡ ἐμπεριστατωμένη ἔρευνα τοῦ εἰρημένου θέματος ξεπερνά ἢ διαφεύγει τά ὄρια (σέ ἔκταση) τῆς παρούσης καί γιά τό λόγο αὐτό κυρίως, μόνο μερικά κείμενα θά ἐκθέσουμε, ἐνδεικτικά τῶν γεγονότων καί τῶν περιστάσεων, ἐνώ εὐελπιστοῦμε σύντομα νά δημοσιεύσουμε καί ἄλλες πτυχές, ἐξίσου σημαντικές τοῦ ὅλου ζητήματος καί τῶν προσώπων ἢ τῶν θεσμῶν, πού συμμετείχαν φανερά, ἀθεάτως ἢ μυστικῶς, εἰς τίς ἐν λόγῳ ἱστορικές διαμάχες, τίς γενόμενες κανονικές καί ἀντικανονικές ἀναταραχές.

Θά ἀκολουθήσουμε λογικά τή χρονική ροή τῶν γεγονότων, δίνοντας πρωτεύουσα σημασία εἰς τήν ἐξιστόρηση τῶν συμβάντων ἀπό τόν τοπικό Τύπο τῆς ἐποχῆς. Διότι ἐνίοτε κάποιοι ἱστορικοί λέγεται ὅτι πολλάκις ἀναφέρουν, καταγράφουν καί ἐρμηνεύουν πρόσωπα καί γεγονότα κατά το δο-

¹ «τό ἀντικανονικόν τῆς διεκδικήσεως, ἦν τινες αὐτῶν προέβαλλον, ἐγείροντες ἀξίωσιν ἐπεμβάσεως εἰς ἐκλογήν, ἦν οἱ ἱεροὶ κανόνες τοῖς ἐπισκόποις μόνοις διεπιστεύσαντο». *Ἐκκλησιαστική Ἀλήθεια*, τ. 3, ἐτ. Β' 1881-1882, 580.

κοῦν ἢ μόνον κατά τίς πανιδιοτελεῖς σκοπιμότητές τους. Ἡ ἱστορική ἀλήθεια ὑποστηρίζεται ὅτι θυσιάζεται φθηνά κάποιες φορές στίς μικροπολιτικές σκακιέρες ἀνθρώπων, πού νομίζουν ὅτι ἐπιστήμη εἶναι ὅ,τι λένε ἐκεῖνοι ὑπό τήν ὀμπρέλα τῆς ἀναξιολογήτως δοθείσης σέ αὐτούς ἐξουσίας, μέ ἀδιαφανεῖς καί ἀναξιοκρατικούς πολλάκις, νομιμοφανεῖς τρόπους.

Μοῦ ἔλεγε θυμάμαι, πολλές φορές, ὁ μακαριστός π. Maximilian Žitnik² s.j. καταξιωμένος Πανεπιστημιακός Καθηγητής καί Διευθυντής τῆς Βιβλιοθήκης σέ ἐξαιρετα Ρωμαιοκαθολικά Πανεπιστημιακά Ἰδρύματα τῆς παλαιᾶς Ρώμης (Γρηγοριανό Πανεπιστήμιο) καί εἰς τό Pontificio Collegio Russicum ὅτι ὁ τάδε Καθηγητής (συνήθως ἄνθρωποι πού ἀνελίχτηκαν ἀπό πολιτικούς³ παράγοντες, ἄσχετους ὅμως μέ τήν προσωπική τους ἀξία ἢ τίς θεολογικές ἐπιστήμες) ἔγραψε βιβλία καί ἄρθρα ἀλλά στεροῦνται ἐγκυρότητος, δηλαδή δέν ἀποτυπώνουν τήν ἀλήθεια.

Θυμήθηκα τότε τά ψευδεπίγραφα βιβλία τῆς Βίβλου καί διεπίστωσα μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου ὅτι ὑπάρχουν καί στίς μέρες μας ὁδηγοί τυφλοί⁴ δυστυχῶς σέ πολλές χώρες καί οἱ ἐπιστήμες γνώρισαν τήν καταδυναστευσή τους κι ὄχι μόνον ἐπί τοῦ Σοβιετικοῦ Κομμουνισμοῦ⁵. Μικρό παράδειγμα

² Βλ. σχετ. Lojze Cvikl, Maksimiljan Žitnik SJ, *Il Padre servire nel nascondimento*, Roma 2009.

³ Νά διευκρινήσω ἐπιθυμῶ εἰς τό σημεῖο αὐτό ἀμέσως ὅτι μοῦ εἶναι λίαν σεβαστοί οἱ πολιτικοί καί ἡ πολιτική σάν ἐπιστήμη, θεωρῶ ὅτι εἶναι σπουδαῖοι καί διακεκριμένοι, ἐξάπαντος ἀπαραίτητοι καί μάλιστα ὑπερκομματικῆς ἐπιστήμης ὑπηρετές, μέ πανανθρώπινο ἐνδιαφέρον καί συνέπειες καλά ζυγίσιμες καί κατορθωτά μετρήσιμες. Σέ καμία περίπτωση δέν τολμῶ νά ὑποτιμῆσω μέ τά παραπάνω τήν πολιτική, μηδέ τούς πολιτικούς (μολονότι διαφωνῶ ἐντόνως μέ ὀρισμένους ἐξ αὐτῶν), ἀπλά κάποτε συμβαίνει ἀκατάλληλα πρόσωπα, ἀλλοτριωμένα νά κινοῦν νήματα κατά τρόπον ἀπαράδεκτο καί ἐπιζήμιο. Ὁ καθένας νά κάνει τήν δουλειά του καί μάλιστα καλά συμπεραίνουμε ὅτι ἐπιβάλλεται, ὥστε οἱ κοινωνίες κι οἱ Ἐκκλησίες νά προχωροῦν πρός τά βέλτιστα. Νά προσθέσω, κάποτε σέ ἐπίσημο δείπνο, κάποιος κληρικός (πασιφανῶς ταραξίας, ταραχοποιός καί εὐσεβοφανής) καταφέρθηκε ἐνώπιόν μου ἐναντίον Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἐφριξα γιά τό τραχύ θράσος, τόν ἔπαυσα τοῦ λόγου καί τοῦ ἀπήντησα ὅτι βάσει Κανονικοῦ Δικαίου ἀπαγορεύεται νά κατηγορεῖ Πατριάρχη, εἶναι πολύ μικρός ξεκάθαρα, ὡς δέ ἀναρμόδιος καί ἄδικος κατήγορος (ἐκεῖνος δικαστής νόμιζε εἶναι) ἐκτίθεται καί εἰς κανονικάς κυρώσεις. Δυστυχῶς δέν εἶναι ὁ μόνος μέ τέτοια παραβατική καί ἀντικανονική συμπεριφορά. Οἱ ἀρμόδιοι καταλλήλως ὀφείλουν κανονικῶς νά ἐνεργοῦν σέ κάθε περίπτωση κι ὄχι πρόσωπα μέ ἀπαράδεκτη συνθηματολογία μίσους καί ὀργῆς, πού μόνον ἄγνοια ἀποκαλύπτουν καί ἀκαταλληλότητα. Ἡμιμαθεῖς, ἀμαθεῖς καί κακεντρεχεῖς ἄνθρωποι μόνο μίσος καί φανατισμό, ζημιά καί προβλήματα δημιουργοῦν κι ἐντείνουν, καθῶς τεχνιέντως καί μή τίθενται τήν ἴδια στιγμή στό περιθώριο εἰδικοί, ἀρμόδιοι, κατάλληλοι, πού «θάπτονται» μαζί μέ τήν ἀλήθεια καί τήν δικαιοσύνη, πολλές φορές.

⁴ «Οὐαί ὑμῖν, ὁδηγοί τυφλοί», Ματθ. 23, 16.

⁵ Προσεχῶς εὐελπιστῶ νά παρουσιάσω σχετική μονογραφία περί τοῦ θέματος καί ὅσα

ὅσα ἔγραφαν οἱ ἑφημερίδες τῆς ἐποχῆς, ἀνάλογα μέ την προσφιλή πολιτική τους πλευρά. Μεγάλο παράδειγμα πανεπιστημιακά ἐγχειρίδια.

Παράλληλα καί συμπληρωματικά στή μελετή μας, προκειμένου ἀμερόληπτα νά καταγράψουμε πρόσωπα καί γεγονότα, θά παραθέσουμε πληροφορίες καί στοιχεῖα πού προέρχονται ἀπό ἄλλες πηγές, ὅπως γιά παράδειγμα προσωπικά ἢ ἐπίσημα γράμματα, ἐπιστολές, προξενικά καί δημόσια ἔγγραφα, εὐρισκόμενα σέ Ἀρχεῖα καί Βιβλιοθήκες.

Ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζουν καί οἱ ἑφημερίδες τῆς ἐποχῆς, κυρίαρχο μέσο μαζικῆς ἐνημερώσεως τότε. Τό φρόνημα τῶν ἀρθρογράφων καί τῶν ἐντολέων τους, ἀποτυπώνεται λίγο ἢ πολύ ξεκάθαρα στήν κριτική, τεκμηριωμένη ἢ καί ἀδικη, πού ἀσκοῦν εἰς τό πράγματι μεγάλο Ἐπισκοπικό ζήτημα, καθώς ἐνεργά ἀφοροῦσε τήν πλειοψηφία τῆς χριστιανικῆς κοινωvίας τῆς περιόδου ἐκείνης. Τότε μάλιστα τό ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον τῶν χριστιανῶν τῆς ἐποχῆς ἐλάμβανε ἐνεργητικότερο χαρακτήρα συγκρινόμενο μέ αὐτό τῆς σήμερον.

πολλά ὑπέφερε ἡ Ἐκκλησία κι ἡ Ὁρθοδοξία κατά τήν περίοδο ἐκείνη. Πολλά τά σχετικῶς ἀδημοσίευτα, ἐλάχιστα ἔπεσαν εἰς τήν ἀντίληψή μου κατά τά φοιτητικά μου κυρίως χρόνια καί ἕνα μέρος τους ἐκ τῶν Ἀρχείων μου δίνει τήν δυνατότητα μέ βεβαιότητα νά ὑποσημειώσω ὅτι οἱ ἐκλογές τῶν Ἀρχιερέων, ἡ τέλεση τῶν μυστηρίων καί ἡ ἐν γένει χριστιανική ζωὴ δεινοπάθησε, καθώς διενεργήθηκαν πληθώρα «θρησκευτικῶν» ἐγκλημάτων ἀπό πρόσωπα πού προέτασαν τό ἄθεο καθεστῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί ἄλλα πού ἀποτελέσαν μόνο κρατικές ὑπηρεσίες μέ ἐξωτερικό ἔνδυμα τήν ἱερωσύνη καί τήν Ἀρχιερωσύνη. Καταγράφονται δηλαδή Ἀρχιερεῖς δίχως χριστιανική πίστη οὐσιαστικά, διότι ἐξωτερικά, τυπικά τηροῦσαν τίς λειτουργικές καί λοιπές διατάξεις, γιά τά μάτια τοῦ κόσμου, τόν ὁποῖο καί ταλαιπώρησαν σφόδρα. Ἐξυπηρετοῦσαν θρησκευτικές ἀνάγκες δήθεν, ἐνῶ στήν οὐσία ἐκτελοῦσαν πολιτικές ἐντολές. Μόνον οἱ ὑπηρεσίες ἀσφαλείας τοῦ Κομμουνισμοῦ καθόριζαν τίς προαγωγές, τίς κατευθύνσεις καί τά πρόσωπα πού μπορούσαν νά προχωρήσουν ἱεραρχικά. Στά λοιπά δημιουργοῦσαν χίλια δυό πλαστά καί τεχνικά προβλήματα, κατηγορίες ἀβάσιμες, συκοφαντίες, ταπεινωτικές τιμωρίες, τά «ἔθαβαν» ζωντανά πού λέει ὁ σοφός λαός μας. Οἱ τάχα εὐσεβεῖς, ἐλάμβαναν ἀπό τίς ὑπηρεσίες πληροφοριῶν στοιχεῖα γιά τήν ζωὴ καί τήν δράση προσώπων ἐκκλησιαστικῶν, τά ὁποῖα ἔκριναν ὡς ἀκατάλληλα ἀπό τό ἄθεο ἐκεῖνο καθεστῶς προκειμένου νά ἐξοντωθοῦν, νά ἀπομονωθοῦν καί νά ὑποβιβαστοῦν σέ ἀτιμωτικές καταδίκες, δίχως δίκες, χωρίς κατηγορίες βάσιμες, ἀλλά ἐπί τῆ βάσει τῶν ψιθύρων, τῶν μυστικῶν καταγγελιῶν, καί φυσικά τῆς παρακολουθήσεως τῆς προσωπικῆς τῶν ζωῆς καί τῆς ἐκκλησιαστικῆς τους δράσεως. Ὅλα ἔπρεπε νά συμφωνοῦν μέ τόν σχεδιασμό τοῦ καθεστώτος, διαφορετικά ἐκτοπίζονταν, ἐξορίζονταν, φυλακίζονταν, ἐκδιώκονταν ἄμεσα ὅσοι δέν ἀκολουθοῦσαν τίς ἐντολές τους ἢ τοὺς θεωροῦσαν ἐμπόδιο γιά τίς σκοπιμότητές τους. Εὐτυχῶς στήν Χώρα μας δέν γνωρίσαμε τέτοιες καταστάσεις σέ τέτοιο βαθμό, ἀλλά ἀπόπειρες νά χειραγωγηθοῦν πρόσωπα καί ἡ Ἐκκλησία μας νά ὑποταχθεῖ σέ πολιτικούς σχεδιασμούς, ἀσχέτους ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἱερῶν Κανόνων καί τοῦ Εὐαγγελίου, δυστυχῶς ἐντοπίζονται. Φοβερό νά χρησιμοποιεῖται τό ἐκκλησιαστικό ἔνδυμα πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἄλλων κυρίων, ἐκτός τοῦ Χριστοῦ.

Καί ή κριτική τους, έντονη ή ήπια, μαζί μέ τίς άντικειμενικές καί μή γνώμες ή τίς όρθές καί έσφαλμένες άπόψεις, ύπερβολικές ένδεχομένως σέ κάποια σημεία, πού διατυπώνονται καί καταγράφονται στά κυκλοφορούντα τότε έντυπα, άλλοτε ένημερώνουν άπλά κι άλλες φορές πάλι (συχνότερα) επιχειρούν, θεμιτά ή άθέμιτα, μάταια ή άποτελεσματικά, νά έπηρεάσουν τήν γενική κοινή γνώμη πρός κάποια κατεύθυνση. Σαφώς τήν προσφιλή καί άρεστή στή μία ή τήν άλλη πολιτικοκοινωνική παράταξη⁶.

Λόγος γίνεται γιά τήν πλειοψηφία, μά χωρίς νά θέλω νά άναφερθώ φιλοσοφικά στήν σχέση τής αλήθειας μέ τήν πλειοψηφία, νά κατανοήσουμε άρκεί ότι ή αλήθεια όπως καί ή δικαιοσύνη δέν είναι προϊόντα στατιστικής ή άριθμητικής ψήφου, μά καρποί αγώνων, έπιλογών, στάσεων υγιούς μερίδος τής κοινωνίας, ένίοτε λίγων, ταπεινών καί περιφρονημένων ψαράδων, πού σαγήνευσαν όμως τήν οικουμένην μέ τόν ευαγγελικό λόγο καί τό κήρυγμα τής άναστάσεως, μέ τίμημα καί τέλος μαρτυρικό.

Μέ πίο λίγα λόγια, οί πολλοί ότι κι άν λένε εάν δέν είναι ειδικοί, άρμόδιοι, σοφοί, τότε πρόβλημα ένδέχεται νά ύπάρχει στήν άπόφασή τους σέ σχέση μέ τήν διασύνδεσή της μέ τό δίκαιο καί τήν αλήθεια. Έάν γιά παράδειγμα σέ μία κοινωνία, ό όχλος έπιζητεί, κατά τό όμοιος όμοίω άγαπά, τινά άνθρωπον Έπίσκοπό του, αλλά ή Έερά Σύνοδος προκρίνει άλλο πρόσωπο άξιότερο, τότε σαφώς προηγείται ή άπόφαση τής Συνόδου. Κοντολογίς ύπερισχύει ή κανονικότητα τής άριθμητικής ύπεροχής καί ή αλήθεια τής γνώμης τών πολλών.

Σέ οικουμενικό πάλιν επίπεδο καί πανορθόδοξο καί παγχριστιανικό καί πανθρησκειακό, δέν τίθεται θέμα διαλόγου σέ πληθυσμιακή βάση, αλλά σέ άρχές δικαίου, αληθείας, παραδόσεως καί προοπτικής του μέλλοντος αιώνας.

⁶ Τότε κάθε παράταξη έννοούσε καί άπωθούσε πρόσωπα, αναλόγως πρός τά νομίζω καί τά φρονώ του καθενός, αλλά πολύ κατανοητό γιά τότε. Ξέρω όμως ότι καί στίς μέρες μās «άνήρ δίκαιος δύσχρηστος». Άτομα, άς μου συγχωρηθεί ή άδόκιμη ίσως έκφραση «μεταλλαγμένα», άφύσικα, άξιολύπητα πόνια, χρησιμοποιοϋνται εύρέως καί όσα φυσικά, άνθρώπινα, τίμια καί ταπεινά πρόσωπα, παραμερίζονται συστηματικά, διώκονται μέ λεπτό τρόπο, «θάβονται ζωντανά», ξεχνώντας όμως τήν Άνάσταση καί τήν προσδοκία τής ζωής του μέλλοντος αιώνας. Διάβαζα χιλιάδες σελίδες ιστορικών πηγών καί άλληλογραφία πρωτότυπή του μεσαιώνα κι έλεγα μέ τό νοϋ τί έποχή, πόσες δυσκολίες, άκόμη καί τί ραδιουργίες, καί σήμερα δυστυχώς βλέπω μέτ άδικαιολογήτου έκπλήξεως τήν διαχρονική συνέχειά τους.

2. Η δημιουργία του Ἐπισκοπικοῦ ζητήματος (1880 - 1882)

α. Ἡ γένεση τοῦ ζητήματος

Ὅπως χαρακτηριστικά ἀναφέρεται καί ὅπως μαρτυροῦν οἱ προσβάσιμες πηγές τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: τὸ ζήτημα αὐτὸ δημιουργεῖται μέ τὴν ἐπίμονη καί δυναμικὴ ἄρνηση τῶν χριστιανῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Κρήτης νὰ δεχτοῦν τοὺς ἐκλεγέντες Ἐπισκόπους τους.

Τότε καταλαβαίνουμε συγχωροῦνται οἱ ἄνθρωποι νὰ ἐπιμένουν, νὰ ἐμμένουν ἄκριτα, νὰ νομίζουν, διότι καταλαμβάνονταν οἱ περισσώτεροι ἀπὸ τὴν σκιά τῆς ἀμάθειας. Στὶς μέρες μας ὅμως δέν δικαιολογεῖται κάτι ἀνάλογο, ἀφοῦ ἡ ἀγωγή καί ἡ παιδεία, ἀνοίγουν ὀρίζοντες καί βλέπουν ὅλοι τὴν ἀλήθεια ἀναντίρητα. Τὸ δίκαιο σήμερα φαίνεται ἀπὸ μακριά κι ὅσοι δυσκολεύονται, σημαίνει πὼς ἐξυπηρετοῦν ἄδικα σκοπιμότητες πασιφανῶς μικροκοσμικές.

Τὸ λογικὸ ποίμνιο τῶν Χανίων καί τοῦ Ρεθύμνου δέν ἀποδέχεται τοὺς νόμιμα καί κανονικά ἐκλεγέντας, ἀλλὰ πρότειναν ἀντὶ ἐκείνων τὸ Νίκανδρο Ζαννούβιο γιὰ τὴν Ἐπισκοπὴ Κυδωνίας καί τοὺς Γαβριήλ Μαναρή ἢ Δωρόθεο Σταυριδάκη γιὰ τὴ Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου. Γιὰ τὴν Ἐπισκοπὴ Κισάμου καί Σελίνου οἱ χριστιανοὶ τῆς Ἐπαρχίας ἐκείνης εἶχαν στραφεῖ στὸν Παρθένιο Περίδη⁷ ἀρχικά καί στὸν Παρθένιο Κελαϊδῆ⁸ στὴ συνέχεια, ὁ ὁποῖος τελικά δέν ἀποδέχθηκε τὴν ἐκλογή του.

β. Ὁ πολιτικός παράγοντας στὰ Ἐπισκοπικά κι ἡ φύση τοῦ ζητήματος

Οἱ πολιτικὲς δυνάμεις τῆς ἐποχῆς, τοπικὲς κι εὐρύτερες, ἐκδηλώνουν ζωηρὸ ἐνδιαφέρον εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά δρώμενα. Αὐτὸ διαφαίνεται καί

⁷ Ὁ Παρθένιος Περίδης, κατὰ κόσμον Νικόλαος, ὑπῆρξε Ἀρχιμανδρίτης τῆς Κρήτης καί Ἀγωνιστὴς τοῦ Κρητικοῦ ἀγῶνα. Γεννήθηκε τὸ ἔτος 1810 εἰς τὸ χωριὸ Ρογδιά τῆς Κισσάμου. Σπούδασε Θεολογία εἰς Ἀθήνας καί μιλοῦσε ἀγγλικά, γερμανικά καί ἰταλικά. Διετέλεσε δάσκαλος εἰς τίς ἐπαρχίες Κισσάμου καί Σελίνου τὴν περίοδο μεταξύ τῶν ἐτῶν 1852-1866. Ἀνέπτυξε ἔντονη ἐθνικὴ δράση καί οἱ ὀθωμανοί, τὸν ἐξόρισαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καί τὴν Τραπεζοῦντα, ἀπὸ ὅπου ὅμως κατάφερε νὰ ἀποδράσει καί νὰ καταφύγει εἰς Ἀθήνας καί κατοπιν εἰς τὴν Κρήτη.

⁸ Ὁ Παρθένιος Κελαϊδῆς (1830-1905), Ἀρχιμανδρίτης - Ἀγωνιστὴς τῆς Ἐλευθερίας. Γεννήθηκε εἰς τὸ Μουρί Σφακιῶν καί κατὰ κόσμον ὀνομαζόταν Παναγιώτης. Ἀφιέρωσε ὅλη τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Κρήτης. Ὑπῆρξε πρωταγωνιστὴς τῆς ἐπανάστασης τῶν ἐτῶν 1866-69. Διετέλεσε Πληρεξούσιος τῶν Σφακιῶν κι ἔγραψε πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους ἡγέτες πολλὰ γράμματα γιὰ τὸ δίκαιο τοῦ ἀγῶνα τῆς Κρήτης. Συνελήφθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀλλὰ κατάφερε νὰ διαφύγει εἰς τὴν Ἰταλία. Συμμετείχε καί εἰς τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1878. Τὸ 1880 ἐκλέχθη Ἐπίσκοπος Κισάμου καί Σελίνου, μὰ δέν ἀπεδέχθη τὴν ἐκλογή του λέγοντας ὅτι μπορεῖ νὰ προσφέρει περισσότερα ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Κρήτης.

καταγράφεται ξεκάθαρα συνήθως, άλλοτε δέ και με τρόπο κεκαλυμμένο. Ίδιαίτερο ενδιαφέρον κατέχουν κι οί παρεμβάσεις τους κατά τίς έκλογές τῶν Ἀρχιερέων. Μέ πολλές μεθόδους θεμιτές και ἀθέμιτες προσπαθοῦν νά ἐπηρεάσουν τά ἐκκλησιαστικά πράγματα και φυσικά ἀποτελεσματικότερος δρόμος ἢ ἐπιλογή τῶν ἀρίστων προσώπων. Ἐτσι κατανοοῦμε ἐνδεχομένως, γιατί οί Ἐπίσκοποι πού ἐξελέγησαν, δέν γίνονται δεκτοί ἀπό τούς χριστιανούς.

Ἡ πολιτική ἐπομένως τοποθέτηση τῶν ὑποψηφίων Ἀρχιερέων ἦταν παράγοντας καθοριστικός γιά τήν τύχη τους εἰς τίς ἐκλογές τῆς Συνόδου. Νά ἀναφέρω στό σημεῖο αὐτό ἱερό τῆς Ἐκκλησίας μας Κανόνα πού ἀπαγορεύει τήν συμμετοχή και τήν παρέμβαση τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων εἰς τήν ἐκλογή τῶν Ἐπισκόπων και σχετικῶς προβλέπει «ἀφοριζέσθω» γιά τούς λαϊκοὺς παραβάτες και «καθαιρείσθω» γιά τούς κληρικούς.

Συγκεκριμένα ὁ Ἀποστολικός Κανὼν Λ' ὀρίζει: «Εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς ἐκκλησίας γένοιτο, καθαιρείσθω, και ἀφοριζέσθω· και οί κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες». Ποιός τόν γνωρίζει σήμερα ἢ και χτές πόσοι τόν ἐφάρμοσαν, ρητορικό θά ναι ἐρώτημα. Ἄνευ σχολιασμοῦ.

Παρόμοια⁹ προβλέπει και ὁ ἱερός Κανὼν γ' τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Βέβαια νά προλάβω τούς βιαστικούς ἐνδεχομένως ἀναγνώστας και νά διευκρινήσω ὅτι οί ἱεροὶ Κανόνες δέν λειτουργοῦν μαγικά, αὐτόματα, ἀπόσωπα, ἀλλά χρειάζεται τό ἀρμόδιο ἐκκλησιαστικό ὄργανο νά τηρήσει κατ' ἀκρίβειαν ἢ κατ' οἰκονομία τό περιεχόμενό τους. Φυσικά ὑπάρχουν και οί σιωπηρές παραβάσεις κατά τήν ἔνοχη ἢ συνένοχη σιωπή.

Πότε θά κατανοήσουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας ἐπέδειξε προσοχή και αὐστηρότητα σέ διοικητικά και λοιπά θέματα, πού ξεφεύγουν ὑποπτα τῆς σημερινῆς προσοχῆς, ὅσων τάχα σκανδαλίζονται γιά τήν περιφρόνηση τῶν ἱερῶν Κανόνων, παραμένει ἀνοιχτό ἐρώτημα. Ἡ ἀντικανονικότητα σέ σοβαρά θέματα χάνεται και σήμερα, καθῶς κάποιοι μεριμνοῦν μόνο γιά τήν

⁹ Κανὼν Γ' τῆς τῆς ἐν Νικαία Ἁγίας και Οἰκουμενικῆς Ζ' Συνόδου (787 μ.Χ.) «Πᾶσαν ψῆφον γινομένην παρὰ ἀρχόντων, ἐπισκόπου, ἢ πρεσβυτέρου, ἢ διακόνου, ἄκυρον μένειν, κατὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα· Εἴ τις ἐπίσκοπος, κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατῆς ἐκκλησίας γένηται, καθαιρείσθω, και ἀφοριζέσθω, και οί κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες. Δεῖ γάρ τὸν μέλλοντα προβιβάζεσθαι εἰς ἐπισκοπήν, ὑπὸ ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι· καθῶς παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν ἐν Νικαία ὤρισται ἐν τῷ κανόνι τῷ λέγοντι· Ἐπίσκοπον προσήκει, μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθιστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἶη τὸ τοιοῦτο, ἢ διὰ κατεπίγειουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξάπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους· (συμψήφων γινομένων και τῶν ἀπόντων, και συντιθεμένων διὰ γραμμάτων), τότε τήν χειροτονίαν ποιείσθαι. Τὸ δὲ κύρος τῶν γινομένων, δίδοσθαι καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ».

λεγομένη «ήθικη» καθαρότητα, σαφώς είναι οι ὄντως καί κατ' οὐσίαν ἀνήθικοι σύγχρονοι φαρισαῖοι, οἰασδήποτε κλάσεως.

Κατά τίς ἐκλογές τῶν Ἀρχιερέων, παράλληλα φαίνεται πῶς δέν ἀπουσιάζουν καί οἱ οἰκονομικές παρεμβάσεις προκειμένου νά ἐπηρεάσουν θετικά τήν ἐκλογή κάποιου προσώπου¹⁰. Εἰς τίς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διαφαίνεται ἡ προσπάθεια νά ὑποστηριχθοῦν¹¹ κάποια ἀπό τά ὑποψήφια πρόσωπα, ἐνῶ τήν ἴδια στιγμή γιά κάποια ἄλλα, ἐκφράζεται ἔντονη κριτική¹², ἀρνητική σαφῶς, ὥστε νά ἀποδειχθεῖ ἐπαρκῶς ἡ ἐπιθυμητή ἀκαταλληλότητα τους, ἡ ὑπαρκτή ἢ ἡ τεχνητή.

Φαίνεται ὁμως πῶς τό Ἐπισκοπικό ζήτημα τελικά δέν ἦταν εἰδικό ἢ ὑποκειμενικό ζήτημα προτίμησης καί ἀρνησης ἐνός συγκεκριμένου προσώπου, οὔτε πολλῶν μαζί. Ὑποστηρίζεται ὅτι πρόκειται γιά ζήτημα ἢ θέμα εὐρύτερο καί σπουδαιότερο. Χαρακτηρίζεται δηλαδή, ζήτημα γενικότερο καί ὑπόθεση συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ εἰς τίς ἐκλογές τῶν Ἐπισκόπων, κατά προνομιακῆν παραχώρησιν καί ἔθος. Ἐπομένως, ὅταν κάνουμε λόγο καί ἀναφορές εἰς τό Ἐπισκοπικό ζήτημα γνωρίζουμε πῶς «δέν πρόκειται οὔτε περί τοῦ Μπρα-

¹⁰ Ὁ Μ. Πλουμῆς σέ ἐπιστολή του πρὸς τόν Παρθένιο Κελαϊδῆ ἔγραφε: «Τά ἐκ Κρήτης νεώτερα εἶναι τά ἐξῆς, ὁ κοινός ἡμῖν φίλος Γρηγόριος Παπαδοπετράκης ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος ἱεροσητείας τήν 3^{ην} ἰσταμένου λέγουν δέ τινές ὅτι ἔδωκε 800 λίρας τοῦ Μητροπολίτου, ἀλλά τοῦτο εἶναι ἀπλή φήμη». *Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης*, Ἰστ. Συλ. 252, Π. Κελαϊδῆ, *Ἀλληλογραφία 1878-87*, ἀρ. ἐπίσ. 579, Ἀθήνα 20 Φεβρ. 1880.

¹¹ Ἡ ὑποστήριξη αὐτῆ διαχρονικά περιγράφεται ἄλλοτε θετική, μέ βοήθεια πρὸς τοὺς ἐπιθυμητούς, δυστυχῶς ὁμως καί ἀρνητικά μέ κατασκευή ψευδῶν κατηγοριῶν, ἀνυπαρκτῶν «πτωμάτων» καί πολλῶν «ψωμάτων», κατά τρόπον ἀπάνθρωπο καί μέθοδον διαβολικῆν κατά κυριολεξίαν.

¹² Φοβοῦμαι πολλές φορές καί ἄδικη, διότι κάποιοι προκειμένου νά ἐξοντώσουν τά νομιζόμενα ἀντίπαλα πρόσωπα, ξεπέρασαν σέ ἀδίκες καταδίκες, κρυφές καί ἀνομολόγητες, ἀκόμη καί τοὺς μακαριστοὺς Φαρισαίους τῶν χρόνων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τί κι ἂν ὀρίζει σήμερα καί ἀπό ἐτῶν ἡ Οἰκουμενική Διακήρυξη γιά τά Ἀνθρώπινα Δικαιώματα τοῦ Ὄργανισμοῦ τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν ὅτι «Κάθε κατηγορούμενος γιά ποινικό ἀδίκημα πρέπει νά θεωρεῖται ἀθῶος, ὡσὸτου διαπιστωθεῖ ἡ ενοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε ποινική δίκη, κατά την οποία θα του ἔχουν εξασφαλιστεῖ ὅλες οἱ ἀπαραίτητες γιά την υπεράσπισή του εγγυήσεις», ἄρθρο 11 παρ. 1. Νομίζω ὀφείλουμε νά μνημονεύουμε τόσες καί τόσες ψυχές πού τίς ἔκαναν νά ὑποφέρουν μέ ἀδίκες τιμωρίες, χωρίς ποτέ νά μάθουν γιάτί κατηγορήθηκαν, γιάτί καταδικάστηκαν καί σέ πόσα ἔτη ἀδικῆς ταπεινώσεως τοὺς καταδίκασαν ἄδικα, ἄγνωστοι «δικαστές», προσβάλλοντας θεμελιώδη ἀνθρώπινα δικαιώματα ζωῆς, τιμῆς καί ἀξιοπρέπειας, πού εὐτυχῶς σήμερα διασφαλίζονται ἀπό τήν Εὐρωπαϊκῆ Νομοθεσίᾳ καί τό Ἐνωσιακό Δίκαιο, ἀλλά καί πάλι πόσοι προστρέχουν νομίμως στά ἀρμόδια Δικαστήρια πρὸς ἐξασφάλιση τῶν δικαιωμάτων καί τοῦ Δικαίου τους...Πόσοι ἀπέθαναν «ἀτιμασμένοι», τεταπεινωμένοι, συκοφαντημένοι ἀπό τάχα «καθαροὺς» ἀδελφούς των πρὸς δήθεν ὄφελος τῆς κοινωνίας καί τῆς Ἐκκλησίας τοῦ κολαφισμοῦ καί μαστιγῆς ὑπομείναντος Κυρίου ἡμῶν τῆς Δόξης.

ουδάκη ούτε περί του Νικάνδρου προσωπικῶς, ἀλλά περί τῶν προνομίων τοῦ κρητικοῦ λαοῦ τοῦ νά ὑποδεικνύει τόν ἐπίσκοπον, προνόμιον ὅπερ παρεβίασεν ὁ Μητροπολίτης»¹³.

Ἀπό μία ἐπιστολή τοῦ Κ. Χ. Λουκάκη πρὸς τόν Παρθένιο Περίδη¹⁴, τῆς 15-01-1879, μαθαίνουμε ὅτι οἱ Ἀντιπρόσωποι, θά λέγαμε σήμερα οἱ πολιτικοὶ Ἄρχοντες τῶν Ἐπαρχιῶν Κισάμου καὶ Σελίνου καὶ ὅσοι ἄλλοι παρευρίσκονταν εἰς τίς ἐν λόγῳ Ἐπαρχίες, ἔγραψαν κι ἀπέστειλαν ἐπιστολή πρὸς τόν Μητροπολίτην Κρήτης, προκειμένου νά μὴν προχωρήσει εἰς τὴν ἐκλογή νέου Ἐπισκόπου Κισάμου, χωρὶς νά λάβει ὑπόψιν του τὴν προτίμηση τῶν ἀνθρώπων τοῦ τόπου ἐκείνου, διότι δέν θά δεχτοῦν Ἐπίσκοπο πού δέν τόν ἐξέλεξαν οἱ ἴδιοι καὶ πού δέν θά εἶναι ἐπιπλέον γεννημένος ἐκεῖ¹⁵.

Γιὰ τὴν ὀρθότερη κατανόηση τῶν Προνομίων καὶ τοῦ εὐρύτερου τρόπου διοικήσεως τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, χρειάζεται νά κατανοήσουμε τὴν κοινωνία τῆς Κρήτης, εἰς τὸ πλαίσιο τῆς Ἐθναρχούσας Ἐκκλησίας, ὑπὸ τοὺς θεῖους καὶ ἱερούς Κανόνας μὲν καὶ τοὺς πολιτικούς νόμους, ἀλλὰ καὶ τῆς λεγομένης Ἐθναρχικῆς νομιμότητας, ἱερῶν Παραδόσεων καὶ τῶν ἐθίμων. Τὰ τέλη τοῦ 19^{ου} αἰῶνα τὸ μιλλέτ τῶν Ὀρθοδόξων ἔχει ἐπικεφαλῆ τόν ἐκάστοτε Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη καὶ διοικεῖται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Νομοκανονικῆς Ὀρθοδόξου Παραδόσεως, μὲ τὰ Πρόνοια καὶ τοὺς Γενικούς Κανονισμούς¹⁶.

Ἡ παρέμβαση, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ ἐπέμβαση τοῦ κλήρου, τοῦ πιστοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων σὲ ἐκλογές Ἐπισκόπων ἦταν σύνηθες φαινόμενο, καθιερωμένο ἀπὸ ἐτῶν, προφορικό ἔθιμο καὶ παραδεδομένη πλέον πράξις, συναγωνίστρια τῆς Κανονικότητος θά τολμοῦσε κάποιος νά γράψει. Ἡ συγγένεια, οἱ φιλικές σχέσεις καὶ οἱ γνωριμίες μὲ πρόσωπα, πού ἀνήκουν εἰς τὴν ἄρχουσα τάξη ἢ πού συνδέονται μὲ αὐτούς, πού ἀσκοῦν ἐξουσία ἐπέδρασαν καταλυτικὰ εἰς τὴν ἐπιλογή κι ἐκλογή τῶν προσώπων¹⁷.

¹³ Ἰστ. Ἀρχ. Κρήτης, Ἀρχ. Χατζὴ Μιχάλη Γιάνναρη, Ἰστ. Σουλ. 24, 4 Τ.Δ. 1881, Χανιά, 11 Μαΐου 1881.

¹⁴ Ὁ Παρθένιος Περίδης μεταξύ ἄλλων «εἶχε συστήσει Ἑλληνικὸν σχολεῖον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σελίνου» Λιόνη Ἰ., Ἀπομνημονεύματα Παρθενίου Περιίδου, Ἡ Κρητικὴ Ἐπανάστασις τοῦ 1866, ἐν Ἀθήναις 1900, 26.

¹⁵ «Οἱ ἀντιπρόσωποι Κισάμου καὶ Σελίνου, καθὼς καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τούτων ἐνταῦθα παρεπιδημούντες ἔγραψαν ἐπιστολήν, πρὸς τόν Ἅγιον Κρήτης νά μὴ προβῆ εἰς χειροτονίαν ἐπισκόπου Κισάμου, ἄνευ τῆς γνώμης καὶ τῆς ψήφου τῶν μνημονευθειῶν ἐπαρχιῶν, διότι δέν θέλουσι δεχθῆ ἐπίσκοπον μὴ ἔχον τὴν ψήφον αὐτῶν, καὶ μὴ γεννηθέντα ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς ἐν λόγῳ ἐπισκοπῆς», Ἀρχεῖο Ἰ. Μονῆς Γωνιάς, Ἀλληλογραφία τοῦ Παρθενίου Περιίδου διὰ τὴν ἱστορία τῆς Κρήτης, ἀρ. ἐγ. 78.

¹⁶ Β. Σταυρίδης, Ὁ Συνοδικὸς θεσμὸς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Θεσσαλονίκη 1986, 561-576.

¹⁷ Γιὰ παράδειγμα σὲ ἐπιστολή τῆς ἐποχῆς διαβάζουμε «Σήμερον χειροτονεῖται ὁ νέος

Οί κάτοικοι τῶν Ἐπαρχιῶν, πού χήρευαν, ἐξεδήλωναν ὄχι ἀπλά τήν εὐχή νά ἐκλεγεί κανονικῶς ὁ ὑποψήφιος, πού ἐκείνοι ἔθεται, ἀλλά ἐξέφραζαν σαφῶς τήν προτίμησή τους πρὸς τόν Μητροπολίτην Κρήτης καί πρὸς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἀρμοδίως καί πανεπίσημα διά γραμμάτων καταλλήλων. Μάλιστα γιά τό σκοπό αὐτό συγκέντρωναν, δημοσίευαν καί κοινοποιούσαν εἰς τίς ἀρμόδιες Ἀρχές πλῆθος ὑπογραφῶν ἐπιφανῶν καί λοιπῶν κατοίκων.

Κάποιος, ἀδόκιμα ἐνδεχομένως, θά μπορούσε νά μιλήσει γιά ἓνα πνευματικό ντόπινγκ ἢ γιά ἐξαρτημένα ἀπό τήν ἐξουσία πρόσωπα, ξεκάθαρα γιά κάποιον ἐμφανή ἢ κεκαλυμμένο ψυχολογικό καταναγκασμό κλπ, καθῶς μέ ψήφους, ὑπογραφές, ἠθικές βιτρίνες, μέ οὐσίες, δηλαδή εἰδικά φαγητά (νησιτίσιμα ἐνδεχομένως) καί (συγκεκριμένα, ὀρισμένης ποσότητος) πιοτά, περιμένουν σέ κάθε ἐποχή, τέτοια πρόσωπα, νά ἐπιτύχουν ἄμεμπτες δῆθεν καταστάσεις. Ὁ ἀγών αὐτός ἐλάχιστες φορές ἐλάμβανε καί τόν χαρακτήρα προεκλογικῆς περιόδου δυναμικῆς καί παρεκτρεπομένης εἰς μερικά σημεῖα.

Πόσοι πραγματικά κατηγορήθηκαν σάν λίγοι, ἀνεπαρκεῖς, ἀνήθικοι, χαμένοι, τότε καί ἄλλοτε, δυστυχῶς δέν τά καταγράφει ἡ ἱστορία, μολοντί ἐξοντῶθηκαν μεγάλες μορφές ἀλλά καθόλου διάσημες, δέν ἔμειναν στήν ἱστορία. Μοῦ θύμησαν τίς αὐτοκρατορικές καί βασιλικές οἰκογένειες ἐκεῖνες πού γιά νά ἐπικρατήσῃ ὁ πρωτότοκος ἢ ὁ δευτερότοκος, ὁ ἐπιθυμητός διάδοχος τοῦ θρόνου, ἐξόντωνσαν¹⁸ χριστιανικά ὅλα ἢ μερικά (τά πιό δυνατά) ἀπό τά ἀδέρφια του. Εὐτυχῶς αὐτά ἀφοροῦν τό Ἐκκλησιαστικό Δίκαιο μόνον κι ὄχι τό Κανονικό Δίκαιο ἢ τήν Ἐκκλησιαστική Ἱστορία, ἀκόμη.

Κατηγορήσαν, ἐξόρισαν, «ἔθαψαν»¹⁹, ἀνθρώπους νομίζοντάς τους ἀντι-

ἐπίσκοπος Κισσάμου καί μεθαύριον ὁ Κυδωνίας. Ὁ μὲν πρῶτος ἦτο διάκονος τοῦ νέου Μητροπολίτου Κρήτης, ὁ δέ δεύτερος εἶναι ὁ γνωστός σας ἠγούμενος τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς! Οἱ δυστυχεῖς χριστιανοὶ ἐζήτησαν τοὺς προηγουμένους τῆς Ἁγίας Τριάδος Γρηγόριον ἢ τὸν Ἀρχιμανδρίτην τοῦ μακαρίτου Κυδωνίας, ἀλλ' ὁ Χαμέτης καί ὁ Πετρίδης ἠνάγκασαν τόν Μητροπολίτην νά ἐκλέξῃ τόν ἠγούμενο τῆς Χρυσοπηγῆς καθὸ ἔχοντα ἀδελφούς μωαμεθανούς καί οὐδέποτε δυνάμενος ἀντεῖπῃ εἰς τὰς ἀποφάσεις καί θελήσεις τῆς τακτικῆς ἐξουσίας». Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης, Π. Κελαϊδῆ, Ἀλληλογραφία 1866-1877, ἀρ. σὺλ. 25, ἀρ. ἐπισ. 47.

¹⁸ Ἐπιπλέον διερωτοῦμαι ὑπέρμετρα, σέ τί διαφέρουν ἀπό τοὺς ναρκομανεῖς ἢ τοὺς ντοπαρισμένους ἀθλητές ἢ καί ὄσους περιμένουν τό μαγικό χάπι, τό θαυματοργό φυλακτό, τό τυχερό κιμποσχοῖνι, γιά νά πετύχουν εὐκολα, αὐτόματα, ἀνέκοπα, τά ποθοῦμενα, ἀντί νά ἐργαστοῦν καταλλήλως συνεργαζόμενοι μέ τήν χάρι καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἀκραία μορφή κἢ ὠριγενιστικὴ προτίμησις τοῦ ἀποκόπτειν παρά τοῦ ἐγκρατεῦσθαι, ἀγωνίζεσθαι, ταπεινῶνεσθαι, μετανοεῖν ἄνευ τέλους.

¹⁹ Μεταφορικά σαφῶς, μολοντί πολλοὶ ἀρρώστησαν ἀπὸ ἀδίκες καταστάσεις καί ἔφυγαν πικραμένοι καί ἀδικημένοι, ἐνῶ ἄλλοι κατάφεραν μέ τήν Χάρι τοῦ Θεοῦ νά δοῦν τοὺς

πάλους σέ κάθε εποχή, χτές και μέχρι σήμερα. Αύριο εὐελπιστῶ ὄχι, ποτέ ξανά, τέτοια φρίκη, ποτέ ξανά τόσες ἀδικίες. Μέρος δράσης και ἀντίδρασης εἰς τά χέρια ὄλων μας, πρωτίστως δέ εἰς τά χέρια τῶν εἰδικῶν μελετητῶν και ὑπευθύνων ἐρευνητῶν. Ἡ διοίκηση, Ἐκκλησίας και Πολιτείας, ἀνάγκη ἔχει ἀπό ὀξυδερκή, ἀδιάφθορα, δίκαια και ἔξυπνα πρόσωπα, πού ἀναγνωρίζουν φίλους τους ὄλα τά παιδιά τοῦ Θεοῦ, πόσο δέ μάλλον τά ἄξια και κατάλληλα γιά κάθε ἐργασία, θέση και ζήτημα.

Ἀντίπαλος εἰς τήν ἐκκλησιαστική και γενικότερη ἐνότητα οἱ ἀδικοῦντες και οἱ παραβάτες τοῦ Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας και τῆς κοινωνίας ὄλης. Συγχρόνως ὄμως εἶναι ἀμέτρητοι κι ὄσοι δέν παραδόθηκαν στίς ἀδικίες, ἀλλά ἀγωνίστηκαν θυσιαστικά γιά τό κοινό καλό, μέ ἀγώνες γνωστούς κι ἀθέατους, ἐνάντια σέ «θηρία» ἀνήμερα κατά τό λαϊκόν τῆς κρητικῆς παραδόσεως. Καθώς διαβάζουμε εἰς τά ἀπομνημονεύματα τοῦ Παρθενίου Περιίδου «Οἱ χρηστοί, οἱ ἱκανοί και οἱ τίμοι δέν ἀριθμοῦνται ἐν Κρήτῃ ἐπί τῶν δακτύλων, ὁ εἶς ἐσάπη εἰς τήν ἐξορίαν κατόπιν ἱεροεξεταστικῶν μαρτυριῶν, πρόμαχος τῆς ἐθνικῆς ἰδεάς, ἕτερος ἠγωνίσθη διά τοῦ καλάμου και τοῦ ὄπλου κατά τῆς τυραννικῆς δεσποτείας, ἕτερος περιεφρόνησε χρυσίον και τιμάς χάριν τῆς πατρίδος και ἄλλος ἄλλας πολυτίμους ὑπηρεσίας προσέφερεν ὑπέρ τῆς ἀγιωτέρας τῶν ἰδεῶν»²⁰.

«σταυρωτές» τους νά δικάζονται μέσα στήν φωτοχυσία τῆς Ἀναστάσεως! Δικαιώθηκαν πολλοί, ἀναμένεται ἀκόμη περισσότεροι νά δικαιωθοῦν. Δυστυχῶς παραμένουν κάποιοι ἀκόμη σέ βιτρίνες, ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως και ἐπιφανειακῆς συμπεριφοράς, χάνοντας τήν οὐσία και τόν Παράδεισο, τήν τρυφή τῆς θείας και ἀνθρωπίνης δικαιοσύνης, τήν χαρά τῆς σωτηρίας. Κάποιοι πολύ ἀδύνατος, σχεδόν κοκαλιάρης, κατά τό λαϊκῶς λεγόμενον, κληρικός αὐτοπαρουσιάζεται και τόν προβάλουν τυφλά σάν ἰδανικό μοντέλο ὑπερασπίσεως και ἐκφραστής καλεῖται τοῦ κρητικοῦ μοναχισμοῦ, μηδεμία σχέση ἔχοντας ὄμως μέ τήν Κρήτη και τήν Τοπική Ἐκκλησιαστική Παράδοσή της, ἀλλά τολμῶ νά πῶ κι ὄλης τῆς Ὀρθόδοξίας. Ἐνῶ φαίνεται πράος, κρύβει μεγάλη πονηρία κι ἐσωκλείει σκοπιμότητες ἄσχετες πρὸς τήν Ὀρθόδοξη Θεολογία, ἄσχετός τῆς ὄποιας και τυγχάνει. Ἐντύπωσή μου ἔκανε κάποιος ἄνθρωπος πού χαρακτήριζε τόν σχεδόν «ἀποσκελετωμένο» σάν μεγάλο θεολόγο, χωρίς νά ἔχει ἔστω και τό πτυχίο τῆς Θεολογίας γιά τυπικούς ἐνδεχομένως μόνον λόγους. Ἀπλά ἐξυπηρετεῖ ποίος ξέρει, ἀλλότριες σκοπιμότητες, ξένες στοῦς ἀπλούς πιστούς τοῦ τόπου, ἄγνωστες τουλάχιστον σέ ἐμένα προσωπικῶς, πού δεκαετίες σπούδασα και διδάσκω Ὀρθόδοξη Θεολογία. Ἐφτασε κάποτε και στό σημείο νά ἀμφισβητήσῃ τήν Ὀρθόδοξη τῆς Θεολογίας μου, ἐπειδή διδάξα σχεδόν δεκαετία Ὀρθόδοξη Θεολογία σέ Καθολικό Πανεπιστήμιο τῆς Ρώμης. Ἡ εὐσεβοφάνεια φαίνεται διαχρονικά πουλáει και διαφημίζεται συστηματικά, ἢ ἠθικοβιτρίνα ἐξαπατᾷ ἄληκτα. Νά πῶ ὄτι τόσα χρόνια εὐρισκόμενος στήν καρδιά τοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ, τήν π. Ρώμη, δέν συνάντησα τόση προχειρότητα, τόση αὐθαιρεσία, ἀλλά ἀναμφίβολα ἐμφανή σοβαρότητα. Σέ ἐμᾶς τότε θά πάσουν νά μᾶς ξεγελοῦν τά φαινόμενα, νά μᾶς γοητεύουν τά φαντάσματα, νά μᾶς κερδίζουν τά ψέματα, εἰλικρινά δέ ξέρω.

²⁰ Λιόνη Γ., Ἀπομνημονεύματα Παρθενίου Περιίδου, Ἡ Κρητικὴ Ἐπανάστασις τοῦ 1866, ἐν Ἀθήναις 1900, 15

3. Η χηρεία του θρόνου Κισσάμου και Σελίνου κι ο δρόμος της διαδοχής

Στά Χανιά, η έφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στις 24 Μαΐου 1880, έγγραφε ότι «ἀπό τινος χρόνου χηρεύει ἡ θέσις τοῦ ἐπισκόπου τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου»²¹. Ἀναφέρει ἐπίσης ἡ έφημερίδα ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου πολλές φορές ἐκδήλωσαν τὴν εὐχή τους νά ἀναπληρωθεῖ τὸ κενὸ τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχιερέως καὶ ἔθεσαν ὑποψήφιο τὸν ἐκ τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος τῶν Τζαγγαρόλων Γεράσιμο Σφακιωτάκη. Μάλιστα, τὴν πρότιμηση τους πρὸς τὸ πρόσωπο αὐτὸ οἱ κάτοικοι τῶν δύο Ἐπαρχιῶν τὴν ἐκδήλωσαν ζωηρά καὶ τὴν ἐξέφρασαν σαφῶς πρὸς τὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, μαζί με περισσότερες ἀπὸ δύο χιλιάδες ὑπογραφές, πού συνέλλεξαν.

Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ προσπάθεια, πού ἔγινε, νά «ἐξευρεθῆ πρόσωπον φέρον ἐν ἑαυτῷ τὰ ὑπὸ τῶν ἀποστολικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ἀπαιτούμενα προσόντα διὰ νά καταλάβῃ τὸν ἐπισκοπικὸν θρόνον». Περιγράφεται ὁ καλὸς Ἐπίσκοπος στὴν πρὸς Τίτον Ἐπιστολή²² καὶ σέ σχετικὰ μνημεῖα τῆς νομοκανονικῆς μας παράδοσης.

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ συγκεντρώθηκαν στὰ Χανιά ὅλοι οἱ δήμαρχοι, πάρεδροι καὶ πρόκριτοι καὶ τῶν δύο Ἐπαρχιῶν καὶ «κοινῇ αὐτῶν συνεδριάσει ἐξελέξαντο ὡς ἐπίσκοπον αὐτῶν παμψηφεῖ τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα Παρθένιον Περίδην ἄνδρα συγκεντροῦντα ἐν ἑαυτῷ ἅπαντα τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα»²³.

Στὴ συνέχεια συνέταξαν ἔγγραφο τῆς ἐκλογῆς καὶ τὸ ὑπέβαλαν στὴ Κυβέρνηση. Ὅπως χαρακτηριστικὰ σημειώνεται στὴν έφημερίδα: «Ἡ Α. Ἐξ. ὁ Γενικὸς Διοικητὴς ὑπεσχέθη νά ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα, ὁ δέ Ἐξ. Χαμητ βέης Σύμβουλος τῆς νομαρχίας προσηνέχθη μετὰ μεγίστης ἀβρότητας εὐχαριστήσας αὐτοὺς διὰ τῶν τρόπων του καὶ ὑποσχεθεὶς ὡσαύτως τὴν σύμπραξιν του».

Τὸ κείμενο τῆς ἐκλογῆς καὶ ἡ ἀναφορὰ ἀκολουθοῦν:

«Συνελθόντες σήμερον τῇ 21 Μαΐου τοῦ 1880 σωτηρίου ἔτους ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑλληνικῆς Σχολῆς Χανίων οἱ δήμαρχοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου, ὡς καὶ οἱ πρόκριτοι ἀμφοτέρων τούτων, ἐξελεξάμεθα, μετὰ ὄριμον σκέψιν, ἅπαντες ἀπὸ κοινοῦ τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα ὀσιολο-

²¹ *Τὰ Ἄπτερα*, 24 Μαΐου 1880, ἀρ. φ. 4.

²² «δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ», Ττ. 1, 7-8.

²³ *Τὰ Ἄπτερα*, 24 Μαΐου 1880, ἀρ. φ. 4.

γιώτατον κ. Παρθένιον Περίδην ἐφ' ᾧ καὶ ἐγένετο τό παρόν πρακτικόν ἐκλογῆς, ὅπερ δίδεται εἰς τοὺς ἀρμοδίους πρὸς ἐνέργειαν τῶν παραιτέρω.
Ἐν Χανίοις τῇ 21 Μαΐου 1880.

Οἱ δήμαρχοι καὶ πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου.

Ἐξοχώτατε,

Μετὰ σεβασμοῦ ὑποβάλλομεν τῇ Ὑμ. Ἐξοχότητι οἱ ὑποφαινόμενοι Δήμαρχοι καὶ Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου ὅτι συνελθόντες πρὸς εὔρεσιν προσώπου κεκτημένου τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα ὅπως προχειρισθῆ Ἐπίσκοπος εἰς τὸν χηρεύοντα ἐπισκοπικόν θρόνον τῶν δύο τούτων ἐπαρχιῶν ἐξελεξάμεθα ἅπαντες ὁμοφώνως τὸν ἐν Ἀθήναις διαμένοντα ὀσιολογιώτατον κ. Παρθένιον Περίδην, διό καὶ παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμ. Ἐξοχότητα, ἴνα, εὐαρεστηθεῖσα, συστήσῃ θερμῶς τὴν ἐκλογὴν ἡμῶν ταύτην εἴτε τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς νήσου Ἀρχὴν, καὶ διατελοῦμεν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ.

Ἐν Χανίοις τῇ 21^η Μαΐου 1880.

Οἱ Δήμαρχοι καὶ Πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου»²⁴.

Στὴν ἴδια ἐφημερίδα, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 14 Ἰουνίου 1880, δημοσιεύτηκε ἡ ἀπάντησις πού ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Κρήτης Μελέτιο. Ἡ ἀπόφασίς του δὲν ἦταν ἡ προσδοκώμενη γιὰ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνεται:

Ἐκινᾷ διὰ τῶν φράσεων «Τιμιώτατοι Δήμαρχοι, Δημοτικοὶ Πάρεδροι, Δημογέροντες καὶ λοιποὶ χρησιμώτατοι Χριστιανοὶ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν Κισσάμου καὶ Σελίνου, τέκνα ὑμῶν ἐν Κω λίαν ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα», ἀλλὰ δὲν ἀπαντᾷ θετικὰ στὴν ἐπιθυμία τους «εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ὀσιωτάτου Ἱερομονάχου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδος κύρ Γερασίμου Σφακιωτάκη εἰς τὴν πρό τινος χηρεύουσα Ἐπισκοπὴν Κισσάμου καὶ Σελίνου»²⁵.

Τὸ «πατρικοευχετικόν» γράμμα τοῦ Κρήτης Μελετίου ἐκδηλώνει τὴν ἐγκάρδια λύπη τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμία τους, διότι ἔκρινε ἀναγκαῖο νὰ ζητήσῃ «τάς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τῆς Μητρός Ἐκκλησίας περὶ τοῦ πρακτέου»²⁶.

Ὁ Κρήτης δικαιολογεῖ τὴν πράξιν του αὐτῆ, γράφοντας ὅτι οἱ Χριστιανοὶ πού κατοικοῦν στίς ἐν λόγω ἐπαρχίες δὲν ἔχουν ὅλοι τὴν ἴδια ἀποψη καὶ οὔτε τὴν ἴδια διάθεσιν περὶ τοῦ πρακτέου²⁷. Διότι, ὅπως συνεχίζει, ἔλαβε καὶ ἄλλη

²⁴ Ὁ.π.

²⁵ *Τὰ Ἄπτερα*, 14 Ἰουνίου 1880.

²⁶ Ὁ.π.

²⁷ Ὁ.π. «οἱ Χριστιανοὶ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν τούτων οὐκ εἰσὶ μίᾳς καὶ τῆς αὐτῆς γνώμης καὶ διαθέσεως».

αναφορά από Δημάρχους τῶν δύο εἰρημένων ἐπαρχιῶν καί δύο ἀντίγραφα ἐγγράφων, δηλαδή τό πρακτικό τῆς ἐκλογῆς τοῦ Παρθένιου Περίδη, πού διέμενε στήν Ἀθήνα καί τῆς σχετικῆς ἀναφοράς, πού ἐπιδόθηκε στόν Γενικό Διοικητή τῆς Κρήτης²⁸.

Ἐπομένως καί γιά τόν λόγο αὐτό, συνιστᾶ νά κάνουν ὑπομονή μέχρι νά λάβει ἀπάντηση τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, δηλαδή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς τήν ὁποίαν καί διαβιβάζει «τά σχετικά ἔγγραφα, καί μέ τῆς ὁποίας τὰς διαταγὰς ὀφείλομεν νά συμμορφωθῶμεν»²⁹. Ἐπιπλέον προτρέπει πατρικῶς τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν νά ἔχουν κατά νοῦ τό ἠθικό συμφέρον τοῦ τόπου καί νά παραμείνουν καλοὶ χριστιανοὶ καί καλοὶ πολίτες. Ἡ ἔννοια τοῦ ἠθικοῦ συμφέροντος τοῦ τόπου, σήμερα ἐνδεχομένως νά μὴν εἶναι τόσο σαφῆς ὡς ἔκφραση, ἀλλὰ τότε κατείχε ξεκάθαρη σημασία, ἄνευ μηδεμίας ἀνάγκης περαιτέρω ἐπεξηγήσεως τῆς φράσεως.

Μέ τόν τρόπο αὐτό, δηλαδή μέ τήν ἀξιοπρεπή συνδιαλλαγή καί «συνετῶς πολιτευόμενοι» θά ἐφέλκυσουν τοὺς ἐπαίνους τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας «καί τήν ὑπόληψιν καί ἀγάπην τῶν τε ἔσω καί ἔξω ὁμογενῶν».

Τελειώνει τό ἐν λόγῳ γράμμα, ἐκφράζοντας χρηστὲς ἐλπίδες γιά τήν πρόθυμη ἀποδοχή ἀπὸ μέρους τους τῆς προτροπῆς του, «Ἐν Ἡρακλείῳ τῇ 1 Ἰουνίου 1880», ὑπογράφει δέ «+ Ὁ Κρήτης Μελέτιος ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης ὑμῶν».

4. Οἱ ἐφημερίδες «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» καί «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» γιά τήν διαδοχή τοῦ κ. Γαβριήλ στήν Ἐπισκοπή Κυδωνίας ἀπὸ τόν Εὐμένιο Ξηρουδάκη

Ὁ Τιμόθεος Καστρινογιαννάκης (1870 -1898) ὑπῆρξε ὁ τελευταῖος Μητροπολίτης Κρήτης κατά τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας. Διάδοχό του ἐξελέξε κανονικῶς τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τόν Ἐπίσκοπο Λάμπης καί Σφακιῶν Εὐμένιο Ξηρουδάκη. Ἀλλὰ ἡ νόμιμος ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις ἀρνήθηκε νομίμως νά τόν ἀναγνωρίσει. Ἀποτέλεσμα νά δημιουργηθεῖ τό λεγόμενο μητροπολιτικό ζήτημα, πού τελικῶς ρυθμίστηκε μέ τόν Νόμο, ὑπ' ἀριθμ. 276/1900, τῆς Κρητικῆς Πολιτείας.

Ἡ κανονικότητα ὑπερίσχυσε τῆς νομιμότητος κι ἔτσι ἐπῆλθε ἡ νόμιμη ἀναγνώρισις τοῦ νέου μητροπολίτου Κρήτης καί ὁ Εὐμένιος ἐνθρονίστηκε ὡς κανονικός μητροπολίτης στίς 14 Μαΐου τοῦ ἔτους 1900. Ὁ Ἐλευθέριος

²⁸ Ὁ.π. «ἐτέραν ἀναφορὰν τινῶν ἐκ τῶν ἀξιότιμων Δημάρχων τῶν δύο ἐπαρχιῶν τούτων μετὰ δύο ἀντιγράφων, ἧτοι πρακτικοῦ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις διατρίβοντος Ὄσιωτάτου κύρ Παρθένιου Περίδου καί τῆς ἐπιδοθείσης πρὸς τήν Α. Ἐξοχότητα τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Κρήτης ἀναφορὰς αὐτῶν»

²⁹ Ὁ.π.

Βενιζέλος, τότε σύμβουλος επί τῆς Δικαιοσύνης, συνέβαλε καθοριστικά, καθώς καί ἄλλες διακεκριμένες προσωπικότητες³⁰.

Στά Χανιά, οἱ ἐφημερίδες «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» καί «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» σχετικά με τήν διαδοχή τοῦ Γαβριήλ στήν Ἐπισκοπή Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ἀπό τόν Εὐμένιο Ξηρουδάκη, δημοσίευσαν πολλά ἄρθρα. Προκειμένου νά κατανοήσουμε καλύτερα τήν ὄλη προβληματική σκέψη τῶν ἀρθρογράφων τους, ἀλλά καί γιά νά συνειδητοποιήσουμε τήν ἐπίδραση τῶν πολιτικοκοινωνικῶν ἀντιλήψεων πού ἐξέφραζαν, στή διευθέτηση τοῦ λεγομένου Ἐπισκοπικοῦ ζητήματος, θά παραθέσουμε ἐνδεικτικά ὀρισμένα ἀποσπάσματα.

Ἡ ἐφημερίδα «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» ἀναφέρει (Χανιά, 30/12 ἰουλίου 1880) ὅτι μέ «τηλεγράφημα τῆς Α.Ε. τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ Κρήτης πρὸς τόν ἐνταῦθα σύμβουλον τῆς διοικήσεως, ἀνήγγειλλεν ὅτι διωρίσθη παρά τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπίσκοπος Κυδωνίας καί Ἀποκωρώνου ὁ κ. Εὐμένιος Ξηρουδάκης»³¹. Ἡ εἰδηση αὐτή, σύμφωνα μέ τήν ἐφημερίδα, διαδόθηκε ἀμέσως καί γέμισε χαρά ὅσους γνώριζαν τόν νέο Ἐπίσκοπο, ἀλλά συγχρόνως ἐξέπληξε τόν ἴδιο, διότι δέν περίμενε τήν ἐκλογή του.

Ὅπως ἀναφέρει ὁ «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» διορίστηκε «τῇ αἰτήσει τοῦ ἀποχωροῦντος ἔνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας αὐτοῦ θεοφιλεστάτου κ. Γαβριήλ, καί τῇ ὑποστηρίξει παρά τοῖς πατριαρχείοις τῆς αἰτήσεως ταύτης παρά τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ Κρήτης». Ἐκφράζεται ἡ λύπη γιά τήν ἀποχώρηση τοῦ κ. Γαβριήλ, ἐπειδή στάθηκε φιλόστοργος ποιμένας καί «διότι λόγοι ὑγείας ἀναγκάζουσιν αὐτόν εἰς τήν ἀποχώρησιν ταύτην». Ἀναγνωρίζεται ἡ προσφορά τοῦ σεβάσμιου ἱεράρχου, πού «ὁ λαός ἀκραιφνῶς ἠγάπησε καί ἐσεβάσθη κατά τό ἐνδεκαετές διάστημα τῆς ποιμαντορίας αὐτοῦ»³².

Σύμφωνα μέ ὅσα ἔγραφε ἡ ἴδια ἐφημερίδα, τῆς ἴδιας ἡμέρας, «ὁ διάδοχος τῆς Αὐτοῦ Θεοφιλίας κ. Εὐμένιος, ἀνὴρ εὐπαίδευτος καί ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κατάλληλος διὰ τήν κενωθεῖσαν θέσιν, παραιτεῖται, μὴ ἐπιθυμῶν, ὡς μανθάνομεν, νά γείνη πέτρα σκανδάλου, καθ' ὅσον κύριοι τινες ἱερώτερον μέλημα ἔχοντες τά ἴδια πάθη, περιήλθον ἀνά τήν πόλιν παριστάντες αὐτόν τοῖς ἀπλοϊκοτέροις, ὡς ἀκατάλληλον εἰς θέσιν ἐν ἧ οἱ κύριοι οὗτοι προητοίμαζον ἄνθρωπον τῆς ὀρέξεως αὐτῶν. Κυρίως δέ ἀκατάλληλος δι' αὐτούς εἶναι ὁ κ. Εὐμένιος καθ' ὅσον δέν εἶναι Κυδωνιεύς, ἀλλ' ἐκ Σφακιῶν· εἰς τοιοῦτον πολλάκις βαθμόν τά πάθη διαιροῦσι τά τέκνα μιᾶς καί τῆς αὐτῆς πατρίδος. Ἄλλ' εὐτυχῶς ὀλίγοι εἰσὶν οἱ οὕτω φρονούντες»³³.

³⁰ Παράδειγμα ἓνα θά φέρω, ἀλλά ὄχι μοναδικό, τόν λόγιο, νομομαθὴ Ἰωάννη Σκαλτσούνη (1824-1905), τόν ἐπτανήσιο, Δρ. Δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πίζας καί ἐκ τῶν συντακτῶν τῆς Κρητικῆς Νομοθεσίας.

³¹ *Νεολόγος*, 5-7/7/1880, ἀ.φ. 3418.

³² Ο.π.

Ὅπως καταλαβαίνει κανείς διαβάζοντας τό παραπάνω ἀπόσπασμα τῆς ἐφημερίδας, τά πάθη εἶχαν διαιρέσει τόσο μέρος (μικρό, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο) τοῦ ποιμνίου τῆς ἐπαρχίας τῶν Χανίων, ὥστε ὄχι ἀπλά ὑποστήριζαν τό καταλληλότερο πρόσωπο (ἢ ἐκεῖνο τῆς προτιμήσεως τους) γιά τόν ἐπισκοπικό θρόνο, ἀλλά ἔφταναν στό σημείο νά ἀσκούν κριτική. Μάλιστα ἡ κριτική αὐτή φαίνεται νά στερεῖται σοβαρότητος, ὅταν ἀναφέρεται στήν καταγωγή (Κυδωνία ἢ Σφακιά), ἀντί νά ἀφορᾶ οὐσιωδέστερα προσόντα τοῦ ὑποψηφίου, ὅπως γιά παράδειγμα τήν εὐσέβεια, τήν παιδεία, τήν κατά Θεόν πολιτεία.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1880, ὁ «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» ἀναφέρεται μέ σχετικό ἄρθρο (πού ἀμέσως ἀκολουθεῖ), στά περί τῆς παραιτήσεως τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γαβριήλ ὑπέρ τοῦ κ. Εὐμενίου. Σύμφωνα μέ ὅσα γράφει ὁ «ΝΕΟΛΟΓΟΣ», ἡ ἐφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» δέν ἀντιμετώπισαν μέ εὐχαρίστηση τόν διορισμό τοῦ κ. Εὐμενίου στήν ἐπισκοπική θέση τοῦ κ. Γαβριήλ πού μέ τήν θέληση του, προθύμως καί οἰκειθελῶς παραιτήθηκε γιά χάρη τοῦ πρώτου.

Χαρακτηριστικά, ὁ «ΝΕΟΛΟΓΟΣ», γράφει: «τινές, ἐν οἷς καί ὁ κ. συντάκτης τῶν Ἀπτέρων, ὅστις ἐκάκισεν ἐκ τῶν πρώτων τόν διορισμόν τοῦ κ. Εὐμενίου, μετέβησαν εἰς τήν μονήν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, εἰς ἣν πρός ἀλλαγὴν κλίματος μετέβη ὁ θεοφιλέστατος κ. Γαβριήλ, πρῶτον ὅπως ἴδωσιν ἂν πράγματι οὗτος πάσχη καί δεύτερον, ὅπως τῷ ἀναγγείλωσι τήν παῦσιν του! Καί περί μέν τοῦ πρώτου οὐδέν λέγω· ὅσον διά τό δεύτερον, ἤκουσαν οἱ κύριοι οὗτοι ὅτι ἡ Α. Θεοφιλία δέν ἐπαύθη, ἀλλ' ὅτι ἔδωκεν οἰκειοθελῶς τήν παραίτησιν αὐτῆς προτείνασα ὡς ἀντικαταστάτην τόν κ. Εὐμένιον, ὃν ἔκρινεν ἄξιον νά τήν διαδεχθῆ. Ἐπειδή δέ οἱ ἐπισκεπτόμενοι ἐπέμενον ὁμιλοῦντες ἐναντίον τοῦ διαδόχου του, ὁ κ. Γαβριήλ ἀπήντησεν ὅτι ἐάν ὁ κ. Εὐμένιος δέν διωρίζετο διάδοχος του, ἐκεῖνος θά ἀνεκάλει τήν παραίτησιν αὐτοῦ»³⁴.

Στίς 19 Ἰουλίου 1880 ἡ ἐφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» ἀπάντησε στά ὅσα δημοσίευσεν ὁ «ΝΕΟΛΟΓΟΣ», κι ἔγραψε γιά τήν ἐλευθερία τοῦ τύπου στήν Κρήτη, πού ἐπικράτησε μετά ἀπό τήν Σύμβαση τῆς Χαλέπας. Ἀναφέρεται δηλαδή στά προνόμια τῆς ἐλεύθερης κι ἀβίαστης ἔκφρασης τῶν ἐφημερίδων, μέ σκοπό νά ἐλέγχουν ἀνεμποδίστως τίς ὅποιες παρεκτροπές τῆς ἐξουσίας: «Διά τῆς ἐν Χαλέπα Συμβάσεως ἐκηρύχθη ὁ τύπος ἐν Κρήτη ἐλεύθερος καί τόν ὅρον τοῦτον τῆς Συμβάσεως ὁ λαός τῆς Κρήτης ἐθεώρησεν οὐσιωδέστατον ... ἐλέγχῃ μέν τάς παρεκτροπάς, αἵτινες συνήθως κρύπτον-

³³ Ὁ.π.

³⁴ Νεολόγος, 5-7/7/1880, ἀ.φ. 3418.

ται ὀπισθεν τῆς ἐξουσίας, ψέγει δέ τὴν κακίαν καὶ τὴν ἀγυρτίαν ... Τοῦ προνομίου τούτου ὁ τύπος ἠθέλησε νὰ κάμη χρῆσιν, καὶ πιστεύομεν ἀδιστακτως ὅτι εὐχαρίστως ἤχησεν εἰς τὰ ὧτα παντός εἰλικρινῶς ἀγαπῶντος τὴν πατρίδα ἢ ἔκδοσις δύο ἡμερηίδων, τῆς «βδομάδος» καὶ τῶν «Ἀπτέρων» ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται»³⁵.

Μετὰ ἀπὸ τὴν εἰσαγωγικὴ αὐτὴ ἐπεξήγηση ἡ ἡμερίδα στό ἴδιο ἄρθρο ἐπανερχεται γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά στὰ ἐπισκοπικὰ παράδοξα. Γίνεται λόγος γιὰ τοὺς «γεννήτορας» τοῦ προβλήματος καὶ ἀποκαλύπτουν «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» σχέδιο πού ὑπῆρχε γιὰ νὰ διχαστεῖ³⁶ ἡ κοινὴ γνώμη καὶ γιὰ νὰ ποδηγετηεῖ. Συγκεκριμένα, ὁ συντάκτης τονίζει τὴν συλλογὴ καὶ δημοσίευση ὑπογραφῶν τῶν κατοίκων, προκρίτων, πολιτῶν, δημογερόντων τῶν ἐπαρχιῶν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, γιὰ τὴν ὀρθὴ ἐκλογή ἐπισκόπου καὶ συνεχίζει μέ τὰ παρακάτω:

«Τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀναγράψαντες καὶ καθιερώσαντες ὡς δόγμα ἡμῶν, δέν δυνάμεθα νὰ ἐξέλθωμεν τούτων, τὰς ὁποίας θεωροῦμεν ὀρθὰς καὶ δικαίας, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐμπορούμενοι, ὠρμήθημεν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ σχεδιάσματος τῶν γεννητόρων τῶν ἐπισκοπικῶν παραδόξων ... Κατόπιν τῆς ἐκδηλώσεως τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Χανίων περὶ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς, ἡ νέα ἀποκάλυψις, ἐντυπώσεως τὴν ὁποίαν παρέστησαν δι' ἀναφορᾶς τῶν φερούσης 250 περίπου τῶν ἐπισημοτέρων πολιτῶν ὑπογραφὰς εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, κατόπιν τῶν

³⁵ *Τὰ Ἄπτερα*, 19 Ἰουλίου 1880.

³⁶ Τὸ τραγικὸ κάθε διχασμοῦ εἶναι βέβαιο, τὸ παράδοξο ὅμως εἶναι πρόσωπα ἢ τὸ χειρότερο καὶ θεσμοί, πού θὰ ἔπρεπε νὰ διαφυλλάτουν καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὴν ἐνότητα, νὰ πράγουν διχασμούς, ἐντάσεις, διενέξεις, ἀπὸ τὸ πούθενά καὶ γιὰ ἀγνώστους λόγους. Ἀπαράδεκτο ἀντὶ νὰ συμβάλουν στὴν ἐνότητα τῆς κοινωνίας, τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ σύμπαντος κόσμου, κάποιοι νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ θέσση καὶ τὴν ἐξουσία πού τοὺς ἐμπιστεύθηκε ἡ κοινωνία, ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοσμικὴ, γιὰ καλὸ σκοπὸ καὶ μάλιστα μόνιμα καὶ ἀνεξέλεγκτα, νὰ τὴν ἀσκούν ἄδικα εἰς βᾶρος προσώπων, κατασκευάζοντας ἐντάσεις νομιμοφανεῖς μὰ παράνομες. Τὰ χρόνια, πού περνοῦσα στὶς Βιβλιοθήκες καὶ τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Βατικανοῦ σκευτόμουν μέ νεανικὴ φαντασία πόσο διαφορετικὰ θὰ ἦταν ὅλα ἐὰν ἀπουσίαζαν οἱ τότες ἀδικίες, ἐφόσον ἐφαρμοζόταν τὸ Δίκαιο ἐπακριβῶς ἢ ἔστω κατ' οἰκονομίαν δίχως τυραννικὲς ἀδικίες, παρεμβάσεις ξένες στὸν ἐκκλησιαστικὸ μας χώρο, ἐπεμβάσεις ἀπάνθρωπα ἄδικες στὴν πανανθρώπινη κοινωνία. Τότε μπορούσα εὐκόλα νὰ φανταστῶ κάποιον «εἰσαγγελέα» γιὰ τὰ ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων, τῶν κρατῶν, τῶν θρησκειῶν κλπ. Σήμερα πόσα χρόνια μετὰ ἐξακολουθῶ νὰ βλέπω διχασμούς τεχνικούς καὶ ἄδικους, χωρὶς νὰ εἶναι χρήσιμη στοὺς ἀδικούντας διαχρονικὰ καὶ σήμερα μηδεμίαν ἔμπειρία ἢ γνώση εἰδική, καθὼς ἐκείνοι γνωρίζουν τὰ μικροπολιτικὰ καὶ κυριολεκτικὰ μικροσκοπικὰ συμφέροντα κι ὅσους τὰ ἐπιβάλλουν. Ἐφῆμερα ὅμως πράγματα κι ἀνίκανα νὰ κρατήσουν στὸν χρόνο. Ἡ δικαιότερα κοινωνία ἀναμένεται νὰ ἀποκαταστήσει ἀδικίες καὶ νὰ καθιερώσει τὴν ἐνότητα καὶ τὴν δικαιοσύνη Του.

ψηφισμάτων τῶν δημοτικῶν Συμβουλίῶν ἀμφοτέρων τῶν ὑπὸ τὴν Ἐπισκοπὴν ταύτην ὑπαγομένων ἐπαρχιῶν, κατόπιν ἀναφορᾶς τῆς ἐπαρχίας Ἀποκορώνου φερούσης τὰς ὑπογραφὰς τῶν δημογερόντων καὶ προκρίτων ὄλων τῶν χωρίων, ἀνερχομένης εἰς πολλῶν ἀριθμῶν ἑκατοντάδας καὶ τῆς ὁποίας ἀντίγραφον ἀπεστάλη ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν, κατόπιν ἀναφορᾶς γενικῆς ὑπογραφομένης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυδωνίας, κατόπιν τῆς ὁμολογίας τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γαβριὴλ ὁμολογοῦντος ὅτι μόνον περὶ ἐρωτήσεως ἐπρόκειτο «ἂν δηλαδὴ ἐδικαιούτο νὰ ὀρίση τὸν κληρονόμον του» χωρὶς νὰ ἀποκρύπτῃ ὅτι καὶ εἰς τοῦτο ἐξεβιάσθη καὶ ἐγένετο θύμα δόλου».

Στὴ συνέχεια, σὸ ἴδιο ἄρθρο «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στρέφονται ἐναντίον τοῦ ἀνταποκριτῆ τῆς ἐφημερίδος «ΝΕΟΛΟΓΟΣ» στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀπαντοῦν σὲ ὅσα δημοσίευσεν περὶ ἐκλογῆς ἐπισκόπου διαδόχου τοῦ κ. Γαβριὴλ χαρακτηρίζοντας τα ἀναληθῆ.

Κατὰ γράμμα ἀναφέρει: «κατόπιν λέγομεν τούτων καὶ πολλῶν ἄλλων ἐνδείξεων, δὲν ἔχομεν νὰ ἀπαντήσωμεν τίποτε εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ «Νεολόγου» τῆς Κ{πόλεως περὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐχαριστήσεως, ἥτις ἐνέπλησε δῆθεν τοὺς πάντας διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ νέου ἐπισκόπου, καθὼς οὐδέ περὶ τῆς ἐκπλήξεως ἢ ὁποία κατάλαβεν αὐτὸν διὰ τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον τοῦ ἀκούσματος.

Ἐν μόνον ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ «Νεολόγου», ὅτι δυστυχῶς δὲν χαρακτηρίζει ἡ ἀλήθεια τὰς ἀνταποκρίσεις του. Ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται διὰ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ γενικοῦ φρονήματος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ὅτι αὐτὸς σκοπίμως ἢ ἐν ἀγνοίᾳ του περιέπεσεν εἰς πλάνην περὶ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν ἐπροξένησεν ὁ τοιοῦτος διορισμός...

Ἐκ τούτου δύναται νὰ κρίνῃ πᾶς τις κατὰ πόσον ὁ φιλαλήθης ἀνταποκριτῆς ... ἔχει δίκαιον, λέγων ὅτι ἄνθρωποι τινὲς ἱερώτερον μέλημα ἔχοντες τὰ ἴδια πάθη, περιήλθον ἀνά πόλιν ὅπως παραστήσωσιν ἀκατάλληλον εἰς τοὺς ἀπλοϊκωτέρους, ὡς λέγει, τὸν προστατευόμενον του, καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶχον λέγει ἐτοιμάσει ἄνθρωπον τῆς ὀρέξεως των, ὡς διάδοχον τοῦ κ. Γαβριὴλ ... ὁ κ. ἀνταποκριτῆς τοῦ «Νεολόγου» ὅτι ὁ προστατευόμενος του κρίνεται καὶ παριστάνεται εἰς τοὺς πολλοὺς ἀπὸ τῶν ὀλίγων ἐκείνων, οὓς ὑπονίττεται, ἀκατάλληλος διότι δὲν κατάγεται δῆθεν ἐκ Κυδωνίας ἀλλ' ἐκ Σφακιῶν ... ἀπόρροια τῆς ὅλης του φιλαλήθειας, ἵνα μὴ εἴπωμεν λογικῆς ἀκρισίας, εἶναι ὕβρις καὶ βλασφημία πρὸς τοὺς κατοίκους δύο ἐπαρχιῶν καὶ μιᾶς πόλεως, οἵτινες τρέφουσι καὶ πρὸς τοὺς συμπατριώτας αὐτῶν Σφακιώτας τὴν αὐτὴν ἀγάπην καὶ τὸν αὐτὸν σεβασμὸν, ὃν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἄλλους.

Αὐτὸς οὗτος ἄρα ὁ ἀνταποκριτῆς θέλει νὰ ἐνσπείρῃ ζιζάνια καὶ διαιρέ-

σεις κακοβούλως, καί νά διεγείρη πάθη καί μίση μεταξύ τῶν τέκνων τῆς πατρίδος, καί ἴσως ἀπό σκοποῦ πράττει τοῦτο ὅπερ θεωρεῖ, ὡς συντελεστικόν εἰς τόν σκοπόν του. Οἱ θεωροῦντες τόν προστατευόμενον τοῦ κ. ἀνταποκριτοῦ ἀκατάλληλον κληρονόμον τοῦ κ. Γαβριήλ, τόν θεωροῦν, διότι ὁ ἴδιος παρεσκεύασεν τήν ἀκαταλληλότητα του, ὁ δέ λαός δέν ἔχει ἀνάγκη δημεγερωτῶν, ὡς ... ὁ διατριβογράφος νά λέγη, ὅπως σχηματίσῃ ἰδέαν περί τοῦ μέλλοντος θρησκευτικοῦ αὐτοῦ ἀρχηγοῦ ... βαυκαλίζεται ὅτι ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Γενικός Διοικητής ἐπανερχόμενος θέλει παύσει τήν δημηγερωσίαν τῶν ὀλίγων τούτων ... ὀλίγον δύσκολον, διότι οὔτε ἡ Α. Ἐξοχότης οὔτε κανεῖς ἄλλος μεταχειρίζεται τόν αὐτόν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι μέ αὐτόν, περί καταστροφῆς ἢ ὑποστηρίξεως κτηθέντων δι' αἵματος προνομίων»³⁷.

Στίς 26 Ιουλίου 1880, ἡ ἐφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» δημοσίευε σχετικά μέ τήν γνωστή καί εὐρέως φημολογούμενη διαδοχή τοῦ Κυδωνίας κ. Γαβριήλ ἀπό τόν Εὐμένιο Ξηρουδάκη, τά παρακάτω:

«Πρό δύο ἐτῶν ὁ Ἅγιος Κυδωνίας Κ. Γαβριήλ προσκάλεσε τόν Κ. Εὐμένιον Ξηρουδάκην καί μετά δακρύων παρεκάλεσεν αὐτόν νά δεχθῆ τήν ἐπισκοπικήν θέσιν χωρίς καμμίαν ἀμοιβήν χωρίς καμμίαν ἰδιοτέλειαν, ἀλλ' ἀπλῶς διά νά ἐπανορθώσῃ τήν βλάβην τήν ὁποίαν ἐπροξένησεν εἰς τό ποίμνιον του, ἔνεκα τῶν ἀντιξόδων περιστάσεων καί τῆς ὀλίγης πείρας, ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐκέκτητο πρὸς τό ποιμένειν.

Αὐτά γράφει ὁ ἀνταποκριτής τοῦ «Νεολόγου» ὀρμώμενος ἀπό τῆς ἀποκαλύψεως τῶν περί κρημνίσεως τοῦ κ. Γαβριήλ ἀπό τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου καί ἀναρρίχησεως τοῦ κ. Ξηρουδάκη σκευωριῶν, καί σχεδίων τά ὁποῖα ἀνετράπησαν ἐκ θεμελίων ἔνεκα τῆς ἐπιμόνου θελήσεως τῶν ἐπαρχιωτῶν καί τῶν πολιτῶν, ἀπόφασιν ἀκράδαντον ἐχόντων τοῦ διατηρηθῆναι τόν Ἅγιον Κυδωνίας εἰς τήν Ἐπισκοπικήν ἔδραν μέχρι θανάτου ...

Ἐάν ἐπρόκειτο νά ἐξελεχθῆ ὅτι τά ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ «Νεολόγου» περιεχόμενα οὐδέν ἄλλο εἶναι, ἢ φανερά παραμόρφωσις καί διαστροφή τῶν γεγονότων ... νά καταδειχθεῖ τό ψεῦδος καί ἡ διαστροφή τῶν πραγμάτων ... δέν θά ἐπιχειρῶμεν τό ἄχαρι ἔργον τῆς ἀναιρέσεως τοσοῦτον χονδρῶν καί παχυλῶν ψεύδεων, διότι πάντες οἱ ἀναγνόντες τήν περί ἧς ὁ λόγος ἀλληλογραφίαν ἐκάγχασαν καί ὤκτειραν τόν ἄνθρωπον ... καί αὐτός ὁ ἴδιος ὁ ἀνταποκριτής κατ' ἴδιαν ἡσθάνθη οἶκτον πρὸς ἑαυτόν ἀναμετρῶν τάς ὑπαγορεύσεις τοῦ συνειδότος ἐλέγχοντος καί ὑποδεικνύοντος αὐτῶ ...

Ὁ Ἅγιος Κυδωνίας ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ, καί ἐν ἄκρᾳ σωματικῇ εὐεξίᾳ πρό δύο ἐτῶν διατελῶν, περί πολλοῦ ἐποιεῖτο, ἵνα μὴ δώσῃ τήν παραμικράν

³⁷ *Τὰ Ἄπτερα*, 19 Ἰουλίου 1880.

ἀφορμὴν παραπόνων πρὸς τὸν λαὸν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς πόλεως, οὗ ἐτύγχανεν ἐπίσκοπος.»³⁸.

5. Ὁ θάνατος τοῦ Κυδωνίας Γαβριήλ καὶ τὰ περὶ διαδοχῆς

Στὶς 4 Σεπτεμβρίου 1880, ὁ Ἐπίσκοπος Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Γαβριήλ πού ἔπασχε ἀπὸ χρόνια ἀσθένεια πέθανε. Κατὰ γενικὴ ὁμολογία³⁹ ὑπῆρξε ἄνθρωπος ἐνάρετος, φιλοκάγαθος καὶ ἀγαπητὸς ἱεράρχης στοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας του. Ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ του προετοίμασε λαμπρὰ κηδεῖα, προκειμένου νὰ τιμήσει τὸν ἐνάρετο ποιμενάρχη πού πάλεψε μέσα ἀπὸ μύριες δυσχέρειες καὶ σέ δύσκολες περιστάσεις. Ἄλλωστε κανένας ἀπὸ τοὺς θνητούς ἀνθρώπους δὲν ὑπῆρξε ἀναμάρτητος ἢ ἀλάθητος⁴⁰.

Ἀμέσως μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Κυδωνίας ξεκίνησαν οἱ διεργασίες γιὰ τὴν διαδοχὴ του καὶ οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ νέου ἐπισκόπου. Μεγάλο ἐνδιαφέρον ἐκδηλώθηκε ἀπὸ πολλοὺς ὑποψηφίους, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ οἱ ἡγούμενοι τῶν Μονῶν τῆς Κρήτης, οἱ ὁποῖοι ὥστόσο δὲν διέθεταν ἰδιαίτερες γραμματικές γνώσεις, οὔτε τὴν στοιχειώδη μόρφωση⁴¹.

Οἱ πολῖτες καὶ πολλοὶ πρόκριτοι ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου προσκλήθηκαν ἀπὸ τὴν ἐφορία καὶ τὴν Δημογεροντία σέ συνέλευση γιὰ νὰ συνεννοηθοῦν ὥστε νὰ ὑποδείξουν ὅλοι μαζί μὲ κοινὴ ἀπόφασή τους τὸ κατάλληλο πρόσωπο, ὡς διάδοχο στὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο. Βέβαια σύμ-

³⁸ *Τὰ Ἄπτερα*, 26 Ιουλίου 1880.

³⁹ «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 6 Σεπτεμβρίου 1880, ἀναφέρουν «Τὴν νύκτα τῆς παρελθούσης Τετάρτης 4 Ἰουλίου ὁ Ἐπίσκοπος Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Γαβριήλ ἀπεδήμησεν πρὸς Κύριον πάσχων ἐκ χρονίας νόσου. Ὁ μακαρίτης ἄνθρωπος μὴ τυχῶν παιδείσεως καὶ ὦν ἐνάρετος, καὶ φιλοκάγαθος ἐδοκίμασε πολλάκις πολλὰς πικρίας καὶ λύπας παλεῦν κατὰ ἀντιθέτων περιστάσεων καὶ γεγονότων καθ' ὅλον τὸν ἀρχιερατικὸν αὐτοῦ βίον. Θύμα πλεκτάνης καὶ πονηρίας (ὁ Κυδωνίας Γαβριήλ) ἐσχάτως γενόμενος, ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπισκοπικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν ὑπαγομένου ποιμνίου καὶ ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος».

⁴⁰ «Τὴν λαμπρὰν κηδεῖαν ἦν προετοίμασεν εἰς τὸν ἐνωρὶς ἀποθανόντα ἐπίσκοπον Γαβριήλ ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ ... ἐνάρετον, φιλάνθρωπον .. ἐπάλαισεν ὁμολογουμένως κατὰ μυριῶν δυσχεριῶν καὶ ἀντιθέτων περιστάσεων καὶ συμβεβηκότων... Οὐδεὶς τῶν θνητῶν ἐγένετο ἀλάνθαστος». *Τὰ Ἄπτερα*, 13 Σεπτεμβρίου 1880.

⁴¹ Ἐνδεικτικὴ τῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς εἶναι μία ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Βουλγαριδῆ πρὸς τὸν Παρθένιο Κελαϊδῆ στίς 22 Σεπτ. 1880, μὲ τὴν ὁποία τὸν ἐνημερῶνει γράφοντας «Ἐμαθες βεβαίως τὸν θάνατον τοῦ Κυδωνίας. Προσπάθειαι καταβάλλονται νὰ μὴν ἐκλεχθῇ κανὲν ξύλον κούτζουρον. Εἰς τὴν σπουδαίαν ταύτην θέσιν. Οἱ ἡγούμενοι τῶν ἐν Κρήτῃ Μονῶν (ἅπαντες ἀμαθέστατοι) ἀνεσκουμπώθησαν. Πιστεῦω ὅμως νὰ μείνωσι εἰς τὰ κρῖνα τοῦ λουτροῦ. Ὁ Εὐμένιος ἐπέτυχε λαμπρὰν θέσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει» Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο Κρήτης, Ἰστ. Συλ. 252, Π. Κελαϊδῆ, Ἀλληλογραφία 1878-87, ἀρ. ἐπισ. 598.

φωνα μέ τούς ιερούς κανόνες ή έκλογή τών έπισκόπων⁴² εΐναι δικαίωμα άποκλειστικό τής Συνόδου τών άρχιερέων⁴³.

Οί μετέχοντες λαϊκοί στή συνέλευση τό γνώριζαν αυτό, αλλά τήν ΐδια στιγμή ήξεραν ότι ή Μεγάλη Έκκλησία προτιμοΐσε πάντοτε τούς λαοπροβλήτους έπισκόπους. Δηλαδή ή όρθή πράξη του Οικουμενικού Πατριαρχείου ήταν νά λαμβάνει ύπόψιν του τήν θέληση και τήν προτίμηση του λαοΐ. Τό ΐθιμο αυτό μέ τήν πάροδο του χρόνου και τήν επανάληψη καθιερώθηκε κι έλαβε ισχύ άγραφου νόμου⁴⁴.

Στή Συνέλευση αυτή επικράτησε ή ιδέα πώς τόν έπισκοπικό θρόνο πρέπει νά τόν λάβει πρόσωπο πού θά συγκεντρώνει τά προσόντα και τίς άρετές πού άπαιτεί ή έποχή και ένσυνείδητα οί χριστιανοί όλοι εξέφρασαν «τήν προτίμησησιν του πεφωτισμένου από του άμαθους». Διότι ή κατάσταση στήν όποία βρισκονταν τά εκκλησιαστικά πράγματα και τό επίπεδο του κλήρου κάθε άλλο παρά ικανοποιητικά ήταν. Οί φτωχές ικανότητες κι ή αδύναμη θέληση τών κατά καιρούς πνευματικών άρχηγών, είχε άποτέλεσμα οί πολιτικές άρχές νά άποφασίζουν και νά ενεργούν άδιαμαρτύρητα σύμφωνα με τά συμφέροντα τους.

Σύμφωνα μέ όσα δημοσιεύουν τά «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» στις 27 Σεπτεμβρίου 1880, πολλές φορές στό παρελθόν τά πράγματα τής Έκκλησίας και συγκεκριμένα οί εκλογές τών άρχιερέων καθορίστηκαν από τήν Πολιτεία. Μάλιστα ή ρύθμιση τών θεμάτων εκείνων δέν έγινε μέ γνώμονα τό συμφέρον τής Έκκλησίας, αλλά πραγματοποιήθηκε μέ βάση τίς σκοπιμότητες τής πολιτικής άρχής, πού είχε τό κύρος και τή δύναμη. Η Έκκλησία βρέθηκε μέ άλλα λόγια νά άκολουθεί άπλά τίς πολιτικές προτιμήσεις κι έπιλογές τών ισχυρών. Με τόν τρόπο όμως αυτό ή Έκκλησία μετατράπηκε σε μέσο έξυπηρέτησης κοσμικών ιδιοτελών συμφερόντων και ζημιώθηκε ουσιαστικά τό άληθινό έργο τής⁴⁵.

Γιά τό λόγο αυτό, επειδή δηλαδή «ένταΐθα εγκειται κυρίως ή κακοροι-

⁴² Περισσότερα περί τής έκλογής τών έπισκόπων και τήν κανονική συμμετοχή ή μή του λαοΐ βλ. Π. Ροδόπουλου, *Επιτομή Κανονικού Δικαίου*, Θεσσαλονίκη 2005, 144-146.

⁴³ Βλ. 30^ο Άποστολικό Κανόνα και 4^ο τής Α' Οικουμενικής Συνόδου.

⁴⁴ «Γνωστόν ότι σύμφωνα μέ τούς άποστολικούς κανόνες ή έκλογή του Έπισκόπου άνήκει τή τοπική Συνόδω τών άρχιερέων, άλλ' ή μεγάλη εκκλησία όρθώς ποιουμένη προετίμησεν άνέκαθεν τούς λαοπροβλήτους και τό ΐθιμον τουτο καθιερωθέν έλαβεν ισχύν νόμου». *Τά Άπτερα*, 27 Σεπτεμβρίου 1880.

⁴⁵ «Τά τής Έκκλησίας άείποτε έρρυθμίσθησαν κατ' άντιπεπονηότα λόγον τών συμφερόντων τής Έκκλησίας·διότι οΐτως ήβουλήθη ή πολιτεία· οΐτως έσύμφερε τή πολιτική άρχή έχουση τήν δύναμιν και τό κύρος νά έπινοηθΐ. Η εκκλησιαστική άρχή έδέθη όπισθεν του άρματος τής πολιτικής και άπετέλεσε τόν πύργον τών ταγμάτων αυτής προς μεγίστην βλάβην τής παρακαταθήκης του Χριστου». *Τά Άπτερα*, 27 Σεπτεμβρίου 1880.

ζικιά και ἀθλιότης», ὁ συντάκτης τῆς ἐφημερίδος παρουσιάζει τὴν ζωηρὰν ἀνάγκη γιὰ «τὴν θεραπείαν». Προκειμένου «ὁ προσκληθησόμενος εἰς τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου» νὰ βελτιώσει καὶ νὰ διορθώσει τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, τὰ μέλη τῆς συνέλευσης «ἔκριναν καλὸν νὰ ὑποδείξωσιν ὡς ἄξιον νὰ καταλάβῃ τὸν Ἐπισκοπικὸν θρόνον καὶ ἐκπληρῶσῃ ἀξιοπρεπῶς καὶ ἐπαρκῶς τὰ ἐπισκοπικὰ αὐτοῦ καθήκοντα ὁ ἐν Ἀθήναις διαμένων Ἱερομόναχος Κ. Νικάνδρος Ζανούβιος, Κρῆς τὴν πατρίδα»⁴⁶.

Δημοσιεύουν ἐπομένως «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» τὴν ἀπόφαση τῆς συνέλευσης νὰ «ὑποστηρίξωσιν αἱ ἐπαρχαὶ καὶ ἡ πόλις παρά τε τῇ τοπικῇ τῶν ἀρχιερέων Συνόδῳ καὶ τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ» τὴν ἐκλογή τοῦ Κ. Νικάνδρου. Κριτήριον γιὰ τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τῆς συνέλευσης ἀποτελέσαν τὸ παρελθόν καὶ τὰ ἔργα «ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄξιον νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐκκλησίαν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπισκοπικῇ περιφερείᾳ».

Ἡ ἐφημερίδα τῶν Χανίων «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 27 Σεπτεμβρίου 1880, ἔγραφε γιὰ τὴν καταλληλότητα τοῦ κ. Νικάνδρου ὡς ἐπισκόπου, ἐξ αἰτίας τῆς παιδείας, τῶν προσόντων καὶ ἰκανοτήτων του, τὰ ἀκόλουθα:

«Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου Νικάνδρου, ὡς ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου δέν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἡ ἐκκλησία καὶ ὁ παρημελημένος Κλῆρος θὰ εὕρῃ τὸν ἰκανὸν αὐτοῦ προστάτην καὶ ἀναμορφωτὴν, ἡ θρησκεία τὸν θερμουργὸν αὐτῆς λάτριν καὶ προασπιστὴν, τὰ δὲ γράμματα καὶ ἡ παιδεία τὸν ἀκάματον καὶ δραστήριον γεωργόν. Ἡ ἐγνωσμένη αὐτοῦ παιδεία καὶ ἡ περὶ τὴν διδασκαλίαν ἀφοσίωσις αὐτοῦ παρέχουσιν ἡμῖν ἀρίστας ἐγγυήσεις. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Κ. Νικάνδρου εὐρίσκομεν καὶ παιδείαν καὶ ἀρετὴν, ἣν δέον νὰ ἔχῃ ὁ ἐπίσκοπος πρὸς ὃν μέλλομεν ν' ἀτενίσωμεν μετ' ἐλπίδος, καὶ παρ' οὗ μέλλομεν νὰ ἀπαιτήσωμεν τὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων τῆς ἡμετέρας κοινότητος.

Ὁ Κ. Νικάνδρος κέκτηται οὐ τὴν τυχοῦσαν παιδείαν διωρήσθη ἀλλεπαλλήλως ἱεροδιδάσκαλος τῶν ἐν Ἀθήναις Σχολείων καὶ Γυμνασίων παρά τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καθ' ὃ διανύσας τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς καὶ κεκτημένος τὴν ἀπαιτούμενην πρὸς τὸ ἱεροδιδάσκειν ἰκανότητα-ἐδίδαξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων ὡς καθηγητὴς εὐδοκίμως, εἰς ἣν εἶχε διορισθῆ παρά τοῦ Ὑπουργείου-εὐμένως περὶ τῆς παιδείας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ του ἐξεφράσθησαν ἀείποτε καὶ ἐκφράζονται πάντες ὅσοι ἐγνώρισαν αὐτόν ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις πατριωτῶν καὶ μή...

Ὁ Κ. Νικάνδρος εἶναι πεπαιδευμένος εἶναι συγγραφεὺς ἱερῶν βιβλίων

⁴⁶ *Τὰ Ἄπτερα*, 26 Ἰουλίου 1880.

διδασκομένων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἑλλάδος, καθό θεωρηθέντων καί ἐγκριθέντων παρά τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ... Δυστυχῶς καί τήν φοράν ταύτην ἡ παρακολουθοῦσα τούς Κρήτας πάντοτε ἐφέστιος θεά τῆς Διχονοίας ἤλθε νά ἐνσπείρη ζιζάνια καί διατρανώση τά ὑπό τῆς φύσεως δαψιλῆ αὐτῆς δῶρα.

Ἀποφεύγοντας νά ποιήσωμεν λόγον περί τῶν ἐπιχειρημάτων καί ἀπρεπῶν συκοφαντιῶν, ὡς ἐξεληουσῶν ἐκ στομάτων ἀκαθάρτων, μετρητῶν, καί γνωστῶν, καί περί τῶν ιδιοτήτων, ἅς ἠθέλησαν οἱ ἀντιπράττοντες νά ἀποδώσωσι τῷ Κ. Νικάνδρῳ, ὀφείλομεν νά ὁμολογήσωμεν ὅτι ὠφείλετο περισσότερος σεβασμός ἐν τοιοῦτοις ζητήμασι καί ἐν τοιαύταις ὥραις-δυστυχῶς ἢ κακῶς ἐννοουμένη ἰδέα, ἰδέα φαντασιώδης φέρουσα, χροίαν δικτατορισμοῦ καί ἐπιτάξεως, ἐπεσκότισε τόν νοῦν τῶν δόντων τό σύνθημα τῆς ἀντιπράξεως. Ἡμεῖς παρατηροῦμεν εἰς τούς ἀντιπράττοντας ὅτι βαρεῖαν ὑπέχουσιν εὐθύνην καταφερόμενοι κατά τῆς προτεινομένης ἐκλογῆς· ὁ δέ λαός ὀφείλει νά μὴ δώσῃ ὧτα ἀκροάσεως εἰς εἰσηγήσεις προερχομένας ἐκ σκοπῶν, ἀντιστρατευομένας κατά τῶν ἱερωτέρων αὐτοῦ ἐξ ὀπισθοβουλίας.

Ὅφειλε νά προτιμήσῃ ὡς ποιμενάρχην αὐτοῦ ἄνδρα περικεκοσμημένον μέ παιδεῖαν ἀρετὴν καί πατριωτισμόν, καί νά πατάξῃ τήν ἐπηρμένην ὀφρύν ἐκείνων, οἵτινες ἐξ ἰδίων σκοπῶν ὀρμώμενοι θέλουσι νά ἐπικάθωνται ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ... Κρίνομεν τόν Κ. Νικάνδρον ἐκ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ἔργων πεπαιδευμένον (ἐκτός ἂν ἡμεῖς οἱ ἀγράμματοι ἔχομεν τήν τόλμην νά διαφιλονεικήσωμεν καί αὐτά τά ἔργα του) κρίνομεν αὐτόν ἐνάρετον· διότι ἔχομεν νά ἀπαριθμήσωμεν τοῖς βουλομένοις πράξεις, ἐν αἷς φαινώσως καταφαίνεται ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνδρός· ἀνὴρ μὴ ἐνάρετος δέν ἔρχεται ἀρωγός εἰς Κρήτας μαθητάς ἀπόρους παρέχων αὐτοῖς πᾶσαν ὕλικήν καί ἠθικὴν συνδρομήν.

Εὐχάριστον θά ἦτο, ἂν ἠδυνάμεθα νά προσκαλέσωμεν εἰς τόν ἐπισκοπικόν μας θρόνον, ὡς ἐρρέθη, τόν Χερρόνησου Κ. Τιμόθεον ἄνδρα ὁμολογουμένως ἐξέχοντα ἐπὶ παιδείᾳ καί ἀρετῇ καί ὄντα ἢ κορωνίς τῶν ἐπισκόπων ἐν Κρήτῃ· ἀλλὰ δέν δυνάμεθα ... εἶναι λίαν ἀπίθανον ὅτι θα δεχθῇ τήν πρότασιν, καθ' ὅσον ἡ μετάθεσις αὐτοῦ ἀπὸ πλουσιωτέρας καί μάλλον συμφερούσης Ἐπισκοπῆς εἰς σχετικῶς πτωχοτέραν, δέν εἶναι προαγωγή· ἄλλως δέ καί ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θα κατωρθοῦμεν νά τόν ἀποσπᾶσωμεν ἀπὸ τοῦ ποιμνίου του, ὅπερ, χάριν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, τόν σέβεται καί τόν λατρεύει, θά ἐπράττομεν τό μέγιστον τῶν ἀδικημάτων πρὸς τό τμήμα τοῦ Ἡρακλείου δηλαδή θά ἐθραύομεν τόν βραχίονα, ὅπως θεραπεύσωμεν τήν παλάμην ... τί λογικώτερον καί δικαιότερον τῆς προτιμήσεως τοῦ τελειοδιδάκτου τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ἐπὶ

πολλά ἔτη ἐν Ἑλλάδι διδάξαντο..Καί ὅμως ἀπαρέσκει εἰς μίαν δρᾶκα ἀνθρώπωντά δικαιώματα τοῦ λαοῦ δέν εἶναι δι'αὐτούς τιμᾶριον, ὅσον καί ἄν ὑποκρίνωνται τους μεγάλους.

Αἱ ἐπαρχία ἀνήκουσιν εἰς ἡμᾶς τούς μικρούς, εἰς ἡμᾶς τόν λαόν, οὐδέν δέ πλέον τοῦ δικαιώματος ἡμῶν ἔχουσιν οὗτοι ... Βεβαίως δεν ἔχομεν τήν ἀξίωσιν ὅτι προσκαλοῦμεν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἡμῶν ἄλλον Λούκαριν· καί ἄν ἔχωμεν ἀξίωσιν νά φέρωμεν ἔξοχον, δέν θά δυνηθῶμεν μικράς οὔσης τῆς ἡμετέρας ἐπισκοπῆς ... ἔχομεν φανερούς λόγους καί ἀποδείξεις μαρτυρηθείσας ὑπό νουνεχεστέρων καί κριτικωτέρων ἡμῶν νά προτιμήσωμεν τόν Κ. Νίκανδρον παντός ἐτέρου μνηστήρος τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου ...

Μή ἐνδώσητε εἰς εἰσηγήσεις, αἵτινες θά ἔχωσι τό ὀλέθριον ἀποτέλεσμα νά σᾶς διαιρέσωσιν εἰς δύο στρατόπεδα ἀντιμαχόμενα πρός ἀλλήλα, αἱ δέ συνέπειαι τῆς διαμάχης ταύτης θά ὦσιν ὀλέθρια, ἄς θά δοκιμάσετε κατόπιν ὑμεῖς αὐτοί· ἡ φωνή τῶν ἐργαζομένων τήν διαίρεσιν, ἄς μή ἠχήση εὐαρέστως εἰς τά ὦτα σας ἄς ταφῇ ὑπό τά τάρταρα τοῦ ἄδου πᾶσα κακόβουλος εἰσηγήσις χαρακτῆρα ἐπιβολῆς φέρουσα καί ἄς πεμφθῇ σύσσωμον τό κήρυγμα τοῦ ξύλου εἰς τόν ἄδην».

Στά Χανιά, στήν ἐφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 4 Ὀκτωβρίου 1880, δημοσιεύεται ἕνα ἐνδιαφέρον ἄρθρο σχετικά μέ τήν κατάσταση πού δημιουργήθηκε μετά τό θάνατο τοῦ ἐπισκόπου Γαβριήλ, γιά τήν διαδοχή τοῦ θρόνου του:

«Δρυός πεσοῦσης πᾶς ἀνὴρ ξυλεύεται. Πρίν ἤ ἔτι ἐκπνεύση ὁ ἐπίσκοπος Γαβριήλ οἱ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ἐνδαιτώμενοι ἐφιλοτιμήθασαν νά ἐφαρμόσωσι τό τοῦ Εὐαγγελίου «διεμερίσαντο τά ἱμάτια αὐτοῦ καί ἐπ' αὐτῶν ἔβαλλον κλήρον» εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἱατρός Κ. Βώμ, νά ἀπάληθ, ἵνα μή κινδυνεύση νά ἴδῃ καί τό σουρτοῦκον αὐτοῦ κληρούμενον. Εἰς τās παραμονάς τοῦ θανάτου τοῦ ἐπισκόπου, εἶχον σταλῆ ἐξ Ἀποκορώνου ἕως δώδεκα χιλιάδας ὀκάδας δημητριακῶν καρπῶν δι' ἀρχιερατικὴν ἐπιχορήγησιν.

Λέγεται ὅτι μέρος τοῦ καρποῦ τούτου ἐπωλήθη καί μέρος ἔμενεν ἀποθηκευμένον·ἐν τούτοις οὔτε χρήματα εὐρέθησαν οὔτε καρπός ... ὕστερον ἀπό τήν ὀδυνηράν κατάστασιν εἰς ἣν περιήγαγε τόν Κλήρον, τήν Ἐκκλησίαν, τά κοινά, τά σχολεῖα, ἡ τῶν διευθυνόντων ἀμάθεια, καί ἐγέννησε τήν πρός τήν παιδείαν ἀδιαφορίαν τῶν κατοίκων, εὐρίσκονται ἄνθρωποι νά ζητῶσι νά ἐξαπατῶσι τόν λαόν δι' ἠκιστα θεμιτῶν μέσων πρός ὑπογραφὴν ἀναφορῶν ὑπέρ προτιμήσεως τοῦ ἀμαθοῦς ἀπό τοῦ πεπαιδευμένου.

Ἐν Ἀποκορώνῳ πέτρα τοῦ σκανδάλου κατήντησεν, καθά παρά διαφόρων πληροφορούμεθα, ἐντολοδόχος τις ὑπάλληλος γράφων περιοδεύων καί ἐξαπατῶν τούς ἀπλουστέρους πρός ὑπογραφὴν μετεχειριζόμενος τό ἐπώνυμον ἄλλου προσώπου ἀντ' ἄλλου, καί διά τήν ταυτότητα τοῦ κυρίου

ονόματος εύχερώς καταπείθων πολλούς. Ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἀπάτης καί τοῦ δόλου ἤκιστα θεμιτός, ἔξει βεβαίως συνεπείας·οἱ ἐξαπατηθέντες εἰς τινα χωρία, μαθόντες κατόπιν τόν δόλον ἀπήτησαν ἐπιμόνως καί διά τῆς βίας νά ἀποσύρῳσι τάς ὑπογραφάς των ... τό χερίστον δέ εἶναι ὅτι πράκτορες τοῦ δόλου καί τῆς ραδιουργίας εἰσίν ἄνθρωποι ἀλλαχῶ ἢ ἐν Κρήτῃ τήν καταγωγήν ἀνάγοντες.

Νεώτεραι πληροφορίαί ἀναφέρουσιν ὅτι πάντες σχεδόν οἱ Ἀποκορωνῖται πλὴν ὀλίγων ραδιουργηθέντων καί ἐξαπατηθέντων ἐπικρότησαν εἰς τήν προτίμησιν τοῦ Κ. Νικάνδρου ὡς ἐπισκόπου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ἐκτιμώντες τήν παιδείαν καί τάς ἀρετάς τοῦ ἀνδρός, ὃν πολλοί ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐγνώρισαν. Ἡ ἀντίδρασις, ὅσον καί ἂν ἐμόγησε καί οἰαδήποτε καί ἂν μεταχειρισθῆ μέσα, δέν θά δυνηθῆ νά ἐκτελέσῃ, οὐς ὠνειρεύθη σκοπούς. Τούς Ἀποκορωνίτας ἐχαρακτήρισε πάντοτε ἡ ὁμόνοια προκειμένου περί γενικῶν ζητημάτων ...

Προκειμένου περί τῆς ὑποδείξεως ὑποψηφίου ἐπισκόπου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ἡ Κυβέρνησις, νομίζομεν, κατ' οὐδέν δικαιοῦται νά ἀναμιχθῆ, ἀλλ' ὅταν τά ὄργανα αὐτῆς οἱ ὑπάλληλοι κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας αὐτῶν ποιούμενα ζητοῦσι, νά ἐπιβάλλωνται καί νά πιέζωσι τόν λαόν πρὸς ὑπογραφὴν τοῦ ὑπ' αὐτῶν ὑποδεικνυομένου προσώπου, τότε δέν εἶναι προφανῆς, κυβερνητικὴ ἀνάμιξις;

Δικαιοῦται μὲν ὁ ὑπάλληλος, ὡς Κρής, νά ὑπογράψῃ ὑπὲρ οἰουδήποτε προσώπου θέλει, ἀλλ' οὐχί καί δυνάμει τῆς ἐξουσίας του νά τό ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς ἄλλους ... καθά πληροφορούμεθα, ὁ ταγματάρχης τῆς χωροφυλακῆς κ. Ν. Χριστοδουλάκης γράφει εἰς τόν Δήμαρχον Περιβολίων νά ἐμποδίσῃ τους ἀνθρώπους νά ὑπογράψωσιν εἰς τήν ὑπὲρ τοῦ Νικάνδρου ἀναφοράν»⁴⁷.

Στις 11 Οκτωβρίου 1880, ἡ ἐφημερίδα «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» ἔγραφε:

«Εἶναι ἀληθές ὅτι μικρά ἀντίδρασις ἀνεφύει εἰς τήν προτίμησιν τοῦ Κ. Νικάνδρου ὡς ἐπισκόπου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, προελθοῦσα ἐκ σκοπῶν, τοὺς ὁποίους δέν ἀπαιτεῖται φιλοσοφικός νοῦς διά νά ἐννοήσῃ τις. Ἀλλ' ἡ ἀντίδρασις αὕτη δέν φέρει χαρακτῆρα διαιρέσεως, καθότι ὑπεκινήθη ὑπὸ ὀλίγων ... ἐξελέγχονται ἐκ τῶν πραγμάτων φαντασιολογοῦντες.

Μέχρι τοῦ νῦν ἐν Ἀποκορώνῳ ὑπέγραψαν ὑπὲρ τάς τρεῖς χιλιάδας ἀνθρώπων μετὰ πάσης προθυμίας εἰς τήν ὑπὲρ τοῦ Κ. Νικάνδρου ἀναφοράν, μετὰ θερμότητος καί μεγάλης ζέσεως ὑπογράφονται αἱ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀναφοραὶ ἐν τε Κυδωνία καί πόλει· ἐκὼν ἄκων ὁ Κ. Νικάνδρος εἶναι ὑπο-

⁴⁷Τὰ Ἄπτερα, 4 Ὀκτωβρίου 1880.

χρεωμένος, ως Κρής καί καλός πατριώτης, νά ὑπακούσῃ εἰς τήν γενικήν θέλησιν τῶν συμπατριωτῶν του, οἵτινες ἀπεκδέχονται παρ' αὐτοῦ τήν ἀνόρθωσιν τοῦ Κλήρου, τήν βελτίωσιν τῶν ὑπό τήν ἐπισκοπικήν αὐτοῦ διακαιοδοσίαν προοδευτικῶν καί ἠθικῶν καταγωγείων, καί τήν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ποιμνίου ἐπί τό θρησκευτικώτερον.

Οὐδένα λόγον ἔχομεν νά πιστεύσωμεν ὅτι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία δέν θέλει προτιμήσῃ αὐτόν παντός ἄλλου ὄντα λαοπρόβλητον καί πάντα τά συστατικά τῆς ἐποχῆς φέροντα, ὅπως καθέξῃ τόν ἐπισκοπικόν θρόνον καί ἐκπληρώσῃ ἀξιοπρεπῶς τά ἐπισκοπικά αὐτοῦ καθήκοντα.

Οὐδένα ἐπίσης λόγον ἔχομεν νά πιστεύσωμεν ὅτι ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ Γενικός Διοικητής δέν θέλει διερμηνεύσῃ τό κοινόν φρόνημα παρά τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη, διότι κατά τήν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν ὑπέρ τοῦ Κ. Νικάνδρου ἐξεδηλώθη γενική εὐχή ἐπιβεβαιουμένη διά πολλῶν χιλιάδων ὑπογραφῶν. Ἐξορκίζομεν λοιπόν τούς συνεπαρχιώτας καί συμπολίτας ἡμῶν νά φράξωσι τά ὦτα εἰς εἰσηγήσεις ἀλλοτρίας τοῦ θρησκευτικοῦ καί κοινωνικοῦ αὐτῶν συμφέροντος, εἰσηγήσεις ἐξ ὀλίγων πηγάζουσαι καί προς ἴδιον σκοπόν, ἄν θάλωσιν νά μή μετανοήσωσιν ὅτε πλέον οὐκ ἔσεται μετάνοια.

Οἱ ὑπέρ τοῦ Κ. Νικάνδρου Ἀποκορωνῖται Κυδωνιάται καί πολῖται οὐδαμῶς λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τήν δήλωσιν αὐτοῦ περί ἀποποιήσεως εἰς τό καταλαβεῖν τόν ἐπισκοπικόν θρόνον· διότι οὐδεμίαν διαίρεσιν διαβλέπουσιν μεταξύ των, ἢ μικράν ἀντίπραξιν δακτυλομετρούμενων. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι καί ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ἄν παρουσιασθῇ ὡς ὑποψήφιος ἐπίσκοπος θά εὐρεθῶσι τινες νά ἀντεῖπωσι κατ' αὐτοῦ...

Ὁ εὐπαίδευτος καί πατριώτης Κ. Νίκανδρος θά ὑπακούσῃ εἰς τήν φωνήν τῆς πατρίδος καί θά προστρέξῃ εἰς τήν πρόσκλησιν τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἡ δήλωσις τῆς ἀποποιήσεως αὐτοῦ προήλθεν ἐκ καλῶς ἐννοουμένης φιλοτιμίας ἐνοικούσης εἰς ἄνδρας πεπαιδευμένους καί ἀξιοπρεπεῖς, καί ἐξ ἐσφαλμένων περὶ τῆς ὑποθέσεως πληροφοριῶν χαρακτηριστῶν τό πράγμα διαφορετικῶς. Αὐτοὶ οἱ τήν ἀντίπραξιν ἐργασθέντες ὁμολογοῦσιν ὅτι ἐξ ἄλλων λόγων ἢ ἐκ θελήσεως προέβησαν εἰς τοῦτο, οἰοῦναι μεταμελούμενοι»⁴⁸.

Στίς 18 Ὀκτωβρίου 1880, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» δημοσιεύουν ξανά περὶ τῆς διαδοχῆς τοῦ ἐπισκοπικοῦ θρόνου Κυδωνίας:

«Αἱ ἐξ Ἀποκορώνου καί Κυδωνίας ἀναφοραὶ ὑπογραφεῖσαι ὑπέρ τῆς προτιμήσεως τοῦ Κ. Νικάνδρου εἰς τήν χηρεύουσαν ἐπισκοπικήν ἔδραν ἐπεδόθησαν εἰς τήν Ἀ. Ἐξ. τόν Γενικόν Διοικητήν ὑπό εἰδικῆς ἐπί τούτῳ ἐπι-

⁴⁸ *Τὰ Ἄπτερα*, 11 Ὀκτωβρίου 1880.

τροπῆς φέρουσαι ὑπὲρ τὰς 6,000 χιλιάδας ὑπογραφάς συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἀναφορᾶς τῆς πόλεως με τετρακοσίας περίπου ὑπογραφάς μέτῃν παράκλησιν πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα νὰ διερμηνεύσῃ το κοινόν φρόνημα εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἣτις ἐν τῇ πρὸς το ποίμνιον αὐτῆς Χριστιανικῇ ἀγάπῃ ἐπροτίμησεν ἀείποτε τοὺς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὑποδεικνυομένους.

Ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης διεβεβαίωσεν τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι βλέπει τῶ ὄντι ὅτι γενικόν ἐξεδηλώθη φρόνημα ἐν τε ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῇ πόλει ὑπὲρ τῆς χειροτονίας τοῦ Κ. Νικάνδρου καὶ ὅτι θεωρεῖ καθῆκον του ὡς Γενικός Διοικητής νὰ διαβιβᾷ εἰς τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα τον οἰκουμενικόν Πατριάρχην τὰς διαθέσεις τοῦ λαοῦ. Ἐπειδὴ δε εἰς τινὰς δήμους ἀμφοτέρων τῶν ἐπαρχιῶν δὲν ἐπρόφθασαν εἰσέτι νὰ ὑπογράψωσι καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀποστολὴ κατεπίγει, ἐστάλησαν αἱ εἰρημέναι ἀναφοραὶ καὶ ὑπολείπονται καὶ ἔτεροι πρὸς ἀποστολὴν κατόπιν, ἅμα τελειώσῃ ἡ ὑπογραφή.

Μανθάνωμεν ὅμως ὅτι ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης ἀνέθηκεν εἰς τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Κρήτης τὴν κατὰ τοὺς ἀποστολικούς κανόνας συγκρότησιν τοπικῆς συνόδου πρὸς ἐπιψήφισιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπισκόπου, ὡς μόνον κυρίαρχον τοῦ ἐν Κρήτῃ κλήρου. Ἐχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ Αὐτοῦ πανιερότης ἔχων παραδείγματα πρόσφατα καὶ διατηρῶν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ζωηρὰ τὰ ἀποτελέσματα βίαιας ἐπιβουλῆς, θέλει ὑποδείξει τοῖς μέλλουσι νὰ ψηφίσωσιν ἀρχιερεῦσιν ὅτι ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ συμφέρον τῆς ἐκκλησίας ἀπαιτοῦσι τὴν προτίμησιν τοῦ λαοπρόβλητου Κ. Νικάνδρου φέροντος ὅλα τὰ προσόντα τοῦ καλῶς ἐνοουμένου Ἐπισκόπου.

Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει κινδυνεύει νὰ ἴδωμεν ἐπαναλαμβανόμενα τὰ ἐν Κισσάμῳ πρὸ τετραετίας περίπου συμβάντα, πρὸς μεγίστην καταισχύνην τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἐνώπιον τῶν ἀλλοφύλων»⁴⁹.

Στὶς 27 ΟΚΤ. 1880 δημοσιεύεται ὅτι ἔγιναν ἀρκετές «συστάσεις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ Μητροπολίτην ὑπὲρ τοῦ Νικάνδρου»⁵⁰.

Τὴν 1η Νοεμβρίου 1880, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», διατυπώνουν ἐγγράφως καὶ ξεκάθαρα μέ τὸ ἄρθρο πού ἀκολουθεῖ, τὴν κοινὴ ἀνησυχία τῆς χανιώτικης κοινωνίας γιὰ τὴν ἄπρηπη καθυστέρηση χειροτονίας τοπικοῦ ἐπισκόπου. Χαρακτηριστικὰ ἔγραφαν:

«Ἡ ἐπισκοπὴ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου δὲν πρέπει νὰ χηρεύῃ μεγάλα τῆς κοινωνίας συμφέροντα καὶ τὸ τιμαλφέστερον τῶν ὄσων ὁ Χριστιανὸς κέκτηται ἢ θρησκεία ἀπαιτοῦσι τὴν ὅσον ἔνεστι ταχεῖαν χειροτονίαν ἐπι-

⁴⁹ *Τὰ Ἄπτερα*, 18 Ὀκτωβρίου 1880.

⁵⁰ Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης, Ἀρχεῖο Χατζή Μιχάλη Γιάνναρη, Ἱστ. Σὺλ. 24, 4, ΤΔ' 1881, Χανιά 27 Ὀκτωβρίου 1880.

σκόπου, πεπροικισμένου, έννοείται, μέ τό άπαραίτητον προσόν τής παιδείας, δι' ής νά ποδηγετήση τόν λαόν ήθικώς καί θρησκευτικώς».

Η έφημερίδα αυτή έκφράζει τήν ανάγκη για «άνδρα, όν περικοσμεϊ μέν όμολογουμένως άρκετή παιδεία καί άρετή», δηλαδή προτείνει ξανά τόν Κ. Νίκανδρο. Για τήν βελτίωση τών πραγμάτων τής Έκκλησίας άπαιτείται ύπαρξη «κεφαλής πεφωτισμένης», μακριά από «μικροφιλοτιμίας καί άντιζηλίας». Έκφράζεται ή πεποίθηση ότι «δέν πρέπει νά αναβάλλεται ή έκλογή του έπισκόπου επί ουδενί λόγω» γιατί «έν τή αναβολή έγκειται ή χαλάρωσις τών έκκλησιαστικών ήμών πραγμάτων» δηλαδή «ή στασιμότης παντός ευεργετικού κοινωνικού καθιδρύματος και ή αναχαίτισις πάσης προόδου».

Ο κομματισμός θά πρέπει νά παραμερίζεται σύμφωνα μέ «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» προκειμένου νά όδηγηθεϊ τό «πλοίο» τής Έκκλησίας σέ «λιμένα ασφαλής». Η επί πλέον αναβολή τής έκλογής δέν δικαιολογείται διότι καί τό Οικουμενικόν Πατριαρχεϊον, «ή μεγάλη Έκκλησία, έν τή μητρική αυτής στοργή προσέταξε τόν Άγιον Κρήτης, όπως προβή εις τήν συγκρότησιν τοπικής συνόδου καί κατά τούς άποστολικούς κανόνας ψηφίση έπίσκοπον διά τήν χηρεύουσαν έπισκοπήν Κυδωνίας καί Άποκορώνου». Έπομένως διατυπώνεται σαφώς ή γνώμη ότι ή αναβολή τής έκλογής όφείλεται στόν Κρήτης, ως μή όφειλε καί τό ζήτημα αυτό μέ κανένα τρόπο δέν δικαιολογείται πλέον νά αναβάλλεται.

Ο λαός, ύπογραμμίζεται για μία άκόμη φορά στήν έφημερίδα, ότι έκδήλωσε ένδιαφέρον για τόν Κ. Νίκανδρο καί τήν ευχή νά έκλεγεί εκείνος, μέ πολλές χιλιάδες ύπογραφές, οί όποιες μάλιστα άπεστάλλησαν καί στή Μεγάλη Έκκλησία διά του Γενικού Διοικητού, ένώ πλήθος ύπογραφών έξακολουθεί νά συγκεντρώνεται άκόμη. Ο Κ. Νίκανδρος φέρεται νά συγκεντρώνει σύμφωνα μέ τήν έφημερίδα αυτή «άπαντα τά περικοσμούντα τον ιεράρχην ταής έποχής προσόντα.

Όστόσο «ή μέν Κρήτη Έκκλησιαστική άρχή αναβάλλει τό ζήτημα, ως έάν έπρόκειτο περί μικροϋ και άσημου. Για ποιούς λόγους ό Μητροπολίτης Κρήτης αναβάλλει τήν έκλογή άγνοεί ό συντάκτης τής έφημερίδος γράφοντας χαρακτηριστικά «Άγνοοϋμεν τούς λόγους του δισταγμού τής Αυτού πανιερότητος». Επίσης έκφράζει τήν άγωνία μήπως τό ζήτημα αυτό τής έκλογής διαιωνισθεϊ καί έφιστά τόν κίνδυνο νά ακολουθήσει καί εκείνο τήν ίδια πορεία με τό Έπισκοπικό ζήτημα Κισσάμου καί Σελίνου. Κάτι τέτοιο θά ήταν όμολογουμένως καί αναμφίβολα λάθος καί ζημιά για τό χριστεπώνυμο πλήρωμα τής Έκκλησίας.

Έπειτα γίνεται λόγος για τήν συνεργασία μέ τόν Γενικό Διοικητή πού όφείλει νά ένημερώση τόν Κρήτης για τήν ευχή καί τή προτίμηση τής συν-

τριπτικής πλειοψηφίας του λαού να εκλεγεί ο Κ. Νικάνδρος και μάλιστα το συντομότερο δυνατόν διότι κατεπείγεται το ζήτημα.

Τελειώνοντας το σχετικό άρθρο έφιστά την προσοχή των αρχιερέων, που θα λάβουν μέρος στην εκλογή να μην παρασυρθούν από το πνεύμα του φθόνου των ολίγων και της αντιζηλίας τους και γίνουν όργανα παθών και ατομικών όρεξων και υπακούσουν σε τυχόν ραδιουργίες και κακόβουλες συστάσεις και έτσι προκρίνουν «άντι εύμαθους τόν άμαθη», και άπαίδευτον και ήκιστα άρμοστόν και κατάλληλον.

Σέ τέτοια περίπτωση και άν αυτό συμβεί τότε υπενθυμίζεται στους άρμοδίους και ιδιαίτερα στην εκκλησιαστική άρχή, πώς μία τέτοια αυθαιρεσία και καταπάτηση κεκτημένου υπό των εθίμων θα έχει όχι ευάρεστα αποτελέσματα τόσο για εκείνον που θα καταλάβει τόν επισκοπικό θρόνο, όσο και για την «δεινώς πάσχουσαν και περιφρονημένην ιεράν ήμών θρησκείαν».

Γρήγορα όμως άρχισαν να διαφαίνονται δυσκολίες στην προτεινόμενη εκλογή του κ. Νικάνδρου. Η Σύνοδος της Εκκλησίας Κρήτης, γινόταν λόγος ότι, θα εξέλεγε άλλα πρόσωπα, παρά την προτίμηση του λαού που είχε υποστηριχθεί με συλλογή ύπογραφών και ψηφίσματα. Σέ έπιστολή με ήμερομηνία, 10 Νοεμβρίου 1880, προς τόν Χατζή Μιχάλη, ο άνιψιός τόν ένημέρωνε ότι:

«Άνηγγέλθη εις Χανιά ήμειπισήμως ή άποτυχία της εκλογής του Νικάνδρου ως επισκόπου εις την θέσιν του όποιου διωρίσθησαν άλλοι εις τας έπαρχίας ... Κυδωνία ... και Κίσσαμον. Τό τοιοϋτο διάβημα της έν Κρήτη Συνόδου έτάραξεν σπουδαίως τας ειρημένες έπαρχίας και κατ' οϋδένα τρόπον έννοούν να παραδεχθώσι τούς εκλεγέντας επισκόπους. Προς τούτο έλήφθησαν τά δέοντα μέτρα»⁵¹.

Σέ έπιστολή του Π. Π. Παυλάκη της 10ης Νοεμβρίου 1880 διαβάζουμε: «Νεώτερα του επισκοπικού ζητήματος δεν έχω να Σας αναγγείλω, εδώ ή επισκοπική Σύνοδος εκλεξε τόν Ίερόθεο Μπραουδάκη, αλλά δέν πιστεύω να τό πετύχει διότι εκάμαμε...»⁵². Κατανοητή γίνεται με αυτά ότι ή κινητοποίηση των ενδιαφερομένων μερών δέν σταματάει και μετά την εκλογή του νέου επισκόπου.

Οί κάτοικοι των έπαρχιών, που πριν είχαν κοινοποιήσει μεγάλο αριθμό ύπογραφών την προτίμησή τους στό πρόσωπο του κ. Νικάνδρου, παρουσιάζονται πρόθυμοι να προχωρήσουν τόν άγώνα τους με άποφασιστικότητα και νέα αποτελεσματικότερη δράση ή αντίδραση.

⁵¹Ίστορικό Άρχείο Κρήτης, Άρχείο Χατζή Μιχάλη Γιάνναρη, Ίστ. Συλ. 24, 4, Δ' 1879-1883, Χανιά 10 Νοεμβρίου 1880.

⁵²Ίστορικό Άρχείο Κρήτης, Άρχείο Χατζή Μιχάλη Γιάνναρη, Ίστ. Σύλ. 24, 4, ΤΔ' 1880, Χανιά 10 Νοεμβρίου 1880.

«ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 15 Νοεμβρίου 1880, ἔγραφαν:

«Εἰς τό ἄκουσμα ὅτι οἱ ἐν Ἡρακλείῳ ἐπίσκοποι δέν προέκρινον ἢ εἰσὶν διατεθειμένοι νά μή προκρίνωσι τόν κ. Νίκανδρον, ὄν ὁ λαός ὑπέδειξε διά πολλῶν χιλιάδων ὑπογραφῶν ἰκετεύσας τήν Μεγάλην Ἐκκλησίαν νά χειροτονήσῃ ὡς ἐπίσκοπον Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, οἱ κάτοικοι τῶν δύο ἀνωτέρῳ ἐπαρχιῶν προέβησαν ὑπογράφοντες ἀναφοράς διατρανοῦντες σαφέστερον τάς συμπαθείας αὐτῶν πρός τό ὑποδειχθέν πρόσωπον καί ἐκφραζόμενοι κατηγορηματικῶς ὅτι οὐδόλως θέλουσι δεχθῆ νά ἐπιβάλλεται αὐτοῖς ὁ ἀρχηγός τῆς θρησκείας των ἐπ' οὐδενί λόγῳ».

Στίς χανιώτικες ἐφημερίδες βρίσκουμε ἀνώνυμα ἄρθρα πού συντάσσονται μέ σκοπό νά ἀποκηρύξουν τίς ἐκλογές τῶν νέων ἐπισκόπων καί νά διατρανώσουν στούς ἐκλέκτορας ἐπισκόπους ξανά τήν θέληση καί προτίμηση τους, ἀλλά καί νά συσπειρώσουν τήν κοινή γνώμη στήν ἐπίμονη συνέχιση τῆς προσπάθειας.

Στίς 30 Νοεμβρίου 1880, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» στά Χανιά δημοσιεύουν ἄρθρο κάποιου ἀνωνύμου Κυδωνιάτου σχετικά μέ τήν ἐκλογή τῶν νέων ἐπισκόπων, πού ἀναφέρει τά ἑξῆς:

«Κύριε Συντάκτα τῶν Ἀπτέρων, Κρίνω περιττόν νά ἐπαναλάβω ὅποιαν ἐντύπωσιν ἐποίησατο εἰς τόν λαόν Κισσάμου καί Σελίνου, Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ἢ ἐκλογή τοῦ Ἱεροθέου Πραουδάκη καί Παρθενίου Κελαϊδῆ ὡς ἐπισκόπων, διότι καί ἀποκηρύξεις κατ' αὐτῶν ὑπογράφονται ἤδη καί εἰς μεγαλῆτερον βῆμα εὐρέθημεν εἰς τήν ἀνάγκην νά προβῶμεν κατά τοῦ Πατριαρχείου, τό ὅποιον εἰς οὐδέν λογισάμενον τήν θέλησιν τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καί ὑπό ξένων καί ἐπιβλαβῶν εἰσηγητῶν ὀρμώμενον, ἐπιμένει νά ἀνθίσταται εἰς τήν σιδηρᾶν καί ἀμετάκλητον θέλησίν μας, καί τοῦδε ἀπεκδυόμενοι πάσης μελλούσης εὐθύνης, ἐπιβρίπτομεν αὐτήν εἰς τούς ἐπιπολαίους ἀρμοδίους, οἵτινες διά τῆς βίας ἐπιμένουσιν εἰς τά πράγματα, ἅτινα τοῖς διαβεβαιώμεν ὅτι δέν θά κατωρθώσωσι καί ἀδίκως κοπιάζουσιν καί ματαιοπονῶσιν.

Ὅφείλουσι νά μάθωσιν ἅπαντες ὅτι ὁ Κρητικός λαός, δέν εἶναι λαός ὁ ὁποῖος κύπτει τόν αὐχένα ὡς ὑποθέτουσιν ἀπεναντίας εἶναι λαός ἐπίμονος καί γιγνώσκων νά διατηρῆ τά ἀποκτηθέντα δικαιώματα ὑπέρ τις ἄλλος, τοῦτο δέ κάλλιστα γιγνώσκει καί ὁ Ἅγιος Μητροπολίτης Κρήτης, οὔτινος τόν ἀφορισμόν καί τάς ἐνεργείας του ἄλλοτε εἰς οὐδέν ἐλογίσαντο.

Μή λοιπόν θέλετε νά ἐπιβληθῆτε εἰς τοιοῦτον λαόν, ὅστις τά πράγματα ἀνώθησε καί καθ' ἐκάστην ἀνωθεῖ. Μή ἀκούητε ἐκείνους, οἵτινες εἰσὶν δυσαρεστημένοι κατά τοῦ λαοῦ τῶν τεσσάρων ἐπαρχιῶν, διότι, ἐάν πείθεσθε εἰς αὐτούς πρός οὓς δι' ἄλλους λόγους εἴμεθα διηρημένοι, οὔτοι εἰσὶν ἐλάχιστοι καί οὐδόλως θά μάς ἐπηρεάσωσι, καθόσον οὐδέποτε κατώρθωσαν τό τοιοῦτον.

Αί τέσσαρες ἐπαρχίαι εἰσὶν συμφωνώτατοι καὶ ἂν μικρός τις ἐρεθισμός φαίνεται ἤδη πρὸς παρηγορίαν τῶν τήν διαίρεσιν ἐπιδιωκόντων, ὁ ἐρεθισμός οὗτος εἶναι ὑποθετικός καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐξαφανιστέος, ἐπικαλούμεθα πρῶην γεγονότα ἅτινα εἰσέτι εἰσὶν νωπὰ, ὁμολογεῖτε σεῖς οἱ ὅποιοι ἐνσπεύρετε τὰς διαιρέσεις τὰ γεγονότα, ἅτινα γνωρίζετε, θά διαρέσητε τὰς ἄνω ἐπαρχίας, ἄστινας παραπλεύρως ἢ μία πρὸς τήν ἑτέραν φυσικῶς κείμενας συνέδεσε καὶ αὐτὴ ἡ φύσις καὶ γεγονότα, καὶ παθήματα ἱκανά να κατασυντρίψωσι καὶ ποιήσωσιν ἐκποδῶν, τοιούτους φαινομενικούς ἐρεθισμούς, καὶ βάβαιοι ἐάν παρ' ὑμῖν ἐκλαμβάνωνται, εἰσὶν ἀσθενέστατοι καὶ καχεκτικοί.

Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ὑπενθυμίζομεν τό Πατριαρχεῖον ὅτι, ἐάν ἀκοῦη δύο ἢ τριῶν μακράν τῆς Νήσου καὶ δύο ἢ τριῶν αὐτοῦ διατριβόντων, ὧν τὰ ὀνόματα ὑπὸ αἰσχύνης, καθὰ ἀποβλήτων ἐκ τῆς Νήσου, δεν ἀναφέρω, καὶ δέν μεταβάλῃ γνώμην ὡς πρὸς τὰς ἐπισκοπὰς μας, αὐτό καὶ ἄς φέρῃ τὰς συνεπειὰς τῆς τοιαύτης ἐπιμονῆς. Εἰς Κυδωνιάτης.

Στίς 30 Νοεμβρίου 1880, ἐπίσης, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», περιέχουν ἄρθρο ὑπὸ τὸν τίτλον *ΕΠΙΧΩΡΙΑ ΔΕΣΠΟΤΙΚΑ*. Ἐκεῖ γίνεται λόγος γιὰ τὴν Τοπικὴ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μητροπολίτου ἐν Ἡρακλείῳ καὶ τὴν ἐκλογή τῶν Ἱεροθέου Μπραουδάκη ἐφημερίου Μονάχου καὶ Παρθενίου Κελαϊδῆ ἐφημερίου Λιβόρνου, ὡς Ἐπισκόπων στίς χηρεύουσες θέσεις Κυδωνίας καὶ Αποκορώνου, καὶ Κισσάμου καὶ Σελίνου ἀντίστιχα. Ἐκφράζεται ἔντονα ἡ δυσαρέσκεια γιὰ τὴν ἐν λόγῳ ἐκλογή καὶ θεωρεῖται ὡς περιφρόνησι στή θέλησι τοῦ λαοῦ.

Μιλᾷ οἱ συντάκτης ἐκ μέρους ὄλων τῶν Κρητῶν γράφοντας ὅτι ξέρουν καλά οἱ Κρήτες νὰ ὑπερασπίζονται τὰ προνόμια τους, νὰ διαφυλάττουν ζωντανὰ τὰ δικαιώματά τους καὶ νὰ ἀγωνίζονται ἐναντία στήν ὅποια ἐναντία καταπάτησι τους.

Ὁ λαός ταραγμένος ἀπὸ τὴν προσβολή τῆς ἐπιθυμίας του διαμαρτυρήθηκε ἔντονα στόν Γενικό Διοικητή καὶ ὄλοι οἱ πρόκριτοι διεμήνυσαν στοὺς ὑπευθύνους ὅτι μποροῦν νὰ φτάσουν μέχρι τὰ ἄκρα, ὥστε να διεκδικήσουν ἀποτελεσματικὰ τὰ πολιτικά καὶ ἐκκλησιαστικά τους δικαιώματα.

Θὰ ἀποσταλλεῖ γράμμα τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ στή Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐκφράζοντας τὴν δυσαρέσκεια τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ πλὴν μονάχα ὀλίγων κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, καθιστώντας ὑπεύθυνο τὸν Μητροπολίτη Κρήτης καὶ ξεκαθαρίζοντας ὅτι «ἢ θα γίνῃ ἐκεῖνος τὸν ὅποιον θέλει ὁ λαός, ἢ δεν μας χρειάζεται δεσπότης».

Στό Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης καὶ συγκεκριμένα στό Ἀρχεῖο τοῦ Χατζῆ Μιχάλη Γιάνναρη, (Ἰστ. Σὺλ. 24, 4, ΤΔ' 1880), βρίσκουμε ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον γράμμα στὰ Χανιά μὲ ἡμερομηνία «2 Ἰοβρίου 1880» τοῦ Μ. Ι. Κα-

τσουλάκη, πού ἀπευθύνεται «Τῷ Γεναιωτάτῳ καί πολυπόθητον Ἀρχηγόν Κυδωνίας Κ. Χ. Γιανναράκη» καί ἀναφέρει τά εξής:

«Κύριε Ἀρχηγέ, ἀφοῦ πρῶτον ζητῶ συγγνώμην ἀλλά πάλιν τό θάρρος μέ παρακινεῖ νά σοῦ ἠπῶ. Νομίζω ὅτι ἐφοβήθηκες ὅτι δέν θά γενῆ ὁ Κύριος Νίκανδρος ἐπίσκοπος καί δέν δυνάμεθα νά τόν ἐπιστηρίζωμε, καί διά ταῦτα μᾶς γράφεις ὅτι χρεωστοῦμε μόνοι μας νά κοιτάξωμε τό συμφέρον τῶν ἐπαρχιῶν μας καί νά μήν καταπατοῦν τά δικαιώματα μας. Ἐμεῖς ὅμως ἔχωμεν σκοπόν νά ὑποστηρίξωμεν τόν Κύριον Νίκανδρον καί Σφακιανός δέν θά γίνῃ ἐπίσκοπος κατ' οὐδένα τρόπον.

Διά τοῦτο Κύριε Ἀρχηγέ ἐπιθυμοῦμε νά ἔλθετε καί ὁ ἴδιος νά παραυρεθῆτε εἰς τοιαύτην περίστασιν ὅπως καί ὁ Ἀρχηγός Κισσάμου Σκαλίδης ἐπῆγε προσωπικῶς εἰς τό Γενικόν Διοικητήν καί τοῦ εἶπε ἢ θά μᾶς φέρεται τούς ἐπισκόπους ὅπου ἔκλεξε ὁ λαός ἢ θά εἶδης πράγματα τά ὁποῖα δέν ἐπιθυμῶ μήτε ἐγώ ὁ ἴδιος. Καί ἀπήντησε ἡ αὐτοῦ ἐξοχότης Καπετάν Ἀναγνώστη λάβε ὑπομονή καί θά διορθωθοῦν. Καί ἄν νομίζεις Κύριε Ἀρχηγέ καί περιμένεις ἀπό τούς χωριανούς σου νά μήν περιμένης, διότι ὅσοι εἶναι κυβερνητικοί φαίνεται ἐντρέπονται τόν Διοικητήν ἢ καί φοβοῦνται, διότι καί ὁ ἴδιος εἶναι Σφακιανός ἀλλά δέν ἀποφαίνεται.

Ὡστε λοιπόν δέν ἔχωμε ποῖος μᾶς εἰπεῖ τά συμφέροντα τῆς ἐπαρχίας ὅπως μᾶς λέτε παρά μόνον ὁ Κύριος Μητσοτάκης καί ὁ Κύριος Παπαδάκης. Ταῦτα καί καλήν ἀντάμωσιν νά δώσῃ ὁ Θεός. Ἰω. Γ. Παπουτσάκης. Αὕτη τήν στιγμὴν ἦλθε ἡ πόστα καί ἦλθαν καί ἄνθρωποι ἀπεσταλμένοι παρά τοῦ Πατριαρχείου καί παρά τοῦ Μητροπολίτου. Μ. Ι. Κατσουλάκης»⁵³.

«ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ», στίς 6 Δεκεμβρίου 1880, ἀσκούν ἔντονη κριτική στή στάση τῶν «ἐντολοδόχων ὑπαλλήλων» ἀέναντι στό δεσποτικό ζήτημα, διότι ἐκπληρώνουν ἀπλά ἀνώτερες διαταγές, ὥστε νά κατωρθώσουν νά ἀποκλεισθῇ ὁ κ. Νίκανδρος.

Τά «ὄργανα τῆς Κυβερνήσεως» ἀπουσιάζουν «ἄνευ αἰτίας», ὅπως χαρακτηριστικά τονίζει ἡ ἐφημερίδα, ἀπό τίς θέσεις τους «ἐν ἄκρα ἀπαθείᾳ» πολλές μέρες. Δημοσιεύεται μάλιστα ἐπιστολή, πού ἀπευθύνεται στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη καί ἔχει ἐνδιαφέρον περιεχόμενο:

«Πρός τήν Α. Παναγιώτητα τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχη καί τήν περί αὐτόν Σύνοδον. Παναγιώτατε, Μετά μεγίστης ἡμῶν ταραχῆς ἐμάθομεν ὅτι οἱ ἐν Ἡρακλείῳ συνελθόντες ἐπίσκοποι πρός ἀνάδειξιν ἐπισκόπου εἰς τήν χηρεύουσαν θέσιν Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὄργανα συστάσεων καί παθῶν ξένων μετά τοῦ Μητροπολίτου γενόμενοι ἐψήφισαν ὡς τοιοῦτον

⁵³ Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης, Ἀρχεῖο Χατζή Μιχάλη Γιάνναρη, Ἰστ. Σὺλ. 24, 4, ΤΔ' 1881, Χανιά 2 Ἰοβρίου 1880.

Ό Άγιος Μητροπολιτικός Ναός Εισοδίων τής Θεοτόκου Χανίων

τον Ἱερομόναχον Ἱεροθέον Μπραουδάκη ἀντί τοῦ Κ. Νικάνδρου, ὑπέρ οὗ ἐξεδηλώθη συμπάντων τῶν κατοίκων εὐχή.

Ὅθεν διαβεβαιοῦμεν τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὅτι οὐ μόνον δέν θέλει γίνει δεκτός, ἀλλὰ καὶ θέλουσιν ἐπέλθει συνέπειαι ὡς ἐκ τούτου, ὧν ἡ εὐθύνη θά ἐπιβαρύνῃ τούς ἀρμοδίους. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀποκηρύττομεν κατηγορηματικῶς τόν Κ. Ἱεροθέον Μπραουδάκη καὶ ἐπιμένομεν ἵνα προχειρισθῇ Ἐπίσκοπος ὁ Κ. Νίκανδρος πρὸς ἀποφυγὴν ὀλεθρίων συνεπειῶν. Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος θεράποντες»⁵⁴.

Ἐνδιαφέρον ἔχει καὶ ἡ ἐπιστολή τοῦ Δ. Ξηροῦ, πού γράφεται στὰ Χανιά, στίς 7 Δεκεμβρίου 1880 καὶ ἀποστέλεται στό θείο του Χατζή Μιχάλη. Γράφει:

«Ἀγαπητέ μοι θεῖε Χατζή Μιχάλη, ... ἦλθε εἰς τό σπίτι καί μοι ἐπρότεινε νά ἐκλεχθῶ βουλευτής. Αὐτό βέβαια εἶναι τό ἀρχαῖον σχέδιον μας, τό νά ἐκλεχθῶ ... λαμβάνων ὁδηγίας ἀπό ὑμᾶς καί ἀπό τόν θείο μου Νικολοῦδη, ὅπως διευθύνωμεν τά πολιτικά ἡμῶν συμφέροντα ... Τά ἐπισκοπικά εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν στάσιμον κατάστασιν. Οὐδέποτε θά παραδεχθῶμεν παμψηφεὶ ἄλλον ἐπίσκοπον ἐκτός τοῦ Νικάνδρου, πάση θυσίαν ... Σήμερον ἐδέχθημεν τὴν ἐπίσκεψιν τῆς κόρης τοῦ Γεν. Διοικητοῦ καὶ τοῦ Ὑιοῦ του. Ἐσχετίσθημεν μέ ὅλους τούς Προξένους καί τὰς οἰκογενεῖας των ... Σᾶς ἀσπάζομαι ἐγκαρδίως ὁ ἀνεψιός σας Δ. Ξηρός»⁵⁵.

Στίς 13 Δεκεμβρίου 1880, «ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» ἐξέφραζαν τὴν ἔκπληξη ἀλλὰ καὶ τὴ λύπη, γιὰ τὴν ἐκλογή τοῦ κ. Ἱεροθέου Πραουδάκη ἀπὸ τὴν Τοπικὴ Σύνοδο στὴν Ἐπισκοπὴ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, «ἀντί τοῦ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὑποδειχθέντος παμψηφεὶ σχεδόν κ. Νικάνδρου»⁵⁶.

Στό Ἀρχεῖο τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, βρίσκουμε ἓνα ἐνδιαφέρον κι ἀπορρητο γράμμα, πού ἀποστέλλεται ἀπὸ τὴν Πρεσβεία τῆς Ἑλλάδος στὴν Κωνσταντινούπολη, στὸν κ. Ἀλέξανδρο Κουμουνδούρο, σχετικὰ μέ τίς ἐκλογές ἀρχιερέων στὴν Κρήτη καὶ τὴν ἀνακοίνωση τους στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη. Τό παραθέτομε, μαζί μέ ἄλλα σχετικὰ, ὡς ἑξῆς:

«Πρεσβεία τῆς Ἑλλάδος Πέραν τὴν 23 Δεβρίου 1880
Παρά τῆ Ὑψηλῆ Πύλῃ
Ἀριθ. 4154
Ἀπόρρητον

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα
τόν Κύριον Ἀλέξανδρον Κουμουνδούρον

⁵⁴ *Τὰ Ἄπτερα*, 6 Δεκεμβρίου 1880.

⁵⁵ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο Κρήτης, Ἀρχεῖο Χατζή Μιχάλη Πάνναρη, Ἰστ. Σὺλ. 24, 4, Δ' 1879-83, Χανιά 7 Δεκεμβρίου 1880.

⁵⁶ *Τὰ Ἄπτερα*, 13 Δεκεμβρίου 1880.

Χανιά, περί τά τέλη τοῦ 19ου αἰ.

Κύριε Πρόεδρε,

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 10521 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς 12 Δεβρίου ἐ.ξ. ἐγγράφου τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος, λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω, ὅτι ἐνόμισα καλλίτερον ν' ἀνακοινώσω τῇ Αὐτοῦ Παναγιότητι, δι' ὑπαλλήλου τῆς Πρεσβείας, τὸ ἐν αὐτῷ ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ἐν Κρήτῃ Προξένου τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων. Ἐπισυνάπτω ὧδε τὴν πρὸς με ἔκθεσιν τοῦ διαληφθέντος ὑπαλλήλου.

Δέξασθε Κύριε Πρόεδρε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου ὑπολήψεως, μεθ' ἧς διατελῶ»⁵⁷.

«Πέραν τὴν 23 Δεβρίου 1880

Πρὸς τὴν Ἀ. Ἐξοχώτητα τὸν Κύριον Α.Γ. Κουντουριώτην, ἕκτακτον ἀπεσταλμένον καὶ πληρεξούσιον Ὑπουργόν τῆς Α. Μεγαλειότητος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐξοχώτατε,

Εἰς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀνεκοίνωσα κατὰ τὴν ἐντολήν τῆς Ὑ. Ἐξοχώτητος τὸ περιεχόμενον τῶν συνημμένως ἐπιστρεφομένων ἐγγράφων ἀφορώντων τὴν ἀποδοκίμασίαν τῆς ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων γενομένης ἐκλογῆς δύο ἀρχιερέων τῶν ἐν Κρήτῃ ἐπαρχιῶν, διότι ἐξέλεξεν οὐχὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῶν χηρευουσῶν ἐπαρχιῶν ὑποδειχθέντας.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ ἐκφραστικότερου τρόπου μ' ἐβεβαίωσε καὶ αὐθις ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται ἤδη πλέον νὰ μεταβάλῃ τ' ἀποφασισθέντα περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀρχιερέων, ἐκτός καὶ οἱ ἐκλεχθέντες ἀποποιηθῶσι τὰς θέσεις των, διότι ἄλλως εἶναι παράβασις τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων τοὺς ὁποίους ὀφείλει νὰ τηρῇ καὶ οὐχὶ νὰ μεταβάλῃ, ἀναγνωρίζων εἰς τὸν λαὸν δικαίωματα αὐστηρῶς ὑπὸ τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ἀπηγορευμένα.

Μοὶ προσέθηκε δὲ ὅτι εἶναι ἐν γνώσει τῶν ἐν Κρήτῃ ἀναφορικῶς ὡς πρὸς τὴν περὶ ἧς πρόκειται ὑπόθεσιν λαμβανόντων χώραν καὶ λυπεῖται, διότι ἐννοεῖ ὅτι τὰ γινόμενα δὲν εἶναι τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ δημαγωγῶν τινῶν τοὺς ὁποίους οἱ ἀρμόδιοι πρέπει νὰ περιστέλωσι καὶ νὰ καταστήσωσι σεβαστὰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐκδηλωσάσης πάντοτε μητρικὴν στοργὴν εἰς τὸ ὑπ' αὐτὴν χριστιανικὸν πλήρωμα.

Εὐπειθέστατος

Ὁ Γραμματεὺς Αἰς τὰς τάξεως»⁵⁸.

«ΤΑ ΑΠΤΕΡΑ» στίς 24 Δεκεμβρίου 1880, ἔγραφαν: «ὁ Μητροπολίτης

⁵⁷ Ἀρχεῖο Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, 1880/99.

⁵⁸ Ἀρχεῖο Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν, 1880/99.

*Ἐπίσκοπος Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου
Τερόθιος Πραουδάκης (1882-1896)*

*Ἀρχιμανδρίτης Παρθένιος Κελαϊδῆς
(1830-1905)*

*Μητροπολίτης Κρήτης
Τιμόθεος Καστρινογιαννάκης (1882-1897)*

*Μητροπολίτης Κρήτης
Εὐμένιος Ξηρουδάκης (1897-1920)*

Κρήτης ἐξελέγετο ὑπό τοπικῆς συνόδου, ὁ δέ λαός τῆς Κρήτης ἐθεώρει αὐτόν ὡς ἐξελθόντα ἐκ τῶν σπλάχνων αὐτοῦ, ἀρχιποίμενα ... Ἀπό τότε κατ' αὐθαίρετον τινά τρόπον, γνωστόν τοῖς πᾶσιν, ἐτέθη τέρμα εἰς τό ἔθιμον τοῦτο τῆς ἐκλογῆς.

Ἐκτοτε οἱ Μητροπολίται Κρήτης στέλλονται ὑπό τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, οἵτινες οὐδέν ἄλλο ἐν τῷ νῶ ἔχοντες ἢ τὴν ἀργυρολογίαν. Τῷ ὄγκῳ καὶ τῇ ἐπιβολῇ αὐτῶν χειροτονοῦνται ἐπίσκοποι, ἀνίκανοι καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτῶν μὴ δυνηθέντες νὰ ἐξοφλήσωσι τὰς ὑποχρεώσεις, ἅς χάριν τῆς χειροτονίας αὐτῶν ἀνέλαβον.

Καιρός εἶναι νὰ παύσῃ πλέον ἡ αὐθαίρετος αὕτη ἐπιβολή. Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ προσεχὴς Συνέλευσις θέλει ἀσχοληθῆ εἰς τό ζήτημα τοῦτο καὶ θέλει ἀποφασίσῃ, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἡ ἐκλογή τοῦ Μητροπολίτου γίνηται, ὡς καὶ πρότερον ὑπό τοπικῆς Συνόδου, τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον ἐν τοῖς Κρήσι κληρικοῖς ὑπάρχουσι πολλῶ ἀνώτεροι κατὰ τε τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἰκανότητα τῶν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως στελλομένων»⁵⁹.

«Σύνοδος ἀρχιερέων προσκληθεῖσα ἐσχάτως ὑπό τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης πρὸς ἐκλογήν προσώπων ὡς Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Κισσάμου ἐξελέξατο Κυδωνίας μὲν τὸν ἐν Μονάχῳ διαμένοντα Κύριον Δωρόθεον Πραουδάκη, Κισσάμου δὲ τὸν κοινόν ἡμῶν φίλον Κύριον Παρθένιον Κελαϊδῆν»⁶⁰.

«Πέραν 29 Δεκεμβρίου 1880,

Πρὸς τὴν Α.Ε. Α. Κουμουνδοῦρον

Κύριε Πρόεδρε ... λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω τῇ Υ.Ε. ὅτι ἐλάλησε ἡ Α.Π. περὶ τῶν ἐν Κρήτῃ ἐπισκοπικῶν. Εἰς τὴν παρατήρησίν μου ὅτι προκειμένου περὶ ἐκλογῆς ἐν Κρήτῃ Ἀρχιερέων τό Πατριαρχεῖον ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν γνώμην τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ... ἡ Α.Π. μοι ἀπήντησε ὅτι δέν ἔλαβε γνώσιν τῆς Β. Κυβερνήσεως παρά μετὰ τῶν γεγονότων τετελεσμένων, δηλαδή τὴν κανονικὴν ἐκλογήν τῶν Ἀρχιερέων καὶ τὴν ἐπικύρωσιν παρά τῆς Συνόδου τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν.

Δέν ἦτο πλέον δυνατόν τῇ Α.Π. νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου μὴ ἐπιτρεπομένου τοῦτο τῶν ἱερῶν κανόνων. Πράγματι δέν ἐγένοντο ἐνέργειαι ἡμῶν ἐντεῦθεν παρά μετὰ τὴν γενομένην κανονικὴν ἐκλογήν. Ὅσο ἀφορὰ εἰς τὰ σκάνδαλα τὰ γινόμενα ἐν Κρήτῃ ἐκ τῶν ἐκλογῶν ἡ Α. Παναγιότης δέν φαίνεται συμμεριζόμενῃ τοὺς φόβους τῆς Β. Κυβερνήσεως»⁶¹.

Ἡ «Θρησκευτικὴ Φωνή» τῆς 15ης Φεβρουαρίου τοῦ 1881 (ἀριθ. 24, σελ. 276) γράφει ὅτι τὰ Ἐπισκοπικὰ ζητήματα τῆς Κρήτης δέν ἐλύθησαν ἀκόμη

⁵⁹ *Τὰ Ἄπτερα*, Χανιά 24 Δεκεμβρίου 1880.

⁶⁰ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο Κρήτης, 8 φακ. Ε, φ17β/54.

⁶¹ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν, ΑΥΕ, Κωνσταντινουπόλεως Πρεσβεία, 1881-1882, ἀριθ. 4192.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ'

ώστε νά λάβουν τέλος οί διαμάχες περί τῆς ἐκλογῆς τῶν νέων Ἀρχιερέων γιά τίς Ἐπαρχίες Κισσάμου καί Κυδωνιῶν. Ἀναφέρει ἡ ἐφημερίδα ὅτι μέ ἐντολή τοῦ Πατριάρχου πρὸς τόν Μητροπολίτη Κρήτης ψηφίστηκαν Ἐπίσκοποι γιά τίς χηρεύουσες Ἐπαρχίες ἀλλά ὄχι ἐκεῖνοι πού ὁ λαός ἐξέλεξε.

Ἡ τοπική ἀρχή ὑποστηρίζει βέβαια τοὺς ψηφισθέντας Ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἀναγκάζονται νά περιμένουν στά Χανιά μέχρι νά σταματήσει ἡ ἐξέγερση τοῦ λαοῦ τῶν Ἐπαρχιῶν ἐκεῖνων.

Μεταξύ ἄλλων ἡ «Θρησκευτική Φωνή» ἔγραφε ὅτι «Τά ἐν Κρήτῃ ἐπισκοπικά δέν ἐτελείωσαν ἔτι διότι ἐψηφίσθησαν μέν ἐντολή τοῦ πατριάρχου παρά τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης ἄλλοι ἐπίσκοποι παρά τους ἐκλεγέντας παρά τοῦ λαοῦ Κισσάμου καί Κυδωνιῶν, ἀλλ' οἱ ψηφισθέντες καίτοι ὑποστηριζόμενοι ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου ἀρχῆς εἶναι ἠναγκασμένοι νά περιμένωσιν ἐν Χανίοις μέχρι οὗ καταπαύσῃ ἡ ἐξέγερσις τοῦ λαοῦ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκεῖνων»⁶².

Και ἐν συνεχείᾳ ἀνέφερε «Οἱ ἐπίσκοποι Κρήτης ἐξελέξαντο παμψηφεὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἐν ἰσχύϊ διατυπώσεις τόν εὐπαίδευτον ἀρχιμανδρίτην κ. Διονύσιον Καστρινογιαννάκην ὑποψήφιον ἐπίσκοπον τῶν ἐπαρχιῶν Ῥεθύμνης καί Αὐλοποτάμου. Ἐγένετο δέ ἤδη καί ἡ κανονικὴ χειροτονία. Εἶναι λίαν ἐπιτυχῆς ἡ ἐκλογή»⁶³.

Ὅπως ἔγραφε ἡ Ἐφημερίς τοῦ Λαοῦ «Λευκά Ὀρη» (Ἐν Χαλέπα τῇ 26ῃ Αὐγούστου 1881) ὁ Κρητικὸς λαὸς «παλαίει» γιά πολὺ χρόνο μέ τόν Μητροπολίτη Κρήτης καί τὴν Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, μέ ἀφορμὴ τίς Ἐπισκοπικὲς Ἐδρες τῶν Ἐπαρχιῶν Αὐλοποτάμου καί Ῥεθύμνης, Ἀποκορώνων καί Κυδωνίας καί Σελίνου καί Κισσάμου.

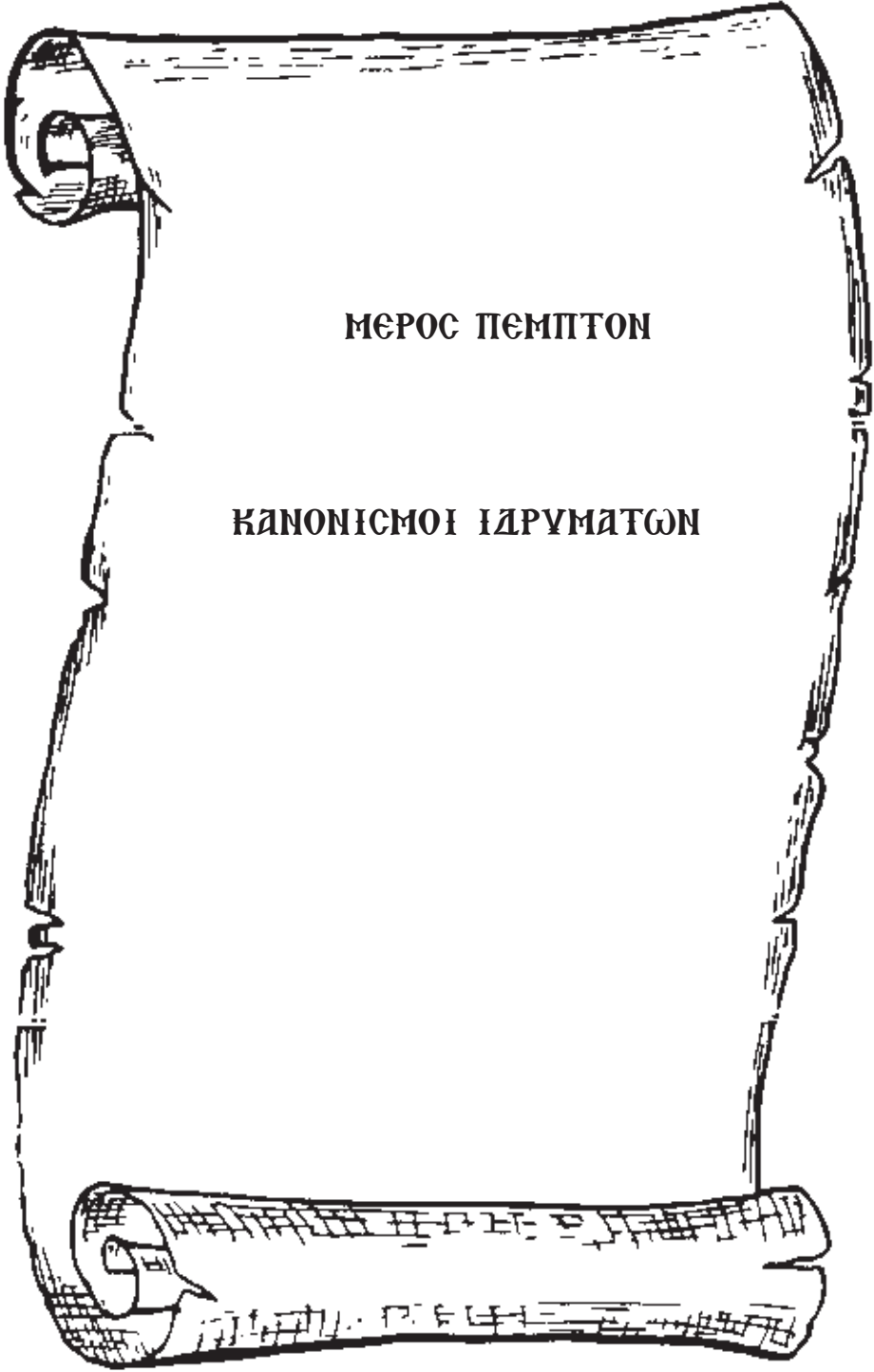
Ἐπακριβῶς ἀνεφέρετο ὅτι «ὁ λαὸς καί οἱ πληρεξούσιοι τῶν ἐπαρχιῶν ἐκτός δύο ἢ τριῶν ἐπελήφθησαν μετὰ ἀγανακτῆσεως τῶν ἐπισκοπικῶν ζητημάτων καί εἰς τοσοῦτον προέβησαν, ὥστε καί τηλεγραφικῶς νά ζητήσωσι τὴν ἀνάκλησιν τοῦ ἀγιωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης παρά τοῦ Πατριαρχείου ἐκτός τῶν προφορικῶν ἐξηγήσεων ἃς ὅταν ἐντάμωσαν ἐν Χανίοις».

Ἐπίσης ἡ ἐφημερίδα γράφει ὅτι πολλὰ ψηφίσματα ἀπέστειλαν οἱ χριστιανοὶ δημοτικοὶ Ἄρχοντες στὴν Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καί χιλιάδες ὑπογραφές τῶν κατοίκων, προκειμένου ἢ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ εὐδοκίη νά εἰσακούσῃ τῶν εὐχῶν τοῦ Κρητικοῦ χρ. Λαοῦ, ἱεραρχικῶς ἐξετάσει τὴν ἐν Ἡρακλείῳ Σύνοδον τῶν Ἐπισκόπων ὡς καί τόν Μητροπολίτην ἂν ὄχι ἄλλον τί, τουλάχιστον ἐάν τὰ γραφόμενα καί ἀποσταλέντα πρὸς αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ, ἔχονται ἀληθείας καί ἐάν τό σπουδαιότερον ὑπῆρξεν ἔθιμον ὡς πρὸς τὰς ἐκλογὰς τῶν Ἐπισκόπων νά ἐκλέγωσιν οἱ κάτοικοι αὐτοῦς.

(Συνεχίζεται)

⁶² «Θρησκευτικὴ Φωνή», ἐφημ. ἐκκλ., 15-02-1881, ἀριθ. 24.

⁶³ «Θρησκευτικὴ Φωνή», ἐφημ. ἐκκλ., 15-04-1881, ἀριθ. 26.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

**Κανονισμός Λειτουργίας Ίδρύματος με την επωνυμία:
«ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΡΗΤΗΣ».**

Άρθρο 1

Σύσταση-Επωνυμία-Έδρα

1. Στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης και υπό την άμεση πνευματική και διοικητική εποπτεία αυτής συνιστάται Ίδρυμα, με την επωνυμία «ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΡΗΤΗΣ», το οποίο θα λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) αυτοτελούς διαχείρισης και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

2. Το ως άνω Ίδρυμα συνεπικουρεί το κοινωνικό, πολιτιστικό και πνευματικό έργο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης και διέπεται αφενός από τις διατάξεις του άρθρου 10 της παρ. 11 του Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικού Νόμου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας και άλλων τινών διατάξεων» (Φ.Ε.Κ. ΑΕ 41), όπως αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν. 4301/2014 (Φ.Ε.Κ. Α/ 223/7.10.2014), και αφετέρου από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού.

3. Έδρα του Ίδρύματος είναι η πόλη του Ηρακλείου Κρήτης.

4. Για την επικοινωνία με φορείς, ιδιώτες και υπηρεσίες του εξωτερικού το Ίδρυμα θα φέρει το λογότυπο στην Αγγλική Γλώσσα «FOUNDATION OF CHILD CARE AND YOUTH OF HOLY ARCHDIOCESE OF CRETE».

Άρθρο 2

Σκοποί και μέσα προς επίτευξη αυτών

Σκοποί του Ίδρύματος είναι:

1. Η συμβολή στην πληρέστερη και αρτιότερη πνευματική, ποιμαντική, κοινωνική και φιλανθρωπική διακονία και στήριξη των παιδιών και των νέων στο πλαίσιο της Ορθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης, Αγάπης και Διδασκαλίας.

2. Η συμβολή στην καλλιέργεια των παιδιών και των εφήβων με γνώμονα τον πλούτο της Ορθόδοξης Χριστιανικής Αγάπης και Ζωής και η διαφύλαξη των ιστορικών και πολιτιστικών γενικώς παραδόσεων της Κρήτης και του λαού της.

3. Η καλλιέργεια της επικοινωνίας και της χαράς συναντήσεως επί το αυτό μεταξύ των παιδιών και των νέων, των στελεχών της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, και άλλων Ορθοδόξων Εκκλησιών και εν γένει όσων συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Ίδρύματος.

4. Η εν γένει πνευματική καλλιέργεια του παιδιού και των νέων.

5. Η διοργάνωση Κατασκηνώσεων για μαθητές, φοιτητές, και εργαζόμενους νέους, καθώς επίσης παιδιών και νέων με ειδικές δυσκολίες, όπως απροστάτευτα ή ορφανά παιδιά, με κινητικά προβλήματα, με θέματα δυσκολιών ένταξης σε κοινωνικές δομές και εν γένει ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων.

6. Η παροχή δυνατοτήτων δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών και των νέων της ως άνω παραγράφου, με δραστηριότητες, όπως νεανικές συνάξεις, ψυχαγωγία νέων, δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημερώσεως για τις σύγχρονες εξαρτήσεις, την ορθή χρήση και τον εθισμό του διαδικτύου και άλλες εποικοδομητικές δραστηριότητες.

7. Η συνδρομή στη στήριξη της οικογένειας, καθώς και νέων γονέων με ανήλικα παιδιά, οι οποίοι είτε λειτουργούν υπό καθεστώς κοινωνικού ή οικονομικού αποκλεισμού, ή δεν έχουν δυνατότητες προσφοράς ευκαιριών για ανάπτυξη, ψυχαγωγία και καλλιέργεια των παιδιών τους.

8. Η διοργάνωση ημερίδων, εκδηλώσεων, ενημερωτικών συνεδρίων, εργαστηρίων με γνώμονα την ανάπτυξη εκκλησιαστικών, κοινωνικών, πολιτισμικών, ανθρωπιστικών θεμάτων, και εν γένει την προαγωγή της γνώσης και εμπειρίας ως εφόδιο για την ομαλή και ολόπλευρη καλλιέργεια και ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου.

9. Αφενός η ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν την αξία της ανθρώπινης ζωής από την σύλληψή της, και αφετέρου η δυνατότητα στήριξης και προστασίας του παιδιού από την κύηση του έως την εφηβεία, καθώς και της απροστάτευτης, κακοποιημένης ή μη μητέρας του παιδιού.

10. Η γνωριμία των παιδιών και των νέων με το φυσικό περιβάλλον, και κυρίως η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση με απώτερο σκοπό την προστασία, τον σεβασμό και την αγάπη προς το φυσικό περιβάλλον.

11. Η διάδοση και καλλιέργεια της αξίας του εθελοντισμού, ως εργαλείου ανάπτυξης της προσφοράς βοήθειας προς τον κάθε συνάνθρωπο, και ιδίως ως προσφορά προς τα παιδιά και τους νέους του τόπου.

12. Η ανάληψη εθελοντικών δράσεων, η ενεργοποίηση παιδιών, νέων και ενηλίκων, καθώς η συνεργασία με φορείς εθελοντισμού στην Ελλάδα και το Εξωτερικό (όπως ενορίες, εθελοντικές ομάδες, Ομογένεια του Εξωτερικού, διεθνείς οργανώσεις κ.α.) με σκοπό την συμμετοχή σε δράσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των παραπάνω στόχων.

13. Η δια υλικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών μέσων, εμφύτευση, καλλιέργεια και ανάπτυξη των υγιών αξιών στην μελλοντική κοινωνία, μέσω των παιδιών και των νέων, αξίες οι οποίες δίνουν ζωή, νόημα, χαρά, ελπίδα, κουράγιο, επιθυμία για αγωνιστικότητα, και ιδίως αγάπη προς την ζωή και τους ανθρώπους.

Άρθρο 3

Μέσα για την επίτευξη των σκοπών

Το Ίδρυμα για να επιτύχει τους ανωτέρω αναφερομένους σκοπούς του και να αξιοποιήσει κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους υλικούς και πνευματικούς του πόρους θα καταβάλλει κάθε προσπάθεια για την επίτευξη των στόχων του, όπως αυτοί έχουν εκτεθεί εις το προηγούμενο άρθρο, ειδικότερα θα είναι δυνατόν:

1. Να διοργανώνει και λειτουργεί Κατασκηνώσεις ως Ίδρυμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος.

2. Να διοργανώνει συναντήσεις, σεμινάρια, ημερίδες, συνεδρία και λοιπές εκδηλώσεις συναφείς προς τους σκοπούς του Ιδρύματος.

3. Να συνεργάζεται και συμμετέχει σε προγράμματα με αντίστοιχα Ιδρύματα του Εσωτερικού και του Εξωτερικού, με υπηρεσίες και οργανισμούς της Ελλάδος ή του εξωτερικού, καθώς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με επιχειρήσεις, διακρατικούς ή διεθνείς οργανισμούς, ενώσεις και κάθε άλλο φορέα, ιδιωτικό ή δημόσιο με παρεμφερή σκοπό ή ενδιαφερόμενο για τους σκοπούς και τις δραστηριότητες του Ιδρύματος.

4. Να συμμετέχει σε εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα και προγράμματα με παρεμφερείς δραστηριότητες.

5. Να εξασφαλίζει την απόκτηση, ορθή χρήση, λειτουργία, συντήρηση και βελτίωση των απαιτούμενων εγκαταστάσεων και του λοιπού εξοπλισμού, που είναι απαραίτητα στα πλαίσια των σκοπών και των δραστηριοτήτων του Ιδρύματος.

6. Να δέχεται χρηματοδοτήσεις, δωρεές και οικονομικές ενισχύσεις από φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και ιδιώτες, που θα ήθελαν να συμβάλλουν στο έργο του Ιδρύματος.

7. Να εκδίδει σχετικό με τους σκοπούς του έντυπο υλικό, όπως φυλλάδια, βιβλία, λευκώματα, αφίσες, περιοδικά και άλλα, να παράγει οπτικοακουστικά και ηλεκτρονικά μέσα ή να συμμετέχει σε νομικά πρόσωπα, που η δραστηριότητά τους σχετίζεται με τα ανωτέρω.

8. Να φροντίζει για την ύπαρξη πλήρους και σύγχρονης υποδομής για τις δραστηριότητες του Ιδρύματος,

9. Να έχει την ευχέρεια, εάν κριθεί αναγκαίο από το Δ.Σ, να ορίζει ειδικές επιτροπές μελέτης, οργάνωσης ή διαχείρισης των επιμέρους τομέων δράσεων του Ιδρύματος.

10. Να επιλέγει οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο ήθελε αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος, συναφές προς τους σκοπούς του Ιδρύματος τούτου.

Άρθρο 4

Οργάνωση-Διοίκηση-Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Ίδρυμα τελεί υπό την διοικητική εποπτεία και έλεγχο του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης

2. Το Ίδρυμα διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (εφεξής Δ.Σ.) που απαρτίζεται:

α) Από τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Κρήτης, ως Πρόεδρο

β) Από τον Πρωτοσύγκελλο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, ως Αντιπρόεδρο και νόμιμο αναπληρωτή του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου.

γ) Από τρία πρόσωπα κληρικούς ή λαϊκούς, που διακρίνονται για το ήθος, την πνευματική κατάρτιση και ωριμότητά τους και το ενδιαφέρον τους για τη ζωή και το έργο της τοπικής Εκκλησίας.

3. Τα μέλη του Δ.Σ. διορίζονται, από τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Κρήτης, επί τριετή θητεία, ενώ δύναται επαναδιορισθούν.

4. Εκ των μελών του Δ.Σ, με πράξη του Δ.Σ, έπειτα από ψηφοφορία, ορίζονται ο Γραμματέας και ο Ταμίας.

5. Η αντικατάσταση μέλους του Δ.Σ ή ο επαναδιορισμός, εναπόκειται στην κρίση του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου.

6. Το προσωπικό το οποίο απαιτείται για τις λειτουργικές ανάγκες του Ιδρύματος, καταβάλλεται προσπάθεια να αποτελείται από πρόσωπα που προσφέρουν ανιδιοτελώς και εθελοντικώς τις υπηρεσίες τους. Σε περιπτώσεις που απαιτείται επαγγελματικού τύπου αντιμετώπιση, δύναται να προσλαμβάνεται κατάλληλο προσωπικό για την κάλυψη των αναγκών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

7. Μέλη του Δ.Σ., τα οποία είτε δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους ή κωλύονται στην άσκηση αυτών, ή δεν συμβάλλουν στην εύρυθμη, ομαλή, απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Ιδρύματος, ή προβαίνουν σε ενέργειες που έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς του Ιδρύματος, ή παραιτούνται εθελουσίως πριν από τη λήξη της θητείας τους, δύναται να παυθούν και να αντικατασταθούν δι' αποφάσεως του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπίσκοπου και δια το χρονικό διάστημα μέχρι της λήξεως της θητείας των υπολοίπων μελών του Δ.Σ. .

8. Το Δ.Σ συνέρχεται υστέρα από πρόσκληση του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου, τουλάχιστον 2 φορές ετησίως, και επιπροσθέτως, όποτε παρίσταται ανάγκη ή υπάρχει συγκεκριμένος τακτικός ή έκτακτος λόγος.

9. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία και αποφασίζει εγκύρως, εφόσον είναι παρόντα τέσσερα (4) τουλάχιστον από τα πέντε συνολικώς (5) μέλη του.

10. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει ή ψήφος του Προέδρου.

Άρθρο 5

Αρμοδιότητες Διοικητικού Συμβουλίου

Το Δ.Σ. του Ιδρύματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά στην οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Ιδρύματος, στη διαχείριση και αξιοποίηση εν γένει των κάθε φύσης περιουσιακών στοιχείων, τα οποία βρίσκονται στην κατοχή του, ή όσων του έχουν διατεθεί για χρήση, καθώς και για τη διάθεση των πόρων του.

2. Δύναται να συνεργαστεί για όλα τα σχετικά ζητήματα, με τα Εκκλησιαστικά Συμβούλια των Ιερών Ναών, τα Ηγουμενοσυμβούλια των Ιερών Μονών, τα Διοικητικά Συμβούλια λοιπών Ιδρυμάτων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, τα Διοικητικά Συμβούλια των φιλανθρωπικών, κοινωφελών και λοιπών εκκλησιαστικών και άλλων ιδρυμάτων. Επιπλέον, δύναται να συνεργαστεί με την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς και εν γένει τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, με διαφόρους πολιτιστικούς, επιστημονικούς και φιλανθρωπικούς συλλόγους, με στόχο την προαγωγή και επίτευξη των σκοπών του Ιδρύματος,

3. Εγκρίνει τον ετήσιο Προϋπολογισμό και Απολογισμό εσόδων και εξόδων του Ιδρύματος, οι οποίοι συντάσσονται, όπου απαιτείται, από κατάλληλο οικονομικό-λογιστικό προσωπικό, και υποβάλλει αυτούς στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

4. Μερικά για την εξεύρεση οικονομικών πόρων, οι οποίοι καθορίζονται στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού, καθώς και για την συνετή διαχείρισή τους για την εύρυθμη, ομαλή, απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Ιδρύματος.

5. Αποφασίζει για τον προσδιορισμό των έμμισθων ή μή θέσεων, που κρίνονται απαραίτητες για την ορθή λειτουργία του Ιδρύματος, καθώς και για την πρόσληψη έμμισθου προσωπικού, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

6. Συντάσσει και υποβάλλει προς έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, τον **Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος**, ο οποίος είναι σύμφωνος με την κείμενη Νομοθεσία, ρυθμίζει ζητήματα λειτουργίας του ιδρύματος, όπως αιτήσεις εγγραφής στις δραστηριότητες του Ιδρύματος, προσδιορισμός απαιτούμενων προσόντων των στελεχών, αρμοδιότητες και καθηκόντα των μελών του προσωπικού (εθελοντών ή μη), και γενικώς για ζητήματα που αφορούν την εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος και διαδικαστικά θέματα επίτευξης των στόχων του.

7. Αποφασίζει για τη φιλοξενία συναντήσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων και λοιπών ποιμαντικών εκδηλώσεων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος.

8. Αποφασίζει για τυχόν επιμίσητα ή μη, παραχώρηση προς χρήση, και υπό τους όρους που θέτει, των ως άνω εγκαταστάσεων σε κρατικούς ή μη φορείς, των οποίων οι δραστηριότητες δεν έρχονται σε αντίθεση με αυτές της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης ή με τους σκοπούς του Ιδρύματος.

9. Αποφασίζει για τις ανάγκες και προτεραιότητες του Ιδρύματος που συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία του.

10. Ρυθμίζει με απόφασή του κάθε θέμα, το οποίο δεν προβλέπεται στον παρόντα Κανονισμό, και πάντοτε σύμφωνα με τους Ιερούς Κανόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας της Κρήτης (Ν. 4149/1961), τις διατάξεις και τους νόμους που διέπουν την Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ελληνική Επικράτεια, καθώς επίσης με το Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας, τον Αστικό Κώδικα και γενικότερα τους νόμους του Κράτους.

Άρθρο 6

Αρμοδιότητες Προέδρου-Αντιπροέδρου-Γραμματέα-Ταμιά του Δ.Σ.

1. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ.:

α) Έχει την εποπτεία όλων των δραστηριοτήτων και της λειτουργίας του Ιδρύματος και συντονίζει τα μέλη του Δ.Σ. για την υλοποίηση των σκοπών του Ιδρύματος.

β) Εκπροσωπεί το Ίδρυμα ενώπιον κάθε Διοικητικής, Δικαστικής και Εκκλησιαστικής Αρχής και οποιασδήποτε άλλης Αρχής σε τακτικές ή έκτακτες συνεδριάσεις, διευθύνει και σε όλες του τις σχέσεις με άλλα Ιδρύματα, Οργανισμούς, νομικά και φυσικά πρόσωπα.

γ) Λαμβάνει γνώση όλων των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων του Ιδρύματος, υπογράφει όλη την εξερχόμενη αλληλογραφία αυτού.

δ) Συγκαλεί το Δ.Σ. σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις, εγκρίνει την ημερήσια διάταξη και διευθύνει τις συζητήσεις και συνυπογράφει με τα υπόλοιπα μέλη τα πρακτικά των συνεδριάσεων.

ε) Συνυπογράφει με τον Ταμιά τα εντάλματα πληρωμής.

στ) Ασκεί εποπτεία και έλεγχο στο Προσωπικό του Ιδρύματος.

ζ) Μεριμνά εν γένει για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού και των αποφάσεων του Δ.Σ..

2. Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.:

Αναπληρώνει τον Πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, σε όλες τις αρμοδιότητες αυτού.

3. Ο Γραμματέας:

α) Τηρεί το Βιβλίο Πρακτικών των Συνεδριάσεων του Δ.Σ. του Ιδρύματος,

και συνυπογράφει με τον Πρόεδρο, τα εν λόγω πρακτικά, τα οποία συντάσσει

β) Τηρεί το Βιβλίο Πρωτοκόλλου του Ιδρύματος

γ) Συντάσσει όλα τα έγγραφα του Ιδρύματος, τα οποία υπογράφει ο Πρόεδρος

δ) Τηρεί λοιπά Γενικά Βιβλία, απαραίτητα για τη λειτουργία του Ιδρύματος, των οποίων την τήρηση ήθελε αποφασίσει το Δ.Σ. αυτού.

στ) Φυλάσσει τα έγγραφα, την αλληλογραφία, τα Βιβλία και τη σφραγίδα του Ιδρύματος.

ε) Επιμελείται με τον Ταμία την σύνταξη του Προϋπολογισμού και του Απολογισμού του Ιδρύματος και υποβάλλουν αυτόν από κοινού στο Δ.Σ..

στ) Στην εκτέλεση των καθηκόντων του, εάν κριθεί αναγκαίο, βοηθείται κατά περίπτωση από προσωπικό του Ιδρύματος.

4. Ο Ταμίας:

α) Ενεργεί για λογαριασμό του Δ.Σ. και εκτελεί τις διαχειριστικού χαρακτήρα αποφάσεις, που λαμβάνονται κατά τις συνεδριάσεις του Δ.Σ., καθώς και τις διαχειριστικές πράξεις αναφορικά με τις κάθε είδους δαπάνες, που έχουν πραγματοποιηθεί και ενημερώνει ακολούθως το Δ.Σ. για τα αποτελέσματα των ενεργειών του προς έγκριση.

β) Τηρεί τα διπλότυπα Εντάλματα Πληρωμής του Ιδρύματος, τα οποία συνυπογράφει με τον Πρόεδρο, ή, κωλυομένου αυτού, με τον Αντιπρόεδρο, ως νόμιμο εκπρόσωπο αυτού.

γ) Με βάση τα ως άνω Εντάλματα Πληρωμής, ενεργεί κάθε είδους αναγκαίες συναλλαγές. Δηλαδή, διενεργεί κάθε είδους μεταφορές, αναλήψεις χρημάτων, πληρωμές προμηθευτών και τρίτων προσώπων για την κάλυψη των αναγκαίων δαπανών και ενημερώνει ακολούθως το Δ.Σ. για τα αποτελέσματα των ενεργειών του.

δ) Εισπράττει κάθε έσοδο του Ιδρύματος με διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως, θεωρημένα από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης.

ε) Τηρεί το Βιβλίο Ταμείου και τα λοιπά νόμιμα διαχειριστικά βιβλία και παραστατικά διαχείρισεως, τα οποία και φυλάττει.

στ) Ευθύνεται για τη προσωρινή φύλαξη των χρημάτων του Ιδρύματος, τα οποία κατατίθενται σε έναν ή περισσότερους τραπεζικούς λογαριασμούς, κατά τις αποφάσεις του Δ.Σ. στο όνομα του Νομικού Προσώπου του Ιδρύματος.

ζ) Έχει την ευχέρεια να παρακρατεί εξ αυτών ποσόν αναγκαίο για την κάλυψη των έκτακτων και επείγουσών δαπανών του Ιδρύματος, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ.

η) Τηρεί το Βιβλίο Υλικού.

ι) Επιμελείται με τον Γραμματέα την σύνταξη του Προϋπολογισμού και

του Απολογισμού του Ιδρύματος και υποβάλλουν αυτόν από κοινού στο Δ.Σ.. Κατά περίπτωση δύναται να ζητηθεί η συνδρομή ειδικού λογιστή, όπου κρίνεται ότι απαιτείται.

ια) Εάν κριθεί αναγκαίο, βοηθείται από κατάλληλο προσωπικό, οριζόμενο με απόφαση του Δ.Σ.

Άρθρο 7

Προσωπικό του Ιδρύματος

1. Προσόντα προσωπικού

Το προσωπικό των υπηρεσιών του Ιδρύματος, το οποίο βρίσκεται υπό την εποπτεία του Δ.Σ. αυτού, επιλέγεται με γνώμονα τις ειδικές και δοκιμασμένες ικανότητες και εξειδικευμένες γνώσεις, το Χριστιανικό Ορθόδοξο του φρόνημα και βίωμα, την αγάπη και το ενδιαφέρον για τον συνάνθρωπο, και ιδίως για τη νεότητα.

2. Το προσωπικό του Ιδρύματος διακρίνεται σε έμμισθο ή με απόσπαση από άλλη υπηρεσία, ή με την ανάθεση έργου στο Ίδρυμα από τους υπαλλήλους της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, μετά από απόφαση του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου και έγκριση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, ή σε εθελοντικό άνευ αμοιβής στα πλαίσια της καλλιέργειας της αξίας του εθελοντισμού.

Άρθρο 8

Πόροι του Ιδρύματος

1. Πόροι του Ιδρύματος είναι:

α) Οι εκάστοτε επιχορηγήσεις της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, καθώς και οι επιχορηγήσεις και υπέρ αυτού εισφορές των Ιερών Ναών, Ιερών Μονών και Ιερών Προσκυνημάτων.

β) Οι τυχόν εισφορές συμμετοχής, οι οποίες καταβάλλονται από γονείς ή τους έχοντες, με απόφαση Δικαστηρίου, την επιμέλεια των παιδιών και των εφήβων, που συμμετέχουν στις δραστηριότητες του Ιδρύματος.

γ) Πρόσοδοι από την πραγματοποίηση διαφόρων εκδηλώσεων του Ιδρύματος, λαχειοφόρων αγορών, εράνων νόμιμα διενεργουμένων κ.α..

δ) Ίδιοι τόκοι από τις καταθέσεις του Ιδρύματος.

ε) Εισφορές, σε είδος ή σε χρήμα, φίλων του Ιδρύματος.

στ) Κρατικές επιχορηγήσεις, επιχορηγήσεις από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιχορηγήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμών και άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, επιχορηγήσεις φυσικών προσώπων και κάθε άλλη νόμιμη επιχορήγηση.

ζ) Κάθε άλλη πρόσοδος, σύμφωνη με το Ορθόδοξο Χριστιανικό πνεύμα,

που προέρχεται από κάθε είδους δραστηριότητες του Ιδρύματος και κάθε νόμιμη πηγή που δεν κατονομάζεται ρητά στον παρόντα Κανονισμό.

2. Οι πόροι του Ιδρύματος διατίθενται κατόπιν αποφάσεως του Δ.Σ. αυτού, για:

α) Τη φιλοξενία, διαμονή, διατροφή, εξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, διαπαιδαγώγηση, καλλιέργεια, δημιουργική απασχόληση, ποιοτική ψυχαγωγία, αναψυχή και γενικά φροντίδα των ωφελουμένων του Ιδρύματος.

β) Τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων του Ιδρύματος, αλλά και τη διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων και λοιπών ποιμαντικών εκδηλώσεων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.

γ) Την κάλυψη των δαπανών συντήρησης, επισκευής, βελτίωσης, επέκτασης, αναβάθμισης κ.λπ. των εγκαταστάσεων του Ιδρύματος.

δ) Την κάλυψη των ποικίλων παγίων και λοιπών δαπανών διοίκησης και λειτουργίας του Ιδρύματος.

ε) Την προμήθεια, διαφύλαξη και συντήρηση του απαραίτητου εξοπλισμού και λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και αναλώσιμων προς εξυπηρέτηση των σχετικών αναγκών.

ζ) Την κάλυψη κάθε άλλης δαπάνης του Ιδρύματος, που ανακύπτει και αποσκοπεί στην επίτευξη των σκοπών αυτού.

Άρθρο 9

Τηρούμενα Βιβλία

1. Το Ίδρυμα τηρεί, με τη μέριμνα του Γραμματέα και του Ταμία του Δ.Σ., τα Γενικά και Διαχειριστικά αυτού Βιβλία, τα οποία πρέπει να φέρουν ξεχωριστή αρίθμηση το καθένα κατά φύλλο και να είναι θεωρημένα για κάθε νόμιμη χρήση από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης, ήτοι:

α) Βιβλίο Πρακτικών Συνεδριάσεων του Δ.Σ..

β) Βιβλίο Πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων.

γ) Βιβλίο Ταμείου και αριθμημένα κατ' αύξοντα αριθμό Γραμμάτια Εισπράξεως και Εντάλματα Πληρωμής, τα οποία είναι εκτελεστέα εφόσον φέρουν την υπογραφή του Γραμματέα και του Ταμία του Δ.Σ. του Ιδρύματος.

δ) Βιβλίο Κτηματολογίου, στο οποίο καταγράφονται όλα τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία του Ιδρύματος.

ε) Βιβλίο Υλικού, στο οποίο καταγράφονται όλα τα κινητά, περιουσιακά στοιχεία του Ιδρύματος.

2. Εκτός από τα παραπάνω βιβλία και στοιχεία, το Δ.Σ. αποφασίζει την τήρηση και άλλων βιβλίων και στοιχείων, τα οποία κρίνει ότι είναι απαραίτητα για την παρακολούθηση της διαχείρισης της περιουσίας του Ιδρύματος και της εκτέλεσης των σκοπών του.

Άρθρο 9

Σφραγίδα του Ιδρύματος

Το Ίδρυμα έχει σφραγίδα με δύο επάλληλους κύκλους και φέρει στο κέντρο τον Καλό Ποιμένα. Στο μεν εξωτερικό κύκλο αναγράφονται οι λέξεις: ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ. Στο δε εσωτερικό η επωνυμία του Ιδρύματος: ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

Άρθρο 10

Διάλυση του Ιδρύματος

1. Το Ίδρυμα διαλύεται κατόπιν αιτιολογημένης αποφάσεως του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, η οποία ύστερα από πρόταση του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Κρήτης εγκρίνεται από την Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας Κρήτης.

2. Μετά τη διάλυση, η περιουσία του Ιδρύματος περιέρχεται αυτοδικαίως, σύμφωνα τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 19 του Ν. 4301/14 (Φ.Ε.Κ. Α΄ 223/7.10.2014) στο Ν.Π.Δ.Δ. Ιερά Αρχιεπισκοπή Κρήτης, τους σκοπούς της οποίας συνεπικουρεί.

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος και τροποποίηση του Κανονισμού

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μετά τη δημοσίευσή του στο Φ.Ε.Κ. δημοσιεύεται και στο επίσημο Δελτίο της Εκκλησίας της Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ». Ο Κανονισμός μπορεί να τροποποιηθεί με Απόφαση της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ιδρύματος, για τη λήψη της οποίας είναι απαραίτητη η ψήφος του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου, ως Προέδρου. Οι τροποποιήσεις αυτές έχουν ισχύ μετά τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μετά τη δημοσίευσή τους στο Φ.Ε.Κ. δημοσιεύονται και στο επίσημο Δελτίο της Εκκλησίας της Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ».

Άρθρο 12

Από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, το ύψος της οποίας δεν δύναται να προσδιοριστεί.

Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση
του από τοῦ ἔτους 2010 Κανονισμοῦ
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Εὐαγοῦς Ἰδρύματος
ὑπό τήν ἐπωνυμία
«ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ»
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου,
μέ τόν νέο Κανονισμό Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος,
ὑπό τήν ἐπωνυμία
«ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ “ΘΕΟΜΗΤΩΡ”».

**Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
(Αριθμ. απόφ. 80/2019)**

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου ΕΥΓΕ-
ΝΙΟΣ, ἔχων υπόψη:

Τις Διατάξεις του Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικού Χάρτου της εν Κρήτη Ορθοδόξου Εκκλησίας».

Το άρθρο 19, περί Ρυθμίσεων για την Εκκλησία της Κρήτης, του Νόμου 4301/2014 (Φ.Ε.Κ. 223, τ. Α΄, 7-10-2014), περί «Οργανώσεως της νομικής μορφής των θρησκευτικών κοινοτήτων και των ενώσεων τους στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Γενικής Γραμματείας Θρησκευμάτων και λοιπές διατάξεις».

Τις ποιμαντικές υποχρεώσεις της Εκκλησίας που απορρέουν από τις Ευαγγελικές Επιταγές, τους Ιερούς Κανόνες και τους Νόμους του Κράτους, προς το Χριστεπώνυμο πλήρωμα της Εκκλησίας.

Τις υφιστάμενες Κοινωνικές και Πνευματικές ανάγκες της Ιερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, και ιδίως την μέριμνα της Εκκλησίας για τη νεότητα.

Την υπ’ αρ. 4/31-1-1977 Πράξη του Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κυρού Τίτου «Περί ιδρύσεως και λειτουργίας του «ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ», τις διατάξεις του από 31-1-1977 Οργανισμού του «ΚΕΝΤΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ» (Φ.Ε.Κ. 119/Β’/19-2-1977) και την υπ’ αρ. 24/2010 Απόφαση του Μητρο-

πολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κυρού Ανθίμου περί «Τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως του από 31-01-1977 Οργανισμού του Εκκλησιαστικού Ευαγούς Ιδρύματος υπό την επωνυμία «ΚΕΝΤΡΟΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ» με τον νέο Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος υπό την επωνυμία «ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ» της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου».

Την υπ' αρ. 2/18-07-2019 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ως άνω Ιδρύματος, περί τροποποιήσεως, συμπληρώσεως και αντικαταστάσεως του Κανονισμού του.

Την υπ' αρ. 5/29-03-2010 εγκριτική απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και την υπ. αρ. 24/2010 απόφαση του Μητροπολίτη Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Ανθίμου όπως δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 901/Β/22.06.2010).

Την υπ' αρ. 65/19.07.2019 εγκριτική απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου αποφασίζει:

Τροποποιεί, συμπληρώνει και αντικαθιστά τον με αριθμό αποφάσεως 24/2010 Κανονισμό του Εκκλησιαστικού Ευαγούς Ιδρύματος υπό την επωνυμία «ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΑΣ», δημοσιευθέντα νομίμως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ. 901/Β'/22-06-2010), με τον νέο Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος, υπό την επωνυμία «ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ “ΘΕΟΜΗΤΩΡ”» και θα αποδίδεται στην αγγλική «CULTURAL AND SOCIAL CENTRE OF SERVICE OF THE HOLY METROPOLIS OF RETHYMNA AND AVLOPOTAMOS “THEOMITOR”», ο οποίος έχει ως ακολούθως:

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ
«ΘΕΟΜΗΤΩΡ»**

Άρθρον 1

Σύσταση - Επωνυμία - Έδρα - Σφραγίδα

α) Στην περιφέρεια της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και υπό την άμεση πνευματική και διοικητική εποπτεία αυτής το Ίδρυμα με

την επωνυμία «Ίδρυμα Κοινωνικής Μέριμνας και Νεότητας» της Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, το οποίο λειτουργεί ως εξηρημένη υπηρεσία του Νομικού Προσώπου της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως, αυτοτελούς διαχείρισης και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και διέπεται από τις διατάξεις του Κανονισμού που δημοσιεύθηκε νομίμως στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 119/Β'/19.02.1977), τροποποιείται, συμπληρώνεται και αντικαθίσταται με τον παρόντα Κανονισμό υπό την επωνυμία ««Κέντρον Πολιτισμικής και Κοινωνικής Διακονίας της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου «ΘΕΟΜΗΤΩΡ» και θα αποδίδεται στην αγγλική «CULTURAL AND SOCIAL CENTRE OF SERVICE OF THE HOLY METROPOLIS OF RETHYMNA AND AVLOPOTAMOS «THEOMITOR».

β) Έδρα του Ιδρύματος τούτου είναι η περιοχή της πόλεως του Ρεθύμνου. Το Ίδρυμα στεγάζεται σε κτίριο με εμβαδόν 3.000 τ.μ. το οποίο ανήγειρε ο μακαριστός Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Τίτος και λειτουργεί σε έκταση της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως, η οποία βρίσκεται στην περιοχή του Λόφου του Τιμίου Σταυρού.

γ) Το Ίδρυμα έχει σφραγίδα με δύο επάλληλους κύκλους, η οποία φέρει στο κέντρο εγχάρακτο σταυρό στη βάση του οποίου βρίσκονται δύο δελφίνια, σύμβολο της πόλεως του Ρεθύμνου. Στον μεν εξωτερικό κύκλο αναγράφονται οι λέξεις: ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ, στον δε εσωτερικό η επωνυμία του Ιδρύματος: ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ «ΘΕΟΜΗΤΩΡ» και το έτος ιδρύσεως 1977.

Άρθρον 2

Σκοποί και Μέσα προς επίτευξη αυτών

Σκοποί του Ιδρύματος είναι:

- α) Η κοινωνική μέριμνα και φροντίδα.
- β) Η βραχεία φιλοξενία ανθρώπων που την έχουν ανάγκη.
- γ) Η βραχεία φιλοξενία ανθρώπων που συνοδεύουν άτομα που νοσηλεύονται στα νοσηλευτικά ιδρύματα της πόλεως.
- δ) Η δημιουργία δομών ανοικτής φροντίδος κοινωνικών ομάδων.
- ε) Η εν γένει συμβολή στην πληρέστερη και αρτιότερη κοινωνική, φιλανθρωπική, πνευματική, ποιμαντική, κατηχητική, ιεραποστολική και πολιτισμική διακονία της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου στο πλαίσιο της Ορθοδόξου Πίστεως, Παράδοσης και Διδασκαλίας.
- στ) Η συμβολή της Εκκλησίας στην Ορθόδοξη Χριστιανική Αγωγή των νέων.
- ζ) Για την επίτευξη των σκοπών του στο Ίδρυμα θα λειτουργούν:

α) Γραφείο Εκκλησιαστικής Μέριμνας, μέσω του οποίου:
θα υποστηρίζονται κοινωνικό αποκλεισμένες ομάδες από τη φτώχεια, με την παροχή υλικής και συμβουλευτικής βοήθειας,
θα λειτουργεί Τράπεζα Τροφίμων, Ενδύσεως και Παιχνιδιών, για την παροχή ειδών πρώτης ανάγκης σε εγγεγραμμένες οικονομικό αδύναμες οικογένειες,
θα προσφέρονται γεύματα αγάπης σε μοναχικό ηλικιωμένα άτομα και σε άτομα με οικονομική ανάγκη,
θα γίνεται συλλογή και διανομή ειδών ρουχισμού και παιχνιδιών σε εγγεγραμμένες άπορες οικογένειες,
θα παρέχεται οικονομική βοήθεια σε άτομα η οικογένειες, που αποδεδειγμένα αντιμετωπίζουν έκτακτες η σοβαρές ανάγκες,
θα αντιμετωπίζονται περιπτώσεις αστέγων ατόμων - οικογενειών,
θα επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση κοινωνικών χορηγών, επιχειρηματιών και δημοτών για ενίσχυση και προσφορά στην Τράπεζα Τροφίμων,
θα παρέχονται υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης στα μέλη όπως επίσης στους γονείς και τις οικογένειές τους,
θα προσφέρεται στήριξη και βοήθεια σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, τα οποία ενδεχομένως αντιμετωπίζουν συγχρόνως και άλλα κοινωνικό προβλήματα, όπως ύπαρξη στην οικογένεια ατόμου με ειδικές ανάγκες η ατόμου με σοβαρό πρόβλημα υγείας, μονογονεϊκές οικογένειες και πολύτεκνες οικογένειες,

β) Γραφείο Συμβουλευτικής Στήριξης Προσώπου και Οικογένειας, το οποίο στελεχωμένο από εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό (ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς κ.λπ.), θα απευθύνεται σε γονείς, ενήλικες και νέους, με στόχο να στηρίξει τούς ανθρώπους που αντιμετωπίζουν προβλήματα στην προσωπική - οικογενειακή αλλά και κοινωνική - επαγγελματική τους ζωή. Για το σκοπό αυτό το ως άνω γραφείο θα συνεργάζεται με το σύνολο των φορέων παροχής ψυχικής υγείας της ευρύτερης περιοχής της Ιεράς Μητροπόλεως και θα παρέχει:

ατομική και ομαδική συμβουλευτική για γονείς σε θέματα σχέσεων, επικοινωνίας και διαπαιδαγώγησης,

ατομική συμβουλευτική - ψυχοθεραπεία σε ενήλικες με προβλήματα άγχους, φοβιών, κατάθλιψης, διαταραχών προσωπικότητας,

συμβουλευτική νέων σε θέματα προσωπικής ανάπτυξης 4) ενημέρωση - παρέμβαση για θέματα ψυχικής υγείας σε σχολεία, συλλόγους, φορείς, υπηρεσίες κ.λπ.,

γ) Γραφείο Υποστήριξης Γυναικών - Παιδιών Θυμάτων Κακοποίησης,

εντός του οποίου θα λειτουργεί και ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας και το οποίο θα απευθύνεται σε γυναίκες και παιδιά, που υφίστανται μέσα στην οικογένεια βία και κακοποίηση, κάθε μορφής, σωματική, ψυχολογική, συναισθηματική. Στα άτομα αυτό θα παρέχεται κατά περίπτωση ψυχολογική, νομική ή κοινωνική συμβουλευτική βοήθεια. Για το σκοπό αυτό θα παρέχεται από το ως άνω γραφείο: 1) ατομική συμβουλευτική υποστήριξη, η οποία θα περιλαμβάνει ψυχολογική υποστήριξη για την ενδυνάμωση του ατόμου και την κατάρτιση ατομικού σχεδίου Δράσης ανάκαμψής του, καθώς και νομική υποστήριξη από νομικό σύμβουλο, ο οποίος θα ενημερώνει για τις σχετικές νόμιμες διαδικασίες, πού πρέπει να ακολουθηθούν και τα νόμιμα δικαιώματα του θύματος, 2) κοινωνική υποστήριξη, η οποία θα παρέχεται από τον κοινωνικό λειτουργό, ο οποίος σε συνεργασία με τον ψυχολόγο, διευθετεί ανακύπτοντα θέματα σε σχέση με δημόσιες υπηρεσίες, όπως ενδεικτικά έκδοση πιστοποιητικών, υγειονομική περίθαλψη, εξεύρεση θέσης εργασίας κ.λπ., 3) προσωρινή φιλοξενία και παροχή στέγης, ιδίως σε κακοποιημένες γυναίκες - συχνά με μικρά παιδιά, οι οποίες έχοντας εγκαταλείψει τα σπίτια τους έχουν άμεση ανάγκη για προσωρινή φιλοξενία, για την οποία θα μεριμνά το ως άνω γραφείο διεκπεραιώνοντας και τις απαιτούμενες, για ενδεχόμενη φιλοξενία τους σε ξενώνα των Αθηνών ή άλλης πόλης της Ελλάδος, διαδικασίες,

δ) Τομέας Πρόληψης, με σκοπό: 1) την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για θέματα πού σχετίζονται με τις εξαρτησιογόνες ουσίες (χρήση ουσιών, κάπνισμα, αλκοόλ κ.λπ.), 2) την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και στήριξης σε άτομα με πρόβλημα χρήσης ουσιών, καθώς και στις οικογένειές τους, 3) την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για θέματα που αφορούν η και προάγουν την υγεία, με σκοπό να τους ενθαρρύνει, ούτως ώστε να υιοθετήσουν έναν εναλλακτικό, πιο υγιεινό τρόπο ζωής. Για την επίτευξη των σκοπών του, το ως άνω Γραφείο Πρόληψης, θα συνεργάζεται με όλους τους φορείς πρόληψης και θεραπείας, πού δραστηριοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

ε) Επιπλέον, το Ίδρυμα για την επίτευξη των σκοπών του δύναται να οργανώνει εκδηλώσεις σχετικά με:

εικαστικές δραστηριότητες,

μουσικές - πολιτιστικές - αθλητικές δραστηριότητες,

ενημέρωση - ευαισθητοποίηση σε θέματα προαγωγής υγείας,

εκπαιδευτικές δράσεις σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση του Νομού Ρεθύμνης.

2. Μέσα για την επίτευξη των σκοπών είναι:

α) Η παροχή κοινωνικής και υλικο - οικονομικής στήριξης των λιγότερο ευνοούμενων κοινωνικών ομάδων του τόπου (ιθαγενών, αλλοδαπών και προσφύγων ανεξαρτήτως θρησκειότητας).

β) Η προσπάθεια ανεύρεσης εργασίας σε ανέργους του τόπου.

γ) Η εκπόνηση προγραμμάτων ιατροφαρμακευτικής φροντίδας σε συνεργασία με Ιατρικούς και Φαρμακευτικούς Συλλόγους.

δ) Η συνεργασία με Φορείς πρόληψης και περιθαλψης εξαρτημένων από ουσίες ατόμων.

ε) Η συμβουλευτική στήριξη προσώπου και οικογένειας και η συμπαράσταση σε θύματα ενδοοικογενειακής βίας.

στ) Η διοργάνωση και λειτουργία Κατασκηνώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

ζ) Η λειτουργία ραδιοφωνικού σταθμού.

η) Η σύσταση γραφείου επί των αιρέσεων.

θ) Η επιμόρφωση των κληρικών της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

ι) Η διοργάνωση συνάξεων, σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων, ποιμαντικών και λοιπών πολιτιστικών εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

ια) Η συντήρηση και λειτουργία όλων των κτιριακών εγκαταστάσεων του Ιδρύματος.

ιβ) Οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο αποφασίσει το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος.

3. Για την σύσταση των γραφείων, την έναρξη των προγραμμάτων και την εκκίνηση δράσεων, θα λαμβάνεται σχετική απόφαση του Δ.Σ., η οποία θα ορίζει τις λεπτομέρειες, σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας, τη χρηματοδότηση, την επάνδρωση με προσωπικό και την οργανωτική δομή των ανωτέρω. Επίσης με απόφαση του Δ.Σ. είναι δυνατή η σύσταση των γραφείων, η έναρξη προγραμμάτων και η εκκίνηση δράσεων διαφορετικών από τις ως άνω προβλεπόμενες, πάντοτε, όμως, για την εξυπηρέτηση των σκοπών του Ιδρύματος και εφόσον αυτό κριθεί χρήσιμο και αναγκαίο από το Δ.Σ.

4. Το Ίδρυμα για την εξυπηρέτηση των σκοπών του δύναται να συνεργάζεται με άλλα Ίδρύματα της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και των Ενοριών καθώς και με Φορείς και Οργανισμούς του τόπου και να ενεργεί προς ευαισθητοποίηση κυρίως εθελοντών (ιερέων και πολιτών) με τις απαραίτητες ειδικότητες και προσόντα για την στελέχωση των γραφείων και την πραγματοποίηση των δράσεων. Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή η λειτουργία με εθελοντές, το Ίδρυμα δύναται να προσλαμ-

βάνει μόνιμους υπαλλήλους με πλήρη ή μειωμένη απασχόληση. Τα έξοδα λειτουργίας του Ιδρύματος θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του και οι υπηρεσίες του θα παρέχονται δωρεάν.

5. Για την ποιμαντική εξυπηρέτηση του Ιδρύματος παραχωρείται ο εντός αυλείου χώρου του, Ιερός Ναός του Αγίου Παντελεήμονος, ο οποίος θα εξυπηρετείται με τακτικές ιερές Ακολουθίες από τους ιερείς που θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στο Ίδρυμα. Παραχωρείται επίσης, και εφεξής ο παρακείμενος Ιερός Ναός του Τιμίου Σταυρού.

Άρθρον 3

Οργάνωση - Διοίκηση - Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

Το Ίδρυμα τελεί υπό την άμεση πνευματική και διοικητική εποπτεία του εκάστοτε Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (εφεξής Δ.Σ.), που απαρτίζεται από: α) Τον εκάστοτε Μητροπολίτη Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου ως Πρόεδρο, β) Το νόμιμο αναπληρωτή αυτού (Πρωτοσύγκελλο ή Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο ή αναπληρωτή Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο της Ιεράς Μητροπόλεως) ως Αντιπρόεδρο, ο οποίος σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Προέδρου θα αναπληρώνει αυτόν κατόπιν ειδικής προς τούτο εγγράφου εξουσιοδοτήσεώς του και θα προεδρεύει του Δ.Σ., γ) Τρία τακτικά μέλη οριζόμενα υπό του Μητροπολίτου, ήτοι: έναν κληρικό της Μητροπόλεως και δύο λαϊκούς που κατοικούν στην περιφέρειά της, διακρινόμενοι για το ήθος, την πνευματική κατάρτιση, την ωριμότητά τους και γενικότερα το ενδιαφέρον τους για τη ζωή και το έργο της τοπικής Εκκλησίας.

Τα ως άνω τρία τακτικά μέλη του Δ.Σ. και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά τους μέλη διορίζονται για μια τριετία από το Μητροπολίτη Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου ως Πρόεδρο του Ιδρύματος. Το αξίωμα των μελών του Δ.Σ. είναι τιμητικό και άμισθο. Οι δε διορισθέντες δύναται να επαναδιορισθούν.

Μέλη του Δ.Σ. που δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντα τους ή κωλύονται στην άσκηση αυτών ή δεν συμβάλλουν στην εύρυθμη, ομαλή, απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Ιδρύματος ή προβαίνουν σε πράξεις και ενέργειες που έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς του ή παραιτούνται για οποιονδήποτε λόγο πριν τη λήξη της θητείας τους, παύονται και αντικαθίστανται από τον Μητροπολίτη.

Το Δ.Σ. του Ιδρύματος συγκροτείται σε σώμα κατά την πρώτη Συνεδρίασή του και εκλέγει τον Γραμματέα και τον Ταμία του.

Το Δ.Σ. συνέρχεται τακτικά κάθε δίμηνο και εκτάκτως όταν παρίσταται ανάγκη ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου ή σε περίπτωση απουσίας ή

κωλύματος αυτού, του Αντιπροέδρου ή έπειτα από έγγραφη αίτηση προς τον Πρόεδρο του Ιδρύματος, τριών τουλάχιστον μελών, η οποία θα αναγράφει την αιτία της εκτάκτου συγκλήσεως.

Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν παρίσταται οπωσδήποτε ο Πρόεδρος του Ιδρύματος ή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος αυτού ο Αντιπρόεδρος ως νόμιμος αναπληρωτής του και δύο τουλάχιστον από τα μέλη του. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

Στις Συνεδριάσεις του Δ.Σ. του Ιδρύματος δύνανται κατά την κρίση του Προέδρου να μετέχουν με δικαίωμα λόγου και άλλοι.

Άρθρον 4 **Αρμοδιότητες του Δ.Σ.**

Το Ίδρυμα υπόκειται στην πνευματική και διοικητική εποπτεία του Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, ο οποίος ασκεί προληπτικό και κατασταλακτικό έλεγχο επί των αποφάσεων του Δ.Σ. και αποφασίζει για κάθε θέμα που δεν προβλέπεται ειδικά στον παρόντα Κανονισμό.

Το Δ.Σ. του Ιδρύματος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά αφενός στην οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Ιδρύματος και αφετέρου στη διαχείριση και αξιοποίηση των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων που έχουν διατεθεί προς χρήση του Ιδρύματος και στη διάθεση των πόρων αυτού.

β) Επεξεργάζεται, καταρτίζει και υποβάλλει προς έγκριση στον οικείο Μητροπολίτη τον εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Ιδρύματος.

γ) Καταρτίζει τον ετήσιο προϋπολογισμό και απολογισμό του Ιδρύματος και υποβάλλει αυτούς προς έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

δ) Καθορίζει τις αναγκαίες για την εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος θέσεις του προσωπικού και αποφασίζει για την πρόσληψη και απόλυσή του, για τα καθήκοντα, τις αρμοδιότητες και τις αποδοχές του, καθώς και για λοιπά συναφή ζητήματα, σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας.

ε) Μεριμνά για την εξεύρεση οικονομικών πόρων απαραίτητων για την εύρυθμη, ομαλή, απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία του Ιδρύματος.

στ) Αποφασίζει για την αποδοχή ή μη δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών καθώς και για την ανακήρυξη δωρητών και ευεργετών του Ιδρύματος.

ζ) Τηρεί τα απαιτούμενα διοικητικά και διαχειριστικά βιβλία, τα οποία αναφέρονται λεπτομερώς στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

η) Συνεργάζεται για όλα τα σχετικά ζητήματα με τον οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο, με τα Εκκλησιαστικά Συμβούλια των Ιερών Ναών, τα Ηγουμενοσυμβούλια των Ιερών Μονών και τα Διοικητικά Συμβούλια των φιλανθρωπικών κοινωφελών και λοιπών Εκκλησιαστικών και άλλων Ιδρυμάτων της περιφέρειας της οικείας Ιεράς Μητροπόλεως. Επίσης δύναται να συνεργασθεί με διαφόρους πολιτιστικούς, επιστημονικούς και φιλανθρωπικούς συλλόγους, με φορείς της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς, επίσης, με τοπικούς φορείς και εν γένει με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες έχοντας ως στόχο την προαγωγή και επίτευξη των σκοπών του Ιδρύματος.

θ) Είναι αρμόδιο και αποφαινεται για την εύρυθμη λειτουργία και την σωστή τήρηση των εσωτερικών κανονισμών των επιμέρους τομέων του Ιδρύματος.

ι) Αποφασίζει για την φιλοξενία συνάξεων, συναντήσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων και λοιπών ποιμαντικών και πολιτισμικών εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος, καθώς και για την παραχώρηση των ως άνω εγκαταστάσεων προς χρήση σε άλλους φορείς των οποίων οι δραστηριότητες δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς του, υπό τους όρους που θέτει ύστερα από έγγραφη αιτιολογημένη αίτηση των ενδιαφερομένων.

ια) Ορίζει ανά τριετία, σύμφωνα με τα ισχύοντα για τα εκκλησιαστικά συμβούλια, επιτροπές για την εύρυθμη λειτουργία των Ιερών Ναών του Αγίου Παντελεήμονος και του Τιμίου Σταυρού.

ιβ) Αποφασίζει για κάθε θέμα, το οποίο δεν προβλέπεται στον παρόντα Κανονισμό κατά την κυρίαρχη κρίση του.

Άρθρον 5

Αρμοδιότητες Προέδρου - Αντιπροέδρου - Γραμματέα - Ταμία του Δ.Σ.

1. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ιδρύματος:

α) Έχει την εποπτεία όλων των δραστηριοτήτων και της λειτουργίας του Ιδρύματος και συντονίζει τα μέλη του Δ.Σ. για την υλοποίηση των σκοπών του.

β) Εκπροσωπεί το Ίδρυμα ενώπιον κάθε Διοικητικής, Δικαστικής, Εκκλησιαστικής και οποιασδήποτε άλλης Αρχής και σε όλες του τις σχέσεις με άλλα Ιδρύματα, Κοινωφελείς και άλλους Οργανισμούς, νομικά ή φυσικά πρόσωπα.

γ) Λαμβάνει γνώση όλων των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων του Ιδρύματος, υπογράφει άπαντα την αλληλογραφία αυτού και συνυπο-

γράφει με τον Ταμία τα οικονομικής φύσεως έγγραφα και εντάλματα.

δ) Συγκαλεί το Δ.Σ. σε τακτικές ή έκτακτες συνεδριάσεις. Διευθύνει τις συζητήσεις και συνυπογράφει με τον Γραμματέα τα Πρακτικά των συνεδριάσεων.

ε) Διορίζει τον Διευθυντή του Ιδρύματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 6 του παρόντος.

στ) Ασκεί εποπτεία και έλεγχο στο Προσωπικό του Ιδρύματος και παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ.

ζ) Εν γένει μεριμνά για την πιστή εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κανονισμού και των αποφάσεων του Δ.Σ.

2. Ο Αντιπρόεδρος του Δ.Σ. αναπληρώνει τον Πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος σε όλες τις ως άνω αρμοδιότητες αυτού, κατόπιν ειδικής προς τούτο εγγράφου εξουσιοδοτήσεώς του.

3. Ο Γραμματέας του Δ.Σ. με τη συνδρομή της Γραμματείας του Ιδρύματος τηρεί το Βιβλίο Πρωτοκόλλου του Ιδρύματος. Συντάσσει όλα τα έγγραφα και άπασα την αλληλογραφία του Ιδρύματος, για την οποία ενημερώνει τον Πρόεδρο. Επίσης, τηρεί τα απαραίτητα από τον νόμο Βιβλία για την ομαλή λειτουργία του Ιδρύματος, ήτοι: το Βιβλίο Πρακτικών των Συνεδριάσεων του Δ.Σ. και τους λοιπούς φακέλους (π.χ. αρχείο του Ιδρύματος). Συνυπογράφει με τον Πρόεδρο τα εν λόγω πρακτικά τα οποία συντάσσει. Φυλάσσει τα έγγραφα, την αλληλογραφία, τα πάσης φύσεως διαχειριστικά Βιβλία και την σφραγίδα του Ιδρύματος.

4. Ο Ταμίας του Δ.Σ. με τη συνδρομή του προσωπικού (ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού):

α) Ενεργεί για λογαριασμό του Ιδρύματος κατόπιν αποφάσεως του Δ.Σ., έναντι του οποίου είναι υπόλογος, τις διαχειριστικές πράξεις αναφορικά με τα πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία που έχουν διατεθεί σε χρήση του Ιδρύματος, καθώς και τα πάσης φύσεως περιουσιακά στοιχεία που έχουν διατεθεί σε χρήση του Ιδρύματος.

β) Τηρεί το Βιβλίο Ταμείου, καθώς και τα Διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως και Εντάλματα Πληρωμών του Ιδρύματος και τα προβλεπόμενα από τον νόμο Βιβλία και παραστατικά διαχειρίσεως.

γ) Εισπράττει κάθε έσοδο του Ιδρύματος με διπλότυπα Γραμμάτια Εισπράξεως θεωρημένα από την οικεία Μητρόπολη που φέρουν την υπογραφή του Προέδρου του Ιδρύματος, τα οποία, επίσης, συνυπογράφει, όπως άλλωστε και όλα τα οικονομικής φύσεως έγγραφα με τον Πρόεδρο.

δ) Ευθύνεται για την φύλαξη των χρημάτων του Ιδρύματος, τα οποία κατατίθενται σε ιδιαίτερο λογαριασμό σε μία από τις Τράπεζες που λειτουρ-

γούν στην περιφέρεια της Ιεράς Μητροπόλεως, επ' ονόματι του Νομικού Προσώπου του Ιδρύματος υπό την ένδειξη «Κέντρον Κοινωνικής και Πολιτισμικής Διακονίας της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου “ΘΕΟΜΗΤΩΡ”».

ε) Έχει την ευχέρεια να παρακρατεί εξ αυτών ποσό αναγκαίο για την κάλυψη εκτάκτων και επειγουσών δαπανών του Ιδρύματος, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Δ.Σ.

στ) Διενεργεί αναλήψεις χρηματικές κατόπιν αποφάσεως του Δ.Σ. για τη λήψη της οποίας είναι απαραίτητη η ψήφος του Μητροπολίτου ως Πρόεδρου.

ζ) Τηρεί το Βιβλίο Κτηματολογίου και το Βιβλίο Υλικού του Ιδρύματος.

Άρθρον 6

Προσωπικό του Ιδρύματος

1. Το προσωπικό του Ιδρύματος διακρίνεται σε εθελοντικό (άνευ αμοιβής) και έμμισθο πλήρους ημερησίας απασχόλησης ή με σύμβαση έργου. Πρέπει να είναι εξειδικευμένο και επιλεγμένο με κριτήριο και γνώμονα την επίτευξη των σκοπών του Ιδρύματος. Στο μεν, εθελοντικό προσωπικό, το οποίο διορίζεται από το Δ.Σ. συγκαταλέγονται τα άτομα εκείνα που διακρίνονται για το ήθος, την κατάρτιση και ωριμότητα τους, τις εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες τους και το ενδιαφέρον τους για τη ζωή και το έργο της τοπικής Εκκλησίας με μόνο κίνητρο τη θέλησή τους και άνευ αμοιβής παρέχουν τις υπηρεσίες τους στο Ίδρυμα. Στο έμμισθο προσωπικό συγκαταλέγονται τα άτομα εκείνα, που διακρίνονται ομοίως, από τα παραπάνω κριτήρια και προσλαμβάνονται από το Δ.Σ. του Ιδρύματος. Απασχολούνται, λαμβάνουν άδειες απουσίας, αμείβονται και παύονται, σύμφωνα με τις διατάξεις τής κείμενης νομοθεσίας και τις ανάγκες για εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος. Στους διορισμούς προηγούνται οι άνεργοι θεολόγοι και πτυχιούχοι Ανωτάτων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών.

2. Οι θέσεις των υπηρεσιών του Ιδρύματος καθορίζονται από τον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας αυτού, που καταρτίζει το Δ.Σ. Στον Εσωτερικό Κανονισμό, εξειδικεύονται μεταξύ άλλων οι υποχρεώσεις, οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα των μελών του προσωπικού, καθώς και η σαφής διάρθρωση των υπηρεσιών του Ιδρύματος.

3. Ο Διευθυντής ορίζεται από τον Πρόεδρο δια μία τριετία. Η θέση του είναι άμισθη και τιμητική. Η θητεία δε, του Διευθυντού παρατείνεται με απόφαση του Προέδρου.

4. Τα καθήκοντα του Διευθυντού ανατίθενται σε κληρικό ή λαϊκό, έχοντα τα προς τούτο διοικητικά, μορφωτικά και πνευματικά προσόντα. Ο

Διευθυντής έχει την μέριμνα για την εκτέλεση των αποφάσεων του Δ.Σ., που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Ιδρύματος, τη διοίκηση του προσωπικού και την τήρηση των διατάξεων του παρόντος. Επιμελείται τις πάσης φύσεως προμήθειες του Ιδρύματος, εποπτεύει και ελέγχει το προσωπικό, σε ό,τι αφορά στην εκτέλεση των καθηκόντων του και εισηγείται στο Δ.Σ. για την αποδοχή ή απόρριψη αιτήσεων παροχής υπηρεσιών από το Ίδρυμα.

5. Ο Διευθυντής του Ιδρύματος αναφέρεται εγγράφως στο Δ.Σ. σε κάθε συνεδρίασή του για κάθε ζήτημα.

Άρθρον 7

Προϋπολογισμός – Απολογισμός

Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Ο προϋπολογισμός ψηφίζεται από το Δ.Σ. το αργότερο μέσα στο μήνα Νοέμβριο και υποβάλλεται για έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

Μεταγενέστερες τροποποιήσεις του προϋπολογισμού επιτρέπονται.

Ειδικότερα, μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Ιανουαρίου συντάσσεται ο απολογισμός των πραγματοποιηθέντων εσόδων και εξόδων του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο οποίος υποβάλλεται από τον Ταμία το πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Φεβρουαρίου στο Δ.Σ. για έγκριση. Ο απολογισμός αναγράφει σε ιδιαίτερη στήλη: α) Τα προϋπολογισθέντα έσοδα και έξοδα. β) Τα πραγματοποιηθέντα έσοδα και έξοδα. γ) Τις διαφορές μεταξύ τους. δ) Το ταμειακό υπόλοιπο πού προκύπτει.

Ο απολογισμός υποβάλλεται μέσα στο α' δεκαπενθήμερο του μηνός Φεβρουαρίου στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

Άρθρον 8

Τηρούμενα Βιβλία

Το Ίδρυμα τηρεί, κατόπιν υποδείξεως και επιβλέψεως του Προέδρου αυτού και με τη μέριμνα του Γραμματέα και του Ταμία του Δ.Σ., τα Γενικά και Διαχειριστικά αυτού Βιβλία, τα οποία πρέπει να φέρουν ιδιαίτερη αρίθμηση το καθένα κατά φύλλο και να είναι θεωρημένα και σφραγισμένα για κάθε νόμιμη χρήση από την Ιερά Μητρόπολη Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, ήτοι:

α) Βιβλίο Πρωτοκόλλου Αλληλογραφίας εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων.

β) Βιβλίο Πρακτικών Συνεδριάσεων του Δ.Σ., όπου καταχωρίζονται τα Πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. και στα οποία καταγράφονται οι ληφθείσες αποφάσεις.

γ) Βιβλίο Ταμείου και λοιπά κατά Νόμον οριζόμενα διαχειριστικά Βιβλία αριθμημένα κατά αύξοντα αριθμό, Γραμμάτια Εισπράξεως και Εντάλματα Πληρωμών, τα οποία είναι εκτελεστέα εφόσον φέρουν την υπογραφή του Προέδρου και του Ταμιά του Δ.Σ. του Ιδρύματος.

δ) Βιβλίο Κτηματολογίου στο οποίο καταγράφονται όλα τα ακίνητα περιουσιακά στοιχεία που έχουν διατεθεί σε χρήση του Ιδρύματος.

ε) Βιβλίο Υλικού στο οποίο καταγράφονται όλα τα κινητά περιουσιακά στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεση του Ιδρύματος.

στ) Βιβλίο Δωρεών.

Το Ίδρυμα τηρεί, επίσης, με τη μέριμνα μελών του προσωπικού του και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας αυτού, δευτερεύοντα διαχειριστικά Βιβλία, ήτοι: Βιβλίο Συμβάντων, Ατομικές Κάρτες Υγείας, Βιβλίο Εκδρομών, Επισκέψεων, Συνεδρίων και Διαλέξεων, Βιβλίο Μητρώου και Παρουσίας Προσωπικού κατά Υπηρεσία και Βιβλίο Εισαγωγής και Εξαγωγής Υλικών Αποθήκης (τροφίμων και άλλων απαραίτητων ειδών διαβίωσης).

Εκτός από τα παραπάνω διαχειριστικά βιβλία και στοιχεία, το Δ.Σ. δύναται να αποφασίσει την τήρηση ετέρων βιβλίων και στοιχείων, τα οποία κρίνει ως απαραίτητα για την παρακολούθηση της διαχείρισης της περιουσίας του Ιδρύματος και της πιστής εκτέλεσης των σκοπών του.

Άρθρον 9

Πόροι του Ιδρύματος

1. Πόροι του Ιδρύματος είναι:

α) Οι εκάστοτε επιχορηγήσεις της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, καθώς και οι επιχορηγήσεις και οι υπέρ αυτού εισφορές των Ενοριών, Ιερών Μονών και Προσκυνημάτων.

β) Οι προσφορές των πιστών στα παγκάρια των Ιερών Ναών Αγίου Παντελεήμονος και Τιμίου Σταυρού, οι οποίες καταμετρούνται υπό των ορισθησομένων από το Δ.Σ. του Ιδρύματος, αρμοδίων επιτροπών.

γ) Πρόσοδοι από την πραγματοποίηση διαφόρων εκδηλώσεων του Ιδρύματος, λαχειοφόρων αγορών, εράνων νόμιμα διενεργουμένων κ.λπ.

δ) Δωρεές είτε εν ζωή, είτε μετά θάνατον.

ε) Προσφορές φυσικών προσώπων, κληρονομίες ή κληροδοσίες κινητών και ακινήτων περιουσιακών στοιχείων που έχουν διατεθεί σε χρήση του Ιδρύματος και τόκοι από καταθέσεις υπέρ του Ιδρύματος.

στ) Εισφορές σε είδος ή χρήμα φίλων του Ιδρύματος, που δύνανται να συστήσουν ιδιαίτερο Φορέα για την ενίσχυση του έργου του Ιδρύματος.

ζ) Κρατικές επιχορηγήσεις, επιχορηγήσεις από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Περιφερειακής ή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Οργανισμών Κοινής Ωφελείας και άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου ή και από φυσικά πρόσωπα, καθώς, επίσης, και κάθε άλλη νόμιμη επιχορήγηση.

η) Κάθε άλλη πρόσοδος, σύμφωνη με το Ορθόδοξο Χριστιανικό πνεύμα, προερχόμενη από κάθε είδους δραστηριότητες του Ιδρύματος.

θ) Κάθε άλλο έσοδο που δεν κατονομάζεται ρητά στον παρόντα Κανονισμό και προέρχεται από νόμιμη και χρηστή πηγή.

2. Η περιέλευση οιοδήποτε κινητού ή ακινήτου πράγματος προς χρήση του Ιδρύματος γίνεται πάντα στο όνομα του Νομικού Προσώπου της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, στο οποίο μεταβιβάζεται η κυριότητα, νομή και κατοχή του πράγματος. Στην πράξη δε της μεταβίβασης γίνεται ειδικότερη μνεία και ένδειξη δια το: «Κέντρον Κοινωνικής και Πολιτισμικής Διακονίας της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου “ΘΕΟΜΗΤΩΡ”». Ως Ίδρυμα θα έχει τη χρήση για όσο χρόνο υφίσταται, προς εκπλήρωση των σκοπών του.

3. Οι ανωτέρω πόροι του Ιδρύματος διατίθενται κατόπιν αποφάσεως του Δ.Σ. και εγκρίνονται από το οικείο Μητροπολιτικό Συμβούλιο με σκοπό:

α) Την φιλοξενία, διαμονή, διατροφή, ιατρική παρακολούθηση και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, διαπαιδαγώγηση, καλλιέργεια, δημιουργική απασχόληση, ποιοτική ψυχαγωγία, αναψυχή και εν γένει φροντίδα των ανθρώπων που αιτούνται την βραχεία παραμονή στους χώρους φιλοξενίας του Ιδρύματος.

β) Την διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων του Ιδρύματος, αλλά και την διοργάνωση συναντήσεων, σεμιναρίων, ημερίδων, συνεδρίων και λοιπών ποιμαντικών και πολιτισμικών εκδηλώσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και άλλων φορέων, εφόσον συνάδουν με τους σκοπούς του Ιδρύματος.

γ) Την κάλυψη δαπανών συντήρησης, επισκευής, βελτίωσης κ.ο.κ. των εγκαταστάσεων του Ιδρύματος.

δ) Την κάλυψη ποικίλων παγίων και λοιπών δαπανών διοίκησης και λειτουργίας του Ιδρύματος.

ε) Την προμήθεια, διαφύλαξη και συντήρηση του απαραίτητου εξοπλισμού και λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και αναλώσιμων προς εξυπηρέτηση των σχετικών αναγκών.

στ) Τις αμοιβές και τις ασφαλιστικές και εργοδοτικές εισφορές του τυχόν

έμμισθου ή έκτακτου προσωπικού, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

ζ) Την κάλυψη κάθε άλλης δαπάνης του Ιδρύματος που προβλέπεται στον εγκεκριμένο Προϋπολογισμό αυτού, κάθε δαπάνης που ανακύπτει και αποσκοπεί στην επίτευξη των σκοπών του.

4. α) Τα έσοδα και έξοδα του Ιδρύματος προσδιορίζονται από τον προϋπολογισμό Εσόδων και Εξόδων κατά το ισχύον οικονομικό έτος, το οποίο άρχεται την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

β) Οι εισπράξεις των πόρων του Ιδρύματος θα γίνονται με διπλότυπα εισπράξεων και οι πληρωμές με εντάλματα πληρωμών, στα οποία θα επισυνάπτονται τα σχετικά δικαιολογητικά της δαπάνης. Τα γραμμάτια εισπράξεως και τα εντάλματα πληρωμών θα θεωρούνται από την Ιερά Μητρόπολη Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου.

γ) Τα έσοδα από τις ανωτέρω πηγές κατατίθενται σε οποιαδήποτε Ελληνική Τράπεζα που το Δ.Σ. ορίζει. Με απόφαση του Δ.Σ. θα καθορίζεται το ύψος του χρηματικού ποσού, το οποίο δεν θα είναι κατατεθειμένο σε τράπεζα και θα το διαχειρίζεται ο ταμίας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

Άρθρο 10

Δωρητές - Ευεργέτες

α. Το Δ.Σ. του Ιδρύματος μπορεί να ανακηρύσσει δωρητές και ευεργέτες φυσικά ή νομικά πρόσωπα, είτε αυτά βρίσκονται εν ζωή, είτε μετά θάνατον.

β. Δωρητές μπορούν να ανακηρύσσονται από το Δ.Σ. και πρόσωπα που προσέφεραν στο Ίδρυμα εξαιρετικές υπηρεσίες.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρον 11

Διάλυση του Ιδρύματος

Το παρόν Ίδρυμα διαλύεται, όταν και όπως ο Νόμος ορίζει, με πρόταση του Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου και απόφαση του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, για την λήψη της οποίας είναι απαραίτητη η ψήφος του Μητροπολίτου, ως Προέδρου, παρισταμένου αυτοπροσώπως.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση καταργήσεως του Ιδρύματος, η χρήση των πάσης φύσεως περιουσιακών στοιχείων, κινητών και ακινήτων, καθώς και κάθε δικαίωμα ή αξίωση αυτού, περιέρχονται αυτοδικαίως στο Νομικό Πρόσωπο της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, στην πλήρη κυριότητα του οποίου άλλωστε αυτά ανήκουν.

Άρθρον 12

Έναρξη ισχύος και τροποποίηση του Κανονισμού

Η ισχύς του παρόντος Κανονισμού αρχίζει από τη δημοσίευση του στο Επίσημο Δελτίο της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης «Απόστολος Τίτος» και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο παρών Κανονισμός τροποποιείται υπό του Μητροπολιτικού Συμβουλίου, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασεως του Δ.Σ. του Ιδρύματος, για τη λήψη της οποίας είναι απαραίτητη η ψήφος του Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου ως Προέδρου, παρισταμένου αυτοπροσώπως, δημοσιεύεται δε όπως και ο παρών Κανονισμός.

Άρθρον 13

Κάλυψη δαπάνης

Από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Προϋπολογισμού του Νομικού Προσώπου της Ιεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου, το ύψος της οποίας δεν δύναται να προσδιορισθεί.

Άρθρο 14

Τελικό

Κάθε θέμα πού δεν προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, αλλά βασίζεται σε αυτές και δεν τις αντιβαίνει, ρυθμίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία πρέπει να είναι πάντοτε σύμφωνη με τους Ιερούς Κανόνες της Ορθόδοξης Εκκλησίας, τις διατάξεις και τούς νόμους πού διέπουν την εν Κρήτη Ορθόδοξη Εκκλησία, το Σύνταγμα και τούς Νόμους της Ελληνικής Πολιτείας.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ρέθυμνο, 7 Οκτωβρίου 2019

Ο Μητροπολίτης

Ο Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου ΕΥΓΕΝΙΟΣ

